51.

TÉLI KÉPAUKCIÓ 2015

GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ

KIESELBACH

KIESELBACH

TÉLI KÉPAUKCIÓ 2015

20 év
KIESELBACH
GALÉRIA

MODERN MAGYAR FESTÉSZET – ÁTFOGÓ KÖTETEK

MODERN MAGYAR FESTÉSZET
1892-1919, Budapest, 2003

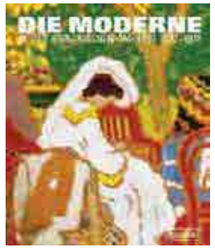

DIE MODERNE IN DER UNGARISCHEN MALEREI, 1892-1919, Berlin, 2008

DIE MODERNE IN DER UNGARISCHEN MALEREI, 1919-1964, Berlin, 2008

MODERN HUNGARIAN PAINTING
1892-1919, Budapest, 2003

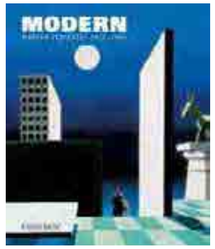

MODERN MAGYAR FESTÉSZET
1919-1964, Budapest, 2004

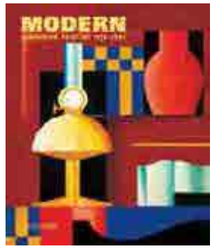

MODERN HUNGARIAN PAINTING
1919-1964, Budapest, 2004

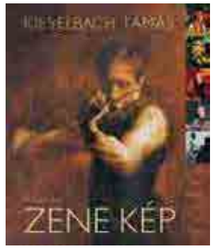

MAGYAR ZENE ÉS KÉP,
Budapest, 2007

XX. SZÁZADI MAGYAR MŰVÉSZEK MONOGRÁFIÁI – VÁLLALÁSOK, MODELLEZÉS

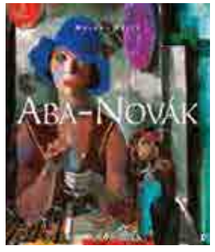

ABA-NOVÁK,
Budapest, 2006

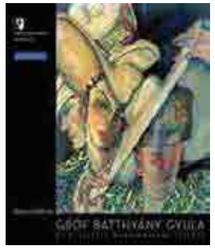

BATTHYÁNY,
Budapest, 2007

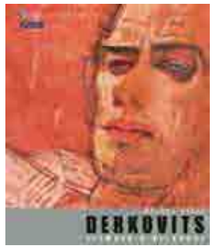

DERKOVITS, Szemben a világgal
Budapest, 2008

„Cigányméltósággal" BALÁZS JÁNOS,
Budapest, 2009

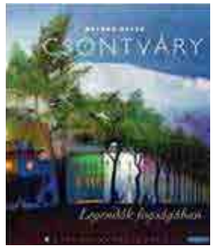

CSONTVÁRY, Legendák fogságában
Budapest, 2009

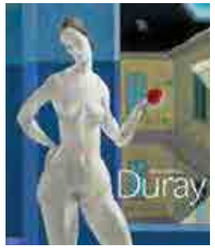

DURAY,
Budapest, 2013

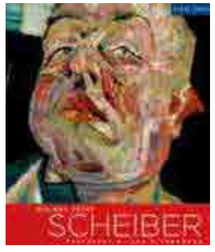

SCHEIBER,
Budapest, 2014

SASSY ATTILA, Ópium álmok
Budapest, 2014

GRÓF BATTHYÁNY GYULA, Képek
egy eltűnt világból, Budapest, 2015

MŰGYŰJTÉS – MAGÁNGYŰJTEMÉNYEK

KIESELBACH GYŰJTEMÉNY
Magyar Festészet 1900-1945,
Budapest, 1996

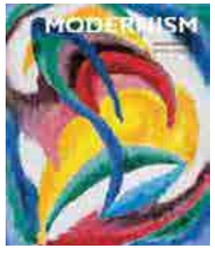

HUNGARIAN MODERNISM 1990-1945
Selection from the Kieselbach
Collection, Budapest, 1996

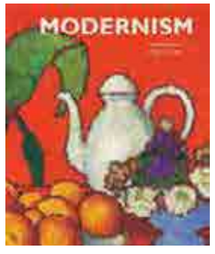

HUNGARIAN MODERNISM 1990-1950
Selection from the Kieselbach
Collection, Budapest, 1999

MAGYAR MŰVÉSZET 1900-1950
Radnai-gyűjtemény, Budapest,
2005

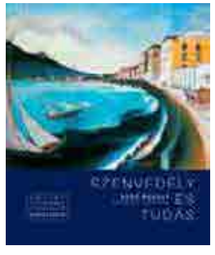

Szenvedély és tudás,
BEDŐ RUDOLF MŰGYŰJTEMÉNYE,
Budapest, 2010

MŰGYŰJTŐK MAGYARORSZÁGON,
Budapest, 2012

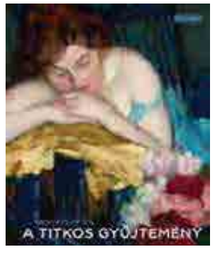

A TITKOS GYŰJTEMÉNY,
Budapest, 2013

A TŐZSDEÜGYNÖK KÉPEI,
Budapest, 2014

ARANYKOROK ROMJAIN,
Budapest, 2015

KIESELBACH KÖNYVEK

SZEMÉLYES

BUDAPEST ÁTMENETI EMLÉKKÖNYV
Budapest, 2006

WARMING UP, Budapest, 2008

IDŐRŐL IDŐRE 1985,
Budapest, 2008

BÁTOR TÁL
Budapest, 2010

KÁRPÁTMEDENCE KERÁMIAMŰVÉSZETE

ERDÉLY NÉPI KERÁMIA MŰVÉSZETE,
Budapest, 2008

HOLICS, TATA ÉS BUDA
KERÁMIAMŰVÉSZETE,
Budapest, 2009

A HABÁNOK KERÁMIAMŰVÉSZETE,
Budapest, 2012

AZ ALFÖLD KERÁMIAMŰVÉSZETE,
Budapest, 2013

A DUNÁNTÚL, FELFÖLD ÉS
A FELSŐ-TISZA-VIDÉK NÉPI
KERÁMIAMŰVÉSZETE,
Budapest, 2013

A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM NÉGY MEGHATÁROZÓ TRAUMÁJA

I. VILÁGHÁBORÚ, TRIANON
1914–18–20, Budapest ....

A MAGYAR FORRADALOM 1956
NAPLÓ, Budapest, 2006

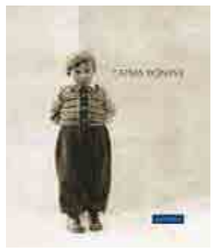

TAMÁS KÖNYVE, Budapest, 2009

AZ EUFÓRIA ÉVEI, 1988–1990,
Budapest, 2011

KIESELBACH GALÉRIA 2015. NOVEMBER

20 év

JUBILEUMI TÉLI AUKCIÓ

2015.
12. 21.

KIESELBACH

2015. DECEMBER 21.

HOTEL MARRIOTT

1052 BUDAPEST, APÁCZAI CSERE JÁNOS U. 4.

AZ ÁRVERÉST VEZETI: WINKLER NÓRA

TÉLI KÉPAUKCIÓ

Az aukció anyagát összeállította:

KIESELBACH TAMÁS művészettörténész

KIESELBACH ÁKOS egyetemi hallgató

MÁTHÉ FERENC festménybecsüs

EINSPACH GÁBOR igazságügyi szakértő

A katalógust szerkesztette:

KIESELBACH ANITA

A katalógusban szereplő tanulmányok szerzői: MOLNOS PÉTER, RIEDER GÁBOR, MAROSVÖLGYI GÁBOR

KOLOZSVÁRI MARIANNA, ROCKENBAUER ZOLTÁN PHD, RUM ATTILA, BALÁZS KATA művészettörténészek

A katalógusban szereplő analógiákat KIESELBACH ÁKOS válogatta

Munkatársak: KOLOZSVÁRY GYÖNGYVÉR, SZŰCS ANDRÁS

KIESELBACH

Kiadta: KIESELBACH GALÉRIA

Fotó: DARABOS GYÖRGY

Grafikai tervezés és nyomdai előkészítés: MÁRKUS LAURA, HORVÁTH ISTVÁN

Nyomás és kötés: MESTER NYOMDA

KIÁLLÍTÁS / ONVIEW

Kieselbach Galéria

2015. december 7–december 20.,

minden nap 10–18 óráig

ÁRVERÉS / AUCTION

December 21. (hétfő) 18 óra

HOTEL MARRIOTT,

1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 4.

INFORMÁCIÓ / INFORMATION

Kieselbach Galéria, Budapest,

V. Szent István krt. 5.

Tel.: 00-36-1-269-3148,

00-36-1-269-3149,

Fax: 00-36-1-269-2219

E-mail: gallery@kieselbach.hu

www.kieselbach.hu

a Galéria Facebook oldala

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK

1. A Kieselbach Galéria Kereskedelmi Kft.(1055 Budapest, Szent István krt. 5.) - továbbiakban: Aukciósház – a jelen katalógusban szereplő előre meghirdetett időpontban és helyszínen az árverési tárgyak - továbbiakban árverési tételek – tulajdonosai, vagy eladásra jogosultjai, - továbbiakban: Árvereztetők - megbízása alapján árverést rendez és vezet. Az Aukciósház az árverést az Árvereztetők megbízásából mint kereskedelmi képviselő szervezi, rendezi és vezeti.

2. Az Aukciósház katalógust ad ki az aukciós tételekről, melyek az árverés előtti kiállításon megtekinthetők. A katalógus leírásai és az illusztrációk kizárólag azonosításként szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell – az árverést megelőzően – meggyőződniük az árverési tételek állapotáról, és arról, hogy azok megfelelnek-e a katalógus leírásának. Az Aukciósház árverési katalógusai rendelkezésre állnak a kiállítás idejére a kiállítás helyszínén, illetve az árverés idejére az árverés helyszínén.
Az Aukciósház fenntartja a jogot, hogy a katalógusban szereplő egyes tételek árverésre bocsátását mellőzze.

3. Árverezni kizárólag – az aukció megkezdése előtt név, lakcím és telefonszám szerint regisztrált – licitáló társával lehet. A vevők a társa átvételével, mint rámutató maga-tartással kifejezik, hogy az Árverési Feltételeket magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

4. Az árverés az angol-szász becsáras szisztéma szerint kerül megrendezésre. Az árverés vezetője az árverési tételeket a katalógusban megjelölt sorrendben élőszóval röviden bemutatja és kihirdeti a kikiáltási árat – mely nem lehet magasabb az alsó becsértéknél -, az árverési vevők pedig a számozott licitáló tárcsa feltartásával teszik meg ajánlatukat. Ha a kikiáltási árra több vételi ajánlat érkezik, az árverésvezető a licitlépcsőnek megfelelően emeli az árat mindaddig, amíg csak egy licitáló marad és a leütéssel létre nem jön az adás-vétel. Így a tárgy vételi jogát leütéssel az az árverési vevő szerzi meg, aki a legmagasabb érvényes árajánlatot teszi, kivéve, ha védett tárgy esetében a 2001. évi LXIV. Tv.-ben biztosított elővásárlási jogát a magyar állam érvényesíti. A tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg.

5. Tilos mindenféle összebeszélés vagy vállalkozás, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket, a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen, illetve így megkárosítson.

6. Az első vételi ajánlat a kikiáltási ár összege, minden további ajánlat pedig az utolsó árajánlat szerint növelt összegű árajánlatot jelenti.

7. Ha a vevő személye az árverés során valamilyen okból nem állapítható meg, akkor az aukciós tétel árverezését újra lehet kezdeni. A vevők azonban az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését kérhetik.

8. A vevő az árverési tétel tulajdonjogát akkor szerzi meg, ha a vételárat maradéktalanul megfizette és az árverési tételt az Aukciósháztól átvette.

9. A vételár összege a leütési ár, és a közvetítői díj együttes összegéből tevődik össze.

10. A vevő választása szerint vagy a teljes vételárat, vagy annak legalább 20 százalékát, mint foglalót az árverésen azonnal tartozik kifizetni készpénzben vagy bankkártyával. Ha a teljes vételár egy összegben az árverésen kifizetésre kerül, úgy a tárgy a helyszínen átvehető.

11. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy az árverési vevő a foglalót meghaladó vételárrészt az árverés időpontjától számított 7 napon belül egyenlítse ki az Aukciósház székhelyén, a 1055 Budapest Szent István krt. 5. sz. alatt. Ez esetben az árverési vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha az árveréstől számított 7 napon belül kiegyenlítette a teljes vételárat. A vételárba a foglaló összege - határidőben történő teljesítés esetén- beleszámít.

12. Amennyiben a megadott határidőig a vevő a tárgy átvételére nem jelentkezik, úgy az Aukciósház fenntartja magának azon jogát, hogy az árverési vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglaló összegét megtartsa.

13. A vevő közvetítői díjat tartozik fizetni, melynek összege alapesetben a leütési ár 20 százaléka, mely tartalmazza a közvetítői díjat is.

14. A vevő a vételár kiegyenlítését követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelősségére. Ennek elmulasztása esetén az Aukciósház nem felel a tárgy sérüléséért, vagy elvesztéséért, és az árverést követő 20. naptól a vételárra számított havi 5 % tárolási díjat számol fel. Ha az árverési vevő az árverést követően 6 hónapon belül nem szállítja el a tárgyat, úgy azt az Aukciósház - felszólítás után - szabadon értékesítheti és költségei levonása után a fennmaradt összeget a vevő javára letétként őrzi.

15. Az árverési katalógusban „VÉDETT", vagy „NO EXPORT" jelzéssel szereplő tárgyakat Magyarországról véglegesen kivinni nem lehet /2001. évi LXIV. Tv. 59. § (1) bek. b. /pont/.
A „VÉDETT" jelzésű tárgyak tulajdonosát a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartásba veszi a tulajdonos változás pedig bejelentési kötelezettség alá esik /2001. évi LXIV. Tv. 52. § (3) bek./
Amennyiben a tárgyat az árverési vevő exportálni szeretné, akkor az Aukciósház a kiviteli engedély költségét - exportköltség - továbbszámlázza az árverési vevőre.
Árverési vevő a kiviteli engedély elkészültét követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelősségére.
A kulturális javak külföldre viteléről a 2001. évi LXIV. Tv. rendelkezik.
A kulturális javak véglegesen csak az e törvényben meghatározott módon vihetők ki az országból. Kérjük, hogy exportálási szándékukat fizetés előtt előre jelezzék.

16. Amennyiben az árverési vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, úgy az általa adott vételi megbízás alapján helyette az Aukciósház - a megbízásnak megfelelően – teszi meg a vételi ajánlatokat. Vételi megbízást a kiállítás ideje alatt fogadunk el.
Kérjük, hogy vételi megbízásaikat az árverést megelőzően 24 órával eljuttatni, vagy 00-36-1-269-2219 faxszámra elküldeni szíveskedjenek.

17. A vételi megbízás elfogadásához 20 % előleg befizetése szükséges, amely sikertelen licitálás esetén visszajár. Ha a vételi megbízás sikeres, az előleg teljes összegét foglalónak kell tekinteni, egyebekben pedig a személyesen jelenlevő vevőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
Ha ugyanarra a tételre harmadik személy magasabb összegű megbízást ad, vagy az árverési vevők magasabb vételi ajánlatot tesznek, a távollevő árverési vevő az árverés után az előleget minden levonás nélkül visszakapja.
Lehetőség van telefon keresztüli árverezésre is. Ebben az esetben bankgarancia szükséges. Telefonos vételi megbízás esetén, ha a hívott fél bármilyen oknál fogva nem elérhető, a megbízás kikiáltási áron való vételi szándéknak tekintendő. Az esetlegesen felmerülő telekommunikációs problémákért felelősséget nem vállalunk.
Azonos összegű vételi megbízások esetén a korábban érkező vételi megbízást részesítjük előnyben.

18. Amennyiben az árverési vevő a foglaló vagy a vételár összegét banki utalással egyenliti ki, az a **S.W.I.F.T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt-nél vezetett (1054 Budapest Akadémia u. 6.) 12001008-00214850-00100003 sz. / IBAN HU05120010080021485000100003/ bankszámlára** utalandó. Az esetleges árfolyamkülönbségekből adódó problémák elkerülése végett kérjük külföldi utalás esetén a vételár összegét forintban megadni.

19. A vételár az árverési vevők nyilvános vételi ajánlatai alapján alakul ki, ezért a vételárért az Aukciósház nem tartozik felelősséggel, és nem kötelezhető arra, hogy az árverési tételt ugyanazon áron egy későbbi árverésre bocsássa.

20. Abban az esetben, ha az árvereztető és a nyertes ajánlattevő azonos személy, adás-vételi szerződés nem jön létre, a foglaló visszajár, az ajánlattevő azonban köteles az előbbiekben meghatározott közvetítői díjat az Aukciósháznak megfizetni.

21. Az árverési tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotukban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

22. Az Aukciósház valamennyi árverésre kerülő tárgy eredetiségéért szavatosságot vállal. A leütés után kifogásnak, vagy felszólamlásnak nincsen helye kivéve, ha a tárgy hamis – bár a katalógusban eredetinek van feltüntetve. Ebben az esetben az árverési vevő írásban, a tárgy származásával, vagy eredetiségével kapcsolatban felmerült első kételyétől számított 3 hónapon belül, de legkésőbb az árverés napjától számított 5 éven belül felszólamlással élhet.

23. Az Aukciósház vállalja, hogy az adás-vételi szerződés megkötésétől számított 5 éven belül a felszólamlótól az értékesített tárgyat a leütési ár, valamint az árverési közvetítői díj összegének ellenében visszaveszi, amennyiben arról független igazságügyi szakértő hitelt érdemlően megállapítja, hogy nem eredeti.

24. A katalógusban jelzett euro árak kizárólag információs céllal szerepelnek a katalógusban. Az elszámolás alapja minden esetben a vételár kiegyenlítése napján érvényes valutaárfolyam.

25. Jelen feltételek pontjaiban nem szabályozott kérdésekben a Ptk. paragrafusai az irányadóak, vitás kérdések esetén a felek alávetik magukat a Fővárosi Bíróság illetékességének.

CONDITIONS OF SALE

1. Kieselbach Gallery Trade Ltd.(H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) (hereinafter referred as "Auction House") organizes and conducts an auction on the commission of the owners of the objects to be auctioned and listed in this catalogue (hereinafter referred as "Lots") - or those who have the right to sell them - (hereinafter referred as "Vendors").
The time and the venue of the auction was previously announced and published in this catalogue. The auction is organized, handled and conducted by the Auction House, acting as a trading agent on behalf of the Vendor.

2. The Auction House publishes a catalogue of the lots to be auctioned, which can be viewed during the exhibit prior to the sale. Descriptions and illustrations in the catalogue are for identification only, therefore buyers shall carefully inspect the conditions of each lot prior to the sale and shall decide whether the lot is in accordance with its description. The catalogues of the Auction House are available at the exhibition and at the venue of the auction during the sale. The Auction House reserves the right not to auction certain lots published in the catalogue.

3. It is only possible to participate in the bidding with a numbered bidding paddle.
The paddles shall be registered by name, address and phone number before the auction. Buyers acknowledge to accept the conditions of the sale by receiving the paddle, considered as implied conduct.

4. The auction is conducted according to the international practice by giving estimates to each lot. According to their order of appearance in the catalogue, the auctioneer briefly describes each lot and announces the starting price, which cannot be higher than the low estimate. Buyers indicate their wish to place a bid by raising their numbered paddles. In case there is more than one bid for the starting price, the auctioneer increases the bid by increments until only one bidder remains and the purchase is made by the lot being knocked down. The highest bidder acknowledged by the auctioneer shall be the buyer at the hammer price, thus getting the right to purchase the lot unless, in case of protected objects, the Hungarian State exercises its preemptive right given by the Law of 2001./ LXIV. The lots are not allowed to be purchased below the starting price.

5. It is forbidden to collude or attempt to make any third parties offer a price, which considerably exceeds the market price therefore causing damage to these parties.

6. The first offer is the amount of the starting price, all the further offers mean the increased amount according to the last offer.

7. The item may be reauctioned provided for any reason the identity of the buyer remains unknown during the auction. Unsold lots may be reauctioned at the end of the sale upon buyers' request.

8. The possession of the item purchased can be handed over to the buyer on condition that the total purchase price is fully paid up and the buyer receives the lot from the Auction House.

9. The purchase price consists of the amounts of the hammer price and the agency fee.

10. The buyer shall pay the full purchase price in cash or by credit card immediately after the sale or a minimum of 20% of the purchase price as a deposit.
In case the total purchase price is paid at the sale, the lot purchased is handed over to the buyer on the spot.

11. The Auction House allows a 7-day grace period after the auction to pay the remaining amount above the deposit at the Auction House. (Address: H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) In such cases the buyer may only enter into possession of the lot when the full purchase price has been paid within 7 days from the auction. The amount of the deposit is included in the purchase price paid within the deadline.

12. The Auction House reserves the right to void the bid of the purchaser and keep the deposit if the buyer fails to take over the item until the deadline given.

13. The buyer shall pay an agency fee, which as default is 20% of the hammer price. The agency fee contains the resale royalty as well.

14. The buyer shall transport the item purchased at his own risk and cost immediately after the purchase price has been paid. In case of failure to do so, the Auction House will not be liable for any loss or damage. Furthermore, the Auction House will charge a 5% monthly storage fee starting from the 20th day after the auction. If the buyer fails to take away the items within 6 months after the auction, the Auction House will send a notice to the buyer. In case of non-compliance the Auction House will have the right to sell the item, and after deducting its costs and expenses keep the remaining amount to be handed over to the buyer.

15. No item marked „VÉDETT" (protected) or „NO EXPORT" may be taken outside Hungary permanently (2001./ LXIV. /§59./1./b.). Owners of protected lots will be registered by the National Office of Cultural Heritage (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal). In case of any change in ownership, the Office must be notified immediately (2001./ LXIV. /§59./3.).
If the buyer would like the item to be exported, a certain amount will be charged by the Auction House for obtaining the export licence.
After the export licence is prepared, the buyer shall make the necessary arrangements to transport the item purchased at his own costs and responsibility.
The rules of the export of cultural goods are determined in the Law of 2001./LXIV.
Cultural goods are only allowed to be taken outside Hungary permanently according to this regulation. Please indicate your intention to export the items before making payment.

16. For absentee bids – when the bidder do not wish to attend an auction - the Auction House may be commissioned by the buyer to bid on his /her behalf. We accept orders during the exhibit before the auction. It is strongly recommended that you submit your bids at least 24 hours prior to the auction via fax at: +36-1-2692219.

17. To accept the order for an absentee bid, an advance payment of 20% of the bid shall be transferred which will be refunded if the bid fails to succeed. If the bid is successful, the total amount of the advance payment will be accepted as a deposit, otherwise the rules for personal bidding shall be applied.
If a third party places a higher bid for the same lot, or the bidders at the auction place a higher bid, the absentee bidder's advance payment will be refunded without any deduction.
You may also bid over the phone, which requires a bank guarantee to be attached.
In this case if the bidder cannot be reached for any reasons, the order shall be considered as the intention to buy the item at the starting price. We do not take any responsibility for problems which may occur related to telecommunications. In case of identical bids the earlier will take precedence.

18. You are kindly requested to transfer the amount of your deposit or purchase price to **our bank account Nr.: 12001008-00214850-00100003 /IBANHU05120010080021485000100003, S. W. I. F. T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt. (Address: Hungary 1054 Budapest 6 Akadémia u.)**
With the transfer, please indicate the amount in HUF in order to avoid problems arising from possible exchange rate differences.

19. As the purchase price is formed on the basis of the bids offered publicly, the Auction House will not bear any liability in respect of the purchase price paid. The Auction House may not be compelled to reauction the same item at the same price at a later time.

20. In case the identity of the buyer and the vendor is the same, the contract of the sale shall not be concluded and the deposit shall be refunded. However, the bidder shall pay the agency fee to the Auction House determined above.

21. All items are sold without any guarantee„ as is", meaning in the condition they are in at the time of the sale with all existing faults and imperfections.

22. The Auction House does guarantee the genuineness of all the items at the auction. The Auction House will not accept any complaints after the lot has been knocked down unless the item is not genuine despite being declared so in the catalogue. In such case the buyer may contest the sale in writing within three months of his/her initial doubt to the origins or the genuineness of the item, but no later than five years after the date of the auction.

23. The Auction House undertakes to re-purchase the item from the buyer for a price including the hammer price and the agency fee, provided an independent expert gives a reliable opinion proving that the item is not genuine.

24. The prices indicated in EUR in the catalogue are for information purposes.
The basis of the account shall always be the exchange rate on the date of the payment of the purchase price.

25. Matters not covered in present Terms and Conditions shall be governed by and interpreted in accordance with the Civil Law of Hungary. In case of any disputes parties agree that the Metropolitan Court of Budapest is to have jurisdiction.

1 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Szerelmesek (Érdeklődés)
Lovers

25 x 34,5 cm
Szén, papír | Charcoal on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 240 000 Ft / 767 EUR
Becsérték: 400 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 556 EUR

2 ▪ REMSEY JENŐ (1885-1980)

Párizsi kávéház (Randevú), 1963
Café in Paris(Rendezvous), 1963

92,5 x 60,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Remsey Paris 963,
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Remsey Cafe Cote D'or

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 236 EUR

3 ▪ CSEREPES ISTVÁN (1901-1944)

Őszi csendélet, 1930-as évek
Autumn Still-Life, 1930s

40 x 50 cm
Olaj, papír | Oil on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Cserepes

Kikiáltási ár: 120 000 Ft / 383 EUR
Becsérték: 200 000 - 300 000 Ft
Estimated price: 639 - 958 EUR

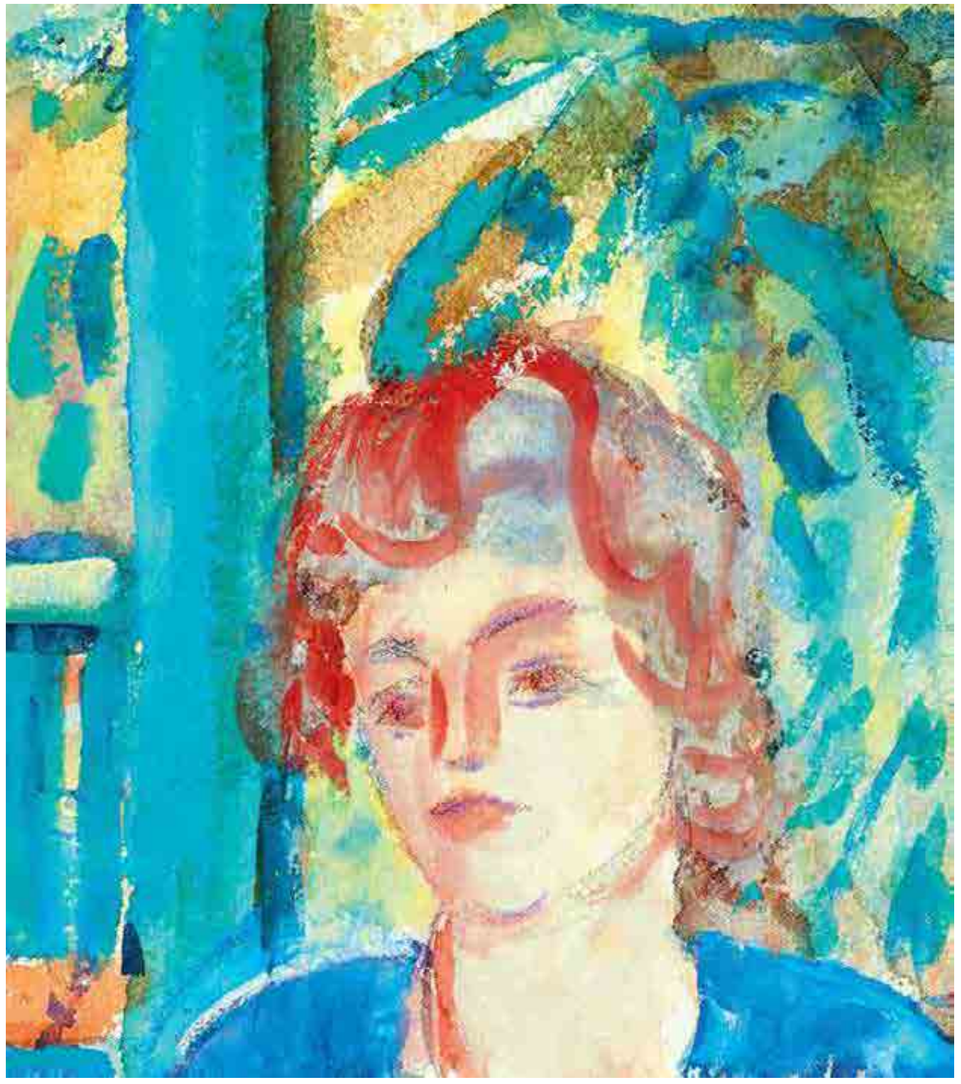

4 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Fiatal lány (Verandán)
Young Girl (On the Verandah)

23,5 x 21 cm
Akvarell, papír | Watercolour on paper
Jelezve balra fent | Signed upper left: Márffy

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 1 086 EUR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 236 EUR

5 ▪ PESKE GÉZA (1859-1934)

Horgászó fiú csónakban
Boy Angling

67 x 81 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Peske Géza

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 895 EUR
Becsérték: 350 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 1 118 - 1 597 EUR

6 ▪ NEOGRÁDY ANTAL (1861-1942)

Szerelmesek a szabadban (Erdőszélen)
Lovers in open air

60 x 80 cm
Olaj, papír | Oil on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Neogrády A

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 1 022 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

7 ▪ CHIOVINI FERENC (1899-1981)

Piacon, 1937
On the Market, 1937

73,5 x 62 cm
Tempera, vászon | Tempera on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Chiovini F 937

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 300 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 917 EUR

8 ▪ MOLNÁR C PÁL (1894-1981)

A vörös pamlag
The Red Sofa

58,5 x 45,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: MCP,
utólagosan megerősített szignóval | with later enhanced signature

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 917 EUR
Becsérték: 900 000 - 1 600 000 Ft
Estimated price: 2 875 - 5 112 EUR

9 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Fürdőzők a tengerparton, 1910-es évek
Bathers by the Sea, 1910s

17,5 x 17,2 cm
Akvarell, ceruza, papír | Watercolour, pencil on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 100 000 Ft / 319 EUR
Becsérték: 200 000 - 350 000 Ft
Estimated price: 639 - 1 118 EUR

10 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Fátyolos lányok fedetlen keblekkel, 1930-as évek első fele
Girls with Veil, early 1930s

65 x 48 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve lent középen | Signed lower centre: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 8 307 EUR
Becsérték: 3 500 000 - 5 500 000 Ft
Estimated price: 11 182 - 17 572 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Molnos Péter: Sceiber. Budapest, 2014. 398. oldal

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Molnos Péter: Sceiber, Festészet a jazz ritmusában. Kieselbach Galéria, Budapest, 2014. október 31.-november 21.

11 ▪ EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Badacsonyi szőlőben
In the Wine-Yard

30 x 41 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Egry József

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 17 572 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 10 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 31 949 EUR

Egry József: Szent Kristóf a Balatonnál, 1927
Bakony Múzeum, Veszprém

Egry József: Badacsonyi hegyoldal,
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

12 ▪ SPIRO BOZARIC (1878-1941)

Lányok a kútnál
Girls by the Well

80 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: S. Bozaric

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 278 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

13 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872-1958)

Gyerekek a domboldalon, 1935
Children on the Hill-Side, 1935

69 x 54 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Glatz 1935

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 716 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 751 EUR

14 ▪ KIESELBACH GÉZA (KASSA, 1893-1965, KASSA)

Napfényes udvaron, 1934
Sunlit Courtyard, 1934

46 x 60,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kieselbach Géza 1934

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 2 077 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 556 - 4 153 EUR

15 ▪ JASSZUS ANTAL (1882-1965)

Erdőbelső
Autumn Forest

61 x 76 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Jasszus

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 8 946 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 4 500 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 14 377 EUR

16 ▪ BARABÁS MIKLÓS (1810-1898)

Fiatal hölgy háttérben kastélyparkkal, 1834
Young Lady with a Castle Garden in the Background, 1834

28,5 x 23,5 cm
Akvarell, fedőfehér, papír | Watercolour on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Nde Barabás á Rome 1834

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1757 EUR
Becsérték: 700 000 Ft - 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 236 - 4 153 EUR

17 ▪ CHARLES ESCOT (GAILLAC,1834-1902)

Rokokó ruhás fiatal lány
Young girl in rococo dress

58 x 48 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: CH. Escot

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 717 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 112 EUR

CHARLES ESCOT PORTRÉFESTŐ 1869-TŐL 1881-IG RENDSZERESEN KIÁLLÍTOTT PASZTELL KÉPEKET ÉS PORTRÉRAJZOKAT A PÁRIZSI SZALONBAN. A VERSAILLES-I MÚZEUMBAN ŐRZIK AZ ESCOT ÁLTAL KÉSZÍTETT ROUSSEAU-PORTRÉT.

Thes Burns, Philippe Saunier: The Art of the Pastel. Abbeville Press Publishers, New York, London,

18 ▪ BARZÓ ENDRE (1898–1953)

Kilovaglás, 1934
Riding, 1934

43 x 46 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Barzó E 1934

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft / 14 377 EUR
Becsérték: 5 500 000 - 9 500 000 Ft
Estimated price: 17 572 - 30 351 EUR

Barzó Endre: Lovasok, 1932, Magántulajdon

19 ▪ PÁLLIK BÉLA (1845-1908)

Mezőn (A fehér bárány)
On the meadow (The white lamb)

6 x 86 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve balra lent | Signed lower left: Pállik Béla

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 2 396 EUR
Becsérték: 900 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 875 - 4 792 EUR

20 ▪ DOLÁNYINÉ BENCZÚR IDA (1876-1970)

Csendélet rózsákkal, 1942
Still life with rose, 1942

100 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Dolányi B Ida 1942

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 1 150 EUR
Becsérték: 400 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 1 917 EUR

21 ▪ MEDNYÁNSZKY (1852-1919)

Erdei ösvény
Path in the forest

44 x 34,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 224 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 779 - 22 364 EUR

Mednyánszky László: Tavasz a gyümölcsösben, Szlovák Nemzeti Galéria

22 ▪ MARTINUS ANTONIUS KUYTENBROUWER (VENLO, 1821-1897, HÁGA)

A szabadban
In nature

29 x 35,5 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: M. Kuytenbouwer

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 236 EUR

23 ▪ NYILASY SÁNDOR (1873-1934)

Erdőszélen
In the woods

79 x 99 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Nyilasy
Hátoldalon | Reverse: kiállítási címke

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 1 150 EUR
Becsérték: 450 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 438 - 1 917 EUR

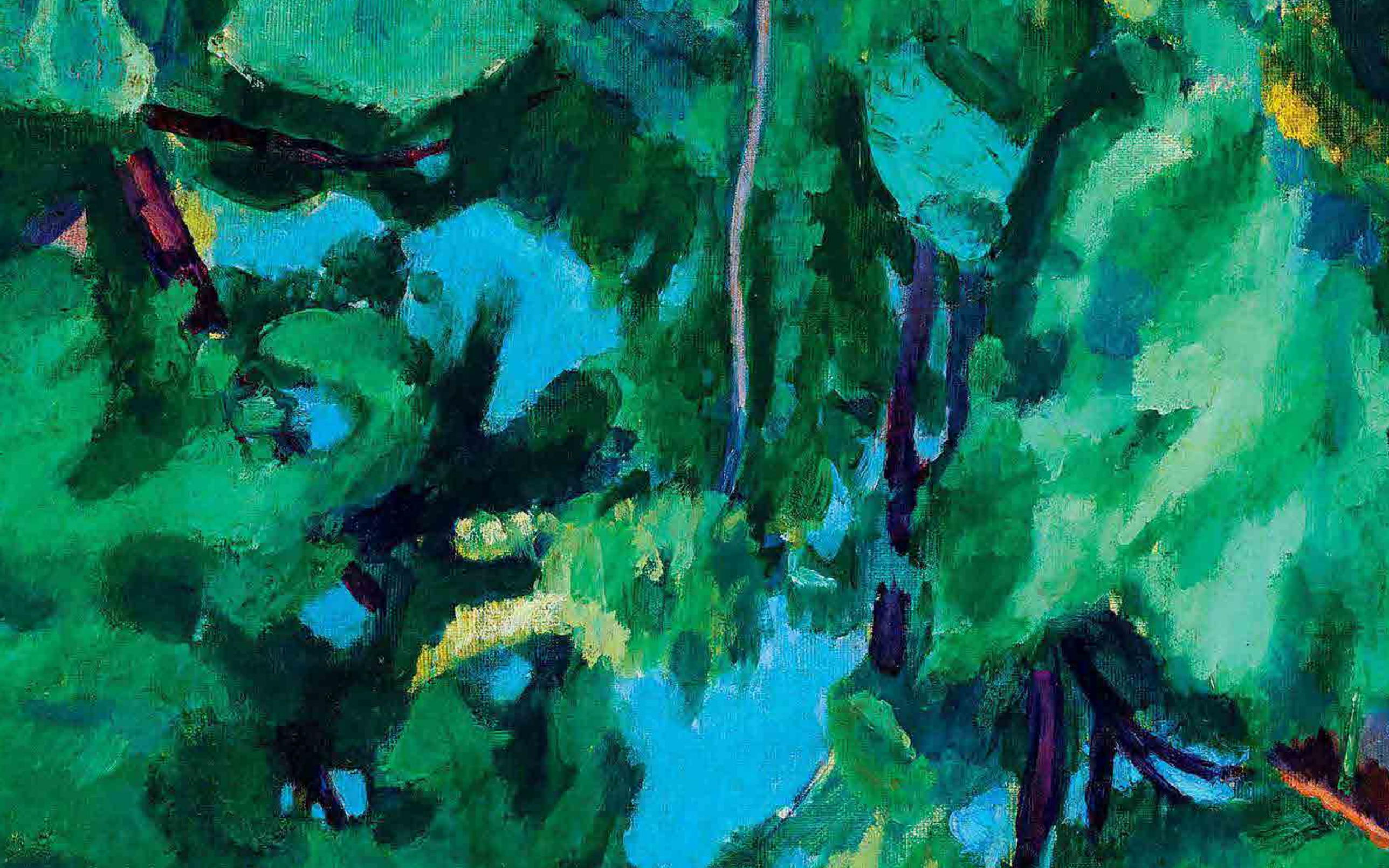

24 ▪ BERÉNY RÓBERT (1887-1953)

Napsütötte kert, 1906
Garden in sunshine, 1906

38 x 50 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Berény 1906 Tótfal
Szerepelt a BÁV 53. árverésén, 15. tétel.

Kikiáltási ár: 20 000 000 Ft / 63 898 EUR
Becsérték: 25 000 000 - 45 000 000 Ft
Estimated price: 79 872 - 143 769 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Oltványi-Ártinger Imre tulajdonában, majd Patakiné Horváth Katalin tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Berény Róbert emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1963. katalógus: 8.
- Magyar vadak Párizstól Nagybányáig (1904-1914). Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006. március 21. – 2006. július 30.
- A Nyolcak. Centenáriumi kiállítás. Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010. december 10. – 2011. május 1.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Berény Róbert emlékkiállítás [Képes melléklet Gárdos Zoltán felvételeivel], Népművelés, X. évf. 1963, 12. sz. 48.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904-1914. Szerk.: Passuth Krisztina, Szücs György, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006. 295.
- Hungarian Fauves from Paris to Nagybánya 1904-1914. Ed.: Passuth, Krisztina and Szücs, György, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006. 183.
- A NYOLCAK. szerk.: Markója Csilla, Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010. 510.
- THE EIGHT. Ed.: Markója, Csilla and Bardoly, István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010. 510.
- Barki Gergely: Monacói tengerpart. (Bord de Monaco, Monakói [sic!] part), 1906. [A Virág Judit Galéria 50. Jubileumi Aukciójának különkiadványa], 2005, 23.

A tanulmány teljes lábjegyzetes verziója az interneten megtalálható.

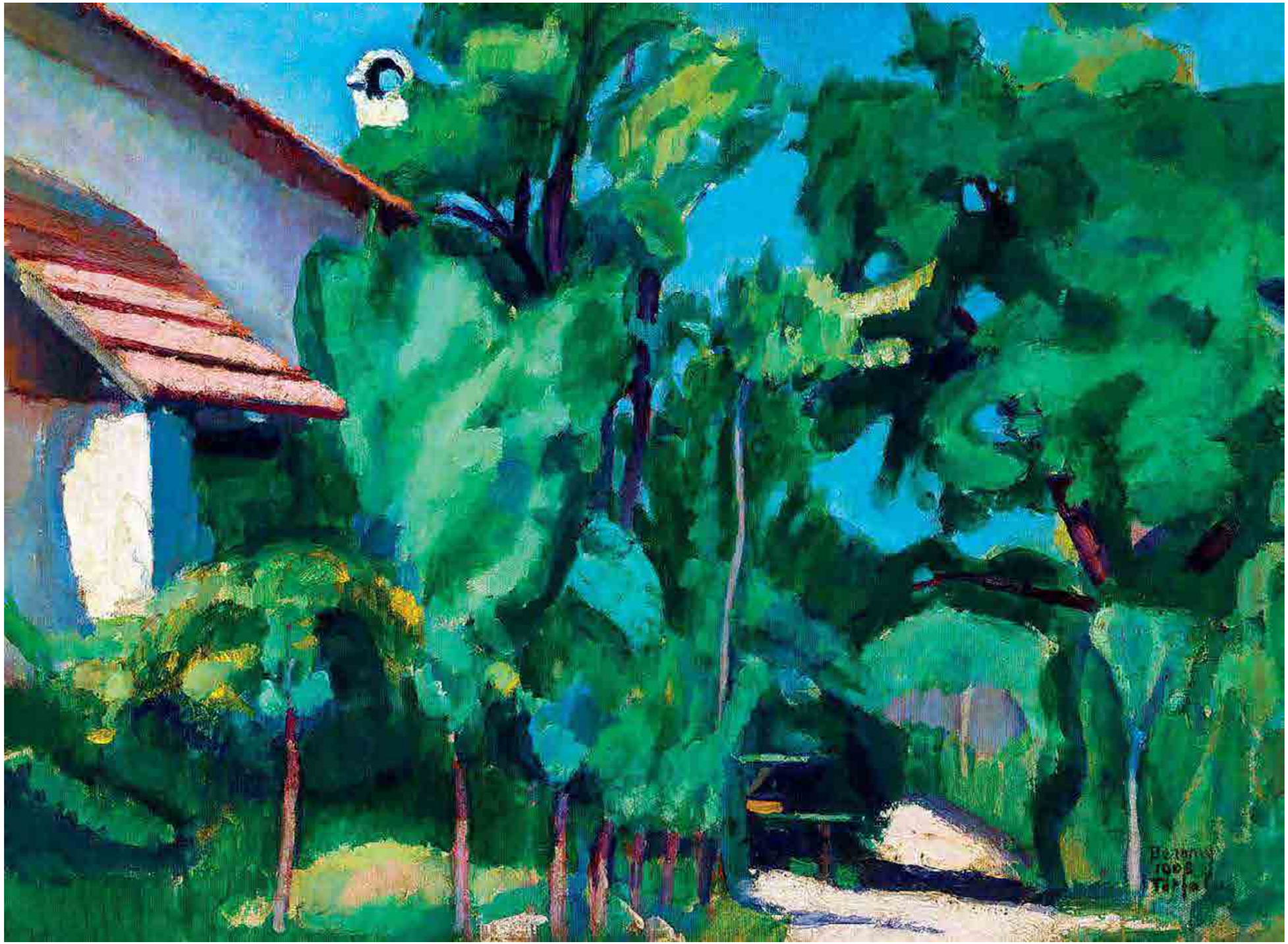

CÉZANNE-ON TÚL

A tragikusan fiatalon, 25 évesen elhúnyt művészeti kritikus, művészetfilozófus, Popper Leó – Fülep Lajos mellett – azon kevés esztéták egyike volt, akik a legkorábban felismerték Cézanne nagyságát, a modern festészet történetében betöltött vízválasztó szerepét. Nyilt titok, hogy legközvetlenebb szellemi társánál, jóbarátjánál, a később világhírű filozófusnál, Lukács Györgynél Popper sokkal kifinomultabb esztétikai értékítélettel, csiszolt kvalitásérzékkel rendelkezett és főleg képzőművészeti kérdésekben óriási hatással volt rá. Lukács tekintélyelvű, Kernstokot vezérként kiemelő hozzáállásával szemben ő A Nyolcak társaságából inkább a fiatal, vibráló tehetségű Berényt tartotta figyelemre méltó egyéniségnek. Röviddel halála előtt, 1911 áprilisában, – tehát A Nyolcak legjelentősebb, reprezentatív bemutatkozása idején –, önálló tanulmány írásába fogott Berényről, amely feltehetően a Szellem című filozófiai folyóiratban jelent volna meg, de még csak azt sem tudjuk, hogy végül megszület(het)ett-e a kézirat, vagy – örök veszteségünkre – magával vitte a sírba gondolatait Berényről. Fennmaradt jegyzeteiből azonban arra lehet következtetni, hogy Berényben nem kevesebbet, mint a Cézanne-i szellemiség eredeti és invenciózus továbbvivőjét látta. Berényt feltehetően közös zenei érdeklődésük révén is ismerte, de mivel Popper Párizsban szintén megfordult Matisse köreiben – sőt nagy valósznűséggel iskolájának növendéke volt – minden bizonnyal találkozott vele a francia fővárosban is. Egy talán már a tervezett 1911-es Berény-cikk előkészítéseképpen papírra vetett aforisztikus feljegyzése egyértelműen arra utal, hogy Berény műveit alaposan ismerte:

"Cézanne összefüzi athmosphaera stílust és anyagot. Berény<ék> tubus stílust és anyagot. B[erény]. többet ad mert 2 ősnélkülözhetetlent egyesít: a pompát és az anyagot."

Mindamellett, hogy annak komoly jelentősége van, hogy Popper az új, Cézanne és Matisse után induló, a fauvizmust a cézanne-i látásmóddal ötvöző fiatal festőgenerációt Berény nevével fémjelezte, az idézet utolsó mondata egyértelműen arra világít rá, hogy Berényben jóval többet látott pusztán Cézanne-követőnél. Olyan egyéniséget sejtet, aki képes az új festészeti tendenciák ősatyjaként tisztelt Cézanne gigászi alakján túllépni, belőle kiindulva, szuverén, új utakat felfedezni, autonóm, egyéni festészeti megoldásokkal kísérletezni, sőt ebben komoly eredményre jutni, "többet adni", azaz meghaladni.
Berény Cézanne felfedzésében élen járt. Nem csupán a magyar festők körében volt az első, aki megértette és azonnal integrálta saját festészeti megnyilvánulásaiba, de a párizsi progresszió élvonalában is csak nagyon kevesen voltak akik ennyire korán felismerték az aix-i remete megkerülhetetlenségét, az új utak origóját. Ebben minden bizonnyal nagy szerepe volt a Gertrude és Leo Stein által szervezett szombat-esti összejöveteleknek, ahol Berény 1906-tól rendszeresen megfordult. Hazai közvetítőre ezért nemigen volt szüksége és így az amúgy szintén üttörő Fülep Cézanne-recepcióját is megelőzte.

A LEGKORÁBBI CÉZANNE-OS TÁJKÉP

Tárgyalt képünk a fentiek szempontjából (is) kulcsdarabnak tekinthető. 1906 nyarán készült, Berény párizsi tanulmányait megszakító rövid vakációzása alkalmával, Magyarországon. Éppen elkerülték egymást Fülleppel, aki ekkoriban érkezett Párizsba, hogy első alkalommal "lássa meg a matériát" Cézanne átütő erejű műveiben. Amint a Kertes ház tagadhatatlanul cézanne-izáló felfogása is bizonyítja, Berény ekkor már birtokában volt ennek a felfedezésnek és talán túlzás nélkül állítható, hogy ez a kis vászon az első magyar kép, amely a Cézanne-izmust Párizsból haza importálta. Nem ismerek olyan 1906 tavasza-nyara előtt készült magyar festményt, amelyen a cézanne-i látásmód ennyire nyilvánvalóan, majdhogynem kézzel tapinthatóan érvényre jut, pedig hol van még ekkor az 1909-es "Uj Képek" kiállítása, az első hadüzenet az impresszionizmus ellen, ahol az "Utak elváltak"?
A kép mérete kíköveteli, hogy közelről vegyük szemügyre és csakis így tárulnak fel valódi kvalitásai, így köszön vissza Cézanne képeinek taktilis minősége is.
Cézanne "végcélja: az anyag éreztetése és a színek harmóniája" Berény képének is sajátja, s ahogy Cézanne az anyagok különböző kvalitásainak érzékeltetésére törekedett, úgy Berény tájképén is határozottan megkülönböztetve, szinte eltérő "halmazállapotban" jelennek meg az egyes látványi elemek. A ház napfényfürdőben felvilágló, mégis tömörséget sugárzó cserepeinek sűrű szilárdsága, vagy vakító fehér falának vaskos (ember teremtette) "realizmusához" képest (itt a festék-matéria is tapinthatóan sokszorosan vastagabb, "kidolgozottabb") a dús nyári lombok esetében a természet vad gazdagságát zabolázatlan ecsetjátékkal, hihetetlen tónusgazdagsággal "imitálja", s mégis egységes nagy foltok karéjában, a látvány lényegére koncentrálva adja a természet kvintesszenciáját. Ez a kivételesen "anyagszerű" megfogalmazás homlokegyenest áll az impresszionizmus látásmódjával és mennyire illik rá a később Nyolcak néven ismertté vált csoport első kiállításának katalógusára írt mottó: "A természet hivői vagyunk. Nem az iskolák látásával másoljuk. Értelemmel meritünk belőle."

A KÉP SZEREPLÉSE KORABELI KIÁLLÍTÁSOKON

A fiatal festő élete első megmérettetésére, a párizsi Salon d'Automne-ra több, az otthoni vakáció alkalmával készült képét is beküldte, köztük a szintén Tótfalun (Tahitótfalun) festett Gyermekek a kertben című vásznát (MNG, Budapest), de tárgyalt művünk ekkor még nem került bemutatásra. Viszont éppen ekkor, ezen a kiállításon szerepelt Cézanne tíz festménye, amely sokak – így például Fülep – számára valóságos revelációval hatott, nem pusztán azért mert azokban a napokban érkezett a hír az öreg mester haláláról.
Berény következő bemutatkozójára alig félév elteltével kerülr sor, 1907 tavaszán, a Függetlenek Szalonján, azaz a Salon des Indépendants-on, immáron a fauve-ok termében, ahol 364-es tételszámon kiállított egy ma még azonosítatlan tájképet, nemes egyszerűséggel Paysage címen, s nem lehet kizárni, hogy ez a mű éppen a Kertes ház volt.
Az első kiállítás, ahol már szinte biztosra vehetően bemutatásra került a kép, Berény egykori párizsi műteremszomszédjának, a kritikus Bölöni Györgynek a szervezésében jött létre 1909 tavaszán-nyarán. A MIÉNK vándorkiállításának is titulált, eredetileg „Új Magyar Festők" címen megrendezésre került Kolozsvár, Nagyvárad és Arad érintésével zajlott kiállítási turnénak katalógusa nem maradt fenn, de Berény kiállított képeiről sűrűn említést tettek a korabeli lapok. Az Aradi Közlöny például "Felvidéki ház" című festményét emelte ki, amely nagy valószínűséggel tárgyalt művünkkel azonos és Bölöni leírása az ismert korai Berény-tájképek közül szintén leginkább rá illik:
"Vagy Berény Róbert (a hazájában még nem is állított ki sehol), aki csendesen, tempósan, rettentő nyugalommal és biztonsággal szeleget nekünk le szép, komoly karajokat a nyári, lombos, zöldellő természetből."
A tárlati ismertetők szintén egyhangúan Cézanne-ra asszociáltak Berény képei láttán:
"Van kívüle még egy csapat Párizsban élő magyar festő: Berény Róbert (pár szépen összefoglalt, Cézanne-os tájképpel)", "Berény kizárólag tájképekkel szerepel, amelyek sokban emlékeztetnek a nagy francia mester, Cézanne képeire. Milyen csodás mélységek, nagy távlatok, megkapó fényhatások kötik le érzékünket."
Egyéb ismertetésekből pedig kiderül, hogy Tahitótfalun festett képei is kiállításra kerültek, így tárgyalt művünk egyértelműbben azonosítható.
Egyelőre nem bizonyítható, de valószínűsíthető, hogy a Kertes ház A Nyolcak 1911-ben, a budapesti Nemzeti Szalonban rendezett tárlatán is kiállításra került, ugyanis a katalógusból tudjuk, hogy összesen tíz 1906-ban festett műve képviselte a csoportkiállításon, melyek közül csak kettőt tudunk biztosan azonosítani. Ismert 1906-os műveinek száma szintén tíz körül jár.

DELIKÁT GYŰJTŐI DARAB

A festmény minden bizonnyal egészen az 1930-as évekig a művész tulajdonában maradt és tőle került Oltványi-Ártinger Imre gyűjteményébe. A később Gresham-körként ismertté vált csoportosulás bemutatását, népszerűsítését felvállaló Ars Hungarica könyvsorozat elindítója és fő szervezője tervbe vette Berény első monográfiájának megírását is, de végül a sorozatban róla nem jelent meg könyv, más publikációiában azonban összefoglalta addigi életpályáját. Popper írása mellett másik nagy veszteségünk, hogy ez az első monográfia sem született meg.
A nem mellékesen bankár Oltványi azonban a két világháború közötti időszak egyik legfontosabb gyűjtőjeként is kiemelt figyelmet fordított Berény művészetére, sőt a korszak másik fontos gyűjtőjét, Fruchter Lajost is ő "fertőzte meg", aki nála látott először Berény festményeket. Oltványi gyűjteménye egykor féltucatnyi Berény-művet számlált, de a Kertes ház korai keltezése révén kiugrik e sorból, hiszen ez volt az egyetlen festménye, amely nem az aktuális korszakban, azaz az 1920-as–1930-as években született. Összességében is az egész gyűjtemény legkorábbi darabjának tekinthető és ez nem lehet véletlen. Oltványi jól tudta, hogy Berény már pályafutásának elején kitűnt kivételes tehetségével és nem csupán az egykori szemtanúktól értesült arról, hogy "Berénynek már akkor is genie-szaga volt, összefutott az iskola rajzait bámulni [a Julian Akadémián], de a monográfiára készülve Berénnyel is sokat beszélgetett, így a műtermében lévő korai műveit is ismernie kellett. Minden bizonnyal ekkor vásárolta ezt a kivételes gyűjtői csemegének számító darabot. Már e képet birtokolva írta: „Jogosan használom a virtuóz jelzőt, mert Berény már egészen fiatal korában is meglepő technikai vértezetben lépett elő. Szinte nem volt mit tanulnia: az ujjaiban volt a mestersége."
Oltványi tehát értő szemmel válogatta ki ezt a kis vedutát Berény korai művei közül. Mennyire illik erre is Fülep Lajos megjegyzése, mely szerint "[...] a monumentálisan egyszerű művészetet a legkevesebben értik. Azt, amelyik Cézanne-éval rokon." Ahogy Cézanne-nak "[...] a természet (egypár alma, egypár fának a lombja, a levegő), az az Isten", úgy Berény számára is a természet legegyszerűbb, leghétköznapibb látványa szolgál inspirációforrásként, s képes különleges vizuális-, – sőt érzéki felületei révén –valósággal szenzuális szenzációként megeleveníteni a vásznán az egyszerű látványt.

Barki Gergely

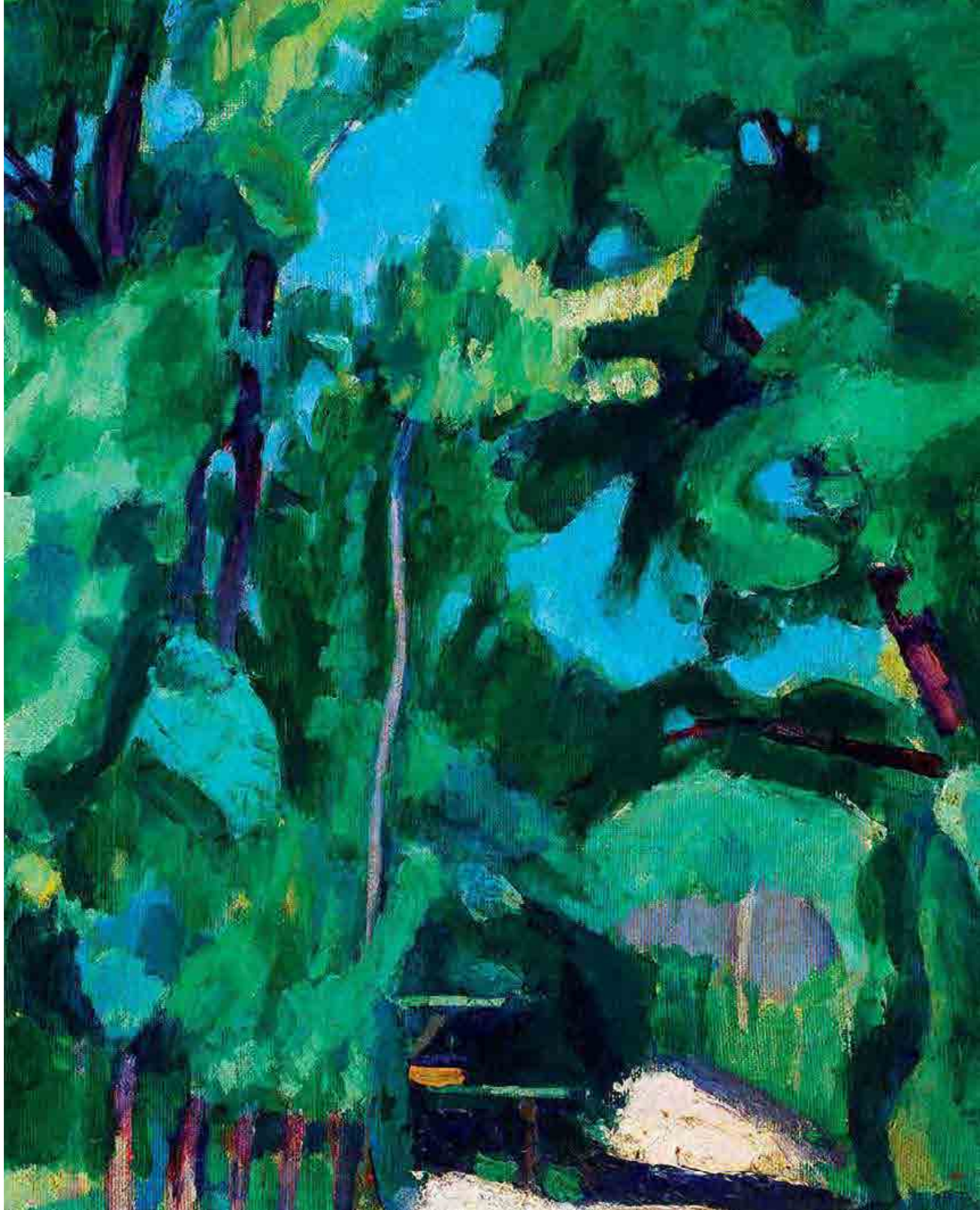

25 ▪ STANISLAW DZIEMANSKI (1897-1962)

Színház romjai háttérben az Etnával
Ruins of a theatre-the Etna in the background

15,5 x 10,5 cm, 20,5 x 10,5 cm, 15,5 x 10,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: St. Dziemanski Sicilia, SD

Kikiáltási ár: 140 000 Ft / 447 EUR
Becsérték: 200 000 - 400 000 Ft
Estimated price: 639 - 1 278 EUR

26 ▪ CZENE BÉLA (1911-1999)

Akt római háttérrel, 1982
Nude in Roman background, 1982

90 x 50 cm
Olaj, farost | Oil on fibre-board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Czene Béla 1982

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 1 086 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

27 ▪ BALLA BÉLA (1882-1965)

Fasor, 1920 körül
Lane with trees, c.1920

70 x 59 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Balla Béla

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 223 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 780 - 22 365 EUR

Tihanyi Lajos: Szepesi tájkép kanyargó úttal Szomolnoknál, 1911
Kovács Gábor Gyűjtemény, Budapest

Uitz Béla: Fák, 1916
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

28 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Önarckép, 1920-as évek eleje
Self-portrait, beginning of the 1920s

22,5 x 28,3 cm
Grafit, karton | Pencil on cardboard
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 180 000 Ft / 575 EUR
Becsérték: 380 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 214 - 1 917 EUR

29 ▪ VERA JICINSKA (PETRKOVICE, 1898 – 1961, PRÁGA)

Három akt szabadban, 1925
Three nudes in nature, 1925

61 x 50 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vera Jicinska 1925

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 556 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 112 EUR

A MŰVÉSZ ÉDESAPJA JAROSLAV JICÍNSKÁ (1870-1959) BÁNYAMÉRNÖK, KÉSŐBB PRIBRAMI EGYETEMI TANÁR, EGYETEMI DÍSZDOKTOR, 1913-TÓL 1930-IG BÁNYAIGAZGATÓ VOLT PÉCSETT. AZ Ő TEVÉKENYSÉGÉHEZ FŰZŐDIK A PÉCS VIDÉKI SZÉNBÁNYÁSZATNAK A KORABELI EURÓPAI SZÍNVONALHOZ IGAZODÓ KORSZERŰSÍTÉSE.
VERA PÁRIZSBÓL TÖBBSZÖR MEGLÁTOGATTA PÉCSETT SZÜLEIT, TAGJA LETT A PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK TÁRSASÁGÁNAK, S 1927-TŐL 1930-IG SZEREPELT A SZERVEZET CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSAIN.
VERA JICÍNSKÁ A PRÁGAI MŰVÉSZETI AKADÉMIÁN FRANTIŠEK KYSELA TANÍTVÁNYA VOLT, MAJD MÜNCHENBEN TANULT GRAFIKÁT. 1923-BAN PÁRIZSBA MENT, S FERNAND LÉGER, ILLETVE ACHILLE-ÉMILE-OTHON FRIESZ MAGÁNISKOLÁJÁBAN ISMERKEDETT MEG A MODERN FESTŐI IRÁNYZATOKKAL.

30 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Csendélet körtékkel, 1930 körül
Still life with pears, c. 1930

57 x 48 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 156 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 38 340 - 57 508 EUR

Szerepelt a BÁV 88. Művészeti képaukcióján, 1992. szeptember. 135. tétel

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Blitz-Magángyűjtők 11., téli képaukció, 1997. december, 59. tétel.
- Debrecen, MODEM: A másik Csinszka. 2010. ksz.: 50.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalógus. Budapest-Paris, 2006. 250.
- Rockenbauer Zoltán: A másik Csinszka. Debrecen, MODEM, 2010. 43.

Életműkatalógus-szám: 1.2.2.5

Mig Márffy fiatalkori festészetének legmarkánsabb periódusát a fauvizmussal szoktuk jellemezni, érett korszakát a Párizsi iskolával rokonítja a magyar művészet-történet-írás. Lyka Károly, a két világháború közötti magyar irányzatok számbavételekor Márffyt ahhoz az általa „Párizsi csoport"-nak nevezett művészekhez sorolta, akik jobbára a KUT és UME kiállításain mutatták be munkáikat. „Ha figyelmesen végigmustráljuk a „párizsi csoport" (...) művészeinek névsorát – írta Lyka – rájövünk, hogy elenyésző kivétellel ugyanazokról a festőkről van szó, akik egykor részt vettek a rég megszűnt Nyolcak nevű művészcsoport három kiállításainak valamelyikén.
Azt mondhatnók, hogy ebben a csoportban új életre kelt a Nyolcak. (...) Csakhogy most több joggal nevezhetjük el Párizsi csoportnak. Mert stílusuk Párizs erős beavatkozása nélkül el sem képzelhető."[1] Németh Lajos pedig általánosságban is az École de Paris-hoz kapcsolta a KUT törekvéseit,[2] jóllehet a KUT kiállításain nem minden művész követte a franciás irányt.

Ha szigorúan vesszük, Márffy nem tartozott személyében a húszas években a Montparnasse kávéházaiban bohém életet élő, elsősorban közép és kelet-európai emigráns alkotókból verbuválódott „párizsi iskolához", hiszen a két világháború között már nem időzött tartósan külföldön, így képeit is döntően a Szamóca utcában festette.
Ám belső stílusfejlődése igen hasonló eredményre jutatta, mint Franciaországban élő kollégáit. Az École de Paris egyébként sem volt egységes elvek alapján álló stílus, hanem olyan irányzat, amely tetszés szerint felhasználta a fauve, futurista, orphista, expresszionista, kubista mozgalmak eredményeit. Nem volt más, mint egyfajta modern eklektika, amelyet többnyire nagyvárosi, dekoratív látványvilág és figuralitás jellemzett. És ebben az értelemben a KUT, amelynek tíz éven át Márffy volt az elnöke, valóban közel állt a Párizsi iskolához.
Márffy talán csak a fauve időszakban festett annyira felszabadult örömmel, mint a húszas évek gazdag és sikeres periódusában, amelynek egyik legvonzóbb példája ez a körtés csendélet. A nagyvonalúan festett kompozíción az akadémikus perspektíva teljesen elveszíti szerepét. Hogy a Márffy-csendéletkről egyébként jól ismert talpas üvegtál, zöld pohár, kerek asztal a rajta lévő tükörrel milyen térbeli viszonyban van a zöld szőlőlevéllel nem lényeges.
A lebegő színek az őszi gyümölcsök érzékiségét emelik ki: a körték gömbölyded formáit a szem végigsimítja, a nektártól elcsöppenő, édes szőlő ízét szinte a szánkban érezzük.
Erről az időszakról írta találóan Ybl Ervin művészetkritikus 1930-ban: „Márffy legkiválóbb mai festőink sorába lépett. Mostani stílusa beteljesedését jelenti az utóbbi évek fejlődésének. Francia hatások következtében finomult ki színérzéke, (...) festői előadása nyugodtabb, egyszerűbb lett. Bár mindent színnel, kevés eszközzel fejez ki és a vonalakat teljesen kiküszöböli, képei most tömörebbek, formái összefogottabbak, mint azelőtt. Benyomásait lehetőleg világos színekkel érzékelteti, semleges árnyékokat nem ismer, mindent derűs, kellemes színlátománnyá ír át."[3]

Rockenbauer Zoltán, PhD

[1] Lyka Károly: Festészetük a két világháború között. 2. kiadás. Budapest, 1984. 64-65. (1. kiadás. 1956.)
[2] Németh Lajos: Modern magyar művészet. Budapest, 1968. 88-91.
[3] Ybl Ervin: Az Ernst-Múzeum csoportkiállítása. Budapesti Hírlap. 1930. márc. 14.

31 ▪ PATAKY LÁSZLÓ (1857-1912)

Hazatérés
Returning home

52 x 112 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Pataky László

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 2 396
Becsérték: 900 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 875 - 4 792 EUR

32 ▪ FRITZ CHWALA (1872-1936)

Házikó az erdőszélen
Little house by the forest

52,5 x 95
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Chwala

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft / 4 792 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 000 000 Ft
Estimated price: 6 390 - 9 585 EUR

33 ▪ MADARÁSZ VIKTOR (1830-1917)

Vihar a pusztán (Alföldi zivatar), 1860-as 70-es évek
Storm in the grassland, 1860's, 70's

66 x 89 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: (a vakkereten) „Bizonyítom, hogy ezt az „Alföldi vihar" című képet édesatyám Madarász Victor festette. K. Madarász Lászlóné", az Ernst Múzeum aukciós cédulája, az MNG bírálati vignettája (63/1955)

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 224 EUR
Becsérték: 4 500 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 14 377 - 19 170 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- 1923-ban szerepelt az Ernst Múzeum XXV-XXVI. aukcióján (kat. sz.: 409)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY

- Rónay Jácint: Jellemisme vagy az angol, francia, magyar, német, olasz, orosz, spanyol nemzet, nő, férfiú és életkorok jellemzése lélektani szempontból, 1843.
- Lyka Károly: Madarász Viktor élete és művei, Művészeti Pantheon-sorozat, a Pantheon Irodalmi Intézet Rt. kiadása, Budapest, é.n. [1923e]
- Radocsay Dénes: Madarász Viktor (1830-1917), a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem művészettörténeti és keresztény régészeti intézetének dolgozatai (67.), Budapest, 1941.
- Nemzet és Művészet. Kép és Önkép, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2010/6, kiállítási katalógus, szerk. Király Erzsébet, Róka Enikő, Veszprémi Nóra, MNG, Budapest, 2010.
- Veszprémi Nóra: Madarász Viktor, A magyar művészet mesterei-sorozat, Kossuth Kiadó – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2014.

FESTETT MAGYAR TÖRTÉNELEM

Nemzetünk történelmi múltjáról alkotott vízióink elképzelhetetlenek Madarász Viktor történelmi tablói nélkül, melyek iskolai tankönyveinktől kezdve, képeslapokon, albumokon át múzeumok faláig számtalan formában köszönnek ránk. Madarász kezdettől a legnagyobb presztízzsel bíró festői pályát célozta meg, történeti festőnek készült a bécsi akadémián Waldmüller irányításával, majd Párizsban Léon Cogniet magániskolájában és az École des Beaux-Arts-on. A legnagyobb hatást rá a nagy népszerűségnek örvendő Paul Delaroche (1797-1856) gyakorolt, aki történelmi zsánerképein a 19. század népszerű történelmi regényeinek atmoszféráját idézte meg. Madarász személyesen is találkozhatott a híres művészeti író Théophile Gautier szalonjában magával Victor Hugo-val vagy az Ifj. Alexandre Dumas-val. Madarász fő specifikuma a kifejező, teátrális, mégis elegáns kompozíció, mely a témát hatásosan, drámaian tálalva rögtön rabul ejti a néző tekintetét. Emellett figyelemreméltó vonzalma a romantika misztikus, sőt kísérteties oldala iránt. Előszeretettel fest látomásokat, szellemeket, kísérteties fényviszonyokat, melyek konkrét történelmi témák esetében is szerepet kapnak (pl. A bujdosó álma).

BIRTOKBA VETT HAZA

A 19. század folyamán a topografikus módszer terjedt el a magyarországi tájfestészetben. Ezek az ábrázolások lényegében a geodéták felmérési rajzait, illetve a vidéki rajztanárok honismereti célzatú, a környéket bemutató képeinek tájszemléletét tükrözik. Ezt váltották fel azok a „festői-romantikus" (malerisch-romantisch) albumok, melyek Magyarország újrafelfedezésének reformkori törekvését vizualizálták. A táj a korszak festőművészei számára mindenekelőtt földrajzi és történeti probléma. Ligeti Antal, Wagner Sándor, Lotz Károly vagy Keleti Gusztáv heroikus tájképeinek aprólékos ábrázolásai a nemzeti múlt nosztalgikus kultuszába ágyazódnak. A nemzeti identitás keresésének már a kezdetén az Alföld vált a magyar táj eklatáns képi megfelelőjévé. Az ekkoriban megszaporodó nemzetkarakterológiai írások a puszták népében látták a magyar faj reprezentánsait, az Alföld vidékében pedig archaikus görög mítoszok földjét: „Az alföldi csikós őszinte, nyílt, mint a puszta tágas rónái; derült, vidám, mint az Isten kék ege, mely egyedüli takarója; büszke, bátor, szilaj, mint tomboló ménese."

(Rónay Jácint: Jellemisme..., 1843)

Madarász Viktor: Dobozi Mihály és hitvese, 1868, Magyar Nemzeti Galéria

Az Alföld képzőművészeti ábrázolásainak elején a klasszicista ideál-tájszemléletet tükröző Barabás Miklós 1838-as akvarellje (Alföldi táj gémeskúttal), majd id. Markó Károly két 1853-as pusztaábrázolása áll. A romantika drámai tájfelfogásától érintett művészek pedig előszeretettel fordultak a síkságon kitörő vihar izgalmas témája felé, így Lotz Károly (pl. Zivatar a pusztán,1861; Ménes a zivatarban, 1862), vagy Munkácsy Mihály (Vihar a pusztán, 1867). Ebbe a sorba illeszkedik Madarász Viktor jelen képe is. A korabeli művészi gyakorlatra jellemző módon a felsorolt művek a konkrét helyszíntől távol készültek: Markóé Appeggiben és Bécsben, Munkácsy-é Münchenben, Madarászé pedig Párizsban. Érdekes módon e képek költői megfelelője, Petőfi 1844-es Alföld című verse is a Pesti Divatlap szűk szerkesztőségi szobájában született.

NEMZETI IDENTITÁS

Történeti festőként Madarász életművében rendkívül kevés az önálló tájkép. Kompozícióin a tájháttér a drámai hatást fokozó színpad szerepét tölti be hasonlóan Vörösmarty, Petőfi és Arany elbeszélő költeményeiben a táj hangulatteremtő szerepéhez. Kézenfekvően adódott számára magyar történelmi jeleneteihez helyszínként a magyar puszta. Az Alföld tágas panorámája különösen a Dobozi (1868) című festmény drámai fényekben fürdő hátterére érvényesül a leginkább. Hasonló alföldi tematikájú művei még a Csikósok (1869, Rákospalotai Múzeum), valamint a Radocsay Dénes által 1941-ben összeállított jegyzék alapján biztosan ide sorolható még: Az alföld (1878), és a Pásztortűz az Alföldön.
A Vihar a pusztán, mint a táji adottságokra és a légköri viszonyokra fókuszáló festmény, Madarász művei között különleges helyet foglal el. A nyomott látóhatár fölött gigantikus Ég-óceán tajtékos hullámaiként gomolyognak a viharfelhők, a mozgalmas jelenet ezúttal csupán a kép alsó peremére szorul. A kitörni készülő vihar sötét szablyaként szinte kettévágja a kompozíciót: fölötte még a naptól ragyogó felhők és az ég kékje, alatta a vágtató lovasok reflektorszerűen megvilágított alakjai. Figyelemreméltó az üresség ereje a kompozíción. Igazi művészi bravúr, ahogy Madarász plasztikus formák, árnyalatok gazdag elemeiből felépíti a végtelen eget és a síkságot.
Madarász Viktor történelmi festményei esetében a témaválasztásokban többnyire joggal érzékelhetjük a politikai ellenállás jeleit. Személyes érintettsége magyarázza ezt, hiszen részt vett a 48-as szabadságharcban, még zubbonyát is élete végéig gondosan őrizgette, végül vele temették el. Nem kizárható ez a tárgyalt kép esetében sem. Az alföldi pusztán feltámadó vihar elől vagy felé nyargaló csikósok ostorcsattogása betyáros virtus jele a fenyegető vészben. Ez a mozdulat azóta olyannyira nemzeti karakterünk részévé vált, hogy még Colleen Bell amerikai nagykövet is ostorcsergetéssel tisztelgett hazánk előtt a hortobágyi kilenclyukú híd lábánál tartott Szent Dömötör-napi behajtási ünnepen.

Marosvölgyi Gábor

34 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Városi Madonna (Anya gyermekével), 1927
Madonna (Mother with her child), 1927

50 x 35 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft / 31 949 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 22 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 70 288 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Art deco és modernizmus. Lakásművészet Magyarországon 1920-1941. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012. 78.
- Modern Magyar Festészet 1919-1964, szerk. Kieselbach Tamás, Budapest, 2004. 410.kép,
- Gergely Mariann: Melankolikus utazás. Kádár Béla (1877-1956). Mű-Terem Galéria, Budapest, 2002. 155.

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Hevesy Iván: Kádár Béla. Amicus, Budapest, 1922.
- Herwarth Walden: Az új festőművészet: expresszionizmus. Amicus, Budapest, 1924.
- Kállai Ernő: Új magyar piktúra 1900-1925. Amicus, Budapest, 1925.
- Gergely Mariann: Melankolikus utazás. Kádár Béla (1877-1956). Bp. 2002.
- Kieselbach Tamás: Modern magyar festészet 1919-1964. Budapest, 2004.
- Gergely Mariann: Kádár Béla ismeretlen képei üvegnegatívokon az 1920-as évekből. In. Angyalokra szükség van. Tanulmányok Bernáth Mária tiszteletére (szerk. András Edit). Budapest, 2005. 211-220.

A DER STURM KÖRÉBEN

Kádár Béla nemzetközi sikerét – írja Gergely Mariann – elsősorban Herwarth Walden pártfogásának köszönhette, aki felismerte a magyar festő húszas években készült dekoratív kompozícióban a modern festői szemlélet népszerű alkalmazásának értékeit. Berlini avantgárd galériájában, a Der Sturm kiállítótermeiben mutatta be Kádár festményeit és temperaképeit, folyamatos megélhetést biztosítva ezzel a négygyermekes családapának.

Az expresszionista művészet és a konstruktív törekvések fellegváraként elismert művészeti galéria kiállítói: többek között Marc Chagall, a Der Blaue Reiter és a Die Brücke alkotógárdája, El Liszickij és Moholy-Nagy László innen rugaszkodtak el a világhír felé. Kádár Béla nevét is a Der Sturmból ismerte Katherine S. Dreier a New York-i Société Anonyme elnökasszonya, aki több magyar művész mellett Kádár Béla munkáit is kiállította az 1926 novemberében a Brooklyn Museumban rendezett nagyszabású nemzetközi avantgárd kiállításán. A festő két évvel később, húga meghívására személyesen is New Yorkba utazott és önálló kiállítást rendezett szintén a Brooklyn Museumban. Ekkor került néhány alkotása a múzeum gyűjteményébe, valamint a Yale University Art Gallery rangos kollekciójába.

ART DECO MADONNA

A most árverésre kerülő kitűnő alkotás ennek a korszaknak az egyik kiemelkedő darabja. A korábbi „sturmos" képek falusi főutcái helyett a festő konstruktív térelemekből épített modern nagyvárosi díszletek elé helyezte a szereplőit. A figurák karaktere is megváltozott, a népviselet stilizált elemeiből kialakított takaros parasztlányok és nyalka legények helyett rövidfrizurás modern nagyvárosi asszonyok és elegáns úriemberek jelentek meg a képeken. A függönyökkel és art deco bútorokkal berendezett enteriőrök ablakaiból felhőkarcolók színes fényreklámjai világítanak, és szinte halljuk a metropolisz nyüzsgő forgatagának beáramló zajait.

Kádár új stílusát a kubo-futurista előzmények mellett a Bauhaus színház mechanikus színpadainak atmoszférája is inspirálta, ahol az alapformákra egyszerűsített bábfigurák szögletes mozgása határozta meg a látvány dinamikáját. Az anya gyermekével jelenet bensőségességét a geometrikus elemek sorolása mellett a hullámvonalas díszítő motívumok, és a pöttyözött felületalakítás harmonikus összhangja erősíti. A mezítelen kisded feje alá vont karja a modern kor fesztelen könnyedségét sugallja, a kék aurával övezett alak viszont a kiválasztottság transzcendenciájára utal. A gyermekéért aggódó anya féltő odaadása a Madonna-ábrázolásokról ismert gesztusok aktualizált átírásaként értelmezhető.

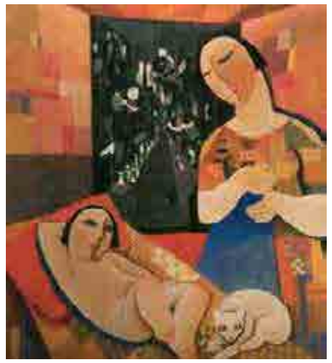

Kádár Béla: Anya gyermekével, 1927
Türr István Múzeum, Baja

35 ▪ BALLA BÉLA (1882-1965)

Felsőbányai dombos táj
Hilly landscape in Felsőbánya

45 x 55 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Balla Béla művészetikettjével

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 300 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 917 EUR

36 ▪ NAGY OSZKÁR (1883-1965)

Nagybányai utca
Street in Nagybánya

45,5 x 55 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Nagy Oszkár

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 400 000 - 2 000 000 Ft
Estimated price: 4 473 - 6 389 EUR

37 ▪ KÖVÉR GYULA (1883-0)

Fiatal lány rózsával
Young girl with rose

160 x 120 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Kövér Gyula

Kikiáltási ár: 3 500 000 Ft / 11 182 EUR
Becsérték: 4 500 000 - 7 500 000 Ft
Estimated price: 14 377 - 23 962 EUR

38 ▪ VERA JICINSKA (1898-1961)

Három akt műteremben, 1922
Three nudes in the studio, 1922

43,5 x 29,5 cm
Olaj, vászon, karton | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: V Jicinska 1922

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 556 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 112 EUR

39 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Art deco akt
Art deco nude

85 x 60 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 15 974 EUR
Becsérték: 8 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 25 559 - 38 339 EUR

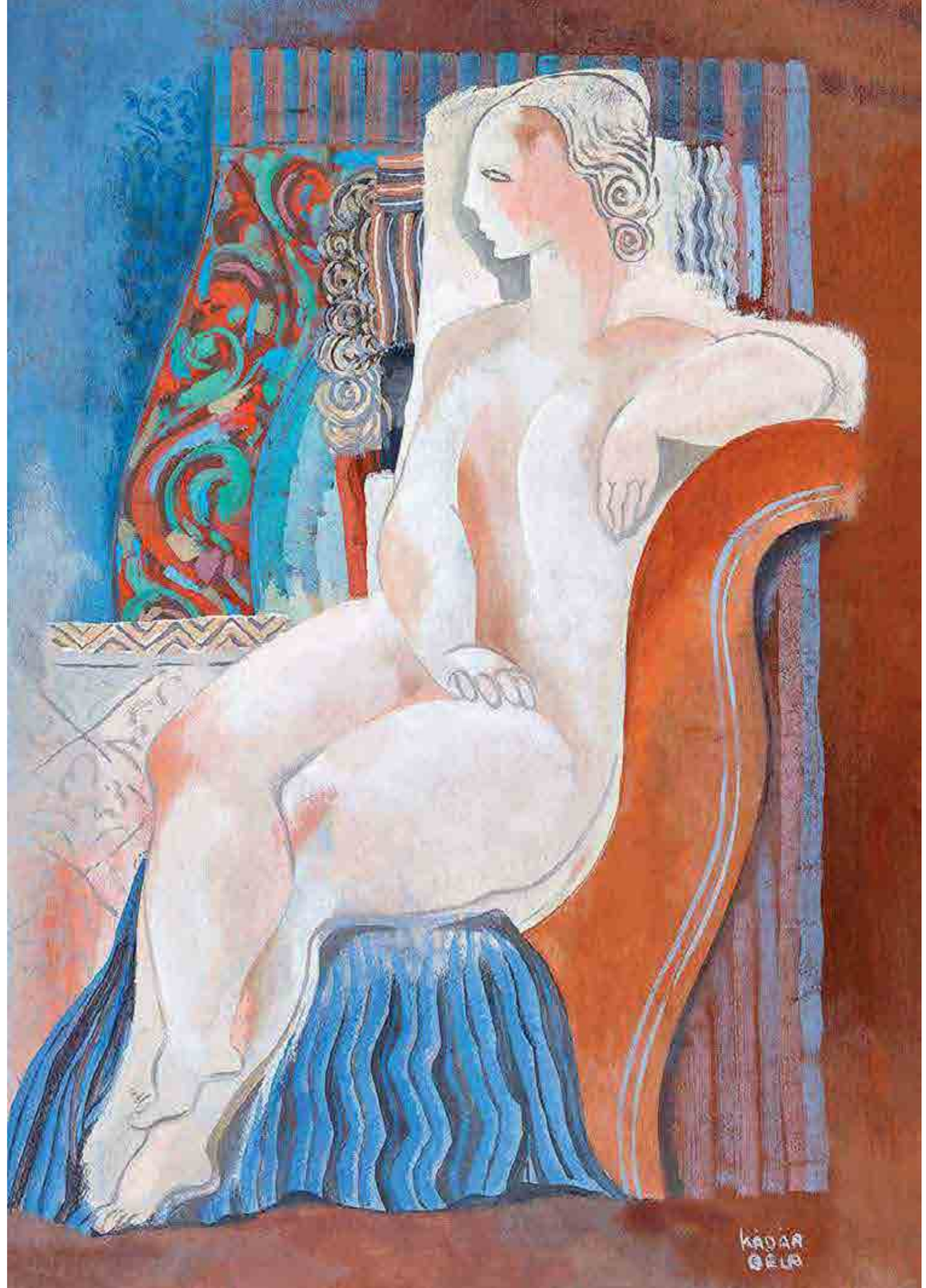

40 ▪ MOLNÁR C. PÁL (1894-1981)

Kilátás a dombokra
View to the hills

25 x 35 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: MCP

Kikiáltási ár: 200 000 Ft / 639 EUR
Becsérték: 300 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 597 EUR

41 ▪ PÓLYA TIBOR (1886-1937)

Korcsolyázók a tavon
Ice-skaters on the lake

80 x 70 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 400 000 - 2 600 000 Ft
Estimated price: 4 473 - 8 307 EUR

42 ▪ MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Szerelmes lány a rózsakertben (A kert virágai), 1885 körül
Girl in love in rose garden, c. 1885

53,5 x 40,5 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve balra lent | Signed lower left: Molnár J

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 25 559 EUR

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Turcsányi Erzsébet: Molnár József, Budapest, 1938

ÖRÖK BIEDERMEIER

Molnár József a 19. század magyar festészetének rejtőzködő alakja, aki otthonosan mozgott a biedermeier életkép és portré műfajában, de festett történeti kompozíciókat és tájképeket is. Tanulmányait német és itáliai akadémiákon folytatta, de id. Markó Károly mellett is eltöltött egy hosszabb időt.

A TAVASZI KERT VIRÁGAI

Az itt bemutatott mű nagy valószínűség szerint azonosítható a Turcsányi Erzsébet által írt életmű-katalógusban A kert virágai címmel szereplő, 1885 körül készült festménnyel. A mű Molnár 1880-as évektől született, kisméretű, de monumentális hatású festményei közé tartozik, amelyekben – ahogy Turcsányi írja – „elhagyja az erdők mélyét, és a kertek idillikus környezetét keresi fel". A naturalista igényű részletek mellett a jelenet szimbolikáját áthatja a biedermeier hosszúra nyúló hatása és a kései romantika idealizmusa. Az alapelemek – a vadregényes kert, a kútszobor, a galambok, a képek középpontjában álló, virágszedés közben ábrázolt nőalakok, valamint a csendélet-elemek, virágok, kerti eszközök – különböző elrendezésben tűnnek fel újra és újra a festő hasonló munkáin.

SZŰZIES SZERELEM

A kompozícióból fehér ruhában kiragyogó nőalak ábrándozó mozdulattal, bájos arckifejezéssel emeli magához az antikizáló vízhordó formázó kút előtt álló, dús rózsabokorról leszakított virágot. A szerelmi tematika jelenlétére utal az előtérben látható két galamb, amelyekhez az öntözőkanna széléről ivó harmadik is csatlakozik. A romantikus kert az intimitás szinte zárt helyszíne, a platóni szerelemről álmodozó, szűzies, előkelő polgárleány otthona. Párdarabja a mostani aukción szintén kalapács alá kerülő Vágyakozó fiatal lányok pompeii ház kertjében (Idill Pompejben), a földi szerelem metaforája.

Molnár József: Légyott, 1879
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

43 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Kabarétáncos, 1928 körül
Cabaret dancer, c.1928

29,5 x 50 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 800 000 - 2 400 000 Ft
Estimated price: 5 751 - 7 668 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Haulisch Lenke: Scheiber Hugó. Budapest, 1955. 163. kép
- Hugó Scheiber. Leben und Werk. Inter Art Gallerie, Basel, 1982.

44 ▪ VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Táncos, 1927
Dancer, 1927

30 x 31,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Paris 1927 Vaszary

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 2 077 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 556 - 4 792 EUR

Szerepelt a BÁV 24. aukcióján, tételszám: 1555

45 ▪ VÁLI DEZSŐ (1942-)

Műterem, kezdődik a nap, 2006
Studio, start of the day, 2006

59,5 x 59,5 cm
Olaj, farost | Oil on fibre-board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Váli D 06

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 597 EUR
Becsérték: 700 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 2 236 - 2 875 EUR

46 ▪ WEILER PÉTER (1974-)

Napfürdő után Békásmegyeren, 2015
In Békásmegyer, after sunbathing, 2015

90 x 120 cm
Giclée, vászon | Giclée on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Weiler 15

Kikiáltási ár: 120 000 Ft / 383 EUR
Becsérték: 140 000 - 180 000 Ft
Estimated price: 447 - 575 EUR

47 ▪ ORSZÁG LILI (1926-1978)

Lamentáció, 1967
Lament, 1967

63 x 84,5 cm
Olaj, farost | Oil on fibre-board
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 57 508 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a Vasilescu gyűjteményben

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- A Vasilescu-gyűjtemény, Magyar Nemzeti Galéria, 1999. nov.-2000. jan.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- S. Nagy Katalin: Ország Lili. Arthis Kiadó, Bp. 89. o.
- A Vasilescu-gyűjtemény, Magyar Nemzeti Galéria, 1999. nov.-2000. jan. kat. 210. o.

Ország Lili: Vizió (Prágai zsidó temető), 1968,
Budapest Történeti Múzeum, Fővárosi Képtár, Budapest

Ország Lili az 1960-as években már úgy érezte, hogy meg kell néznie a panaszfalakat, be kell járnia a labirintusokat. Festészete már nem nosztalgia a történelmi múlt iránt, hanem érzékelése a folytonosságnak, az emberi lét szakadatlan egymásra épülésének. 1966-ban festményeit Izraelben állította ki, ahol megérintette az „itt már jártam valaha" érzése. Itthon is kezdték megismerni, néhány lelkes műgyűjtő már vásárolta képeit, s 1967-ben önálló tárlattal mutatkozott be Székesfehérváron, majd a következő évben Budapesten is.

Festészetében ezalatt a városképek követi már egyre inkább írásszerűen rakta le, hiszen mindig is vonzotta a betűk, a jelek misztikája. Hitt a betű szentségében, foglalkozott zsidó misztikával, kabbalisztikus tanokkal, olvasta A teremtés könyvét, mely szerint a világ betűkből és számokból áll. Rajzokat készített héber betűkről, melyek később festményeinek képépítő elemeivé váltak. Barátja Bálint Endre így írt erről: „Egymásba omló időket idéznek az Alaprajzok, a Romok, megszűnik a betű egyetlen értelmezése, hiszen a betűkből építményt, a romokból alaprajzot, az alaprajzokból betűt és mindebből építményt ékít, és képeket épít és majdani emlékezés előképeit vetíti a térbe." Ország Lili a kövek, betűk, titkok, mítoszok sejtelmes bújócskájával megteremtette 1966-tól 1969-ig tartó írásos korszakát. (Az írás, a betű egyébként is fontos szerepet kap az 1960-as évek művészetében. Korniss Dezső kalligrafikus absztrakt művészete nyomán indultak el az absztrakt művészet fiatal képviselői: Hencze Tamás, Frey Krisztián, Tót Endre.)

Ország Lili írásos képein jelek tűnnek fel, melyek kopottságukkal, málló felszínükkel érzékeltetik a rajtuk megjelenő üzenetek, kultúrák kiszolgáltatottságát az idő kérlelhetetlen pusztításának. Az írás jajkiáltás, egy értelmét vesztett világ tükrei, A szürke, barna monokróm színvilágban, melyben csak itt-ott villan fel a kék vagy a vörös, lüktetnek az ókori világok feljegyzései, elfeledett, majd újra megfejtett hieroglifák, rejtélyes héber betűk. A perzsa, héber, kopt, latin írásjelek örvénylő mozgása szétfeszíti a teret. Az egyik réteg elfed, a másik leválik, mégis fejet kell hajtanunk az írás csodája előtt, mely megkísérli meghosszabbítani a gondolatot, a szellem létét a végtelen felé.

A Lamentáció című képen is megfigyelhető Ország Lili művészetének egyik jellemző vonása, az ellentétes elemek révén elért harmónia. A háttérben látható falak, kőtáblák a szürkés, barnás és az egy-egy részleten megjelenő kék szín egységére épülnek, melybe élesen, szinte jajszóként, panaszként, fájdalmasan hasít bele a világos betűtöredékek lüktetése. A papiruszok nagyformátumú plasztikus zuhataga elhagyja a falat, kilép a képből. Az ellentétes mozgásban rejlő belső erő osztatlan egységgé préseli a formákat. Ez a kép az egyik legmonumentálisabb az életműben, szinte már freskó. Hajdu István így fogalmazta meg e korszak jelentőségét: „A Lamentáció és a többi, ez időben készült monokróm festmény egyre gazdagszik, s nem is éppen jelentéselemekkel, hanem olyan vonatkozásokkal, amelyek magára a művészetre utalnak. E képek egy sajátos és különös lettrista szürrealizmust jelenítenek meg, melynek ma nem elsősorban történetfilozófiai reflexei, hanem belső, a művészetre és a tágas gondolkodásra vetülő fényei csillannak meg, nem a könnyen s olykor némi könnyel megfejthető didakszis, hanem a szellem érzékisége nyilatkozik meg általuk."

Ország Lili zárkózott személyiség volt, az ő lamentálása, panasza befelé szóló imádság. Haláláig őrizte e művét, így került hagyatékként a Vasilescu-gyűjteménybe, és csak most juthat valaki más birtokába ez az önmagának szóló bensőséges.vallomás.

Kolozsváry Marianna

Ország Lili: Megkövült panasz, 1967, magántulajdon

Korniss Dezső: Kis kalligráfia, 1960, Első Magyar Látványtár

48 ▪ KERN ANDOR (1906-)

Modern idők, 1932
Modern times, 1932

100 x 65 cm
Olaj, farost | Oil on fibre-board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kern A 1932

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 894 EUR
Becsérték: 500 000 - 750 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 396 EUR

49 ▪ ŐSI LÁSZLÓ (1947-)

Akkor most fel vagy le? Purgatórium, 2014-15
Up or down? Purgatory 2014-2015

100 x 120 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent | Signed lower left: Õsi 2015

Kikiáltási ár: 450 000 Ft / 1438 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

50 ▪ MEDNYÁNSZKY (1852-1919)

Katonák
Soldiers

30 x 45 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: Pálmai József igazolása, valamint hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 70 29 EUR
Becsérték: 2 800 000 - 4 800 000 Ft
Estimated price: 8 946 - 15 335 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Deák Dénes: Festõ a világháborúban, Mednyánszky László festészete 1914-1918 című könyv borítója, Gondolat Kiadó, 1991

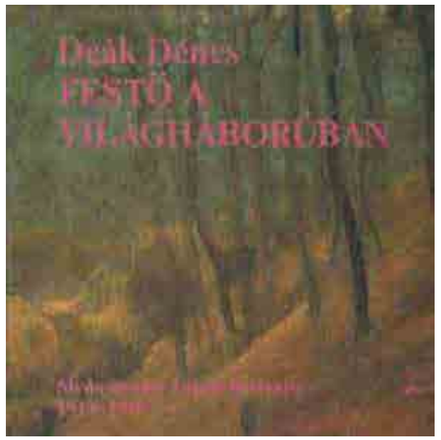

Jelen képünk Deák Dénes: Festõ a világháborúban, Mednyánszky László festészete 1914-1918 című könyv borítóján, Gondolat Kiadó, 1991

Mednyánszky László: Erdõ szélén (Tábor)
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

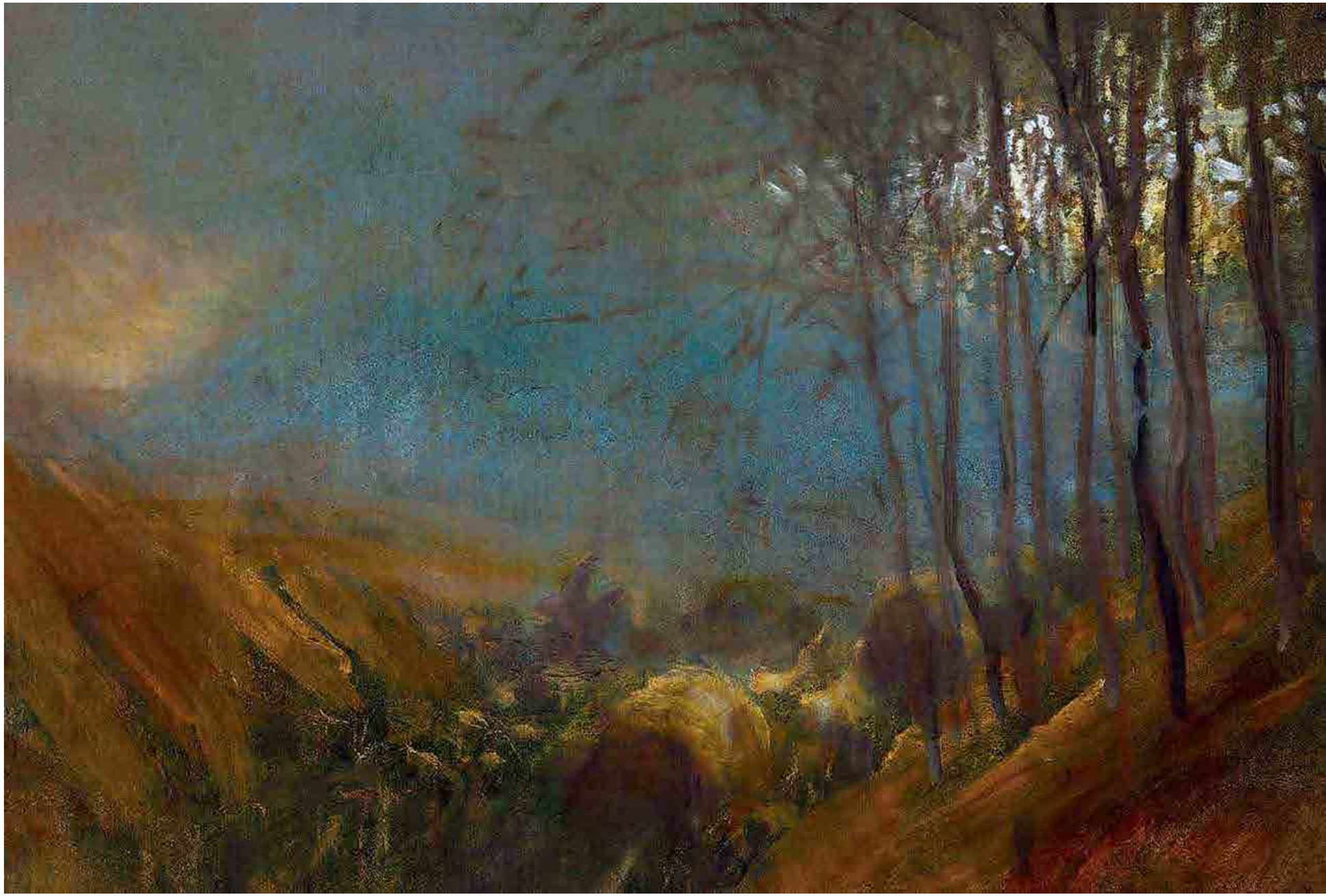

51 ▪ VÖRÖS GÉZA (1897-1957)

Szentendrei háztetők, 1930 körül
Rooftops in Szentendre, c.1930

73,5 x 101 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vörös Géza

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft / 44 728 EUR
Becsérték: 20 000 000 - 35 000 000 Ft
Estimated price: 63 898 - 111 821 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Vörös Géza (1897–1957) kiállítás. Magángyűjtők Galériája, Budapest, 1997. november 29– december 31. (Kat. 8.)
- Vörös Géza (1897–1957) festőművész emlékkiállítása. Merítés a KUT-ból VIII. Haas Galéria, Budapest, 2004. október 16–november 13. (Kat. 6.)
- Aranykorok romjain. Kieselbach Galéria. 2015. november 6-26.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Vörös Géza (1897–1957) kiállítás. Katalógus. Magángyűjtők Galériája, Budapest, 1997. [o. n.]
- Vörös Géza (1897–1957) festőművész emlékkiállítása. Merítés a KUT-ból VIII. Katalógus. Tanulmány: Muladi Brigitta. Haas Galéria, Budapest, 2004. (belső címlapon)
- Modern magyar festészet 1919–1964. Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2004. (686. kép)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Lóránt László: Paletta. Budapest, 1944. 179-182.l.
- Haulisch Lenke előszava Vörös Géza emlékkiállításának katalógusához. Műcsarnok Kamaraterme, Budapest, 1961.
- Muladi Brigitta: Vörös Géza. Szakdolgozat. ELTE Bölcsészettudományi Kar, művészettörténet szak.

EGY MAGYAR PÁRIZSBAN

Vörös Géza azon kevés, Párizst járt magyar művész közé tartozik, akik nem csupán távolról csodálták a zajos világsikert arató franciaországi festőstárokat, Matisse-t, Foujitát, Kislinget és Kees van Dongent, de személyes kapcsolatba is kerültek velük. 1927-től a II. világháború kitöréséig számos alkalommal utazott Párizsba, ahol sok száz festőtársához hasonlóan rabul ejtette őt a város sokszínű művészeti élete, az egymást érő kiállítások, a lüktető, forrongó művészközösséget összekapcsoló kávéházi és társasági élet páratlanul inspiratív miliője. 1944-ben így emlékezett az első, mindent eldöntő találkozásra: „Párizsban azonnal munkához láttam. Ismerkedtem a párizsi utcával. Leálltam a kapuk alá és festettem ... Egyszer a Paris Soir akadt a kezembe. Az újság Utrillo kiállítását harangozta be. Elmentem a kiállításra, megnéztem Utrillo illatos, élő párizsi utcáit és soha többé nem festettem a párizsi utcát. Megismerkedtem odakünn Matisseal, aki a harmincas években már palotában lakott és az amerikai milliárdosok portréit festette. Matisse nagyon hatott rám. Minden atomommal a francia iskola híve lettem."

A FESTŐK VÁROSÁBAN

Vörös Géza, a magyar festészet történetének egyik legfranciásabb szellemű művésze 1929-től néhány éven át előszeretettel látogatott el a Duna-parti kereskedővárosba, a pazar fekvése és frissen alakult művésztelepe révén egyre népszerűbbé váló Szentendrére.
Az itt festett alkotások, így e műcsoport legjelentősebb ismert darabja, a Szentendrei háztetők című kép is bizonyítja, hogy Vörös jó érzékkel választotta ki az elé táruló látványkavalkádból azokat a részleteket, amelyek átírásával festői erényeit a leglátványosabban csillanthatta meg. A dombokra felkúszó szűk utcák, az apró, barokk kori házak tektonikus tömegei, a meredeken felszökő, cakkos szegélyű oromfalak egymást metsző háromszögei nem csupán emblémaszerű tömörséggel idézik meg a festők városának utánozhatatlan, a mai napig lebilincselő hangulatát, de a feltáruló városrészlet bujkálásra hívó, zeg-zugos tördeltsége, a kolorit tarka építőkockákat idéző szertelensége mintha egy álombéli meseváros idilli kulisszáit is elénk varázsolná. A Szentendrei háztetők mellé a magyar kortársak közül Czimra Gyula, Modok Mária és Ilosvai Varga István 1930 körül született képei kínálkoznak tökéletes párhozamokként, de az előtérben feltűnő figura megkettőzése, az árnyékszíluett hangsúlyos megjelenése és a tetőn nyújtózó macska feltűnése Derkovits Gyula néhány képét is a néző eszébe juttatja. A homogén színmezőkből szerkesztett festői felület kaleidoszkópszerű vibrálása, a „mélybezuhanó pillantás" frappáns vizuális ötlete, a felülnézet hatására síkban kiterülő látvány dekoratív ereje azonban elsősorban a nagy vízválasztót, a francia művészettel való első találkozás determináló élményét veti fel. Az École de Paris tiszta festőisége, Picasso szerkesztő szemlélete és Matisse felszabadult színkezelése találkozik a képen Utrillo egyszerre naiv és rafinált modorával, hogy mindez egy lehengerlő, feszesen szerkesztett, mégis játékos hangulatú és könnyen megszerethető műalkotásban olvadjon össze.

Molnos Péter

Jeges Ernő: Szentendrei városkép, 1930-as évek első fele
Ferenczy Múzeum, Szentendre

Tihanyi Lajos: Trencséni utca, 1913
magántulajdon

Ilosvai Varga István: Lelátás a Dunára, 1933
Ferenczy Múzeum, Szentendre

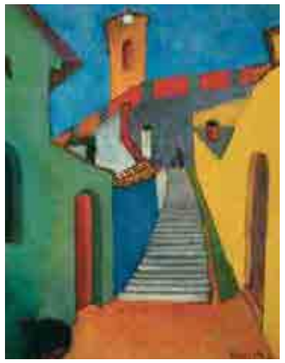

Modok Mária: Lépcsők, 1930-as évek
magántulajdon

Vörös Géza: Városkép, 1930-as évek első fele
Székesfehérvári Városi Képtár, Deák Gyüjtemény

52 ▪ KISS REZSŐ (1889-?)

Szobában (Holland halász)
In the room (Dutch fisherman)

66 x 68 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: R.Kiss

Kikiáltási ár: 140 000 Ft / 447 EUR
Becsérték: 250 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 799 - 1 597 EUR

53 ▪ EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Műteremben (Olvasó férfi), 1907
In the room (Reading man) 1907

53,5 x 43 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Egry József 1907

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 716 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 3 000 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 9 585 EUR

54 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Az oldalpillantás
Looking away

29,6 x 21 cm
Gouache, papír | Gouache on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

55 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Femme fatale (Kalapos nő), 1930-as évek
Femme fatale (woman with hat), 1930s

59 x 43,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Scheiber H

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 556 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 500 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 987 EUR

56 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Havasok alján, 1914-18 között
At the foot of the High-Tatras, between 1914-1915

71 x 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky
Hátoldalon | Reverse: Pálmai József igazolása, valamint hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 57 508 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Modern magyar festészet 1892–1919.
Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2003. 235. oldal

57 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Szabadban (Lovasszekerek), 1910-es évek
Horse-drawn carriages, c. 1910

63 x 86 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 200 000 - 3 8000 000 Ft
Estimated price: 7 029 - 12 140 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Müller Dávid könyvkereskedő tulajdonában, aki a képet a művésztől vásárolta

58 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Szobában (Levelet író nő)
In the room (Woman writing letter)

44 x 35 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft / 4 792 EUR
Becsérték: 1 800 000 - 2 500 000 Ft
Estimated price: 5 751 - 7 987 EUR

59 ▪ SCHÖNBERGER ARMAND (GALGÓC, 1885-1974, BUDAPEST)

Együtt (Látogatás), 1933
Together (The visit), 1933

97,5 x 68,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Schönberger A. 1933

Kikiáltási ár: 24 000 000 Ft / 76 677 EUR
Becsérték: 30 000 000 - 50 000 000 Ft
Estimated price: 95 847 - 159 744 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Gergely Józsefné gyűjteményében.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Schönberger Armand festőművész (1885–1974) emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1985. Kat. 85.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- András Edit: Schönberger Armand. Budapest, 1984. 39. kép.
- András Edit: Schönberger Armand festőművész (1885–1974) munkássága. Phd értekezés, kézirat, ELTE BTK művészettörténet szak, 1997. 214. kép.
- Modern magyar festészet 1919–1964. Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2004. 260. oldal.

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- András Edit: Schönberger Armand. Budapest, 1984.
- András Edit: Schönberger Armand festőművész (1885–1974) munkássága. Phd értekezés, kézirat, ELTE BTK művészettörténet szak, 1997.

Schönberger Armand és felesége (bal szélén) az Ernst Neurad által szervezett pozsonyi kiállítás utáni ünnepségen

A münchenben Anton Ažbè világhírű magániskolájában tanuló, majd 1905-ben Nagybányán, a Czóbel Béla által importált fauve stílussal megismerkedő Schönberger Armand 1909-ben nagy elhatározásra jutott: mivel pénze nem volt, gyalogszerrel indult el a modern művészet fővárosába, Párizsba. Kortársaihoz, a többi magyar és kelet-európai fiatal művészhez hasonlóan rendszeresen eljárt a Grande Chaumière esti aktrajzolásaira, megnézte a múzeumok és a világhírű műkereskedések kiállításait, megmerítkezett abban a nyüzsgő, forrongó kulturális miliőben, amely oly sok művészt varázsolt el a 20. század első évtizedeiben. Bár erről a rendkívül fontos tanulmányútról források hiányában szinte alig tudunk valamit, annyi bizonyosnak látszik, hogy a töménytelen élmény, a több ezer megcsodált festmény közül Cézanne művei és a kubista festészet első kísérletei gyakorolták rá a legnagyobb hatást. A néhány hónapos párizsi tartózkodás után Schönberger visszatért Budapestre és 1910-től kezdve több alkalommal bemutatta alkotásait a Művészház tárlatain. A tízes évek második felében az aktivisták holdudvarában találjuk, s e találkozás nem múlt el nyomtalanul művészetében sem: festői és grafikai stílusa még sokáig magán viselte a Kassák és a Ma folyóirat körül csoportosuló avantgárd művészek hatását, miközben – legtöbbjükhöz hasonlóan – idővel a klasszicizáló tendenciák is egyre nagyobb erővel jelentkeztek képein. Az egykori, harcos avantgárd mozgalom a háború végével fokozatosan megszelídült, s a már korábban is fellelhető, reneszánsz eredetű formajegyek és komponálási rendek, a klasszicizáló stílus iránti nosztalgia Schönbergernél is fokozatosan felerősödött. A húszas évek során az expresszív hangvétel főleg városi vedutáin, a klasszicizáló tendencia pedig zsánerképein vált dominánssá, amelyeken idővel az egyre népszerűbbé váló nemzetközi irányzat, az Art Deco stílusjegyei is megjelentek. Az 1933-ban festett, Együtt című kép Schönberger Art Decós korszakának egyik kiemelkedő darabja. Nem véletlen, hogy a művész monográfusa, András Edit külön bekezdésben méltatta disszertációjában a kompozíció értékeit, kiemelve, hogy a mű az expresszionizmus felől a klasszikus szépség és harmónia világa felé lépő festő korszakváltását reprezentálja: „A kép feszes kompozíciója, az alakok térbeli elhelyezése, a tárgyi környezet megjelenítése a megelőző korszak festői eszközeit idézi. A kép alaphangja – az összegző harmónia, meghitt, lírai hangvétel –, a figurák nagyvonalú formaképzése, plasztikus modellálása pedig már az új korszak sajátja. A dekorativitást eredményező erőteljes stilizálást ezen a képen a hangsúlyozott térbeliség és testiség még háttérbe szorítja. Az előtér galambot tartó nőalakja már a harmincas évek jellegzetes, humánus tartalmakat megtestesítő figurája, aki gyakran jelenik meg önállóan vagy emberpár illetve csoportkompozíció egyik tagjaként (is) a következő időszakban." Meghitt, időtlen hangulat sugárzik a szűk térben feltűnő három női alak intim együtteséből, amelyet a nagyváros fenyegető rohanása helyett a nyugalom, a bekerített, védelmező magánvilág, az otthon kulisszái vesznek körül. A galambnak, mint a lélek, a szeretet, a béke, az anyai ösztön és a termékenység szimbólumának feltűnése azt valószínűsíti, hogy az asztal mellett ülő két nő gyermeket váró társuk látogatására érkezett. Schönberger Armand képe a harmincas évek elejére végleg megszelídülő magyar modernizmus egyik megkapó hangulatú alkotása. A kiegyensúlyozott, feszesen szerkesztett kompozíció, a hideg színek dominanciája, a hangsúlyosan ábrázolt kezek és fejek egymásra felelő ritmusa, a finom tónusátmenetekkel modellált formák plaszticitása és a csendéleti részletek geometrikus stilizálása a cézanne-i hagyományt juttatja eszünkbe, de a tiszta festészet absztrakt elemeit e képen már az érzelmi világyulás tartalmi utalásai melegítik fel.

Molnos Péter

Schönberger Armand: Aktkompozíció kutyával, 1929 magántulajdon

Schönberger Armand: Kabaré, 1920-as évek második fele, magántulajdon

60 ▪ VÉN EMIL (1902-194)

Montmartre Párizsban, 1971
The Montmartre in Paris, 1971

60 x 50 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Vén Emil Paris Montmartre

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a család tulajdonában

61 ▪ BÖRTSÖK SAMU (1881-1931)

Nagybányai táj háttérben a Kereszthegggyel
Landscape in Nagybánya (in the background the Kereszt mountain)

75 x 90,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Börtsök

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 236 EUR

62 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Holland város kikötője, 1910 körül
Harbour of a Dutch town, c.1910

48 x 68 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Scheiber H

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 2 236 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 2 000 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 6 390 EUR

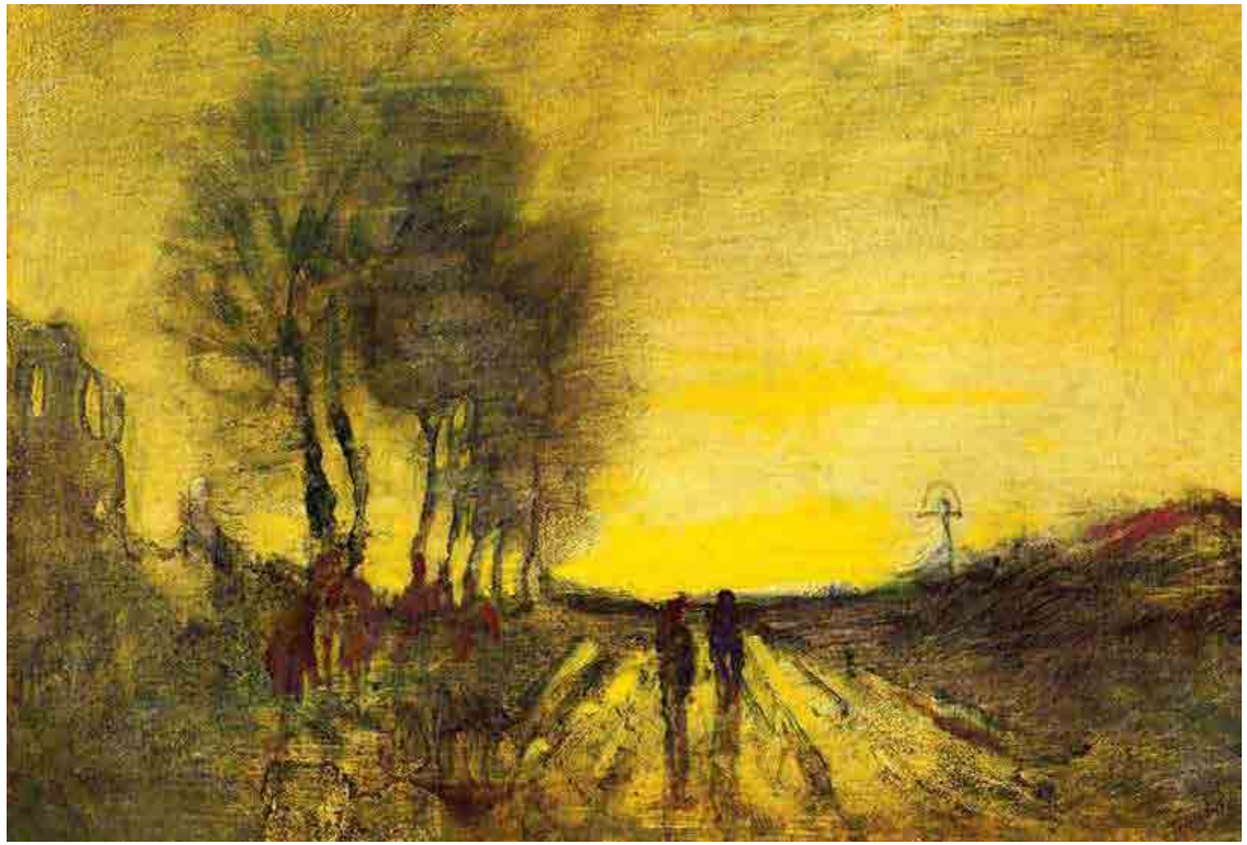

63 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Különleges fények
Odd lights

34 x 50 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky
Hátoldalon | Reverse: Hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 4 000 000 Ft
Estimated price: 6 390 - 12 780 EUR

64 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877–1956)

Art deco enteriőr (Modell), 1930-as évek
Art deco interior (Model), c. 1930

83,5 x 59,5 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 15 974 EUR
Becsérték: 8 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 25 559 - 38 339 EUR

Kádár Béla: Lehajló hátakt, 1934 körül
magántulajdon

65 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865-1961)

Fiatal hölgy kalapban, 1913
Young lady with hat,1913

67 x 37 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Csok I BP 13

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 15 974 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 38 339 EUR

Csók István: Felesége arcképe, 1903 körül
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Jacques-Henri Lartigue - Signed Poster of „Auteuil" by Lartigue

66 ▪ HOLLÓ LÁSZLÓ (1887-1976)

Virágcsendélet
Flower still life

66 x 55 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Holló L 72 IV.17.,
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Vass Imrének szeretettel Holló László

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 300 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 597 EUR

67 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872-1958)

Testvérek (A piros alma)
Siblings (The red apple)

70 x 55 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Glatz

Kikiáltási ár: 450 000 Ft / 1 438 EUR
Becsérték: 550 000 - 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 757 - 3 195 EUR

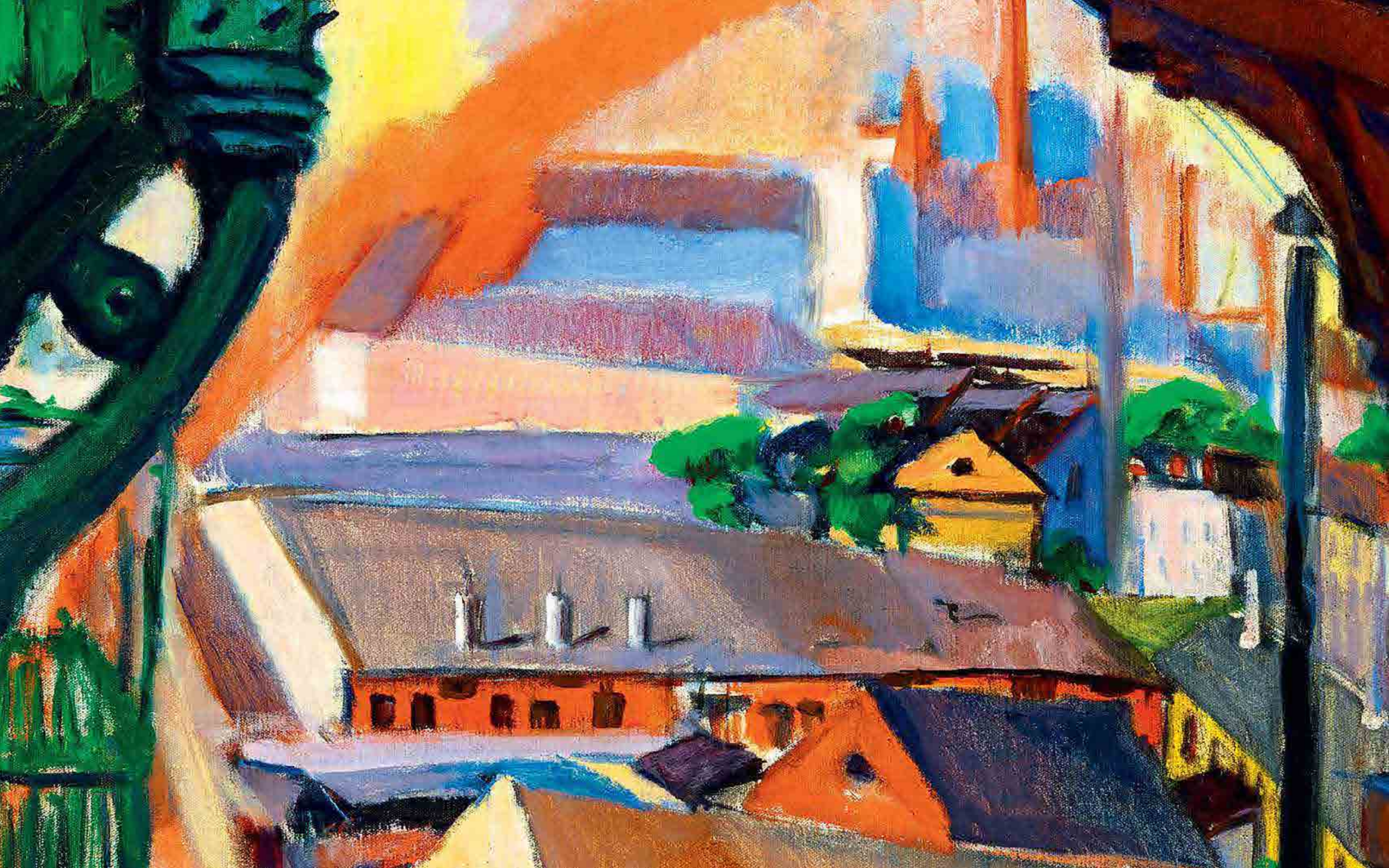

68 ▪ TIHANYI LAJOS (1885-1938)

Budapesti részlet, 1913
City detail, 1913

80 x 65 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Tihanyi Lajos

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 83 067 EUR
Becsérték: 35 000 000 - 70 000 000 Ft
Estimated price: 111 821 - 223 642 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Zsűrimentes kiállítás. Művészház, Budapest, 1913. szeptember. (Kat. 174. Külvárosi tájkép)
- Budapest látképei. Könyves Kálmán Szalon, 1913. december.
- Ausstellung von Werken der 3 Künstler. Kunst Salon „Brüko", Bécs, 1914. (Kat. 21. Vorstadt, 1913)
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006. március–július. (Kat. 243a Városrészlet)
- A Művészház 1909–1914. Modern kiállítások Budapesten. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009. március–július. (Kat. II. 15. Városrészlet)
- Cézanne és Matisse bűvöletében. A Nyolcak. Centenáriumi kiállítás. Janus Pannonius Múzeum Modern Magyar Képtár, Pécs, 2010. december–2011. március. (Kat. 405. Külváros)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2003. 508. oldal.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Kiállítási katalógus. Szerk.: Passuth Krisztina, Szücs György. Budapest, 2006. 122. oldal.
- A Művészház 1909–1914. Modern kiállítások Budapesten. Kiállítási katalógus. Szerk.: Gömöry Judit, Veszprémi Nóra. Budapest, 2009. 51. oldal.
- A Nyolcak. Kiállítási katalógus. Szerk.: Bardoly István, Markója Csilla. , Pécs, 2010. 412. oldal.

Tihanyi Lajos: Margit híd, 1913 körül (lappang)

VÉGRE BUDAPEST!

Az a gyakorta hangoztatott tény, miszerint Párizs a modern magyar festészet kialakulásában döntő szerepet játszott, kimondatlanul egyet jelent Budapest másodrendűségének beismerésével. A magyar modernizmus a francia fővárosban született meg, s még hazai „letelepedése" után is néhány vidéki város – Nagybánya, Nyergesújfalu, s urambocsá Kaposvár is – nagyobb jelentőségre tett szert, mint a minden más téren abszolút vezető szerepet játszó Budapest. Úgy tűnik, hogy ebben a rövid periódusban, a 19. század végétől a Nyolcak felbukkanásáig, a tradícióktól való megszabadulás esélye egyenesen arányos volt a fővárostól való távolsággal.
A magyar modernizmus sokáig csak alkalmi, vissza-visszatérő vendég volt Budapesten, szíve Párizsba húzta, festeni Nagybányára, Kecskemétre és Nyergesre járt.
Tagadhatatlan, hogy a századfordulót követő egy évtizedben a legmodernebb magyar festmények keletkezéstörténetében Budapest nem játszott jelentős szerepet. Alig ismerünk a magyar Vadak vagy a Nyolcak induló periódusából olyan művet, amely budapesti helyszínt ábrázolna. Ziffer Sándor Baross téri látképe évtizedeken át csupán szabályt erősítő kivételnek tűnt, akkor is, ha jól tudtuk: rögtön két változat készült belőle. Bár néhány éve hosszú külföldi lappangás után előkerült Czóbel Béla a pesti Oktogont ábrázoló alkotása, azonban e művel együtt is nyomasztó a párizsi látképek fölénye budapesti „rokonaik" felett. Érdekes látni, hogy ez az arány 1910 után némileg megváltozott. Az a tény, hogy végre megjelent a legmodernebb művészek képein is a magyar főváros néhány részlete, elsősorban két festőnek köszönhető: Márffy Ödön és Tihanyi Lajos az 1910-es évek elején, a Nyolcak történetének záró periódusában néhány jelentős kompozíciót szentelt ennek a korábban feltűnően mellőzött témának.

A FRANCIA KAPCSOLAT

Mint a magyar modernek legtöbbjének, természetesen a fiatal Tihanyinak is sorsdöntő inspirációt jelentett a Párizsban töltött időszak. Bár 1907 telén, alig 22 évesen, még szinte kezdő festőként érkezett a művészet fővárosába, az ott látottak nem érték teljesen felkészületlenül. Az esztendő nyarán, Nagybányán megismerkedett Czóbel Béla posztimpresszionista stílusú, forradalminak ható vásznaival, sőt pár hónappal korábban a Nemzeti Szalon francia tárlatát is alaposan tanulmányozhatta. A több mint hetven Gauguin-művet felvonultató, letaglózó hatást kiváltó tárlaton többek között öt jelentős Cézanne festmény is közönség elé került, így nyugodtan állíthatjuk: Tihanyi ezen az eseményen esett át a tűzkeresztségen. Az igazi áttörést ennek ellenére számára is Párizs hozta el. „A piktúráról való fogalmaimat (...) a Párisban töltött 4 hónap tisztázta előttem – olvashatjuk egy későbbi visszaemlékezésében. – Gauguin, Matisse, Cézanne, az első ideál, de őt megismerve csak a régiek tiszteletére és megértésére jutottam."

TORZULÓ TEREK

Tihanyi a Nyolcak 1912-es, harmadik kiállításának katalógusában néhány mondat erejéig összefoglalta művészi hitvallását: „A festő teret akar a vásznon érzékeltetni, melyben tárgyak vannak. A tárgyak határát a tér szabja meg, amelyhez alkalmazkodnak.
Ezen alkalmazkodás következtében az objektumnak nincs szorosan megszabva a határa. (...) De mivel a kép tárgya szorosan egy a környezetével, ezért kell együttesen felfognunk mindkét szubsztanciát..."
Tihanyi tehát – Cézanne nyomdokain haladva – most bemutatott tájképén sem a látványélmény puszta visszaadására törekedett, hanem elsősorban a tér és a kompozíció elvont problémáit tartott szeme előtt. A formák torzulnak, a síkok és vonalak hajlása és iránya mind úgy módosul, ahogy a kép autonóm szerkezete megkívánja.
A Budapesti részlet ebből a szempontból az egész életmű egyik legmerészebb, legvirtuózabb kompozíciós megoldását mutatja. Az álló formátum dinamizáló hatását Tihanyi azzal fokozza, hogy a feltáruló városrészlet látványát „beszorítja" két szuperközeliben ábrázolt motívum, két épület expresszív módon megtorzított homlokzati fala, egy koronázópárkánnyal lezárt sarok és egy mívesen megmunkált esőcsatorna szíluettje közé.
E szokatlan és vizuálisan rendkívül hatásos „belső keret" – mely Cézanne festészetében sem példa nélküli – több rétegű hatást gyakorol a szemlélőre: egyrészt az előtér árnyékos, sötét közegébe ágyazva erősödik a megvilágított „belső kép", vagyis az alant elterülő utcák és házak színeinek kontraszthatása, miközben Tihanyi e ravasz húzással kiemeli a látvány esetlegességét és fragmentális jellegét is. Ez utóbbival különösen erős hatást ér el, hiszen a szokatlanul magas nézőpont önmagában is izgalmas vizuális effektjét felülliciálva fokozza a kép szubjektív jellegét: mintha egy távcsövön keresztül, vagy egy hatalmas kulcslyukon át lesnénk meg a város életét, így válva aktív részesévé a kompozíciónak.

A Nyolcak záró periódusában született, a magyar modernizmus klasszikus korát reprezentáló alkotás tökéletes illusztrációja annak, hogy Cézanne műveinek hatása és a nemzetközi expresszionizmus forma- és tértorzító impulzusa miként forrt egyéni stílussá Tihanyi művészetében. E virtuóz komponálású műalkotás értékét tovább növeli, hogy a magyar modernizmus korai szakaszában született, múzeumi rangú festmény a budapesti látképek fájóan szűk csoportját gazdagítja.

Molnos Péter

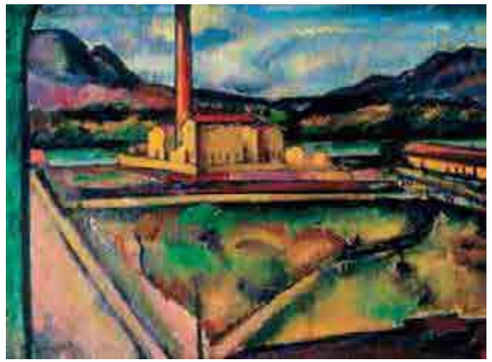

Márffy Ödön: Kilátás az ablakból (Nagymarosi téglagyár), magántulajdon

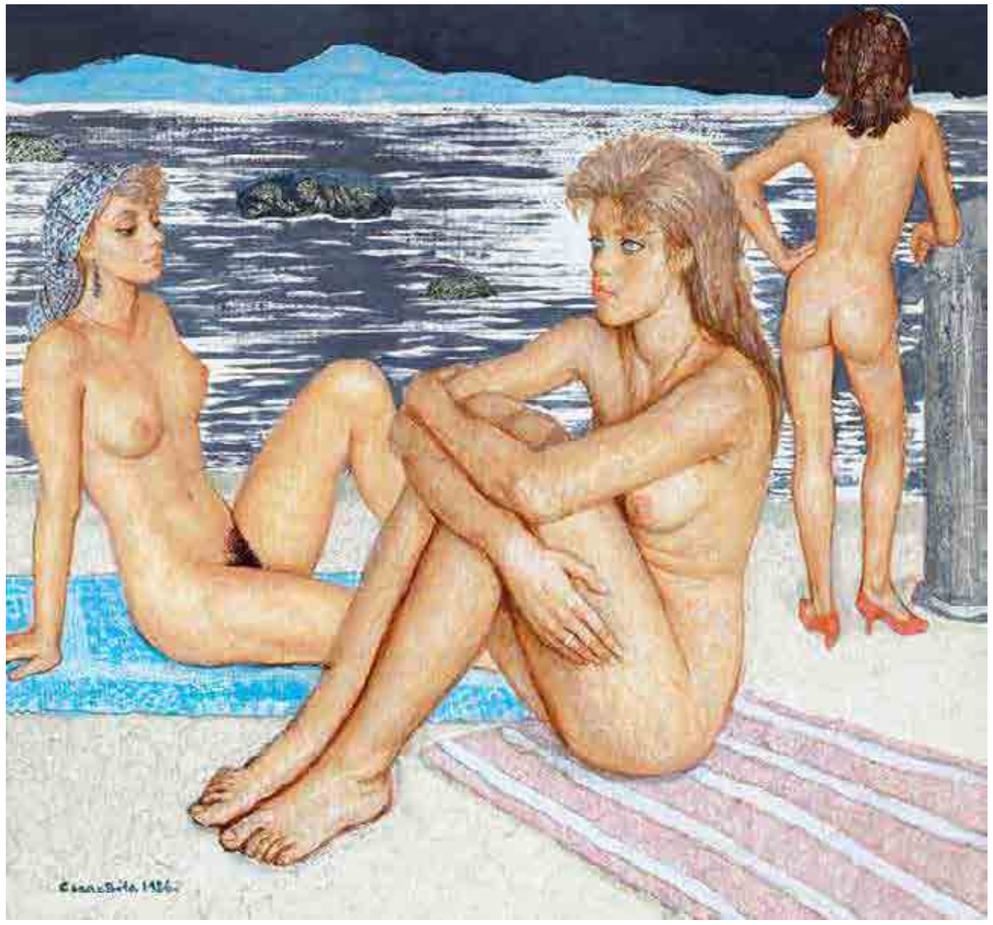

69 ▪ IFJ. CZENE BÉLA (1911-1999)

Három akt tengerparton, 1986
Three nudes on the beach, 1986

75 x 80 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent | Signed lower left: Czene Béla 1986

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 958 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

70 ▪ VÉN EMIL (1902-1984)

Fekvő modell (Aranyhalak), 1942
Lying nude (Gold fish), 1942

82 x 110 cm
Olaj, karton vásznon | Oil, cardboard on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vén

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 917 EUR
Becsérték: 700 000 - 1 000 000 Ft
Estimated price: 2 236 - 3 195 EUR

71 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

Tóparti táj
Lakeside

80 x 105 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 38 339 EUR

72 ▪ MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Vágyakozó fiatal lányok pompeii ház kertjében (Idill Pompejben)
Daydreaming young girls in the garden of a Pompei house

54 x 41 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve balra lent | Signed lower left: Molnár J

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 780 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 25 559 EUR

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Turcsányi Erzsébet: Molnár József, Budapest, 1938.

ANTIK IDILL

Hasonlóan a most aukcióra kerülő Szerelmes lány rózsakertben című képpel az ókori római idillt ábrázoló Molnár József-festmény is részletgazdagságával, színeinek finomságával és kis mérete ellenére érzékelhető monumentalitásával emelkedik ki a hasonló témát feldolgozó biedermeier képek sorából. Minden bizonnyal azonosítható Turcsányi Erzsébet oeuvre-katalógusában felsorolt alkotások közül az 1879 körül készült Idill Pompejben (Idyll Pompéjiben) című képpel.

POMPEJI NAPOK

Molnár életművében 1875-ben jelenik meg az ókori pompeji tematika, a fürdőző nők és az oszlopok közt üldögélő nőalakok ábrázolásával. Eleinte egy furulyázó férfialak is szerepelt a téma őskompozícióin (Örömnapok Pompejiben, 1879), ami fokozatosan tűnt el a festményekről, két nőalakra, kút-variációkra és gyümölcsös-virágos csendéletelemekre szűkítve a kép motívumait (Idill Pompejiben, 1879 k.; Életkép Pompejiből, 1884). A római házak zárt, oszlopokkal keretezett, medencének is helyet adó belső átriumába helyezett árkádiai idillek historizáló életképi témája itáliai emlékeket és az álmos, forró mediterrán napok hangulatát idézi.

FÖLDI SZERELEM

Az Ámor-alakos kút, a kútmedencéből ivó gerlepár és a fekvő lányalak kezében tartott virág a szerelmi tematikát egyértelműsíti. De itt nem az ideális, égi szerelemről van szó (mint a Szerelmes lány rózsakertben), hanem a búja földi vonzalomról. A biedermeier illedelmes-metaforikus keretei között maradva minden részlet ezt sugallja, beleértve a pompeji házak vad vörös festékét, a késő nyár érett gyümölcseit, a bacchusi szőlőleveleket, a mellről lehulló leplet és az érzéki ölelésben egymáshoz simuló antik nőalakokat.

Molnár József: Pompeji nők, 1875 körül, magántulajdon

73 ▪ POLL HUGÓ (1867-1931)

Bretagne-i vitorlások, 1910 körül
Sailing boats in Bretagne, c. 1910

56 x 90 cm
Pasztell, vászon kartonon | Pastel, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Poll H

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 8 946 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 780 - 22 364 EUR

74 ▪ FENYŐ GYÖRGY (1906-)

Hölgy piros ruhában (Flóra), 1934 körül
Woman in red dress (Flóra), c.1934

177 x 66 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 8 307 EUR
Becsérték: 3 500 000 - 6 500 000 Ft
Estimated price: 11 182 - 20 767 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED

- Fenyő György gyűjteményes kiállítása és Ferenczy Károly hagyatékában maradt ismeretlen műveinek kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1935. szeptember. (Kat. 42. Flora)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Pesti Napló Képes Melléklete, 1935. szeptember 29.

KATALÓGUSUNK 108. TÉTELE

Fenyő György: Csendélet gyümölcsökkel

KATALÓGUSUNK 128. TÉTELE

Fenyő György: Bauhaus ház enteriőrje ciklámennek és Gorka vázával

Tihanyi Lajos: Fenyő György és Fenyő Iván portréja, 1915
magántulajdon

Fenyő György: Fenyő Miksa, a művész
édesapjának portréja, Magyar Művészet, 1930

Fenyő György szülei, Fenyő Miksa,
a Nyugat alapítótagja feleségével Rellával

Az idő múlásával – szerencsére vagy sajnos, ezt egy kutatónak nehéz eldönteni – egyre fogynak azok a művésznevek, amelyek csupán írott dokumentumokból, elsárgult újságok híreiből ismerősek a számunkra, de fájóan hiányoznak mögülük az életművek, a kézzel fogható műalkotások. A művészettörténészek és a műkereskedők elmúlt évtizedekben elvégzett munkájának köszönhetően egyre ritkábban adatik meg az a fantasztikus élmény, amikor egy-egy zárt, hosszú időn át rejtőzködő műcsoport felbukkanásának köszönhetően hirtelen megelevenedik, élettel telítődik egy korábban alig ismert művészi pálya. A 20. századi magyar történelem drámai eseményekben gazdag menete, sorsokat megtörő, életműveket szétszóró fordulatai azonban időről-időre esélyt kínálnak arra, hogy átélhessük az efféle kincstalálás semmihez sem hasonlítható örömét.
Ez történt a közelmúltban is, mikor több mint hét évtizedes lappangás után előkerült egy korábban csak régi, elismerő kiállítási kritikákból ismert festőművész néhány kiemelkedő alkotása.
Fenyő György 1906-ban született Budapesten.
Édesapja Fenyő Miksa író, jogász és közgazdász volt, aki a Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatójaként, a Nyugat alapítójaként, a magyar irodalom egyik legjelentősebb támogatójaként vívott ki magának széleskörű elismerést.
Előbbi szerepeivel ellentétben kevésbé közismert, hogy a kulturális élet többi részén, így a képzőművészet terén is jártas volt: gyermekei, György és a neves művészettörténész, Iván páros portréját Tihanyi Lajossal, sajátját és feleségéét Rippl-Rónai Józseffel festtette meg, míg műgyűjteményében a korszak számos jelentős modern alkotója képviselve volt.
Nem véletlen tehát, hogy az ifjú, s már gyermekként a művészpályával kacérkodó György a legjobb mestereknél tanulhatott. Itthon Kmetty János és Berény Róbert mellett sajátította el az alapokat, majd Münchenben, végül a drezdai akadémián, Oskar Kokoschkánál képezte magát tovább. A formális oktatásnál azonban sokkal többet jelentettek számára azok az élmények, amelyeket évekig tartó tanulmányútjain szerzett: hosszú időt töltött Olaszországban, Londonban és Párizsban is. Legmélyebben a francia iskola, Matisse, Cézanne és Van Gogh képei hatottak rá, de természetesen második mestere, Berény Róbert festői stílusa is jelentős mértékben inspirálta. „Színei kellemesek, vidámak és ízlésesek" – írta róla 1938-as kiállítása kapcsán Az Est kritikusa, aki a művek ihlető forrásvidékére is pontosan rámutatott: „Fenyő György eszményképe a párizsi művészet, az az érzékeny, nemzetközi színvilág és témakör, amelyet Párizsban élő idegen művészek alakítanak ki a nagy francia modern mesterektől megbűvölve."
Az 1930-as Ernst Múzeumbeli kiállításon bemutatott, több mint nyolc évtizedes lappangás után most felbukkant festmény e nemzetközi eredetű, de minden ízében franciás piktúra egyik legszebb reprezentánsa. A szokatlanul megnyújtott formátum, a formák íves határoló rajza és a nagy, finoman tagolt színfoltok dekoratív ritmusa Berény Róbert egyes műveit idézi, ám rajta keresztül is inkább a közös inspirációs forrásra, az École de Paris tiszta festőiségére utal. A különböző nézőpontok egyesítése, a modell élesen metszett sziluettje, a blikkfangos fakturális játékok és a szürke háttérből kiragyogó delikát színvilág megkomponálása olyan erényeket mutat, amely a kép alkotóját a párizsias festői irányzat kiemelkedő hazai alakjai közé emeli.

Molnos Péter

Berény Róbert: Csellózó nő, II., 1937
magántulajdon

75 ▪ ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Fürdőző nők (Női aktok), 1922 körül
Bathing women (Female nudes), c. 1922

140 x 112,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Aba Novák

Kikiáltási ár: 35 000 000 Ft / 111 821 EUR
Becsérték: 40 000 000 - 75 000 000 Ft
Estimated price: 127 796 - 239 617 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Aba-Novák emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, 1962. (Kat. 27)
- Bizományi Áruház Vállalat aukciós kiállítása. Budapest, 1964. 10. (Kat. 4)
- Árkádi tájain. Szőnyi István és köre 1918-1928. Magyar Nemzeti Galéria, 2001. szeptember 27–2002. január 27. (Kat. 72)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Bizományi Áruház Vállalat aukciós kiállítása. Katalógus. 1964. 10. 4. kép.
- Árkádi tájain. Szőnyi István és köre 1918-1928. Katalógus. Szerk.: Zwickl András. Budapest, 2001. 133. oldal.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Budapest, 2006. 26. és 43. kép

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY

- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Budapest, 1966.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Budapest, 2006.
- Molnos Péter: Aba-Novák, a „barbár zseni". (A debreceni MODEM Aba-Novák kiállításának katalógusa.) Budapest, 2008.

Pieter Paul Rubens: Három grácia,1639
Museo del Prado, Madrid

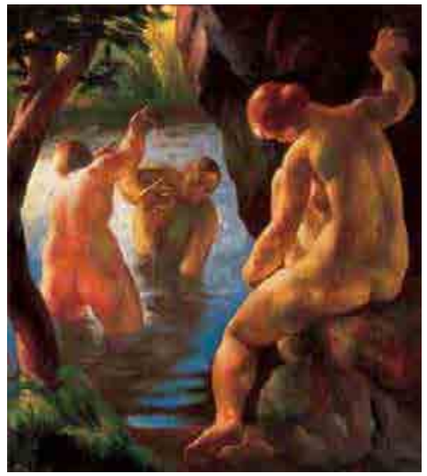

Patkó Károly: Fürdőzők, 1926
magántulajdon

MENEKÜLÉS ÁRKÁDIÁBA

A húszas évek elején színre lépő fiatal magyar festőgeneráció a most aukcióra kerülő festményhez hasonló, monumentális méretű, összetett kompozíciójú aktos csoportképekben alkotta meg programadó főműveit. Az egykor valóban létező görög tartomány, a később mitologikus színhellyé nemesedő Árkádia elevenedett meg ezeken a klasszikus ízű, nem egyszer sok-sok szereplőt mozgató alkotásokon. Ligetes tájai előtt modern nimfák, mitológiai alakok, bibliai hősök vagy éppen önfeledten fürdő lányok és férfiak vonultak fel. Rembrandt melegbarna fényei és plasztikus, tömör formálása jellemzi e műveket, időtálló, múzeumi rangú képek megalkotásának vágya érződik rajtuk. Festőiket a visszatérés akarata fűti: valami állandó, biztos, nemes tartalom és forma keresése, amely meghaladja az elmúlt évek modernizmusának percről percre változó kísérletezéseit, az izmusok izgalmas, de zsákutcásnak vélt „eredményeit".
A régiek követése stílusban és témaválasztásban talán önkéntelen menekülés volt az éppen csak lezáruló háború – Magyarország számára annyira elkeserítő – következményei elől, talán csupán a szárnyaikat próbáló fiatalok egymás közötti versengésének eredménye, egymásra licitáló bizonyíték, hogy uralják már az emberi test pontos anatómiáját, s a legnehezebb feladatok kivitelezésére is alkalmasak. Az egész Európán végigvonuló klasszicizáló hullám az első világháborút követő évek jellegzetes irányzata, ám legfontosabb témája, a természeti tájba helyezett aktos csoportkép nem pusztán a rajongott reneszánsztól való kölcsönzés eredményeként vált népszerűvé. A húszas évek árkádikus, klasszicizáló festészete a közelebbi múltban is inspiráló mintákra lelhetett. A diszharmonikus külvilágban, az elidegenítő nagyvárosi hétköznapokban a természetközeli élet ideája, az időtlen harmónia utáni vágy ábrándja hívta életre a XIX. század utolsó harmadában a mitikus aranykor képi megfogalmazásának igényét. Első művelője a német Hans von Marées volt, hatását főleg Kernstok és a Nyolcak más tagjai közvetítették Magyarországra. A francia Puvis de Chavannes vagy éppen az idilli, árkádiai világot a déltengeri szigeteken kereső Gauguin művészete is illusztrálja az „aranykor-nosztalgia" elterjedését.
De könnyedén ebbe a sorba illeszthetők Cézanne látványt analizáló, autonóm festői világ felépítését célul kitűző kompozíciói, a Fürdőzök különböző variánsai. Hans von Marées mellett talán éppen az ő hatása mutatható ki legbiztosabban a Nyolcak művészetén, akik közül Pór, Kernstok, Orbán, Berény és Márffy is feltűnő előszeretettel nyúlt az aktos csoportkép témájához.

A MODERNIZMUS AKTJAI

A műteremi miliőből száműzött, természeti környezetbe helyezett hangsúlyos aktok nem véletlenül váltak oly népszerűvé a legmodernebb irányzatok képviselői között. Az újat kereső művészek minden bizonnyal a közvetlen elődök elleni lázadás eszközeként is tekintettek erre a témára, hiszen a tájban feltűnő meztelen emberi testek látványa ellentétes minden hétköznapisággal, így élesen szemben áll az impresszionisták azon doktrínájával, hogy a festő célja ne legyen több a környező, mindennapi valóság puszta ábrázolásánál.
A művészet újra fogalmakkal, megszemélyesítésekkel kezdett dolgozni, autonóm módon akarta alakítani a környező világot, s érthetően ehhez elsőként az akt ábrázolása kínálkozott tökéletes eszközül.
A művészek újra komponálni akartak, nem pedig puszta fényképezőgépként rögzíteni környezetük véletlen-teremtette szituációit.

A TEST MESTERE

Végigtekintve Aba-Novák Vilmos 1920 körül alkotott műveinek során, reprezentatív festményein és páratlanul gazdag rajzi hagyatékán, jól érzékelhető a meztelen emberi test iránti felfokozott művészi érdeklődése. Bibliai, mitológiai köntösbe bújtatott, vagy éppen hétköznapi kulisszák közé állított aktjain szinte úgy tűnik, kérkedik bámulatos formaérzékével, könnyű kezével és tökéletes anatómiai ismereteivel. A manierista festőket idézi, ahogy Michelangelo módjára csillogtatja mesterségbeli tudását, végletekig hangsúlyozva az ábrázolt testek plasztikáját, az izmok összetett, duzzadó, feszülő és elernyedő játékát. Most bemutatott festménye is ezt a szándékot illusztrálja: hiába kínál a három grácia története könnyű és kívánatos értelmezési lehetőséget a nézőnek, mégis azt érezzük, hogy képünk valódi témája maga a forma, az eleven test mozgása, a meleg fények játéka a vitalitástól duzzadó felületen. Az előtér monumentális, kontraposztba állított aktjainak széles, mégis nyugodt gesztusai, súlyos stabilitásuk éles kontrasztban áll a folyóban fürdő alakok heves mozgásával. Az idilli jelenetnek tépett lombú fák összehajló lombjai, barokkos fénypászmákkal tagolt mélykék égbolt és a nap sugaraitól felfénylő háttéri táj adnak festői környezetet. E részletek Aba-Novák jellegzetes, gazdagon megmozgatott faktúrájával, érzéki felületkezelésével öltenek formát, s olyan színvilágban állnak előttünk, melyben egyszerre vannak jelen a korai képek Remrandttól örökölt barnái, és a következő, felsőbányai, zugligeti korszak mályvás árnyalatai.
A Fürdőző nők Aba-Novák korai periódusának egyik legfontosabb, méretében is kiemelkedő alkotása.
Nem csupán az életműben, de a magyar újklasszicista festészet egészében is kitüntetett hely illeti meg.

Molnos Péter

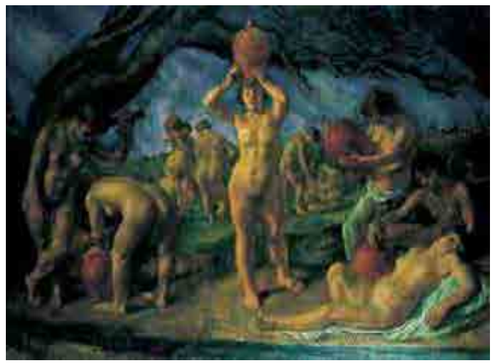

Szőnyi István: Danaidák, 1923, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

76 ▪ CZIGÁNY DEZSŐ (1883-1938)

Fiatalkori önarckép, 1902
Young self-portrait, 1902

39 x 29,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Wimmer Dezsö 1902

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 342 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

77 ▪ KÁRPÁTI TAMÁS (1949-)

Krisztus, 2002
Jesus Christ, 2002

40 x 45 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Kárpáti Tamás 2002

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 1 022 EUR
Becsérték: 450 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 438 - 1 917 EUR

78 ▪ HINCZ GYULA (1904-1986)

Art deco csendélet vázával, 1928
Art deco still life with vase, 1928

100 x 117 cm
Lavírozott tus, papír | Indian Ink on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Hincz 28

Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft / 31 949 EUR
Becsérték: 15 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 47 923 - 63 898 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Hincz Gyula (1904–1986) festőművész emlékkiállítása (Merítés a KUT-ból IX.), Haas Galéria, 2005
- A magyar grafika külföldön. Németország 1919–1933, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1983
- Hincz Gyula művei a két világháború között: válogatás köz- és magángyűjteményekből, Városi Művészeti Múzeum, Győr, 2007

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Mezei Ottó: Hincz Gyula. Pályakezdés. Művészet/79 Évkönyv, Corvina, 17.

Hincz Gyula: Gyár, 1928, magántulajdon

AZ ÚJRA FELFEDEZÉS PILLANATAI

Úgy tűnik, százéves átok telepedett Hincz Gyula életére és életművére egyaránt. Rátelepedett, mivel hosszú hallgatás, már-már feledés után, egész pontosan születésének 100. évfordulóján emlékeztek meg újra róla. Ezt követően örömmel konstatáltam, hogy a századik évfordulót követően egyre-másra nyíltak kiállítások az életmű elfeledett és ismeretlen korszakaiból.
Hincz születésének centenáriumi évében egyedül a Bajza utcai sajtóház vett magának fáradtságot és bátorságot, hogy az unokaöcs, Hincz Jenő kevéssé ismert grafikai gyűjteményéből válogatva emlékezzen meg a művészről. Aztán úgy tűnt, hogy a sajtóház szerény és visszhang nélküli kezdeményezése folytatás nélkül marad.
Később azonban mégis megtört a jég. A következő esztendőben a művészről elnevezett váci galériában láttunk remek válogatást a mester szocialista realista alkotásaiból. A véletlen úgy hozta, hogy a frissen rektorrá kinevezett Kőnig Frigyes méltatta egykori elődjét értő szavakkal. Még ennek az évnek az őszén képek érdekes párbeszédének voltunk tanúi, mikor Adorján Attila legújabb festményeit Hincz mester képeivel együtt mutatta be a váci Görög Templomban.
És ezzel még korántsem ért véget a hirtelen feltört Hincz-revivel, mivel az igazi áttörés a következő évre maradt. 2005 október és november hónapjaiban a Haas Galéria gyűjtött össze egy addig nem látott kollekciót Hincz háború előtti alkotásaiból. A kiállítás gerincét jelentő több mint, negyven alkotást a váci Tragor Ignác Múzeumból kölcsönözték. A hirtelen támadt érdeklődés igazi hozadéka nem is maga a kiállítás, hanem a gyűjtői érdeklődés felébredése, valamint a galéria által kiadott katalógus jelentette. A katalógus képanyaga Kopócsy Anna írásával kétszeresen is alátámasztotta Mezei Ottó már 1979-ben megfogalmazott észrevételét, miszerint:
a húszas évek második fele a hazai művészet kellőképpen fel nem tárt időszaka - de erről majd később.
Legutóbb, 2007-ben a Győri Városi Múzeum rendezett monstre kiállítást - Művek a két világháború között címmel - Hincz festészetének különféle periódusaiból.
A kiállításhoz készült leporelló-katalógus hat színes reprodukciója igen jól reprezentálja az életmű inkognitóban maradt részeit. Az életmű két „absztrakt" csendélete képviseli a 20-es évek végét meghatározó érett avantgárd korszakát, majd két-két újabb reprodukció reprezentálja
a 30-40-es éveket, azt a már-már „páli fordulatot", mikor a hinczi világábrázolás „absztraktból visszastilizálódik figurálissá". A visszastilizálódás hinczi terminológiával így hangzik: „Szerelmes lettem a természetbe."

A HÚSZAS ÉVEK VÉGE

Vayer Lajos azzal nyitja A reneszánsz művészet Itáliában című könyve egyik {A cinquecento építészete c.) fejezetét, hogy az európai művészet történetében a klasszikus jelző illeti a kort, majd azzal folytatja, hogy ez a korszak nem tarthatott sokáig, később még azt is hozzá teszi,
hogy nem hozott új műfajokat. És ha Vayer professzor gondolatmenetének reneszánsz kifejezését a hazai avantgárd 20-as éveire cseréljük, akkor nyer értelmet ez a látszólag furcsa felütés. Egy olyan folyamatában tekintett jelenség, mint az avantgárd sokféleségének felismerése teszi lehetővé,
hogy a 20-as évek végétől a 40-es évek végéig tartó, valóban, nagy újításoktól mentes periódust önálló szellemi alakzatként lássunk. És ha képesek vagyunk erre, akkor képesek leszünk arra is, hogy értékén ítéljük ezt a jelentős periódust. Ellenkező esetben, ha az újításoktól mentes átmeneti kor előszobájába utaljuk ezt a közel húsz évet, benne Hincz műveivel, akkor abba a hibába esünk, hogy nem vagyunk képesek önálló korszakként látni valamit, hogy elővehessük a jó öreg biológiai metaforát: csupán átmenetet, leszálló ágat és hanyatlást látva.
És most folytassuk Mezei Ottó korábban idézett gondolatát a húszas évekről, azonban előtte vessünk néhány pillantást Hincz Gyula négy nagyméretű és ritkán látható grafikájára: Modern világ - régi világ (1928),
A gyár (1928), Csendélet vázával (1928), Csendélet (1928). Azonban nem csak ritkán látható darabokról van szó, hanem olyanokról is, amelyek mindeddig kimaradtak a korszak művészettörténetét értékelő kontextusból.
Mert ha valaki benne volt a 20-as évek végének avantgárd művészeti fősodrában, és remek alkotásokkal szintetizálta a kifulladni látszó klasszikus avantgárd olyan törekvéseit, mint a kubizmus, futurizmus és szürrealizmus, az bizony egy fiatalember, Hincz Gyula volt.
És hogy volt képes szintézist teremteni az akkor huszonegy néhány éves fiatalember, Hincz Gyula? Mezei Ottó egyértelműen kimondja, hogy akik a „húszas évek közepén, többéves kinnlét után hazatelepedtek, nyakig merültek ebben az apologetikába - mármint Ozenfant-Jeanneret és Malavics teóriájának dekoratív vagy purista modernizmusában -, míg a fiatal Hincz 1926-os olasz- és franciaországi útja során mindössze futólag érintkezhetett vele."
(Mezei Ottó: Pályakezdés. Művészet, 1979/3. 11 old.)
Másrészt talán megfogadta a köztudottan szigorú Kassák intelmét: „ ... figyelnie kell magát szigorú önkritikával, ma már túl vagyunk az avantgardizmuson, aki hozni akar valamit, annak nem meglepően érdekeset, hanem erőben és tisztaságban jelentőset kell hoznia" (Kassák Lajos: Két fiatal festő. Nyugat, 1928/5). Ha valaki érti és tudja mi a különbség 1928-ban újdonság és tisztaság között, akkor kétségtelen, hogy a köztudottan szigorú Kassák tudja.
Harmadrészt ne felejtsük, hogy jobbról és balról egyaránt megállapították Hinczről, hogy „vakítóan" tehetséges.
És, hogy értsük Hincz grafikáinak erényét és tisztaságát - azt, amelynek megtartására biztatta Kassák őt -, idézzünk fel olyan alkotásokat, amelyek már jó ideje túl vannak a kanonizálás folyamatán: Bernáth Aurél: Riviéra (1926-27); Berény Róbert: Csellózó nő (1928); Szőnyi István: Zebegényi temetés (1928); Derkovits Gyula: Halas csendélet (1928); Korniss Dezső: Geometrikus kompozíció (1928); Medveczky Jenő: Önarckép (1929); Aba-Novák Vilmos: Cefalu (1930). A felsoroltak mellett kétségtelen, hogy egyedül Korniss purista modernsége vetekszik Hincz „erőben és tisztaságban jelentőset,, hozó modernségével.
Zárszóként még arra is érdemes kitérni, hogy a 20-30-as évek fordulóján Hincz olyan tapasztalatokat szerzett, mint Galimberti Sándor, Malevics, Severini, Tamkó Sirató Károly műveinek ismerete, amelyet Szathmári Sándor tanácsai gazdagítottak. A szellem topográfiáját követve kijelenthető, hogy a Budapest, Berlin, Párizs, Róma erőtérben szerzett élmények és tapasztalatok tették lehetővé Hincz számára, hogy a klasszikus avantgárd addigi eredményeit a purizmus és eklektika csapdájának elkerülésével összegezze.

Bárdosi Lajos

Hincz Gyula: Absztrakt csendélet, 1928, magántulajdon

László Moholy-Nagy: Fotograma, 1922

79 ▪ SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Fiatal nő
Young woman

47 x 38 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Schönberger

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 250 000 - 350 000 Ft
Estimated price: 799 - 1 118 EUR

80 ▪ FARKASHÁZY MIKLÓS (1895-1964)

Műtermi csendélet, 1930 körül
Studio still life, c.1930

73 x 92 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Farkasházy
Hátoldalon | Reverse: a Munkácsy Céh 1932-es kiállítási cédulája

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 917 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 200 000 Ft
Estimated price: 2 556 - 3 834 EUR

81 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Lány mintás gallérral
Girl with collar

41,5 x 29 cm
Akvarell, papír | Watercolour on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 6 390 - 11 182 EUR

82 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Bárhölgy, 1930 körül
Barlady, c.1930

66,5 x 42,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve lent középen | Signed lower centre: Scheiber H

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 6 390 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 4 500 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 14 377 EUR

83 ▪ ORBÁN DEZSŐ (1884-1987)

Csendélet gyümölcsökkel, 1910 körül
Still life with fruits, c. 1910

60 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Orbán

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 16 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 51 118 EUR

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Bölöni György: Orbán Dezső, Auróra, 1911. (246-248. oldal)
- Orbán Dezső magáról (bevezető), in: A Nyolcak harmadik tárlatának katalógusa, Nemzeti Szalon, Budapest, 1912.
- Kállai Ernő: Cézanne és a XX. század konstruktív művészete, Anonymus Könyvkiadó, Budapest, é.n. [1944]
- Passuth Krisztina: Orbán Dezső, A művészet kiskönyvtára-sorozat (109.), Corvina Kiadó, Budapest, 1977.
- Andrew McKay: A grand visionary, The Australian, 28th April 1981.
- Desiderius Orbán. Orbán Dezső festőművész kiállítása, katalógus, szerk. Földes Emília, összeáll. Bellák Gábor, Budapest Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma, Budapest, 1986.
- Molnos Péter: A Nyolcadik: Orbán Dezső, in: A Nyolcak. Cézanne és Matisse bűvöletében. Centenáriumi kiállítás, katalógus, szerk.: Markója Csilla, Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010. (362 – 391. oldal)

A NYOLCAK MŰHELYE

Van abban valami valószerűtlenül szép, hogy a modern formalista művészeti kísérletek szellemi laborja, a Nyolcak annak az Orbán Dezsőnek a műtermében alakult meg, akinek életműve csaknem napjainkig ível. Mintha csak egy generáció választana el minket az őt művészi pályára segítő Gulácsy Lajostól, párizsi mentorától Berény Róberttől, vagy a cézanne-i csendéleteket hozzá hasonlóan totalitásnak tekintő Czigány Dezsőtől.
A sokáig csak „Nyolcadikként" emlegetett Orbán Dezső rangja napjainkban igencsak megemelkedett.
Talán a csoport egyik tagjánál sem okoztak akkora meglepetést az elmúlt másfél évtizedben napvilágra került művek, mint nála.
Ezek az 1910-es, 20-as években készült darabok szorosan kötődnek a Nyolcak törekvéseihez, de egyenletesen magas színvonaluk, letisztult mélységük, tömörségük a figyelem fókuszába állítja alkotójukat.
Mindegyik festmény mélyrétegeiben ott vannak ugyan a tömörséggel, színfelbontással, rétegzettséggel és hajtogatott felülethatással kapcsolatos cézanne-i intenciók, de ezen túlmenően mélytüzű színeikben, dekoratív rendezettségükben és szinte barbár plaszticitásukban Gauguin hatása is tetten érhető.
Éppen ez a szintézis teszi egyedülállóvá Orbán Dezső csendéleteit.

Giorgio de Chirico: Csendélet Velencével a háttérben

Giorgio de Chirico: Csendélet

EGY CSENDÉLET METAFIZIKÁJA

Vaskos, zöldesbarna asztallapon magas talpú almástál, mellette alig látható porcelántányér, rajtuk és körülöttük festői rendetlenségben piros almák, zöld körték és sárga birsalmák hevernek, a háttérben pedig egy félig elhúzott vörös függöny. A németalföldi csendéletek klasszikus nyugalma, időtlensége hatja át a kompozíciót.
A gyümölcsök súlyosak, tömörek, körbeöleli őket vetett árnyékuk. A cézanne-i megoldásokhoz képest szokatlan, inverz módon elhelyezett a gyűrődő drapéria.
Szerepe ezúttal nem plasztikus közeg biztosítása.
A színházfüggönyre emlékeztető, kehelyformán öblösödő anyag metafizikus dimenzióba emeli a hangsúlyosan materiális csendéletet. Vörös háttere előtt mélyenzengő okkeres, barnás, zöldes színvilág bontakozik ki egyszerű, de súlyos ütemekkel. A birsalmák gyötört, gyűrött formája archaikus törzsi faragványokat idéz. A szoba misztikus félhomályában a gyümölcsök izzani látszanak, mintha belső tűzben ragyognának. Ahogy a gömb, körte alakú és amorf gyümölcsök összeérnek, egymásra borulnak, körvonalaik, árnyékaik összefolynak, egy metamorfózis bontakozik ki. A félrehúzott kárpit a formák keletkezésének misztériumát leplezi le.

Marosvölgyi Gábor

84 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Kávéházban
In a Cafe

43,5 x 30,8 cm
Szén, papír | Charcoal on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 3 195 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 500 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 987 EUR

85 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Városszélén, 1940 körül
On the edge of the city, c. 1940

83 x 59,5 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 8 307 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 12 779 - 19 169 EUR

86 ▪ BOROMISZA TIBOR (1880-1960)

Nagybányán hull a hó, 1911
Snowing in Nagybánya, 1911

90 x 115 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: NB Boromisza Tibor 1911

Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 57 508 EUR
Becsérték: 25 000 000 - 45 000 000 Ft
Estimated price: 79 872 - 143 769 EUR

A katonai pályán elinduló, de 1902-ben már Ferenczy Károly budapesti festőiskoláját látogató Boromisza Tibor – generációjának legjobbjaihoz hasonlóan – Nagybányán találta meg fiatal éveinek legfontosabb inspirációs forrását. 1904-ben érkezett először az erdélyi városba, majd egy rövid római tanulmányútat követően – a hagyományosnak mondható útvonalon – München érintésével Párizs felé vette az irányt. Visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy az ott töltött néhány hónap során szorgalmasan látogatatta a legmodernebb francia irányzatokat bemutató műkereskedések időszakos tárlatait, beiratkozott a Julian Akadémiára és szobrászati tanulmányokat folytatott a Colarossi magániskolában. „Párizsban dolgoztam, galériákat látogattam. Sokat voltam Durand lakásán, ahol az impresszionisták jellegzetes vásznai halomra hevertek" – írta 1912-ben a korszak legbefolyásosabb műkereskedőjére, Durand-Ruelre utalva. A kortárs francia művészet eredményeiről Boromisza első kézből szerezhetett ismereteket, s mivel 1905 végén érkezett Párizsba, jelen lehetett a modern művészet megszületésének talán legizgalmasabb időszakánál. A hazatérését követő egy-két év gyakori utazásokkal telt: dolgozott szűkebb pátriájában, a délvidéki Zentán, valamint Nagybányán és a Balaton környékén, ahol személyesen is megismerkedett a művészetére érezhető hatást gyakorló Rippl-Rónai Józseffel. Az epizódszerű, néhány hétig vagy hónapig tartó közjátékok után végül hosszú évekre Nagybányán telepedett le, melynek hangulata, táji környezete Boromisza egész életművére döntő hatást gyakorolt. Itt házasodott meg, s 1909-ben állandó otthonra talált a Zazar-parti bányászvárosban. Agilis, dacosan küzdő emberi karaktere és házassága révén kiépülő társadalmi kapcsolatai miatt hamar a fiatal, neós festők egyik vezéralakjává vált. Vezető szerepét egyre fokozódó sikerei is megalapozták. Meghívták a modern irányzatokat összefogó MIÉNK kiállításaira, nagy feltűnést keltett a frissen létrejött budapesti kiállítóhely, a Művészház tárlatain, melynek vezetőségében is helyet kapott. Ő is azok közé a magyar művészek közé tartozott, akik pályájuk elején alkották meg életművük legjelentősebb darabjait: ezt a felütésszerű, rendkívüli erejű periódust reprezentálja a most aukcióra kerülő alkotás is.

A Nagybányán hull a hó című alkotáson egyéni ízű festői nyelvezetté olvadnak össze az impresszionizmust követő irányzatok sajátos stílusjegyei. Boromisza jól ismert, kortársak elbeszéléseiből és saját írásaiból feltáruló zaklatott, heves természetének nyoma sincs, helyette csendes harmónia, játékos mesélőkedv sugárzik a felületről. Mindannyiunk közös, – néhány pillanatra a gyermekkor gondtalanságát és önfeledt örömét felidéző – élménye, a mindent betakaró, sűrű havazás látványa adja a kép utánozhatatlan hangulatát. Tűnékeny, illanó varázslat, mely lassan mindent átlényegít: tompulnak az utca bántó zajai, eltűnik a fáradt szürkeség, s megbűvölt szempárok tapadnak hosszú perceken át az ablakokra. E békés, időtlen harmóniával telített atmoszféra sajátos mesevilágot idéző festői eszközökkel jelenik meg Boromisza alkotásán: a neósok intenzív, felfokozott színvilága ugyan tetten érhető a ruhák, a házfalak és az égbolt felé nyúló fatörzsek élénk koloritján, ám mindent egybefog a hóról visszaverődő fény csodás ragyogása. A szecesszió dallamos vonalkultúráját idéző, hajladozó kontúrrajz fokozza a kép idilli hangulatát, miközben az egyenletes szórt fény eltünteti az árnyékokat, s maradéktalanul érvényesülni hagyja a homogén színfoltok dekoratív ritmusát. Boromisza művészetét jól érezhetően megérintette Gauguin festészete és a szecesszióra is ható távol-keleti művészet: a kompozíció szerkezete, az összefoglaló, stilizáló formaadás és a mélység illúzióját felváltó hangsúlyos síkszerűség a japán fametszetek világát idézi.
A Nagybányán hulla hó Boromisza Tibor legértékesebb korszakának egyik vitathatatlan főműve: a korai magyar modernizmus egyéni hangú alkotójának méretében bár monumentális, festőiségében mégis intimitást és csendes harmóniát sugárzó remekműve.

Molnos Péter

Boromisza Tibor: Nagybánya télen, 1911, magántulajdon

Ziffer Sándor: Tél Nagybányán, 1910, magántulajdon

Boromissza Tibor magántulajdon

87 ▪ KUNFFY LAJOS (1869-1962)

Kastélykertben, 1910-es évek
In the castle garden, 1910's

14,5 x 23,5 cm
Olaj, falemez | Oil on board
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 120 000 Ft / 383 EUR
Becsérték: 160 000 - 260 000 Ft
Estimated price: 511 - 831 EUR

88 ▪ MÉSZÖLY GÉZA (1844-1887)

Nyári nap
Summer day

20,5 x 39,5 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mészöly

Kikiáltási ár: 1 900 000 Ft / 6 070 EUR
Becsérték: 2 400 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 668 - 12 141 EUR

89 ▪ MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Romantikus táj
Romantic landscape

33 x 43,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Molnár J., utólagos szignóval

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 400 000 - 2 400 000 Ft
Estimated price: 4473 - 7 668 EUR

90 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Folyópart háttérben kisvárossal
Riverside with a town in the background

28 x 36 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 4 473 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 4 000 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 12 779 EUR

91 ▪ FÉNYES ADOLF (1867-1945)

Belső udvar
Courtyard

55 x 68 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Fényes

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 224 EUR
Becsérték: 4 500 000 - 7 500 000 Ft
Estimated price: 14 377 - 23 962 EUR

Fényes Adolf: Babfejtők, 1904, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

92 ▪ SZEMLÉR MIHÁLY (1833-1904)

Hunyadi János és a két martalóc
Hunyady János with two marauders

67 x 54 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Szemlér Mihály
Hunyadi János és a két martalóc

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2236 EUR

93 ▪ MOLNÁR C. PÁL (1894-1981)

Angyali üdvözlet, 1940 körül
Angelic greetings, c. 1940

100 x 70 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: MCP

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft / 7 987 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 4 500 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 14 376 EUR

94 ▪ KMETTY JÁNOS (1889-1975)

Nagybányai utca, 1920-as évek
Street in Nagybánya, 1920's

54,5 x 67 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kmetty
Hátoldalon | Reverse: a vakkereten a Nemzeti Szalon kiállítási raglapjának töredéke (KUT kiállítás)

Kikiáltási ár: 9 000 000 Ft / 28 754 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 16 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 51 118 EUR

Szerepelt a BÁV 44. képaukcióján (1977. december, 163. tétel)

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- egykor dr. Gegesi Kiss Pál tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- 1925. márciusban feltehetően szerepelt a Képzőművészek Új Társasága (KUT) kiállításán a Nemzeti Szalonban
- 1977-ben szerepelt a kép Kmetty János emlékkiállításán a Műcsarnokban (Kisvárosi utca címen)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Ury Ibolya: Kmetty János, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1979. (28. oldal, 15. kép: Kisvárosi utca címen, hibás képadatokkal)
- Pecze János: Kmetty János, szerzői kiadás, Budapest, 2012.

SZEMÉLYES KUBIZMUS

Kmetty János festményeit nézve elsődleges élményünk az átfogó, konstruktív képi rend, mintha a világ újrarendeződne, vagy inkább letisztulna, mert nem egy külső rács mintázatába kényszeríti a tárgyi világot, hanem belső vázát fedi fel. Ami így elénk tárul, az a világ megismerésének tiszta képlete, ábrázolási lehetőségének fundamentuma.
Alkotómódszerét többnyire a mesterember vagy a kertész munkájához hasonlítják, ahogy minden kis részletet egyforma műgonddal alakít, és egy nagy egység szintézisébe illeszti.
Kmetty törekvése saját meghatározása szerint „a látott jelenségeknek egy benső egységgé való alakítása és kivetítése". Ez a szemlélete korán, már 20-as éveiben kialakult, amikor Neullyben megtekintette a Pellerin-gyűjtemény nagy Cézanne-kollekcióját, valamint találkozott Párizsban Braque, Picasso és a kortárs kubisták képeivel. Az 1910-es 20-as években a kubizmus szintetizáló irányzata terjedt el, erre alapozta Kmetty saját stílusát is, emiatt az első magyar kubistának is szokták tartani, de konstruktív képi világa nem töredezett, hanem tömör és koncentrált, színvilága pedig pasztelles, finom színharmóniákból bontakozik ki. Egyéni kubizmus-átirattal kísérletezett magyar kollégái közül Szobotka Imre is, de az ő képi világa szilánkosabb, kontúrosabb, palettája kevésbé lírai.
A magyar kubista tendenciák megcsontosodott mostoha megítélése, szórvány és provinciális jellegűnek bélyegzése napjainkban gyökeresen megváltozott.
Ennek oka nagyrészt az, hogy korábban a szakma erősen hiányos anyag alapján alkotott képet, míg mostanában a műkereskedelemben rendre bukkannak fel az eddig ismeretlen alkotások, köztük számos mestermű.
Kmetty János életművének eddigi feldolgozásai is jobbára a múzeumi darabokra és a műtermi hagyatékban maradt munkákra szorítkoztak. Megérett hát az idő művészetének és vele a hazai kubista törekvéseknek a felértékelésére.

NAGYBÁNYA KUBISTA FÉNYTÖRÉSBEN

A nagybányai református templom csaknem annyira ikonikus motívuma a magyar festészetnek, mint a párizsi Eiffel-torony a franciáknak. Nyurga, lekerekített tornya Kmetty több 20-as, 30-as években festett képén is felbukkan. Ezen a széles, jegenyékkel szegélyezett kisvárosi utcát ábrázoló festményen a klasszikus reneszánsz piramis-kompozíciókat idéző módon uralja a teret a templom. A tölcsérszerűen kitáruló utcakép szívóhatása az épülethez rántja a tekintetet, toronysisakja az erővonalak fókuszpontja. A nagy tömbökbe rendezett házak a fák, lámpaoszlopok és a torony által triptichonszerűen tagolt kompozíció szélei felől lépcsőzetesen épülnek egymásra. Az ünnepélyesen merev alapszerkezetet franciás eleganciával oldják föl a dekoratív részletek: egy-egy téglasor, a lámpavas csigavonala, az ereszcsatorna átlós kötőeleme. A festmény különleges, poétikusan könnyed hangulatát leginkább a delikát színvilág teremti meg, melynek fő hangsúlyait a kékek, lilák és zöldek árnyalatai jelölik ki.

Marosvölgyi Gábor

95 ▪ BÁNSÁGHI VINCE (RESICA, 1881-HELEMBA,1960)

Nyári nap (Kertvendéglő)
Summer day

56 x 69 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Bánsághi

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 895 EUR
Becsérték: 400 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 1 917 EUR

96 ▪ JEGES ERNŐ (1898-1956)

Szentendre, 1930-as évek
Szentendre, 1930s

70 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Jeges Ernő

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 1 022 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

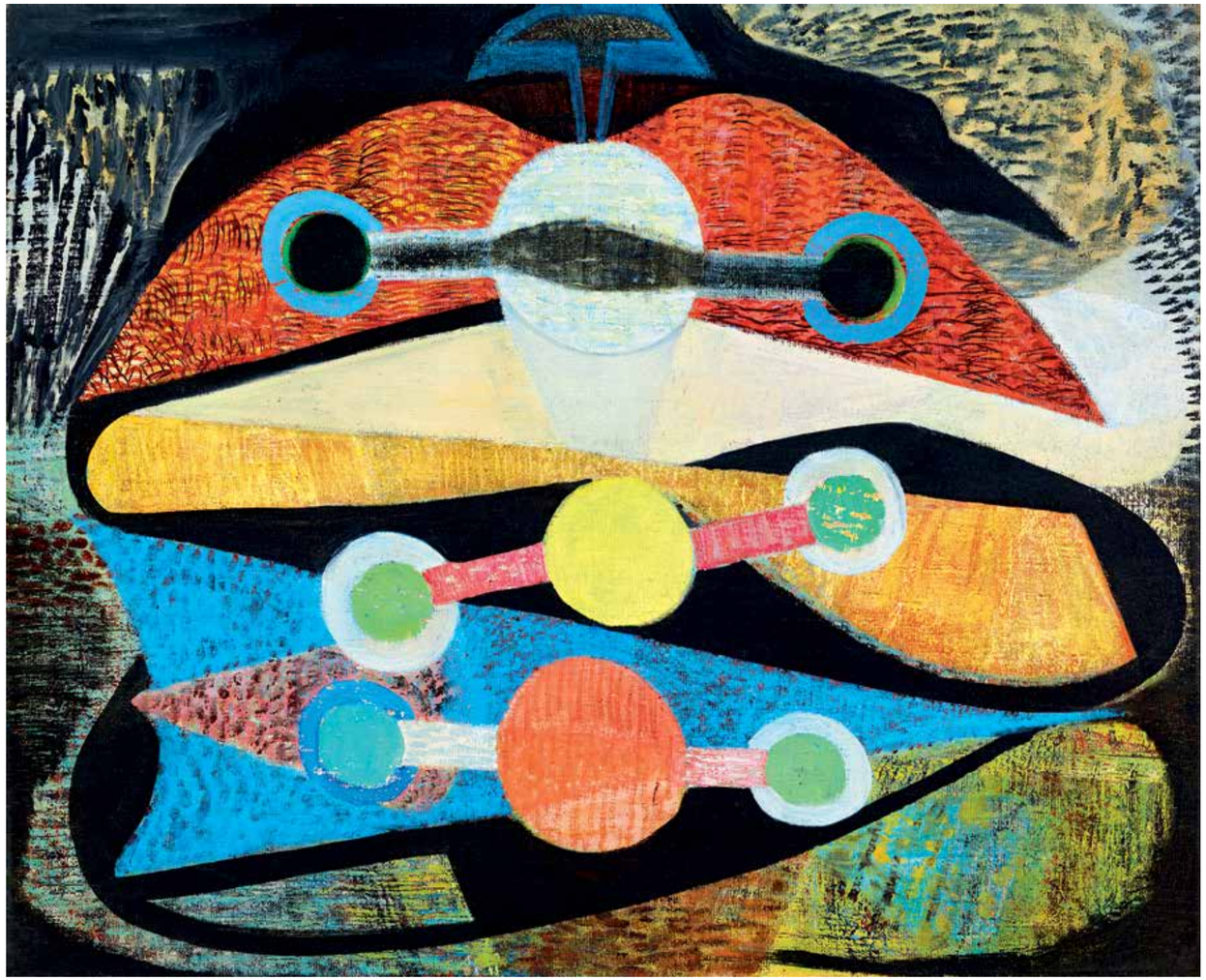

97 ▪ MARTINSZKY JÁNOS (909-1949)

Íves rétegződés
Red-yellow composition

50 x 61 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 1 022 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price:1 597 - 2 556 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a művész családjának tulajdonában

98 ▪ GADÁNYI JENŐ (1896-1960)

Csendélet gyümölcsökkel, 1940 körül
Still life with fruits, c. 1940

49 x 68,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Gadányi Jenő

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 400 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 668 EUR

99 ▪ BORNEMISZA GÉZA (1884–1966)

Piros csészés csendélet, 1919
Still life with red cup, 1919

51,5 x 57 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Bornemisza Géza 1919

Kikiáltási ár: 24 000 000 Ft / 76 677 EUR
Becsérték: 30 000 000 - 50 000 000 Ft
Estimated price: 95 847 - 159 774 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Bornemisza Géza festőművész gyűjteményes kiállítása. Belvedere, Budapest, 1922. március (Kat. 20. Piros csészés csendélet)
- Nagybánya, 1996, Magyar Nemzeti Galéria

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2003. 462. oldal.

A művészettörténészek és műgyűjtők az elmúlt évtized során kitüntetett figyelmet fordítottak a magyar fauve festészet kiemelkedő alkotóinak munkásságára.
Több évtizedes mulasztást kellett bepótolni, így érthető az a szűk, sokszor túlságosan korlátozó fókusz, amely az életművekből szinte kiszakította ezt a pár esztendős, induló periódust, háttérbe szorítva mindazt, ami a „legendás évek" után következett. Bornemisza Géza esetében is ez a kényszerű önkorlátozás érvényesült: szinte mindent feltártak és publikáltak a festő fauve periódusával kapcsolatban, miközben alig tudunk valamit későbbi éveiről. Írott források és műalkotások segítségével gazdag részletességgel rajzolódik ki a nagybányai, neós periódus, a Ferenczy Károly és Iványi Grünwald Béla mellett eltöltött nyarak inspiráló atmoszférája, sőt a párizsi élmények már első kézből elevenednek meg a festő itt-ott elejtett emlékfoszlányai segítségével. Tudjuk, hogy kezdetben a Julian akadémián tanult, majd csatlakozott Matisse szabadiskolájához. „Jól emlékszem arra a lázas munkára, ami akkor egy kis körben szinte versengve folyt" – olvashatjuk 1929-ben lejegyzett, Perlrott Csabára és a vele együtt töltött párizsi évekre emlékező soraiban. „A Cité Falguière 14. és 7. tudnának erről mesélni sokat. Legendás szép idők ezek ma. Sokat ígérő magvetések ideje. Ismerjük személyesen Matisset, Picassot, Rousseaut, együtt járunk Matissehoz iskolába. Sorba kerül itt minden festői lehetőség megvitatása. Hol színben gondosan értékelt, hol ma formailag összefoglalt, holnap felbontott tanulmányok, estéről-estére rajzolás és croquis nap-nap mellett, majd modellek otthon, vagy tájkép, csendélet." E „legendásan szép idők" azonban hamar véget értek, s a Pestre való hazatérés fizikai távolságát az első világháború kitörése szimbolikusan is megsokszorozta. Az évekig tartó elszigeteltség a legtöbb magyar festő életművében határozott törést, sok esetben vitathatatlan színvonalesést eredményezett, de érdekes módon ez csak jóval később, a húszas évek közepétől mutatható ki egyértelműen. A tízes évek közepén az aktivisták feltűnése új lendületet adott a hazai modern törekvéseknek, s az egykori Vadak között is akadtak olyanok, akiknek művészi lendülete nem tört meg a háború traumája miatt.
Az a néhány festmény, melyet a katonai szolgálatból hazatért Bornemisza Géza ekkoriban készült művei közül ismerünk, egyértelműen azt bizonyítja, hogy ő is azok közé tartozott, akik ott és azon a művészi színvonalon tudták folytatni pályafutásukat, ahol a kényszerű megtorpanás előtt abbahagyták.
A frontszolgálatról visszatért Bornemisza Gézát – feltehetően a Matisse-akadémián szerzett tapasztalataiban bízva – a Tanácsköztársaság vezetői egy művészeti szabadiskola festészeti osztályának irányításával bízta meg. Az iskola egyik csoportja a nyár folyamán Kaposvárra költözött, ahol a fiatal tanulókat Bornemisza mellett Rippl-Rónai József és Vedres Márk vezette be a képzőművészet világába. A proletárdiktatúra bukását követő hónapok és évek történéseiről alig tudunk valamit, annyi azonban bizonyos, hogy az említett szerepvállalás ellenére Bornemisza 1922-ben gyűjteményes kiállítást rendezhetett a kor talán legmodernebb galériájában, a Művészház szellemi örököseként fellépő Belvederében. A Váci utcai intézmény termeiben 54 grafikai munka és 32 olajfestmény került a közönség elé, melyek között a most bemutatott alkotás, a Piros csészés csendélet is helyet kapott.
Az erős rálátásban ábrázolt, ovális asztal szinte teljesen kitölti a kép terét, a környezet így csupán egy homogén barna színmezőként jelenik meg: a néző minden figyelme a terítőre és a rajta feltűnő csendéleti elemekre irányul. A változatos faktúrával, néhol szaftosan, máshol áttetsző finomsággal felvitt festékek a kompozíció egyes részein az alapozatlan vászon színét és struktúráját is érvényesülni hagyják. Az így könnyeddé, lélegzővé tett felületen a kékes-zöldes reflexekkel dúsan beborított drapéria hullámzása dinamizálja a képteret, miközben a terítő szélei és a kompozíció jobb oldalán húzódó redők határvonalai kiemelik a Bornemiszára oly jellemző, finoman hajló, graciőz vonalvezetést. A vászon centrumában a címadó csésze szinte vonzza a tekintetet: alakja, szája és a csészealj koncentrikus mintája egyaránt egy sajátos „örvénymotívum" részeként hat, mely maga köré szervezi a festmény többi „szereplőjét" is. A néhány folttal, de bámulatos plasztikát imitálva megfestett almák, a gyümölcsöstál, a vastag falú, talpas üvegpohár és a zöld reflexeket visszaverő, nyitott könyv a festő teremtette univerzum építő kövei, melyek páratlanul egységes, a mozgás, a ritmus, a forma és a szín által egybeforrasztott kompozícióvá állnak össze. Bornemisza képének művészi erejét az a bámulatos folyamat adja meg, ahogy a rá jellemző könnyed és lebegő festőiség, a foltok és ecsetvonások szabad áradása egy örök érvényűnek tűnő, tökéletesre csiszolt kompozíciót szül. E képet, az egyik legszebb magyar csendéletet látva könnyen megérthetjük Bálint Aladár elfogódott szavait, aki a Nyugat 1922/7. számában a következőket írta a festő említett tárlatáról: „E kiállítás biztató reménysége annak, hogy a majdnem egy évtizedes elszigeteltségünkben még nem sorvadtak el a nyugathoz vezető eleven és éltető szálak, még nem hullottunk ki végképp a kultúra nagy egyetemességéből és kedvezőbb időkben, kedvezőbb feltételek között a magyar képzőművészet is elfoglalhatja az őt méltán megillető helyet a nagy versengés világkoncertjében."

Molnos Péter

Tihanyi Lajos: Csendélet, 1909, magántulajdon

Bornemisza Géza: Virágcsendélet, 1910 körül
Székesfehérvári Városi Képtár - Deák-gyűjtemény

100 ▪ ROMÁN GYÖRGY (1903-1981)

Egy szoba hangulata (Esti fények), 1957
Atmosphere of a room, 1957

32 x 46 cm
Olaj, papír | Oil on paper
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: RG 1957

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 703 EUR
Becsérték: 350 000 - 450 000 Ft
Estimated price: 1 118 - 1 478 EUR

101 ▪ BERNÁTH Y SÁNDOR (1949-2012)

Holdfényes utca, 1972
Moonlight street, 1972

73 x 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Bernáth Sándor

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 958 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

102 ▪ TELEPY KÁROLY (1828-1906)

Erdőrészlet, 1896
Forest detail,1896

24 x 32,5 cm
Akvarell, papír | Watercolour on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Telepy Károly 1896

Kikiáltási ár: 130 000 Ft / 415 EUR
Becsérték: 200 000 - 300 000 Ft
Estimated price: 639 - 958 EUR

103 ▪ MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Forrásnál
At the spring

52,5 x 39 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Molnár J

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 800 000 - 2 800 000 Ft
Estimated price: 5 751 - 8 946 EUR

104 ▪ DOMANOVSZKY ENDRE (1907-1974)

Nővérek, 1929
Sisters, 1929

85 x 80,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: DE 1929

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 57 507 EUR

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY

- Ujvári Béla: Domanovszky, A művészet kiskönyvtára-sorozat 43., Corvina Kiadó, Budapest, 1969.
- Ujvári Béla: Domanovszky, Corvina Kiadó, Budapest, 1976.

Domanovszky Endre: Fürdő
(Női akt madárral), 1929, magántulajdon

Vaszkó Ödön: Koncert, 1931, magántulajdon

NOVECENTO

A magyar művészettörténetben több módja ismert a művészi pályák törésére: emigráció, művek megsemmisülése, átfestése, meghasonulás stb. Domanovszky életművében is markáns különbség mutatkozik a 2. világháború előtti, Római iskolásokhoz kötődő, és azutáni, szocreál, majd absztrakt expresszionizmushoz közelítő foltfestészete között.
A magyar festészetben a húszas évek elejének avantgárd epizódja után az emberi alak ismét a művészet legfőbb témájává, a nagy mesterségbeli tudást feltételező pontos, plasztikus megformálás pedig elengedhetetlen alapfeltétellé vált. Domanovszky 1920-as 30-as években festett műveit az itáliai reneszánszhoz és a kortárs olasz novecentóhoz idomuló letisztult, jelképes tartalmakkal telített stílusjegyek és kifejezőeszközök jellemzik.
A szoborszerű beállítások, a meleg barnákra hangolt egyöntetű színvilág, a kompozíció végletekig kiegyensúlyozott stabilitása egyaránt az ábrázolás időtlenségét mutatják. Ezeken a képein a témaválasztás, a kompozíció és a festői formaadás tekintetében egyaránt a klasszikus hagyomány követőjének mutatkozik, ugyanakkor nem csupán a látvány mechanikus leírására vállalkozik, hanem a festmény tárgyát el is emeli a hétköznapi valóság szférájától.
Ebből a korszakából rendkívül kevés, mintegy féltucatnyi művét ismerjük, de ezek nemcsak a Domanovszky-életművön belül képviselnek rendkívüli értéket, hanem a két világháború közötti magyar festészetben, a Római iskolások munkáihoz viszonyítva is kiemelkedő színvonalúak, sőt megállják a helyüket bármelyik novecentós képpel összehasonlítva. Különösen Felice Casorati (1883–1963) quattrocento szellemében fogant, Piero della Francesca műveitől inspirált, letisztult enteriőrben elhelyezett szoborszerű alakokat ábrázoló festményei hozhatók rokonságba velük.

A HARMADIK

Ez a szellemi, sőt spirituális horizont a 20-as, 30-as években festett műveken is tetten érhető.
A Nővérek című kép két profilból bemutatott nőalakja egy hűvösen üres épületbelsőben ül, mögöttük boltíven át egy kikötött csónakra és széles vízfelületre látni, előttük fölfelé kanyarodó lépcső. A két vékony kontúrral övezett lány tekintetét a távolba veti. Ez a gesztus egyszerre jelez várakozást és magukba szállást.
Mellettük üres szék, támláján fekete ruha a művész monogramjával. Piramis formába komponált alakjuk tökéletesen integrálódik az épületbelsőbe.
Az architektúra megismétli fejük ívét, testtartásukat, a padlódeszkák vonalai folytatódnak a kisebbik lány vörös ruhájának ráncaiban, a lépcsőfokok lépcsőzetes elrendezésüket folytatják. Megidéződnek itt a novecentó művészetének kiüresített terei, vagy Mussolini emlékműveinek térszimbolikája is. Ebben a kontextusban az enteriőr nemcsak fizikai környezet, hanem a nővérek mentális állapotának szimbolikus kivetülése.
A lépcsőfokok a szellemi emelkedés grádicsai, az anyagi világtól való távolodás fokozatai. A nővérek síkszerű alakja szinte transzparens, fizikai jelenlétük háttérbe szorul. Mögöttük a végtelen víz, előttük az ismeretlen jövő.
Nincs esemény, csak állapot:
a várakozás. Az üres szék, a levetett ruha és a csónak valakinek a hiányát jelzi. A képnek tehát van egy testetlen harmadik szereplője, aki lehet ez a hiányzó személy, a monogramjával képviselt művész, de hangsúlyos jelenléte folytán maga a tér is.

Marosvölgyi Gábor

Duray Tibor: Nővérek, 1933
magántulajdon

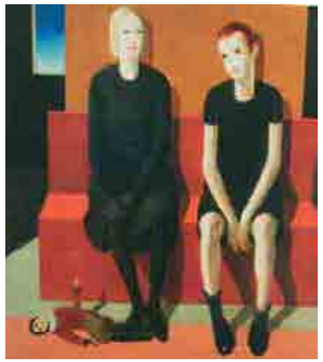

Kontuly Béla: Árvák, 1930-1932 között
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Kontuly Béla: Virágárusnők, 1932
magántulajdon

105 ▪ GULÁCSY LAJOS (1882-1932)

Tollas kalap
Feathery hat

9 x 6 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelzés nélkül | Unsigned
Korabeli barokk keretben | In original baroque frame

Kikiáltási ár: 240 000 Ft / 766 EUR
Becsérték: 300 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 597 EUR

106 ▪ CZIGÁNY DEZSŐ (1883-1938)

Szabadban (Fürdőző nő), 1920 körül
In the open air, c.1920

30 x 23,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Czigány

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 11 182 EUR

107 ▪ VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Keleti jelenet, 1920 körül
Eastern scene, c.1920

35 x 48 cm
Olaj, karton | Oil, on cardboard
Jelezve balra fent | Signed upper left: Vaszary J.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 8 946 EUR
Becsérték: 3 200 000 - 5 000 000 Ft
Estimated price: 10 223 - 15 974 EUR

108 ▪ FENYŐ GYÖRGY (1906-)

Csendélet gyümölcsökkel és kék vázával, 1930-as évek
Still life with fruits and a blue vase, 1930's

78 x 65 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 600 000 - 2 800 000 Ft
Estimated price: 5 112 - 8 946 EUR

109 ▪ HÁMOR ILONA (1904-?)

Lány tükörrel, 1930
Girl with mirror, 1930

105 x 90 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Hámor Ilona 1930
Hátoldalon Nemzeti Szalon 1931-es kiállítási cédulája

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 224 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 779 - 22 364 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Alkotó művésznők, Nemzeti Szalon, 1931.

SZŐKE-BARNA

Zöldre festett fa tornác előtt rózsaszín párnán ül egy leomló szőke hajú meztelen nőalak. Kezében tükröt tart, haját pettyesruhás-kötényes cselédlány igazgatja.
A fésülködő páros előtt már-már növényhatározóba illő pontossággal megrajzolt mályvavirág (a keresztény ikonográfiában Mária-jelkép). Dekoratívan kiterített sikok, kecses ívben megmozgatott hátsó figura és didergetően naiv, gyermeki szőkeség: nem klasszikus férfimesterek által kicsiszolt akt tökély, hanem lélegző, ártatlan asszonyi lélek, pőrére vetkőztetve.

A kép festője a pesti művészeti köztudatba az 1930-as évek legelején berobbant Hámor Ilona. A festő neme máris érthetővé teszi a rajzos kellem és a hétköznapi báj jól eltalált elegyét. A szőke és barna leány közötti különbségel hasonlóképpen játszott el az „indiai Frida Kahlo", Amrita Sher-Gil ugyanebben az időben Zebegényben (Beszélgető lányok, 1932).

ALKOTÓ MŰVÉSZNŐK

Hámor Ilona az új tárgyilagosság és a klasszicizáló tendenciák két világháború közötti közös halmazában tevékenykedett. Az 1930 körül felélénkülő nőművészeti mozgalom egyik fiatal képviselőjeként lépett a pályára.

A lassan, de biztosan elöregedő, 1909-ben alapított Magyar Képzőművésznők Egyesületével szemben született meg 1931-ben az Alkotó Művésznők Egyesülete Feszty Árpádné Jókai Róza elnökletével. Ennek a szervezetnek lett a tagja a friss tehetségnek kikiáltott, miskolci születésű Hámor Ilona. (Aki a későbbiekben férjhez ment, így már Szei(l)lerné, illetve Sz. Hámor Ilona formában nehezítette a lexikonírók gondját.) A hátoldali címke tanúsága szerint a kép az Alkotó Művésznők kiállításán szerepelt a Nemzeti Szalonban, ami minden bizonnyal a társaság 1931-es első fellépését jelöli.
A művészi pályát választó fiatal lányok többsége a korszakban középosztálybeli vagy akár nemesi származású volt. A házasodás és a gyerekszülés gyakran korán véget vetett karrierjüknek. A csak töredékesen ismert életrajzból kiderül, hogy Hámor Ilona más pályára sodródott át: az 1943-as Viharbrigád című film stáblistáján már gyártásvezetőként szerepelt.
Alig ismerjük egy-két festményét, de azok alapján egyértelműen egy ligába játszott férfi kollégáival. Indokolatlan luxus a művészettörténet-írás részéről elkallódni hagyni az ilyesféle életműveket.

Joggal írja a Szombathelyi Képtár igazgatója, Gálig Zoltán a Hölgyek palettával című, 2008-as kiállítási katalógusban (Magyar Nemzeti Múzeum), hogy szégyen, ahogy az utókor bánik a női alkotókkal, miközben a két világháború közötti időszakban még más volt a helyzet, ahogy egy korabeli kritika írja a „rendes kiállítások mindegyike tarkázva van nőnemű művészekkel".

Rieder Gábor

Patkó Károly: Toilette, 1929
magántulajdon

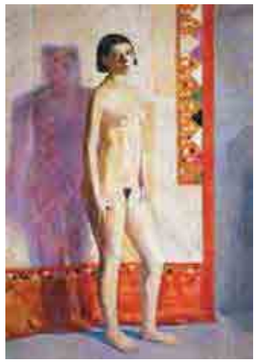

Basch Edit: Fiatal lány aktja, 1930 körül
magántulajdon

110 ▪ LIEZEN-MAYER SÁNDOR (1839-1898)

Mária királynő és anyja, Erzsébet Nagy Lajos király sírjánál, 1864
Queen Mary and Elisabeth at the tomb of Louis the Great, 1864

175 x 146 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Liezen-Mayer

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 63 898 EUR

Szerepelt 1932-ben a Magyar Királyi Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának aukcióján (48. tétel)

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor gróf Károlyi György gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- 1862. augusztus, a Pesti Műegylet kiállítása, Nemzeti Múzeum
- 1873. május 1 – november 2., világkiállítás, Bécs (Wiener Weltausstellung)
- 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiállítása, Műcsarnok
- 1900. február 10 – 28, Liezen-Mayer Sándor kollektív kiállítása, Műcsarnok
- 2009. október 1 – 2010. január 10, München magyarul. Magyar művészek Münchenben 1850 – 1914, Magyar Nemzeti Galéria (Kat. 192)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- a Pesti Műegylet 1865-ben műlapként sokszorosította (Engerth Vilmos munkája)
- Vasárnapi Újság, 1887., XXXIV. évf. 50. szám (829. oldal, litográfia formában)
- Képzőművészet, 1930. január, IV. évf. 26. szám, Liezen-Mayer Sándor-szám (6. kép)
- Árverési Közlöny, 1932. november (I. tábla)
- München magyarul. Magyar művészek Münchenben 1850 – 1914, katalógus, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2009/6, szerk.: Kárai Petra, Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009. (175. oldal)

Erzsébet és Mária királynők Nagy Lajos sírjánál 1385-ben (vázlat), 1862
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Lyka Károly: Gretchen festője, Új Idők, 1900. (170. oldal)
- Benkó Gizella: Liezen-Mayer Sándor, a budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Kereszténytörténeti Intézetében készült doktori értekezés, Budapest, 1932.
- Művészet Magyarországon 1830 – 1870, tanulmánykötet, Magyar Tudományos Akadémia – Művészettörténeti Kutatócsoport – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1981. (268 – 269. oldal)
- Szabó Júlia: A XIX. század festészete Magyarországon, Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
- Thuróczy János: A Magyarok Krónikája; Rogerius mester: Siralmas ének, Millenniumi magyar történelem (Források), Osiris Kiadó, Budapest, 2001. (Thuróczy művét ford.: Bellus Ibolya és Kristó Gyula)
- München magyarul. Magyar művészek Münchenben 1850 – 1914, katalógus, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2009/6, szerk.: Kárai Petra, Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009. (175. oldal)

DICSŐSÉG IDEGENBEN

Liezen-Mayer történeti festőként lényegében mindent elért, amit magyar művész remélhetett a 19. század intézményes keretei között. Talán csak Munkácsy Mihály népmesébe illő sorsa előzi meg. A győri gyógyszerész fia megjárva a bécsi akadémiát (C. Meier és Karl von Blaas tanítványaként), a müncheni akadémia alapozó stúdiumai után felvételt nyert az elitképzőnek számító híres Piloty-osztályba, sikert sikerre halmozott, majd a stuttgarti művészeti akadémia igazgatója lett, ahonnan áthívták alma matere, a müncheni akadémia történeti festészet tanárának, amelynek 1874-től haláláig az igazgatója lett.
A hazai viszonyokra jellemző, hogy míg külföldön két akadémia is versengett érte, addig Magyarországon semmilyen státuszt nem ajánlottak föl neki.
Annak az 1860-as évek elején fellépő új festőgenerációnak (pl. Madarász Viktor, Székely Bertalan, Lotz Károly, Wagner Sándor, Benczúr Gyula stb.) volt a tagja, akik megteremtették a magyar történelem virtuális galériáját, mely alapvetően meghatározza a nemzeti történelemről bennünk élő képet. Nehezen tudjuk másképp elképzelni például Vajk megkeresztelését, a várvédő egri nőket vagy Dugovics Tituszt.

Habár külföldön élt, Liezen-Mayer közismerten büszke volt magyar gyökereire. Huszárosan kipödört bajszával, szittya sasorrával már megjelenésében is a magyar fajt reprezentálta, de tanítványait gyakran szórakoztatta magyar tárgyú anekdotáival is.

TÖRTÉNELMI PILLANAT

Festményei közül a Mária és Erzsébet trónfosztását dramatizáló festménye kötődik legszorosabban a magyar történelemhez. A mű fordulatot jelentett pályáján, hiszen 1862-ben ennek vázlatával pályázott Piloty osztályába, akinek elnyerve tetszését elindult karrierje. Az elkészült festményt még ebben az évben bemutatták Budapesten a Pesti Műegylet tárlatán (címe: I. Mária királynő és anyja Erzsébet, kényszerítve Durazzo Károly koronázásának tanúi lenni, Lajos sírkövéhez menekülnek, Székesfehérvár, 1385), mely első nyilvános debütálásának is számít.
A bemutatkozás nagy siker volt, a sajtó lelkesen emlékezett meg róla, és a festményt meg is vásárolta gróf Károlyi György beelőzve mind a Műegyletet, mind a Képzőművészeti Társulatot. Így történhetett, hogy ma csupán festményünk vázlata látható múzeumban, melyet 1898-ban vásároltak meg a Szépművészeti Múzeum számára (ma a Magyar Nemzeti Galériában). A festmény 1932-ben cserélt gazdát a Károlyi-palotában rendezett aukción, melyen a Nemzeti Közművelődési Alapítvány tulajdonába átment műtárgyak kerültek árverésre.
A művész a magyar történelem egy sorsfordító pillanatát választotta témájául, mely ugyanakkor nem mozgalmas jelenet, inkább kamaradráma. Nagy Lajos halála után özvegye, Erzsébet és lánya, Mária királynő regnálása alatt pártütő főurak behívták Nápolyból a még kiskorú Durazzói (Kis) Károly ellenkirályt, és 1385-ben megkoronázták a székesfehérvári bazilikában a trónfosztott nők jelenétében. Erzsébet ezt követő bosszúja a magyar történelem véres eseményeit, „a gyűlölség kezdetét" indította meg, melynek előbb Kis Károly, majd maga Erzsébet is áldozatul esett. A 19. században a nemzet hanyatlásának kezdetét látták ebben a történelmi pillanatban.
Liezen-Mayer az akadémikus előírásoknak megfelelően történeti források alapján dolgozott, jelen esetben Thuróczy János 1488-as Magyarok Krónikáját (Chronica Hungarorum) követte. A kompozíción két fejezetet sűrít össze: a koronázásra meghívott asszonyok fájdalmát és a későbbi bosszú érzését. Az előtérben Erzsébet és Mária látható a kápolnában Nagy Lajos sírjánál, míg a háttérben a koronázás a főhajóban. A két jelenetet okozati összefüggés köti össze, kompozíciós kapcsolatukat pedig Erzsébet visszatekintő, bosszúszomjas tekintete teremti meg. Az esemény drámáját az előtér sötét, gyászos színtere és a háttér ragyogó, ünnepi enteriőrje közötti ellentét hangsúlyozza. A két nőalakon kétfajta érzelmi reakciót látunk, mely voltaképp időbeli folyamatként is felfogható: Mária elmerül bánatában, Erzsébet már bosszút forral. A gyász patetikus jellegét emeli, hogy Mária alakja a Krisztus siratása kompozíciók Mária Magdolnájának testtartását követi. A kortársak különösen nagyra értékelték a kép túlzásoktól mentes retorikáját, a drámai sűrítés megoldását és a Piloty-iskolára olyannyira jellemző bravúros anyagfestést és „gobelin-tónus"-nak nevezett letompított, mégis gazdag koloritot.

Marosvölgyi Gábor

111 ▪ KUNFFY LAJOS (1869-1962)

Tél (Az otthon melege), 1910-es évek
Winter, 1910's

13,5 x 17,8 cm
Olaj, falemez | Oil on board
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 120 000 Ft / 383 EUR
Becsérték: 180 000 - 340 000 Ft
Estimated price: 575 - 1 086 EUR

112 ▪ JÁVOR PÁL (1880-1923)

Kilátás az ablakból (Napfényes utca), 1910-es évek
View from the window, 1910's

30,5 x 30,5 cm
Olaj, vászon, kartonon | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Jávor

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 716 EUR
Becsérték: 1 000 000 - 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 195 - 5 751 EUR

113 ▪ HANTAÏ SIMON (1922-2008)

Etüd, 1969
Étude, 1969

63 x 56 cm
Akvarell, vászon | Watercolour on canvas
Jelezve és datálva a hátoldalon | Signed and dated on the reverse: Hantaï 69

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 16 000 000 - 26 000 000 Ft
Estimated price: 51 112 - 83 070 EUR

Hantaï Simon a műtermében

JUHÁSZ FERENC: HANTAI SIMONNAK

„NÉZÉSED CSILLAGÖZÖN.
HOGY VOLTÁL: MEGKÖSZÖNÖM.
PUPILLÁD HAJNAL-SZIROM,
SZÍVEDBEN VILÁG-TEMETŐ,
AGYADBAN ESZMÉLET-TETŐ.
HIÁNYZOL, TESTVÉREM, BARÁTOM: SIMON.
TE HAJNALOM, TE ALKONYOM."

Hantaï Simon és Juhász Ferenc

Jelen képünk hátoldala Hantaï Simon jelzésével

Hantaï Simon: Cim nélkül, 1970, Centre Ponpidou, Musée National d'Art Moderne, Párizs

„Íme tehát egy újabb nagy kezdet, amilyet tíz évente egyszer, ha látunk". André Breton (1896-1966) francia író, esztéta, a szürrealizmus irányzatának megalapítója így írt Hantai Simonról nem sokkal Párizsba való megismerkedésük után. És valóban, Hantai Simon festőművész - aki 1948-ban rövid római tartózkodás után (megkapta a Magyar Akadémia ösztöndíját és ott vette meg egy festményét Norman Mailer, mikor megkapta a Pulitzer díjat a Meztelenek és holtak című regényére) 1949-ben Franciaországban telepedett le – 1953-as kiállítását maga Breton vezette be. Munkásságát átfogóan az '50-es években André Bretonnal való barátsága és a szürrealizmus hatása jellemezte, majd szakított Bretonnal és a fordulópont számára Jackson Pollock és az akciófestészet felfedezése volt.
Hantai mindig vonzódott a filozófiához és saját naplóját az olvasott és hallgatott gondolkodók jegyzeteivel, följegyzéseivel töltötte meg. Főiskolásként filozófusokat olvasott, Kantot, az akkor nagyon olvasott Spenglert, vagy Freudot, Heideggert. Emellett Feuerbach-ot, Lenin Állam és forradalom című munkáját és egy Engels-válogatást.
Cs. Szabó László előadásaira járt és följegyzéseiben képzőművészeti problémákkal foglalkozott.
Hantai Simont az 1941/42-es tanévben vették fel a Képzőművészeti Főiskolára, ahol mesterségbeli előképzettség, gyakorlat és művészeti ismeretek nélkül kezdte meg tanulmányait Aba-Novák Vilmos osztályában, freskó szakon. 1941 decemberében Aba-Novák meghalt, Kontuly Béla vette át az osztályt. Ekkor már a fővárosba költözött festő szerelmével, Bíró Zsuzsával, akivel a Damjanich utca 30.-as szám alatt lakott.
Az itteni pezsgő művész-léthez kötődik első, jelentős festménye, az a nagyméretű csoportkép 1946-ból, melynek címe Életöröm, és látható rajta Rózsa György, Sárközi István, Bíró Zsuzsa és a legjobb barát, a szintén biai Juhász Ferenc költő. A testvér-barát, aki egész életében, több mint fél évszázadig az összekötő kapcsot jelentette hazájával.
Hantai Simon, az 1922-ben Bián született festőművész egész életében hű maradt szülőfalujához, habár külföldre költözése után soha többet nem látogatott Magyarországra. Mégis, a Magyarországon még inkább figurális munkáival induló Hantai a már párizsi Mariale-sorozatának világa édesanyja kék svábkötényének redőiből, mint ősképletből eredeztethetők. 1960-ban így édesanyja hajtogatott kötényének ihletésére kezdte meg a pliage festői módszer alkalmazását.
1982-ben visszavonult, abbahagyta a festést.1994 óta újra dolgozott: régi vásznait feldarabolta,szétvágta, majd – a festés gesztusát a végsőkig kiiktatva – a képek egy részletének a sokszorosítási technikák (fotó, szitanyomat) segítségével reprodukált változatát újra felhasználta.
Két jelentős francia filozófus, Jean-Luc Nancy és Jacques Derrida 2001-ben dolgozott Hantaï Simonnal a La connaissance des textes (A szövegek ismerete) című, közösen írt és illusztrált filozófia köteten. Képei már életében számos nagy európai és amerikai magánygyűjteményt, illetve múzeumot gazdagítanak.
Testvér-barátja, alkotótársa, a szintén biai származású Juhász Ferenc költő ekképp ír róla:
„Hantai Simon korunk egyik legnagyobb festője.
Azé a koré, amelyben élnünk rendeltetett, s amely nemcsak jelenét, de jövője idő-gömbjét is benövi lánggal, reménnyel, pusztulással és virágzással. Ez a lángelme, mert hiszen az, festő-lángelme, mint az emberlét legnagyobbjai: mindig a Titkot keresi, gyötrődve, töprengve, szenvedve, jajtalanúl és magányosan."
„Szívemben kiöntöttem én már az ő aranyszobrát, de hadd mondjam meg újra: ő az, akinek édes szüleim után mindent köszönhetek. Hányszor ültem vele a holdfényes udvaron, vagy a nyár-reggeli lépcsőkön, főiskolai műteremben, és Damjanich-utcai kopár lakásában. Úgy, mint a középkor művésznövendékei fittal és csodálatos mestereikkel. Hittem neki és tudtam: várja tőlem az igazi szót. Ez a kimondott és néma biztatás, ez a konok és szigorú szeretet segített leginkább megtalálni költői önmagamat."
Juhász Ferenc: Az eredetről és küldetésről, (részlet)

114 ▪ FRANK FRIGYES (1890-1976)

Csendélet szőlővel és almákkal (Ősz)
Still life with apples and grapes

50 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Frank Frigyes

Kikiáltási ár: 250 000 Ft / 798 EUR
Becsérték: 300 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 597 EUR

115 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Virágcsendélet gyümölcsökkel
Flower still life with fruits

78 x 58 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 25 559 EUR

116 ▪ PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Fekvő női akt háttérben nagybányai látképpel (Vénusz), 1923
Female nude lying in Nagybánya landscape, 1923

73 x 103 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Patkó 1923

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 63 897 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- 1924. október, XXX. csoportkiállítás: Aba-Novák Vilmos, Feszty Masa és Patkó Károly festőművészek és a XIX. század mestereinek kézrajzai, Ernst Múzeum (kat. 51.)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Hatvany Lajos: Patkó Károly és Schönbauer Henrik kiállítása, Nyugat, 1922. március 1.
- Elek Artúr: Patkó Károly, Aba-Novák Vilmos és társaik, Nyugat, 1927. 5. szám
- Gerevich Tibor: Patkó Károly, a művész (bevezető), in: Patkó Károly emlékkiállítás, katalógus, Nemzeti Szalon, 1941. (5-10. oldal)
- P. Szűcs Julianna: Patkó Károly. Közelítés egy félig-meddig elfeledett életműhöz, in: Kovács Dezső gyűjteménye I., katalógus, Budapest, 1996. (4-9. oldal)
- Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918 – 1928, kiállítási katalógus, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2001/3, szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001,

Giorgione: Alvó Vénusz, 1510
Gemäldegalerie Alte Meister, Drezda

A két világháború közötti neoklasszicizáló európai tendenciák naprakész követését valósította meg nálunk az 1920-as évek elején színrelépő művésznemzedék tagjai közül Szõnyi István, Korb Erzsébet, Aba-Novák Vilmos és Patkó Károly. Művészetükben a totális világégésre adott válaszként a klasszikus értékekhez nyúltak vissza, elsősorban a 15-16. századi reneszánsz és manierista mesterek alkotásaihoz. Patkó számára kiváló gyakorlatot jelentett, hogy 1922-ben rézkarc-sorozatot készített a Drezdai Képtár híres festményeiről (pl. Giorgione: Szendergő Vénusz) Lenkei Henrik költeményeit illusztrálva (Régi mesterek közt). Hamarosan sor kerülhetett az ő „grand tour"-jára is, hogy a reneszánsz szülőföldjén tanulmányozhassa a nagymesterek műveit, ugyanis 1922-ben a Szinyei Merse Pál Társaság neki ítélte Gyümölcsszedés című aktkompozíciójáért a Nemes Marcell-ösztöndíjat, mellyel Velencébe és Rómába utazott. A Bellini-testvérek, Veronese, Giorgione és Tiziano bibliai-mitológiai kompozíciói mellett a hellenisztikus szobrászat alkotásai gyakorolták rá a legnagyobb hatást. Jelen kép esetében Giorgione és Tiziano tájban vagy enteriőrben elhelyezett Vénuszai és Danaéi voltak az elsődleges minták, melyek már az 1910-es évek avantgárd alkotóinak (pl. Czigány Dezsõ, Orbán Dezsõ, Uitz Béla stb.) is gyakran kiindulópontként szolgáltak.
Az 1923-ban készült kompozíciót 1924 októberében állították ki az Ernst Múzeum csoportkiállításán, majd ezt követően 2005-ig lappangott, feltehetően már a tárlaton vevőre talált magas árfekvése (8.000.000 Korona) ellenére.
A festmény a reneszánsz fekvő akt képtípus parafrázisa. Szintézise a kiérlelt ritmusú reneszánsz kompozíciónak és a modern felületképzésnek. Az előtérben ébredező, alig leplezett meztelenségű nő fehér takarón kirajzolódó alakja gondosan modulált elemekből felépített, akár a lábára terített vörös, vagy a fejénél fentről lelógó zöld drapéria. A felület, mintha kis lapok rétegeiből rakódna össze, melyek az alkotás, keletkezés állapotát őrzik dinamikus struktúrájukkal.
Maga a nő is ébredni látszik, a háttérben kibomló táj hajnali, kékes-lilás fényben fürdik. A nő egyszerre van kint és bent, ahogy jelenléte is egyszerre fizikai és eszményi. A stilizált női test és a klasszikus mintakép elvont értelmezést is megenged. Nem pusztán egy nőalak, hanem maga a szépség látható itt, amint megjelenik, és a belesimul a világba.
Ezt a szimbiózist megerősíti a gondosan elrendezett női test plasztikus formáinak tájszerűsége, mely a háttér kéklő hegyvonulatait idézi. A kompozíció középterében kibontakozó kis falu is természetesen illeszkedik a tájba, része az összhangnak. Az otthonosság érzését csempészi a képbe, és talán személyes vonatkozású, az előző évek bodajki vagy komáromtarjáni nyarait idézi.
A műben Patkó egyszerre jelöli ki a múlt követendő mintáját és jelzi törekvéseinek útját, miközben kiváló szakmai felkészültségéről tesz tanúságot.

Marosvölgyi Gábor

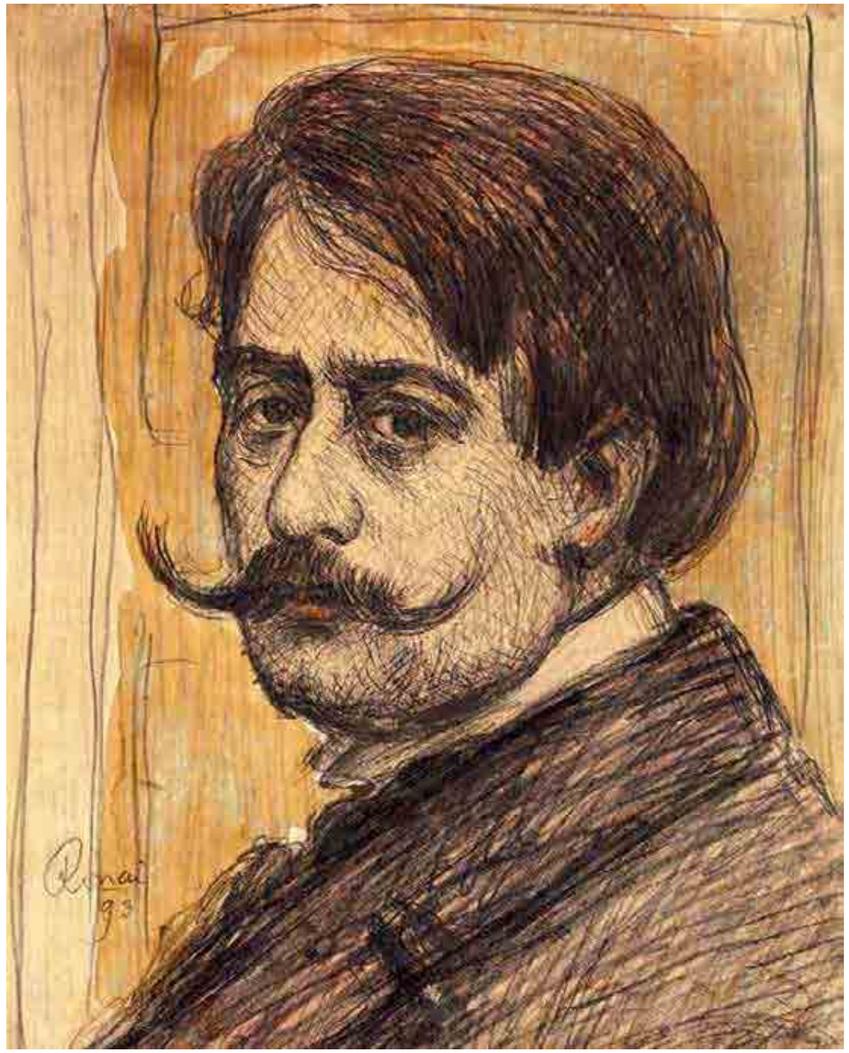

117 ▪ RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861-1927)

Önarckép,1893
Self portrait, 1893

20 x 16,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Rónai 93

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 405 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

118 ▪ FÉNYES ADOLF (1867-1945)

Kalapos férfi vörös szegfűvel, 1908
Man in a hat with red carnation, 1908

64 x 50 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra fent | Signed upper left: Fényes A 1908

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft / 7 987 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 5 000 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 15 974 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Karinthy Frigyes tulajdonában

119 ▪ POLL HUGÓ (1867-1931)

Házak a tengerparton (Normandiai tengerpart), 1910 körül
Houses by the sea, c.1910

31 x 49 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Poll H

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 895 EUR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 236 EUR

120 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Havas fák (Vonuló trén)
Winter landscape

35 x 43 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 4 200 000 Ft / 13 419 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 9 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 28 754 EUR

121 ▪ ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Cirkusz (Komédiások), 1941
Circus, 1941

120 x 130 cm
Tempera, fa | Tempera on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Aba Novák 41
Hátoldalon | Reverse: A Szépművészeti Múzeum kiállítási törzskönyvi lapja, Eisler Aladár műtárgyszállító etikettje, a berni Kunsthalle raglapja és Dr. Zoltay Lajos gyűjtői vinyettája.

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 83 067 EUR
Becsérték: 30 000 000 - 55 000 000 Ft
Estimated price: 95 847 - 175 719 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor dr. Zoltay Lajos gyűjteményében.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Aba Novák Vilmos (1894–1941) emlékkiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1942. március 8–29. (kat. 53. Cirkuszi népség)
- La Biennale di Venezia. XXIII Esposizione Internazionale d'Arte. Velence, 1942. június–szeptember. (kat. 14. Circo)
- Ungarische Malerei der Gegenwart. Berlin, Drezda, Bécs, Wroclaw, 1942–1943. (kat. 1. Zirkus)
- L'Art Hongrois Moderne. Kunsthalle, Bern, 1944. (kat. 7. Les clowns au cirque)
- Aba-Novák emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962. (kat. 178. Cirkusz)
- Vilmos Aba-Novák (1894–1941). Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, Varsó, 1963. (kat. 82. Komedianci)
- Aba-Novák, a „barbár zseni". MODEM, Debrecen, 2008. (kat. 101. Komédiások)

Aba-Novák Vilmos: Körhinta, 1931, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Társaság Aba-Novák műtermében a Cirkusz című képpel, 1941
(balról jobbra: Vittonyai Mihályné, Rózsi, Aba-Novák Judit)

Aba-Novák Cirkusz című képe az egész életmű talán legjobban dokumentált alkotása. Már az is ritkaságszámba megy, hogy Budapesten kívül nem kevesebb mint hét európai nagyvárosban állították ki külföldön, de szerencsés véletlenek folytán számos fénykép is fennmaradt egykori bemutatóiról. Láthajuk az 1942-es velencei biennálé magyar pavilonjának főfalán, a festő hagyatéki kiállításán és az értékelésében döntő változást hozó 1962-es, grandiózus budapesti emlékkiállításon egyaránt. De mindezeknél is fontosabb, hogy a művész hagyatékában fennmaradt egy fénykép, amely még a műteremben, a festő egyik családtagja, leánya és a levelekben sokat emlegetett cseléd, Rózsi társaságában tűnik fel.
E felvételről kiderül, hogy Aba-Novák a kép megfestésének utolsó fázisában egy fontos részletet módosított a kompozíción: az előtérben látható cirkuszi kocsi lépcsőjén ülő artistanő helyére egy kártyázó férfit és egy kisgyermeket festett.

Részlet Aba-Novák Vilmos 1942-es emlék-kiállításáról, balra a Cirkusz című képpel

Aba-Novák Vilmos, Cirkusz, 1930, magántulajdon

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Ungarische Malerei der Gegenwart. Kiállítási katalógus. Berlin, Drezda, Bécs, Wroclaw. Katalógus, 1942.
- L'Art Hongrois Moderne. Kiállítási katalógus. Bern, 1944.
- Vilmos Aba-Novák (1894–1941). Kiállítási katalógus. Varsó, 1963.
- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Budapest, 1966. 84. kép.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Budapest, 2006. (147. kép)
- Aba-Novák, a „barbár zseni". Kiállítási katalógus. Debrecen, MODEM, 2008. (81. kép)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY

- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Budapest, 1966. 84. kép.
- Ybl Ervin: Aba-Novák Vilmos művészete. in.: Magyar Művészet, 1931/3. 137–146.
- Farkas Zoltán: Aba-Novák Vilmos művészete. in.: Új Szín, 1931. (I/2) 52–64.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Budapest, 2006.

Részlet az 1962-es emlék-kiállításról, balra a Cirkusz című képpel

Az 1942-es velencei biennálé magyar pavilonjának főfala, jobbra a Cirkusz című képpel

Aba-Novák Vilmos fájóan rövid, de így is káprázatosan gazdag életművének egyik utolsó darabja a most bemutatott, 1941-ben készült Cirkusz című festmény. Érett korszakának összefoglaló főműve egyike volt a művész legsikeresebb, legtöbb alkalommal kiállított alkotásainak: Velencétől Berlinen át Bécsig hét külföldi és legalább három hazai tárlaton reprezentálta Aba-Novák kivételes művészi tehetségét.
Töretlen népszerűségének egyik kulcsa festészetének alapvetően epikus, mesélő vonása, frappáns témaválasztása, kivételes karakterformáló képessége és virtuóz festői tudása. Talán éppen ez utóbbi, a bámulatra méltó technikai biztonság az, amely annak idején, s ma is először szembe tűnik, s nyűgözi le a nézőt a Cirkusz című képen is. A szinte szőnyegszerűen tarka, egymástól jól elkülönülő színfoltokkal ritmizált, feszes szerkezetű képfelületet vékony ecsetvonásokkal felrajzolt grafikus elemek élénkítik. Összefoglaló, utánozhatatlanul könnyed kalligráfiával kimunkált csendéleti részletek, csillogó üvegek tűnnek fel az asztalon vagy éppen vigyorgó karakterfejek a kocsikra tűzött plakátokon.
Aba-Novák legendás technikai felkészültsége kivételes komponálási tudással párosult. Ennek csupán egyik eleme volt a tömegek gondos elhelyezése, de ezen a képen is jól láthatjuk, miként használja fel a felület összefogására kedvenc kompozíciós megoldását, a kezek, gesztusok és tekintetek összefűzését. A lendülő, egymásra mutató, tudatosan hangsúlyozott kézfejek úgy vezetik a néző szemét, mint egy kotta hangjegyei az éneklők hangját. A karikatúrákat idéző mimika és az élénk gesztusok mindezen túl természetesen a történet elmesélésének is fontos eszközei. Aba-Novák írásban is többször kinyilvánította idegenkedését az elvont, analitikus kísérletezgetésektől, az izmusok „életidegen" piktúrájától, ám a kép szigorúan felépített – a színek relatív és abszolút értékeit is figyelembe vevő – konstrukcióját megkerülhetetlen kiindulópontnak tartotta. Sohasem Braque és Picasso úttörő művészetét bírálta, hanem kései követőiket. Úgy vélte, a formai problémafelvetések ideje már lejárt, a festő legfőbb feladata: „életet csinálni a vásznon."

Művészi felfogásának egyik egyenes következménye, hogy képein a téma, az elbeszélés visszakerült régi státuszába, az izmusok által száműzött tartalmi elem újra fontossá vált. Ez a folyamat nem volt elszigetelt jelenség. A húszas évek során Európa szerte megfigyelhető a festészet tradicionális értékeinek felértékelődése: a közvetíteni kívánt tartalom, a mesterségbeli tudás, a kiérlelt, lezárt kompozíció újra fontossá, a kvalitás mércéjévé vált.
A hagyományos, évszázados múltú képtípusok ismét népszerűvé váltak, a „nagy" témák közül jó néhány új köntösben jelent meg. Ezt a sajátos, Aba-Novák emberi karakterére és a 20. század modernitásának alapvető problémáira szabott reneszánszt példázzák azok a festmények, melyek a bohócok, artisták, láncszaggató erőművészek és kétes erkölcsű műlovarnők világát idézik nézőik elé, egyszóval: a cirkuszképek.
A manézs sajátos, titokzatos, kétarcú mikrokozmosza gyakran megihlette az elmúlt néhány század művészeit. Watteau Louvre-beli Bohócától kezdve – ha csupán a legjelentősebbeket említjük is – hosszan sorolhatók a példák: Cézanne Harlekinje és Pierottja, Degas akrobatái, Seurat és Toulouse-Lautrec műlovarnői mellett a cirkusz szinte minden szereplője a festők vásznaira került.
A filmtörténet nagyjai közül elég csupán Chaplin Cirkuszát vagy Fellini Az országúton című munkáját említeni. Néhány művész, így Picasso vagy éppen Aba-Novák hosszú ciklusokat, sorozatokat szentelt a témának. Az írókat, zeneszerzőket, rendezőket, de leginkább a festőket valósággal lenyűgözte ez a világ: ez a sajátos, sokszínű közösség, a benne rejlő festői, emberi, érzelmi problémák, a komikus és tragikus elemek örök keveredése új romantikát teremtett. A fellépők összeszokott, teátrális mozgása, a borzongató életveszély, a vándorcirkusz állandó utazása, a kötöttségektől mentes emberek iránti megmagyarázhatatlan vonzalom mindig valami sajátos erotikával is megtöltötte a cirkusz világát. Művészek, híresség, kékvérű arisztokraták keresték és keresik – sokszor a botrányokig fajuló mélységig – a kapcsolatot a manézs bohém szereplőivel.

Aba-Novák életművében kitüntetett szerepet játszanak a cirkusz világát bemutató festmények. A felbecsülhetetlen ihlető erejű itáliai ösztöndíjról hazatérve olasz tájak és falusi ünnepnapok hangulatát felidéző művei mellett a vándor komédiások színpompás környezete vált táblaképeinek legfontosabb témájává. Egyre sűrűsödő monumentális megbízásai közben újra és újra visszatért ehhez a témához. A korszak egyik legkiválóbb műkritikusa, Farkas Zoltán, célzatosságot is felfedezni vélt a festő témaválasztásában: „Az sem véletlen, ha Aba-Novák, az emberhez közeledve, ma legszívesebben a cirkusz népének világát festi. Hiszen ez áll legtávolabb a hétköznapiságtól, itt öltözködnek a legkülönösebb ruhákba, itt esetlenkednek a leggroteszkebb bohócok, itt a legtarkábbak a színek, ez a világ a legszeszélyesebb, itt a leghetykébb a földiséggel üzött játék, mert súlytalan könnyűvé váltak emberei. Itt van még – akármilyen csináltan is – ünnepélyesség. Itt csupa játék van, csupa törvényszerűtlenség, ez az az élet, amelyben a megunt hétköznapokból semmi sincsen. Nincs nehézség és akadály, csak bravúros mozdulatok vannak, melyek mindent legyőznek. S amidőn ez a cirkuszi társaság napközben kiül furcsán össze-vissza kocsitábora közé, eszik, iszik, dohányoz, vagy apró tréfáit gyakorolja, akkor is még mennyire más ez, mint a banális polgári élet: megelevenedett mesevilág, tiltakozás a hétköznap realitása ellen"
Bár Aba-Novák művészetében a testi-lelki alkatából eredő bővérű, gondtalan mesélőkedv dominál, néhány cirkuszképén, és az ezekkel rokon Álarckészítőkön feltűnik hajlama a szimbólumteremtésre, a jelképes mondanivaló használatára is. A vándorkomédiások, csepűrágók, maszkok és álarcok végigkísérik Aba-Novák életművét.
A biztonságot adó elrejtőzés, a művészlét illúzióteremtő groteszkssége, a szabad közösség iránti nosztalgia csábítása – mint képünk bizonyítja - még élete utolsó hónapjaiban sem halványult. Az ekkor készült, az egész életművét összegző kompozícióján is a kulisszák mögött, lakókocsijaik árnyékában megpihenő, kártyázó komédiások önfeledt csapatát idézi fel.

Molnos Péter

122 ▪ BARCSAY JENŐ (1900-1988)

Szentendre (Ház holddal)
Szentendre

20 x 25 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Barcsay

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 4 472 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 4 000 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 12 779 EUR

Barcsay Jenő portréja

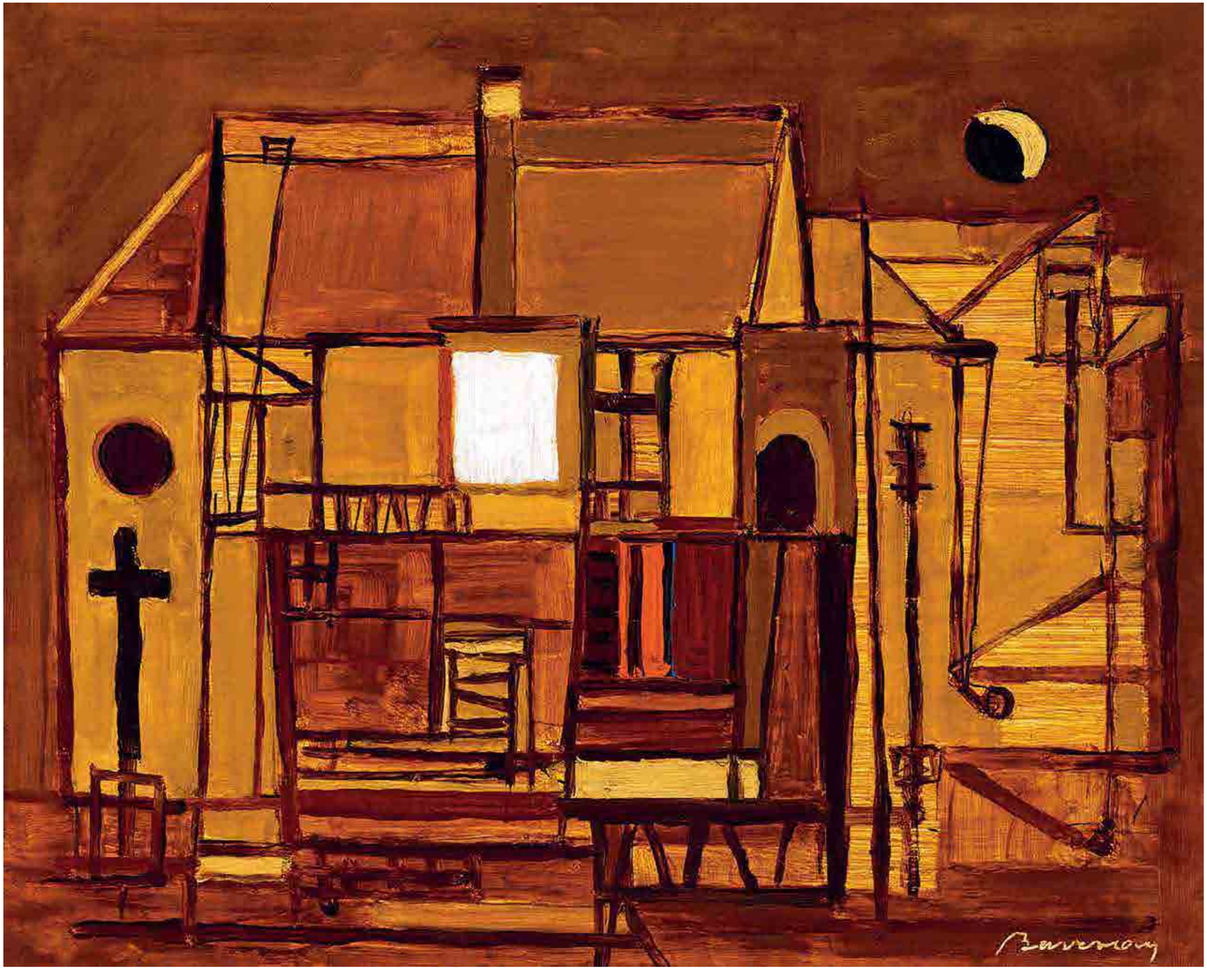

123 ▪ BATTHYÁNY GYULA (1888-1959)

Utcai jelenet Isztambulban (Árnyjáték), 1927
Istanbul street, 1927

80 x 121 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Pétery tanár úrnak Batthyány Gy.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 15 000 000 - 25 000 000 Ft
Estimated price: 47 923 - 79 872 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- A Benczúr Társaság kiállítása. Nemzeti Szalon, 1927. (9. Konstantinápoly) Feltehetően azonos a most bemutatott képpel.

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Lóránth László: Paletta. Budapest, 1944. 22-25.
- Gellér Katalin: A szecesszió manieristája. In: Új művészet, 2000. január. 4-7.
- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett Magyarország festője. Budapest, 2007.
- Molnos, Péter: Count Gyula Batthyány. Painter of a Lost Hungary. Budapest, 2007.

Batthyány Gyula festés közben

Batthyány Gyula: Firenzei este, 1927, magántulajdon

Kevés olyan magyar művészt találunk a 20. század történetében, aki többet utazott volna, s kinek művein nagyobb hangsúlyt kaptak volna távoli, egzotikus tájak és karakterek, mint gróf Batthyány Gyula.
A magyar arisztokrácia legfelsőbb köreinek tagjaként fiatal éveitől kezdve módja volt hosszú és fényűző tanulmányutak megtételére. Az idegen tájak szinte módszeres megismerése nem csupán társadalmi rangjának, majd dandy életmódjának „kötelező" és megszokott velejárója volt, de családjában, a szerteágazó Batthyány famíliában különösen erős volt ez a késztetés. Egyik nevezetes ős, a magyar lóversenyzés úttörője, gróf Batthyány Elemér világhíres utazóként olyan tettekkel vívott ki messze hangzó elismerést, mint 1875-ös léghajó-expedíciója, melynek során Párizsból egészen Budapestig repült. Ezekben az esztendőkben azzal is az újságok híradásai közé került, hogy körülutazta a Földet, s közben – a korabeli beszámolók tanúsága szerint – Kelet-Indiában tigrisekre és elefántokra vadászott.
Batthyány Gyulát természetesen nem az egzotikus vadászzsákmány, sokkal inkább a neves festőiskolák hírneve vonzotta külföldre, majd a legjelentősebb képtárak, s a legszebb természeti részletek csalogatták újabb és újabb európai és ázsiai célpontok felé.
Mindennek következménye az a rövid mondat, melyet a korszak egyik legbefolyásosabb műkritikusa, Lázár Béla írt arra a kérdőívre, mely Batthyány Gyula életének legnevezetesebb eseményeit és adatait rögzítette: „Utazott sokat és látott mindent."
A misztikummal, egzotikummal átitatott keleti világ évtizedeken át foglalkoztatta Batthyány művészi fantáziáját. Kiállított műveinek listáját áttanulmányozva láthatjuk, hogy már első gyűjteményes tárlatán, az 1914-es Ernst Múzeumbeli bemutatkozásán is számos ilyen tárgyú mű került a közönség elé, többek között a Konstantinápolyi bazár, vagy a Byzanc bukása. A most bemutatott alkotás feltehetően a Nemzeti Szalon 1927-es tárlatán szerepelt, közeli stiláris analógiájával, a Savonarola című festménnyel együtt. Ebben a periódusban születtek Batthyány olyan kiemelkedő művei, mint A Napkirály udvarában című kompozíció, mely – a most bemutatott alkotáshoz hasonlóan – tökéletesen illusztrálja a művész témaválasztásának és stílusának utánozhatatlan sajátosságait. Török Gyula, a Nyugat műkritikusa így foglalta össze mindezeket a vonásokat 1914-es cikkében: „Mintha mesevilágban járnánk: elménk örvend, hogy valóságot és álmot, borzalmast és kényeskedőt, gáláns és korai reneszánsz hangulatot, keletit és nyugatit oly kellemesen varázsol elénk. Valóban a művészt sok világrész és számos kor fejlett szépségei ihlették meg: csak egy magasabb kultúrában, egy szerencsés viszonyok közt élő és gondosan ápolt lélek képes a finomságok ily kaleidoszkópját vászonra, papirosra vetni."
Batthyány határtalan művészi fantáziája és páratlanul felfokozott díszítő hajlama kitűnő alapanyagot talált a „mesés" kelet egzotikus tájaiban, karaktereiben és tárgykultúrájában. Az isztambuli utcarészlet is fényes bizonyítékát adja, milyen nagy élvezettel merült el a különleges ruhák és pompás kelmék szín- és formavilágában, miközben a puhán omló drapériatömegek ábrázolásakor kitűnően érvényesül barokkosan buja vonal- és felületkezelése.
Az ábrázolt jelenet pontos feloldása még várat magára, de annyi bizonyosnak látszik, hogy Batthyány illusztratív hajlama egy különleges esemény rögzítésére sarkallta.
A bal oldali paraván táncoló, talán zuhanó figurái mintha egy laterna magica-val felvetített jelenet szereplői volnának, melynek tanulságait az tapasztalt öregek magyarázzanak a kompozíció jobb oldalán feltűnő ifjaknak.
Persze a kép értékének, kvalitásának szempontjából a primer jelentés valójában másodlagos szerepet játszik, hiszen minden szereplő, a háttérben feltűnő templom, a turbános figurák, a díszes, egzotikus ruhák és turbánok csupán arra valók, hogy alkalmat adjanak Batthyány manierisztikus festői kultúrájának, szinte túlérett orma- és vonalkultuszának tobzódására. E nagyméretű, rendkívül sok szereplőt mozgató kompozíció az életmű érett, a húszas évek második feléhez kötődő korszakának jellegzetes darabjaként igazolja a 20. század egyik legizgalmasabb sorsú művészének alkotói tálentumát.

Molnos Péter

Batthyány Gyula: Kerti mulatság, 1925, magántulajdon

Batthyány Gyula: Kerti város, 1933 körül, magántulajdon

124 ▪ SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Zongoránál
At the piano

40 x 28 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Schönberger

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 702 EUR
Becsérték: 350 000 - 450 000 Ft
Estimated price: 1 118 - 1 438 EUR

125 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Kiabáló önarckép, 1922
Screaming self-portrait, 1922

47,4 x 32,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Scheiber H 1922

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 2 396 EUR
Becsérték: 900 000 - 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 875 - 4 473 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Molnos Péter: Scheiber, Budapest, 2014. 312. oldal

126 ▪ EGRY JÓZSEF (1883–1951)

Önarckép festőállvánnyal (Badacsony), 1928 körül
Self portrait with Painter scaffoldings, c.1928

78 x 59 cm
Olaj, pasztell, papír | Oil, pastell on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Egry József Badacsony

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 338 EUR
Becsérték: 15 000 000 - 25 000 000 Ft
Estimated price: 47 923 - 79 872 EUR

A BALATON FESTŐJE NEM FECSEG

„Ritka szépek Badacsony–Gulács környékén a vulkánikus hegyvonalak. Szóval gyönyörű a Balaton világa. Nem csoda, ha a legegyszerűbb hétköznap is ünneppé tud lenni benne. (…) Mert mint Spinoza mondja: azok, akik hozzájárulnak valami örök életű dolog létrehozásához, ők maguk is részesülnek az örökkévalóságban."
(Egry breviárium. Szerk.: Éri István, Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatóság, Veszprém, 1973, 166.) Ezeket a gondolatokat azon kevés számú írásos dokumentum között olvashatjuk, amelyek fennmaradtak Egry József után.

A dőlő falú badacsonyi parasztházban békét lelt szikár tóparti aszkéta nem szeretett fecsegni. Akkor se, amikor a nyomorban eltöltött gyerekkor, a helyét kétségbeesve kereső ifjúság és a pusztító első világháború után otthonra lelt a Balaton partján. A magasztos boldogságot árasztó, panteisztikus tájélményeinek megfogalmazására itt kísérletezte ki a sajátos márkajelzéssé váló technikát és stílust: az Egry-féle olajpasztellt. Vagyis a híg olajjal festett foltokra húzott dinamikus pasztellkréta vonalakat, és a fehérre, vörösre, okkerre, kékre és barnára leegyszerűsített színpalettát.

SZEMBEN A NAPPAL

Az itt bemutatott olajpasztell az 1920-as évek végén keletkezett, jól ismert önarckép-sorozatnak egy kiváló darabja. Így ír erről a műtárgy-együttesről Gopcsa Katalin Egry-kötetében: „Lehet, hogy a képen a lejtős út átlósan jobbról balra tart, a fő motívum, a kép fő szereplője mégis a figura: a piktor, aki hóna alatt papírhalmokat tartva lépdel a tájban (Festő a napfényben, 1930 körül).
A hangsúly ismét az, ami a legtöbb, balatoni tájat és alakot együtt megjelenítő tájképénél: a harmónia, az egység, amely az egyént jeleníti ugyan meg, de az alakot összeköti a tájjal, azonosítja, vele azonosként jeleníti meg. (…)
Ebből a földből-vízből származnak, egyneműek a szienai vörösökkel-barnákkal megformált figurák, kalapos fejével maga a festő is a tájban, a napsütésben.
Egrynek a húszas-harmincas évekbeli önarcképei a tájjal eggyé váló embert mutatják. (…) Amikor a dombok között festőállványa mellett a képet vagy a tájat nézi, és önmagát is a táj részeként festi meg, hiteles, igaz, amit átélt: 'a táj, ami előtte van, mögötte folytatódik'."
(Gopcsa Katalin: Egry. Corvina, Budapest, 2005, 9–10.)

ZONGORAKONCERT

Míg a papírlap elülső oldalán a Balaton-melletti táj közepén álló festő maga hunyorog bele a napba, addig a hátoldalán egy különös beállítású koncert látható. Az olajpasztell-jeleneten valaki elmélyülten játszik egy zongorán a szétnyíló függönyök között beáradó fényben, míg mögötte hárman állnak, odaadóan figyelve az előadást.

Rieder Gábor

Egry József: Zongorakoncert, jelen képünk hátoldala

Egry József: Önarckép napsütésben, 1927
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

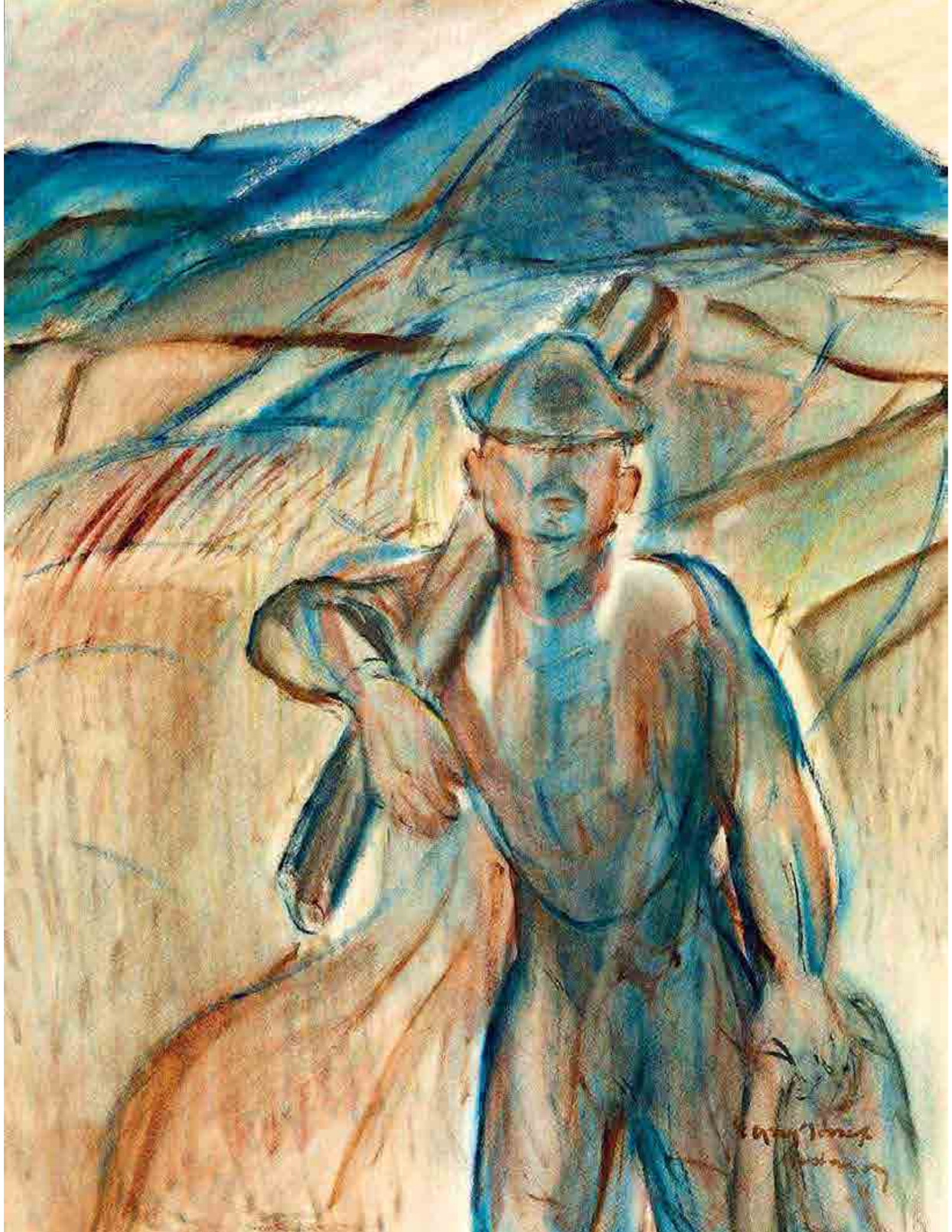

127 ▪ FRANK FRIGYES (1890-1976)

Műterem (Festőálvány önarcképpel), 1946
Studió, 1946

49,5 x 60 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Frank Frigyes 1946

Kikiáltási ár: 250 000 Ft / 799 EUR
Becsérték: 300 000 - 500 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 597 EUR

128 ▪ FENYŐ GYÖRGY (1906-?)

Bauhaus ház télikertje Gorka vázával (Olvasó nő)
Winter garden in a Bauhaus villa

60,5 x 73,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 400 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 668 EUR

129 ▪ NAGY OSZKÁR (1883-1965)

Napsütéses nagybányai utca
Sunny Nagybánya street

58 x 71 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Nagy Oszkár

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 800 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 556 EUR

130 ▪ ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Napsütötte házak fák között, 1920-as évek eleje
Sunny houses among trees, early 1920's

45,5 x 64 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Aba Novák

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 20 766 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 11 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 35 144 EUR

131 ▪ LUDMIL SISKOV (1936-)

Leokiposz lányainak elrablása, 1969
Leokiposz daughters kidnapping, 1969

150 x 160 cm
Akril, vászon | Ackryll on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Siskov 69

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft / 7 987 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 19 169 EUR

Peter Paul Rubens: Leokiposz lányainak elrablása, Alte Pinakothek, München

A POP ART ÉVE

Aki követi a nemzetközi múzeumvilág híreit, az jól tudja, hogy 2015 a pop art éve. Befolyásos angolszász intézmények több éves kutatómunkával tárták fel az eddig nagyon is amerikai, illetve brit jelenségnek tartott irányzat nemzetközi kapcsolódási pontjait. A minneapolisi Walker Art Center „Nemzetközi pop" címmel írta meg az pop art globális krónikáját, a londoni Tate Modern pedig „The World Goes Pop" (körülbelül: „A világ poppá válik") című kiállításán gyökeresen szakított a tradícióval, és a pop art amerikai szupersztárjai helyett (Andy Warhol, Roy Lichtenstein stb.) csupa frissen felfedezett művészt sorakoztatott fel a világ elfeledett sarkaiból.
Így kerülhettek a figyelem középpontjába olyan alkotók, mint a „art" szóból logókat festő horvát Boris Bucan vagy a csíkos textilekkel dolgozó argentin Marta Minujin.

KELETI POP ART

A Ludwig-múzeumok lánca se akart lemaradni a nagy angolszász trenddiktáló intézmények mögött. Pláne, mivel néhai Peter Ludwig az amerikai pop art első komoly európai gyűjtője volt. A múzeumok bőven tudtak hát meríteni Warhol szitanyomataiból, Lichtenstein raszteres

Lakner László: Rembrandt tanulmány, 1966

festményeiből és Tom Wesselmann félmeztelen amerikai aktjaiból. A szenzációs gyűjteményt – más-más felállásban – bemutatták előbb a kölni, majd a bécsi, végül (jelenleg) a budapesti Ludwig Múzeumban. A hazai anyag széles kelet- és közép-európai válogatásában helyet kapott Ludmil Siskov is, aki már a legendás Iparterv-kiállításokon is szerepelt popos festményeivel. (Nemsokkal később Siskov emigrált a vasfüggönyön túlra.)

KLASSZIKUS POP ART

A most bemutatott képet a bolgár arisztokrata családból származó, jazz-zongoristaként, sportolóként és festőként is ismert Siskov a 60-as évek végén készítette.
A zászlószerű kék sávok, a raszterpontok és a graffitit idéző felületek mind a nemzetközi pop art stílushoz kapcsolják az alkotást. A Magyarországon tanult bolgár művész – sok kelet-európai sorstársához hasonlóan – nem élhette meg a mindennapok részeként a fogyasztói társadalom kellékeit, így nem is konzumtárgyakat tett meg képének főszereplőjévé, mint amerikai kollégái, hanem egy hagyományos művészettörténeti témát: Leukipus leányainak elrablását. Ez a pop art európaias olvasata (Lakner László is Rembrandtot ötvözte a pop arttal a 60-as évek közepén), és különösen jellemző a klasszikus művelődést komolyan ápoló szocialista országokra, ahol még olyan hétköznapi fogyasztási cikkekre is diszkoszvető atlétát terveztek emblémának, mint a sport szelet.
A festményen látható jelenet a görög mitológia egyik kegyetlen pillanatát ábrázolja, amikor a spártai királyfik, Castor és Pollux (görögül Kasztór és Polüdeukész) – akiket jóban-rosszban együtt harcoló testvérpárként csak dioszkuroszokként emlegettek – egy rablóhadjárat után elragadták hitszegő társaik jegyeseit, Leukipus (Leukipposz) lányait. A görög félistenek népszerű mitológiai történetét a flamand barokk legnagyobb mestere, Rubens is megfestette. A müncheni Alte Pinakothekben őrzött, 1618-as kép ihlette meg Siskovot, aki Rubenshez hasonlóan ünnepli az aktualizált női testet. Siskov az erős napsütéstől éppen megpirult rubensi formákra ráfestette a bikini által kitakart fehér nyomokat, a királyfiak elegáns maszkszerűen elmosódó arcvonásokkal cserélte fel. Vasfüggönyön inneni pop art, aktualizált drámával és a gyönyör igézetével.

Rieder Gábor

132 ▪ ÁMOS IMRE (1907-1944)

Fölemelt karú önarckép, 1933
Self portrait, 1933

36.5 x 23 cm
Akvarell, papír | Watercolour on paper
Jelezve jobbra lent a papírlapon | Signed lower right: 1933 Ámos

Kikiáltási ár: 120 000 Ft / 383 EUR
Becsérték: 260 000 - 360 000 Ft
Estimated price: 831 - 1 150 EUR

133 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Táncosnő (Kánkán), 1930-as évek
Dancer, 1930's

58 x 42 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 3 000 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 9 585 EUR

134 ▪ TIPARY DEZSŐ (1887-1967)

Műtermi csendélet kék kancsóval, 1919
Studio still life, 1919

45 x 65 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Tipary Dezső, 1919

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 63 898 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2003. 694. kép
- Gömör Béla: Tipary Dezső élete és művészete, Budapest. 2010. 27. kép

Kmetty János: Csendélet fehér kannával és gyümölcsökkel, 1915 körül magántulajdon

135 ▪ REMSEY JENŐ (1885-1980)

A festő (Ars Mirabilis)
The painter

100 x 70 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent | Signed lower left: Remsey Paris 957

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 341 EUR
Becsérték: 500 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 236 EUR

136 ▪ CSERNUS TIBOR (KONDOROS, 1927-2007, PÁRIZS)

Szobában (Csábítás)
In the room

89 x 100,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve a hátoldalon | Signed reverse: Tibor Csernus INV 0079/09//09/207

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 22 364 EUR

137 ▪ ID. JAN JOSEPH HOREMANS
(ANTWERPEN, 1682-1759, ANTWERPEN)

Tudós társaság
Companionship

35 x 42 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: J Horemans

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 8 307 EUR
Becsérték: 3 400 000 - 4 600 000 Ft
Estimated price: 10 863 - 14 696 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor az Eszterházy-gyűjteményben

138 ▪ 17. SZÁZADI FLAMAND FESTŐ, RUBENS ISKOLA
(CASPAR DE CRAYER ?)

Utolsó ítélet
Last judgement

120 x 97 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
restaurált

Kikiáltási ár: 3 500 000 Ft / 11 182 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 12 779 - 19 169 EUR

139 ▪ ANTON PRINNER (1902–1983)

Táj derengő fényekkel, 1920-as évek eleje
Landsape with looming lights, early 1920's

56 x 68 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Prinner

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft / 14 377 EUR
Becsérték: 6 000 000 - 10 000 000 Ft
Estimated price: 19 169 - 31 949 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:
- Cserba Júlia: Anton Prinner különös világa. Artmagazin 2007/2, 80.
- Modern magyar festészet 1919–1964, Kieselbach Tamás, 2004, 206.

Prinner és Picasso, é. n.,
fotó Graciela Birkas archívumából, Párizs

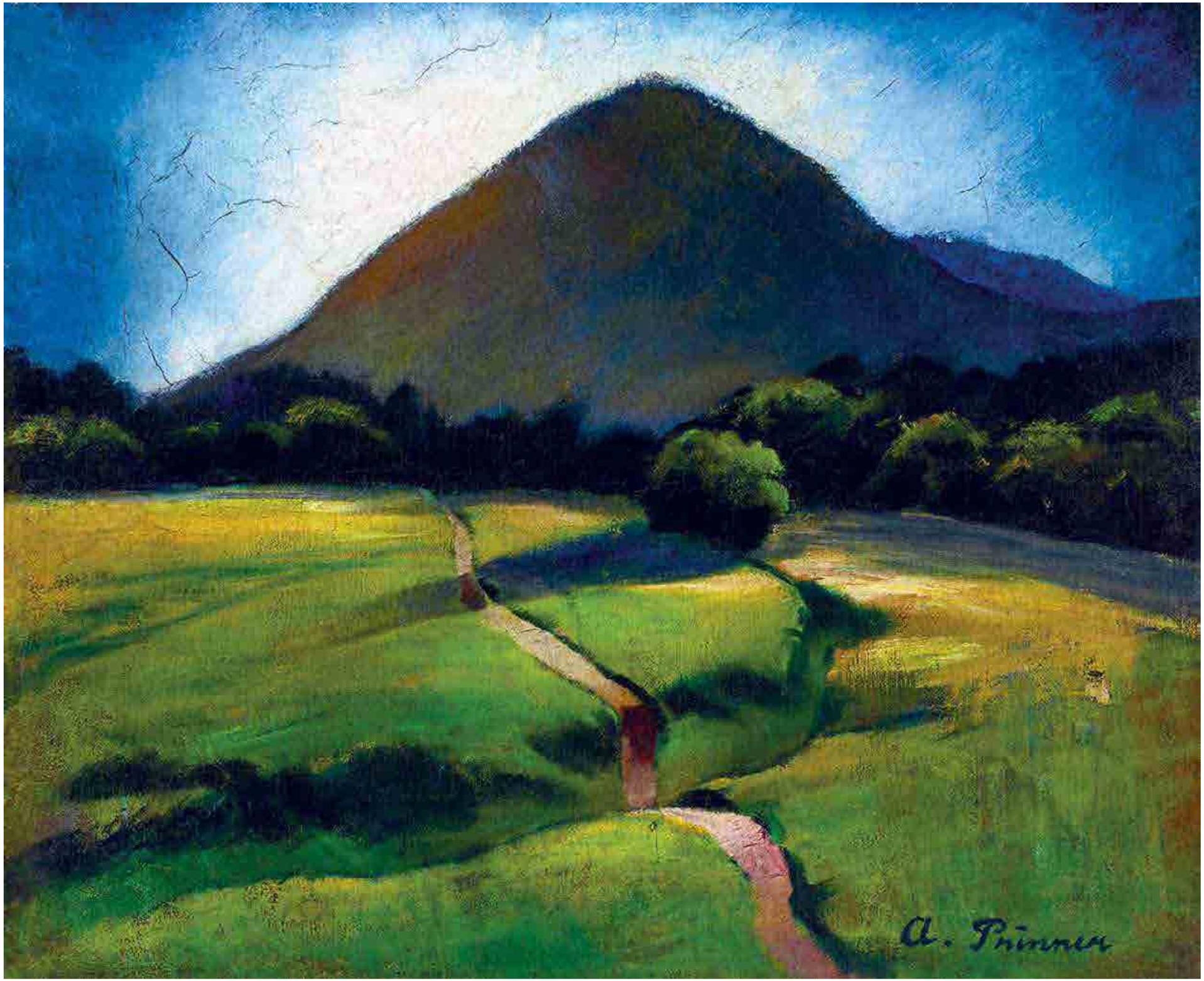

Moholy Nagy László: Budai hegyek, 1918
magántulajdon

Csontvári Kosztka Tivadar: Dalmát hegy, 1900 körül
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Derkovits Gyula: Tájkép, 1921
Szombathelyi Képtár, Szombathely

Tihanyi Lajos: Tájkép (Nagybánya)

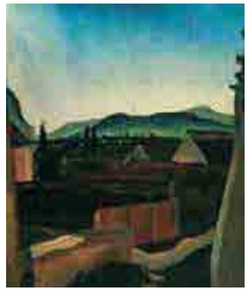

Vajda Lajos: Esti fények, 1920-as évek második fele
Ferenczy Múzeum, Szentendre

PICASSO BARÁTJA

A kövérkés, élveteg Picasso mint az élet császára áll egy ereszcső mellett a kopott házfal előtt, kezében félig szívott cigaretta. Megadóan hagyja, hogy jó barátja, Anton Prinner inas karjaival hátulról átölelje. A hozzá képest is alacsony, madárcsontú Prinner jellegzetes apró sapkája hátracsúszik, karakteres arca mosolyra húzódik. A Graciela Birkas archívumból való párizsi fotó alatt gyerekesen kanyarított magyar betűk olvashatók: „Én és Picasso". A fénykép központi figurája nem a katalán szupersztár, hanem a kacskaringós pályát bejáró magyar barát, Anton Prinner. Aki bár Anna néven született 1902-ben Budapesten, 1983-ban mégis francia állampolgárként és Antonként hunyt el Párizsban.

MICSODA FÉRFI EZ A NŐ

Prinner a párizsi színtéren is nagy különcnek számított, bolondos személyiségével, gnosztikus-misztikus orientációjával és a – mai szóhasználattal – transzneműnek nevezhető önképével. Ahogy Paksi Endre Lehel írta róla a Balkonban: „Ha meghalljuk a (női nemi szervekkel született) transzszexuálisok alapélményét: '... amikor azzal szembesülsz, hogy nem úgy nézel ki, mint a többi fiú' – azonnal megérthetjük, hogy [mi az] a világgal szembeni kétely, az az ösztökélő erő, amely gondolatait a látható (és ez esetben csalfa) dolgok rejtett magyarázata után űzi, hajszolja." (Hasonló utat járt be fél évszázaddal később El Kazovszkij is, de ő már Budapesten.)

Prinner szobrászi világa – spirituális érdeklődésétől vezérelve – ingázott a geometrikus absztrakció és az ősi, archaikus plasztikák között. „Ha az életművet valóban szövetnek tekintjük, akkor láncfonala a gnózisból, gnosztikából, teozófiából, antropozófiából, ezotériából, hermetizmusból, mágiából sodródott, és végül a szálat szektás szigorú, aszketikus katolicizmus keményítette meg; a vetülék pedig nemi szerepváltásból, exhibicionizmusból, extravaganciából, bátorságból, önreflexióból, szarkazmusból, s ahogy maga fogalmazta meg, 'inexisztencializmusból' keletkezett. A mintázat és a színek harmóniája végül szabadságból és tehetségből kerekedett ki" – adott pontos látleletet Prinner életéről és művészetéről Hajdu István az Ernst Múzeumban rendezett, 2007-es, retrospektív kiállításáról írt kritikájában.

KULCS A TEREMTÉSHEZ

Prinner 1927 legvégén hagyta el Magyarországot, hogy gyökerek és korlátok nélkül teremthesse újjá saját magát a művészet fővárosában. Szabadelvű művészcsaládban nőtt fel, az éppen megreformált Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyulától és Vaszary János tanulta meg a festészet alapjait. Alig ismerünk ebből a korszakból való művét, pedig a most bemutatott tájkép alapján a nehéz, földszagú magyar rögökhöz társított zsíros-festői kolorizmus nagybányai eredetű kettősét magas szinten sajátította el. A misztikusan magasodó hegy előtt mély árkok szabdalják a bukolikusnak tűnő lankákat, a lemenő nap hosszú, drámai árnyékot rajzol a kis fák mögé. Az ellenfénytől hunyorgó sötét hegysüveg körül a derengés misztikus fénykoszorúként jelenik meg.

Prinner excentrikus karakteréből és sajátos, modernista archaizálásából itt még semmi sem érződik. De a drámai fényhatásokkal kiemelt transzcendentális ragyogás jelzi, hogy alkotója nem leképezi a világot, hanem kulcsokat keres a rejtélyek megoldásához – kulcsot a teremtéshez.

Rieder Gábor

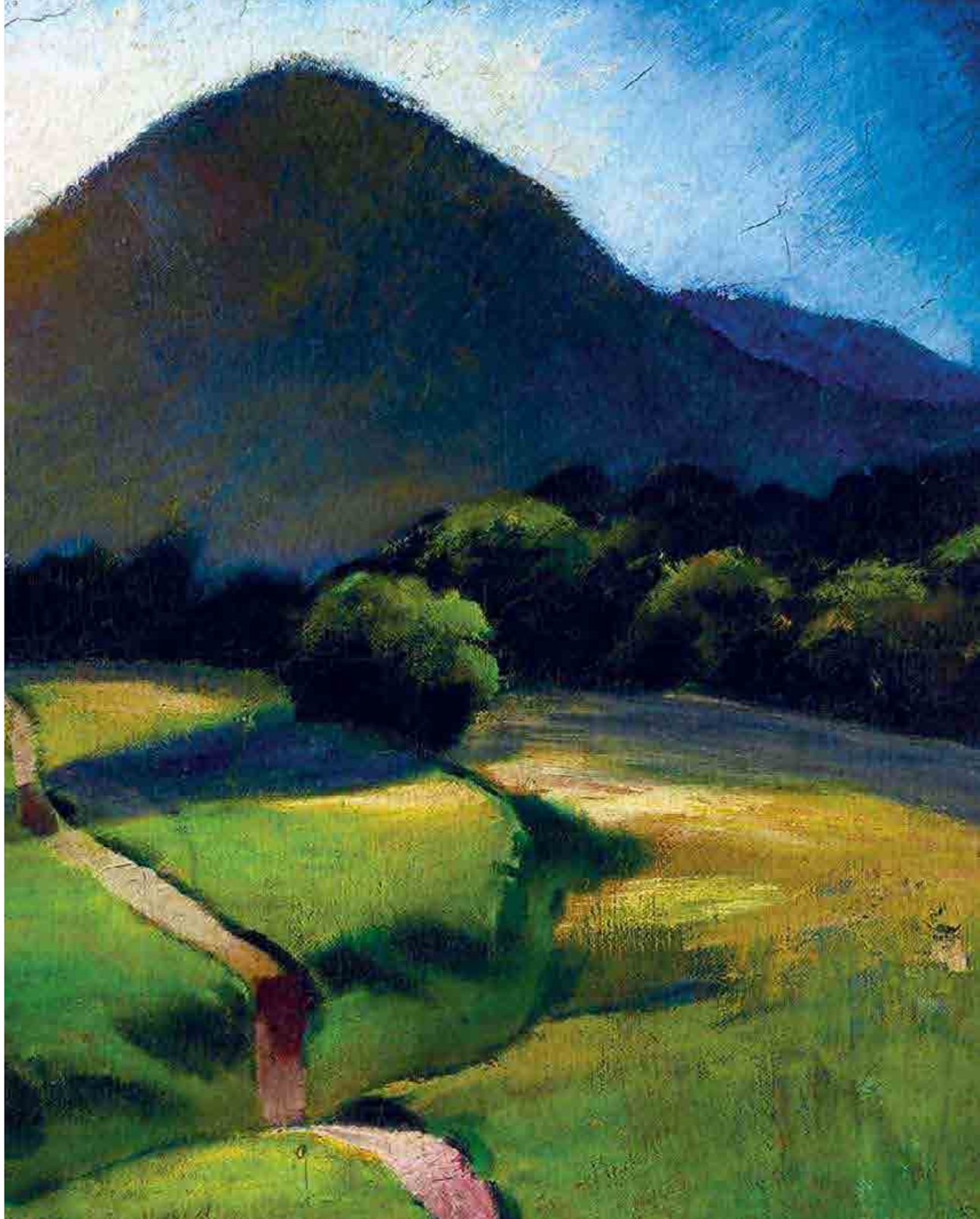

140 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Erdőben
In the forest

16 x 24
Olaj, rétegelt falemez | Oil on board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 450 000 Ft / 1 438 EUR
Becsérték: 700 000 - 1 200 000 Ft
Estimated price: 2 236 - 3 834 EUR

141 ▪ ISMERETLEN MAGYAR FESTŐ (OLVAHATATLAN JELZÉSSEL) 1910 KÖRÜL

Padon (Napsütötte délután a Duna-parton)
On the bench

84 x 67,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: olvashatatlan szignóval

Kikiáltási ár: 240 000 Ft / 767 EUR
Becsérték: 300 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 917 EUR

142 ▪ SZANTRUCSEK JENŐ (1903-1965)

Modell (Város akttal)
Model

152 x 102 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Szantrucsek Jenő

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 17 572 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 38 338 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Frissítés. Magyar festmények 1899–1950 a Saphier Gyűjteményből. Szombathelyi Képtár, 2004, 193.

EGYBŐL KETTŐ

A két világháború közötti magyar festészet mindig meglep minket újabb és újabb felfedezésekkel. Ilyen pozitív meglepetés Szantrucsek Jenő művészete, amelyből még ma is csak egy-két festményt ismerünk. Az árverésre beadott kép egyből kettővel növeli az életmű rivaldafényébe került felét, hiszen „kétoldalas" festményről van szó, egyik oldalán női akt, a másikon városi látkép látható. Jól ismerjük a korai modern magyar festészet hányatott történetéből az ilyesfajta „kétoldalas" képeket, amelyeket a művész maga hasznosított újra, szenvedve a visszhang-nélküliségtől, illetve a szűkös forrásoktól.

Szantrucsek Jenő: Város aktokkal jelen képünk hátoldala

VÉGÁLLOMÁS: BUDAPEST

A „kétoldalas" mű ellenére Szantrucsek Jenő pályaképe egész rendhagyó módon alakult. Nem elhagyta a modern műveket be nem fogadó ugart, hanem éppen hogy Magyarországon lelt otthonra. Amennyire ismerjük vázlatos életrajzát, Szantrucsek 1903-ban született Münchenben, egy Csehországból származó üvegműves fiaként. Itt tanult ötvösnek a bajor Iparművészeti Iskolában, majd Magyarországra települt át. Előbb Fényes Adolfnál tanult, nyaranta Nagybányán képezte magát, később Vaszary János szabadiskoláját látogatta. Hamar elismert festőművésszé vált Budapesten, de dolgozott iparművészként is, sőt a második világháború végén Athénban is tanított egy rövid ideig.

SZIGET A SZAJNÁN

Az 1930 körül keletkezett két festmény a németes posztexpresszionizmus vonzáskörzetében született meg. A korábbi, feltehetőleg a '20-as évek végén készített „hátoldal" a német expresszionizmus és az École de Paris hatását tükrözi. A helyszín izgatott expresszív ívek mentén tornyosuló modern metropolisz. Az absztrahált előtér zöld hullámdombjai és meredező szürke tömbjei talán épp a Szajna selymes zöld hullámait és a rakpart mentén sorakozó uszályokat ábrázolják.

A valószerűtlenül nyúlánk sárga figurák a berlini kokottok festőjének, Ernst Ludwig Kirchnernek a '10-es évekből való képeit idézik, amint árkádiai nyugalomban heverésznek és nyújtózkodnak
a szigeten. (A háttérben mintha a Sacré Cœur-bazilika kupoláját lehetne kivenni.)

ART DECO ISTENNŐ

Az „elülső oldalon" egy kiérlelt és izgalmas kompozíció látható, összetett szimbólumrendszerrel. A háttérben éjszakai nagyváros, mozi reklámmal, hangsúlyos lépcsősorral, világító ablakokkal, gótikus templommal és tornyokkal vagy kéményekkel. A zsúfolt utcakép és a mondén hangulat egyértelműen a modern festészet Mekkájába, Párizsba repít minket. Az előteret egy rövidre nyírt, art decós frizurát viselő, lehunyt szemű női akt uralja, amint meghitt közvetlenséggel tartja oda kifestett arcát a vele egy vonalba kerülő Hold tányérjához.

Miközben a meztelen szépség a nőiség ősi szimbólumával, a Holddal kerül bizalmas viszonyba, egy sötét színekkel megfestett férfi figura keresi vele a kapcsolatot.
A háttal álló meztelen alak beszédes pózban bámul fel a fehér bálványként magasodó Örök Nőre, a Hold szerelmesére, a nagyváros Istennőjére.

Rieder Gábor

143 ▪ MOLNÁR C. PÁL (1894-1981)

Fésülködő női akt
Nude combing

38.5 x 21 cm
Olaj, falemez | Olaj on panel
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: MCP

Kikiáltási ár: 140 000 Ft / 447 EUR
Becsérték: 180 000 - 340 000 Ft
Estimated price: 575 - 1 086 EUR

144 ▪ BASILIDES BARNA (1903-1967)

Udvarlás (Idill), 1946
Courtship

136,5 x 105 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Basilides Barna 1946

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 7 028 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 5 000 000 Ft
Estimated price: 9 584 - 15 974 EUR

145 ▪ PERLROTT CSABA VILMOS (1880-1955)

Műtermi csendélet virágokkal, gyümölcsökkel, 1912
Studio still life with flowers and fruits, 1912

91 x 71,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Perlrott Csaba V Paris 912

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 338 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 24 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 76 677 EUR

MATISSE ISKOLÁJÁBAN

Perlrott Csaba Vilmos 1906 végén érkezett Párizsba. A nagybányai neósok után itt már szűrő nélkül szívhatta magába a legfrissebb festői tendenciákat. A klasszikus akadémiai képzésben nem részesült fiatal festő egymás után látogatta a híres, modern szellemű francia magániskolákat, a Julian Akadémiától Matisse iskolájáig. Nemcsak a fauve-ok hatottak rá, hanem mindenekelőtt Manet a maga régi mestereket újraértelmező, töprengő-kísérletező modorával. Perlrott nem volt radikális alkat, bár kiállított a máshonnan kizsűrizett, friss irányzatokat bemutató Függetlenek Szalonjának és az Őszi Szalonnak a tárlatain is, mindvégig megmaradt kutató, tépelődő festőnek. Hiába dolgozott párhuzamosan a Nyolcakkal, nem társult be a csoportba, hanem saját útját járva igyekezett összegezni a modernektől tanult szakmai fogásokat.

PÁRBESZÉDBEN A MESTEREKKEL

Elemezte a fauvizmust és a kubizmust, de vissza-visszatért a régi mesterekhez is. Sajátos pictor doctus volt, ahogy Boros Ildikó írja legújabb kismonográfiájában: „a gyakorlatban, kompozícióról kompozícióra gondolta át, értette meg és alkalmazta az éppen példának tekintett elődök képi nyelvét, soha nem titkolva, hogy kivel folytat 'párbeszédet', legyen az Matisse, El Greco, Paul Cézanne vagy Lionel Feininger. A racionálisan szervezett képegész iránti igény vezette el Cézanne-hoz, és a kubizmushoz (amint ezt Kállai Ernő is hangsúlyozza), majd tovább, az École de Paris két világháború közötti szakaszának festőihez." (Boros Judit: Perlrott Csaba Vilmos. Kossuth Kiadó–Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015, 6.)

KÉP A KÉPBEN

Az itt bemutatott Perlrott-csendélet – a bal alsó sarokban látható szignó alatti felirat tanúsága szerint – 1912-ben készült Párizsban. Azaz a külföldi utazásokkal teli útkeresés időszakából való, amikor a fauvizmus, az analitikus kubizmus, a posztimpresszionizmus és az expresszionizmust megelőlegező kísérletek hatottak Perlrottra elsősorban. De nem lehet eltekinteni Matisse szerepétől sem, aki iskolájában sokszor állított klasszikus szobrokat a rajzoló növendékek elé ezekben az években. Perlrott képein kiemelt helyen jelennek meg a kisplasztikák, például a híres Önarckép szoborral (1910 körül) című kompozícióján. Az itt látható csendélet jobb oldalán, a háttér síkjára tűzve – kép a képben – egy terrakottaszínű, expresszív gesztusokkal megfogalmazott női akt tűnik fel. Nem ismerjük a pontos előképét: lehet egy kortárs francia művész képéről készült reprodukció, vagy egy vöröskrétával rajzolt, saját tanulmány gyűrött papírlapja is.

CÉZANNE NYOMÁN

A sokféle korabeli stílushatást ötvöző kép legfontosabb ihletője Cézanne festészete, aki az új utakat kereső, párizsias orientációjú modern magyar csendéletfestőket leginkább inspirálta. A kompozíció érdekében szabadon kezelt tér, a sárga váza tövénél elhelyezett „minicsendéletet" alkotó három alma, a vaskos redőkbe tördelt és kékes árnyékokkal plasztikussá tett abrosz mind Kállai Ernő szavait visszhangozza, aki szerint Perlrott „rengeteggé csomózza" a Cézanne-nal palástolt sűrűséget. Az expresszív ívekbe rendezett, drámai sötétkékben tartott háttér előtt felragyognak a fehér és vörös szirmok, csöndben nehézkednek a gyümölcsök, szinte ropog a terítő és büszkén feszít a rajzolt fauve-os női akt. Az évtizedekig egy magánlakás falán rejtőzködő festmény egy kiváló, érett, kiforrott csendélettel gazdagította a Perlrott-életművet.

Rieder Gábor

Perlrott-Csaba Vilmos: Csendélet fotellel, 1912, Magyar Nemzeti Galéria

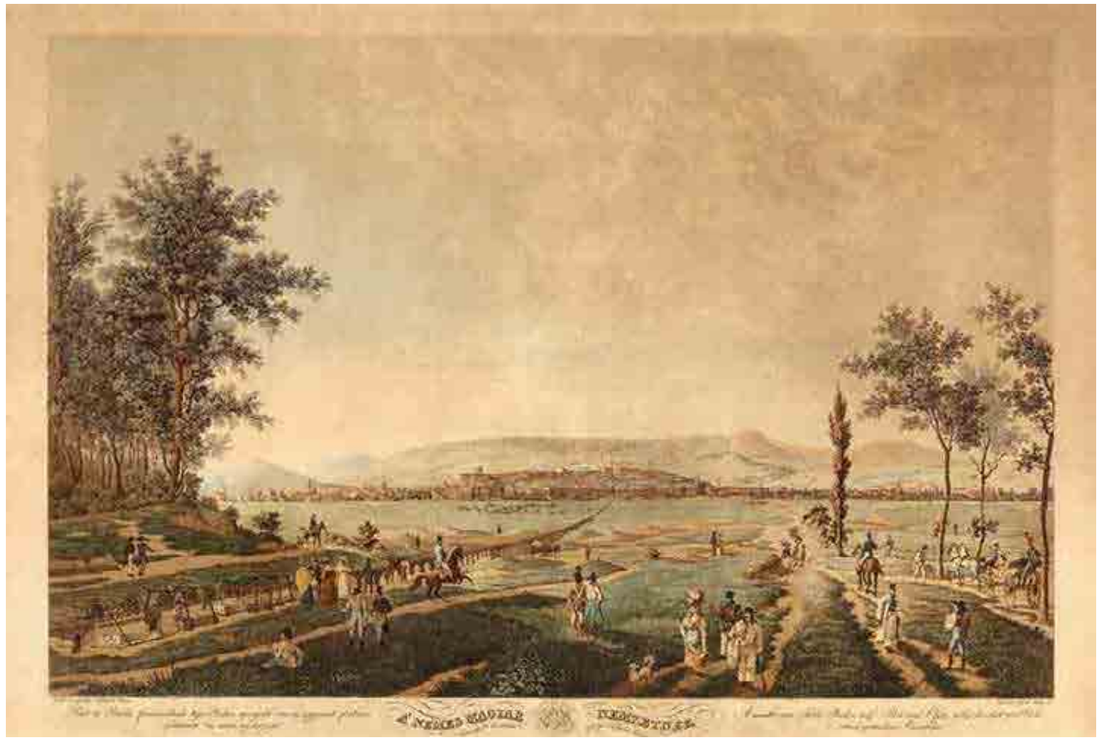

Mednyánszky László: Tavasz, Szlovák Nemzeti Galéria

146 ▪ HOFBAUER JÁNOS (1803-1846)

Pest-Buda látképe 1827-ből a Rákosmezei kisérleti vasúttal
Pest-Buda Landscape with the Rákosmező train in 1827

52 x 78 cm
Rézmetszet, papír | Etching on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: rajzolta Hofbauer János, metszette Gurk Eduard

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 534 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

147 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Alkonyi fények
Sunset lights

53 x 43 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 7 028 EUR
Becsérték: 2 800 000 - 4 800 000 Ft
Estimated price: 8 945 - 15 335 EUR

148 ▪ ZIFFER SÁNDOR (1880-1962)

Napsütéses nagybányai udvar (Kertkapuban álldogáló kislány), 1913
Sunny Nagybánya court, 1913

90 x 84 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Ziffer

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 15 000 000 - 25 000 000 Ft
Estimated price: 47 923 - 79 872 EUR

149 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

A piros csikos kendő
The red shawl

46,5 x 30,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 500 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 7 987 - 11 182 EUR

150 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Ellenfény, sziluett, árnyék (A művész családjának otthona)
Backlight, silhouette, shadow

70 x 49,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve lent középen | Signed lower centre: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 5 112 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 000 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 9 585 EUR

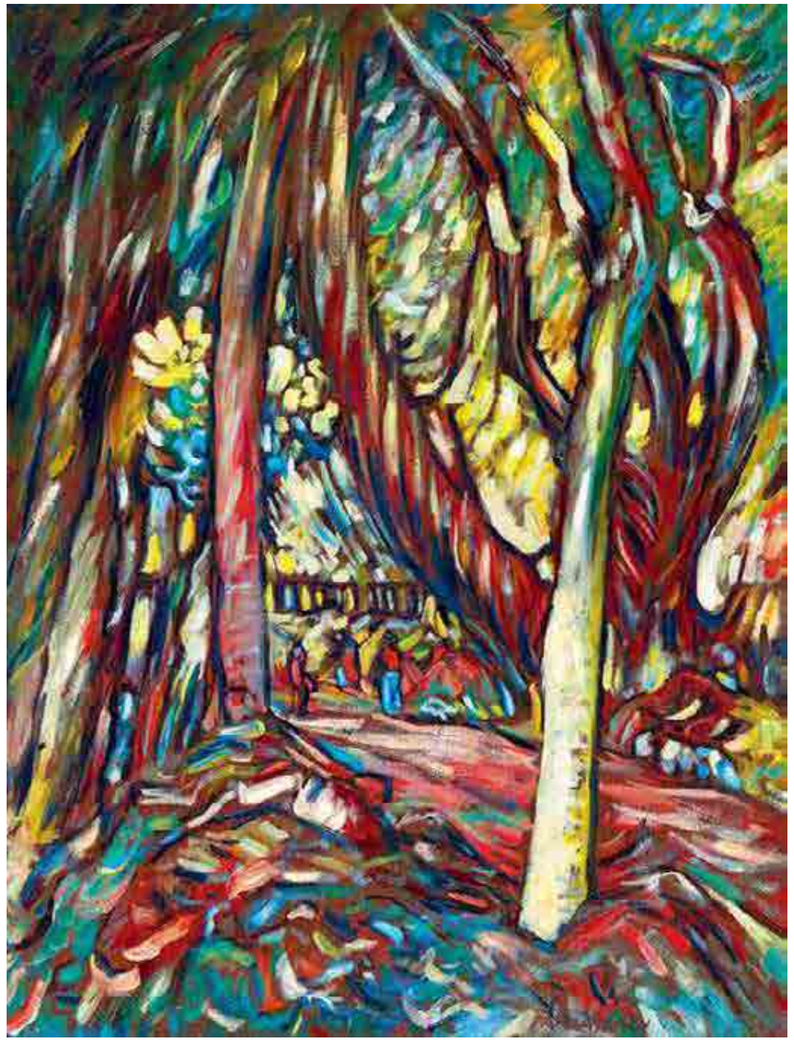

151 ▪ FARKASHÁZY MIKLÓS (1895-1964)

Siófoki sétány
Siófok walkway

80 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Farkasházy
Hátoldalon | Reverse: Siófoki sétány

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 757 EUR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 917 - 2 875 EUR

152 ▪ BATTHYÁNY GYULA (1887-1959)

A német reneszánsz
The German renaissance

86 x 60 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 25 559 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Budapest, 2015. 217. o.

153 ▪ MOKRY MÉSZÁROS DEZSŐ (1881-1970)

Idegen világ (Csillag), 1912 körül
Strange world, c.1912

13 x 15,5 cm
Tus, tempera, akvarell, lakk, karton | Indian Ink, tempera, watercolour, varnish on cardboard
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Mészáros Dezsõ
Hátoldalon | Reverse: a művész töredékesen olvasható, autográf felirata: „13. sz. Idegen világ (Csillag)
Nemzeti Szalon 1925
Tamás Galéria 1930
Memmingen
serie Sorszám: 25
Idegen világon (Csillagon)
(Csillag)
Mészáros Dezsõ"

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 23 962 EUR
Becsérték: 10 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 31 949 - 57 508 EUR

Életmű-katalógus szám: Dobrik, 34.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- A „Spirituális Művészek Szövetsége" II-ik kiállítása. Nemzeti Szalon, Budapest, 1925. december.
- Mokry-Mészáros Dezsõ festõ- és szobrászművész kiállítása. Tamás Galéria, 1930. (Kat. 13. Idegen Világ)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Dobrik István: Mokry Mészáros Dezsõ 1881–1970. Miskolc, 1985.

A művészettörténet-írás gyakran és szívesen emlékezik meg a külön utat járó, stílusirányzatokhoz és mozgalmakhoz nem sorolható alkotókról, akiknek elszigetelt munkássága magányosan emelkedik ki a korstílusokhoz szorosan kötődő többség előzményekből levezethető, utódokkal megtámogatható életműveinek tömegéből. E társtalan művészek közül itthon Csontváry Kosztka Tivadar és Gulácsy Lajos neve merül fel a leggyakrabban, ők képviselik a sajátos, külön világot teremtő művészetet az összefoglaló kötetek lapjain.

Annak ellenére vívták ki maguknak a „nagy magányosoknak" kijáró elismerést, hogy mindketten szorosan kötődtek a mintát adó, közös európai tradícióhoz, miközben saját kortársaiktól sem szakadtak el igazán. Van azonban egy kiemelkedő, de még mindig alig ismert festőnk, aki úgy alakította művészetét a 20. század első felében, mintha minden szálat el kívánt volna vágni, mely saját korához kötötte.

Mokry Mészáros Dezső valóban úgy tűnik fel előttünk, mintha a szó szoros értelmében a Holdról pottyant volna a magyar művészeti élet szereplői közé.

Az 1881-ben született Mészáros Dezső sorsa több ponton is rokon Csontváry jól ismert élettörténetével. Gyermekként ő is rajongó lelkesedéssel figyelte és csodálta a természet szépségeit, megtanulta az állatok preparálását, fantasztikus bogár- és lepkegyűjteményeket készített. Míg azonban Csontváryt elsősorban a nagy távlatok, a fenséges természeti látvány monumentalitása ragadta meg, addig Mokry Mészárost a mikroszkóp lencséje által feltáruló, addig ismeretlen világ nyűgözte le. Első képeinek formanyelvét nagyban meghatározták ez irányú tanulmányai, az a magával ragadó felismerés, hogy a látható valóság rejtett szépségei valami felsőbb, természetfeletti akarat csodálatos teremtő erejéről mesélnek. Filozofikus alkata, egész életében megőrzött gyermeki kíváncsisága és határtalan fantáziája a mikroszkópban látott képek nonfiguratív építőköveiből egy magával ragadó, új világot teremtett.

„A sejtek egyszerű vizsgálatából a képzelet korlátlan és határtalan szabadságával jött létre az »Élet idegen planétán« képsorozata.

A földi szépségideálok helyett inkább az alkotás örömének hódolva" – olvashatjuk a festő visszatekintő naplójában.

E műveken Mokry fantáziája révén a gazdag rajzolatú mikroszkopikus látvány elemei egy elképzelt, távoli bolygó furcsa alakokkal benépesülő tájaivá változnak, teljesen elszakadva a hétköznapok tapasztalati valóságától.

Az »Élet idegen planétán« címmel jelzett képsorozat nyitó darabjai 1906 körül születtek, amikor Mokry Mészáros a Királyi Gazdagsági Akadémia elvégzése után jégkárbecslőként kezdett dolgozni Budapesten. A művészettől teljesen idegen, civil foglalkozás ismét a Csontváryval való párhuzamot erősíti, ahogy az a legyőzhetetlen késztetés is, amely időről-időre távoli, egzotikus célok felé vezette a két festőt. Mokry Mészáros 1908-ban Olaszországba indult, s ezzel egy közel hat esztendős, hosszabb-rövidebb megszakításokkal tarkított utazás vette kezdetét.

Először Nápolyt vette célba, majd Capri szigetén telepedett le, ahol festőfelszerelést vásárolt és folytatta otthon elkezdett sorozatait. A szigeten megismerkedett az ott élő orosz menekültekkel, köztük Maxim Gorkijjal, aki két képét is megvásárolta. Halászsegédként dolgozott, hogy szerény megélhetését biztosítsa, de közben folyamatosan festette megdöbbentően újszerű és társtalan képeit. Bár 1909-ben hazatért Budapestre, barátságot kötött Gulácsy Lajossal és a Művészházban harmincegy művét bemutatta a közönségnek, már a következő évben újra vándorútra indult. Először Párizsba utazott, majd Spanyolország, London és Zürich következett, hogy 1912 őszén újra hazatérjen szülőfalujába, a Borsod megyei Sajó-Ecsegre. Feltehetően ebben az időszakban készült a most bemutatott alkotás is, mely az »Élet idegen planétán« című, sajnos alig néhány darabot számláló sorozatának egyik legszebb gyöngyszeme.

A meleg, néhol narancs vagy barna felé hajló, méz sárga tónusokból építkező színfoltok együttese egy szinte minden tárgyi utalástól elemelt, fekete tussal rajzolt, buján áradó vonalháló közeit tölti ki. A precíz rajz ihlető forrásait a mikroszkóp lencséjében feltáruló látványban, a növény- és állatvilág biomorf struktúráiban lelhetjük meg, de néhol a népi hímzések dallamos kalligráfiájának hatását is felismerjük a képzelet szülte, organikus minták megformálásában. A sejtek összefonódó együttesét vagy éppen kanyargó gyöngysorokat idéző részletek között távoli bolygók emberszerű lényei, furcsa, apró alakok bújnak meg, fokozva a festményből áradó transzcendens hangulatot. Az ábrázolás magával ragadó dekorativitását kiemeli Mokry sajátos technikája, ahogy az apró, vastagon feltett, kidomborodó színpöttyökkel és a hangsúlyos lakkozással ragyogó ékszert, tüzesen fénylő zománcképet varázsol az egyszerű kartonlapból.

Az Idegen világ című kép a magyar festészet történetének egyik legkülönlegesebb alkotójának varázslatos, szinte mágikus erővel ható gyöngyszeme. Felbukkanása ismét ráirányítja a figyelmünket arra, hogy a magyar műalkotások közül mennyi érték kallódott el az elmúlt közel egy évszázad során. Mokry Mészáros Dezső alkotásainak sorsa szomorú, de tökéletes példa arra, milyen tények akadályozzák azt, hogy egy művészi pálya elfoglalja méltó helyét az utódok által felállított értékrendben.

Dobrik István 1985-ben megjelent alapos, de megjelenésében és illusztrációs anyagában rendkívül szegényes monográfiájában a festő 180 dokumentált művét említi meg. Megdöbbentő, de nagyon is jellemző tény, hogy az oeuvre-katalógusban felsorolt képek és kisplasztikák közül 113 mű esetében a lelőhely ismeretlen: az életmű több mint 60 százaléka elveszett vagy megsemmisült az elmúlt évtizedek során. E lappangó művek közül most egy, az Idegen világ közel száz esztendős rejtőzködés után végre előkerült, újra ráirányítva a figyelmet egyik legfontosabb, egyszerre fájdalmas és inspiráló feladatunkra: a magyar festészet ismeretlen remekműveinek felfedezésére és bemutatására.

Molnos Péter

Mokry-Mészáros Dezső: Dombos táj (Nyári kép), 1930
Magyar Nemzeti Galéria

154 ▪ LUCA GIORDANO (1634-1705) ÉS MŰHELYE

József és Putifárné
Joseph and Potiphar

237 x 171 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 25 559 EUR

Luca Giordano: Vulcan rajtakapja Marsot és Vénuszt, 1670 körül
Akademie der bildenden Künste, Bécs

Válogatás magyar magángyűjteményekből, Magyar Nemzeti Galéria, 1981. október-november, kiállítás katalógus címlapja

LUCA GIORDANO

A nápolyi születésű Luca Giordano a 17. századi itáliai barokk festészet kiemelkedő figurája. Bámulatos gyorsaságával kiérdemelte a „Luca fa presto", azaz „gyorsan festő Luca" becenevet. Fiatalon Ribera tanítványa volt, majd Rómában dolgozott Pietro da Cortona mellett. Érett művein ötvözte egymással Veronese velencei pompaszeretetét a római barokk nagyszabású stílusával. Dolgozott a legnagyobb firenzei családoknak, majd a spanyol királynak, II. Károlynak, művei ma a világ legfontosabb múzeumaiban lógnak a Louvre-tól a Pradóig.

ELŐKERÜLT MŰKINCSEK

1981-ben a Magyar Nemzeti Galéria megrendezte a legizgalmasabb magyar és nemzetközi régi mestereknek szentelt tárlatát Válogatás magyar magángyűjteményekből címmel. A rejtőzködés évtizedei után ekkor ragyoghattak fel újra azok a klasszikus műkincsek, amelyek Magyarországon maradtak a 20. század zivataros történelmét követően, a gyűjtőket és műtárgytulajdonosokat kizsigerelő gazdasági válság, megtizedelő háború és kiraboló vörös hadsereg után. Az itt bemutatott 17. századi olasz festmény szerepelt ezen a legendás kiállításon. Az itthon fellelhető legjobb művészettörténészeket mozgósító katalógus vonatkozó szócikkéhez Szigethi Ágnest egy olasz szakember, Oreste Ferrari segítette ki. A Luca Giordano műhelyébe utalt bibliai festmény leírása erre a szakvéleményre támaszkodva született meg. A magyar kutató tolmácsolásában olvashatjuk Ferrari szavait a katalógusban:

„A kép szerzőségét a korábbi tulajdonosnak írott levelében fénykép alapján Oreste Ferrari megerősítette, azzal a hozzátétellel, hogy a kompozíció a műhely közreműködésével készülhetett Luca Giordano firenzei korszakában; s lehetségesnek tartotta, hogy az egykor a del Rosso család tulajdonában volt, elveszett, vagy lappangó kép változata. Az igen jó kvalitású, lendületes vonalvezetéssel, világosan komponált festmény legszebb részlete József figurája, amelyben – főleg arcvonásaiban – a korábbi (1663) nápolyi Tarquinius emléke érződik; Putifárné a félreérthetetlenül veronesei ihletésű Giordano-nőalakok közé illeszkedik, de megfestéséből hiányzik az a lágyság, a vibráló fényhatásoknak az a gazdagsága, amely a nemcsak gyorsan – Fa presto – hanem zseniális virtuozitással dolgozó nagy művész sajátkezű alkotásaira jellemző. A del Rosso család Luca Giordano legnagyobb firenzei mecénásai közé tartozott; palotájuk 1689-es inventáriumában közel 50 műve szerepelt (Ferrari–Scavizzi, 1966. II. 331.), közöttük egy József és Putifárnét ábrázoló kép is, amelynek párdarabja egy Salamon ítélete jelenet volt (Ferrari–Scavizzi, 1966. II. 330–331.).
Már történt kísérlet a szétszóródott gyűjtemény néhány darabjának az azonosítása, a Putifárné kép esetében ez azonban az azonosításhoz szükséges adatok hiányában egyértelműen nehezen lehetséges."

(Válogatás magyar magángyűjteményekből. Magyar Nemzeti Galéria, 1981, 65.)

Luca Giordano: Lucretia és Sextus Tarquinius, 1663

Luca Giordano: Hatástalanított igazság, 1670 körül, Szépművészeti Múzeum, Budapest

155 ▪ MÁGORI VARGA BÉLA (1897-1988)

A vörös kendő (Színes textilek)
The red shawl

100 x 68,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
jelezve balra lent: Mágori Varga

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 556 EUR
Becsérték: 1 000 000 - 1 400 000 Ft
Estimated price: 3 195 - 4 473 EUR

156 ▪ VÖRÖS GÉZA (1897-1957)

Párizsi műteremablak kanárival
Studio window with canary in Paris

65,5 x 54,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vörös Géza Paris

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 6 389 EUR
Becsérték: 2 400 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 667 - 12 140 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- A K.U.T. Képzőművészek Új Társasága kiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1934. december 1-17. katalógus: 129., Ablak címmel

157 ▪ GEDŐ ILKA (1921-1985)

Sárga hátterű rózsakert, 1975-76
Rose-garden in yelow backround, 1975-76

60 x 56,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hagyatéki bélyegzővel ellátva

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 15 974 EUR
Becsérték: 6 000 000 - 9 500 000 Ft
Estimated price: 19 169 - 30 351 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Compass Gallery, életmű-kiállítás, 1985.10. kép
- Műcsarnok, életmű-kiállítás, 1987. Budapest, 113. kép
- Magyar Nemzeti Galéria, életmű-kiállítás, 2004-2005. 87. kép

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Szabó Júlia: „A valóság mezében Gedő Ilka művészetéről / In the Guise of Reality / On the Art of Ilka Gedő" Új Művészet, 1993/ 5, 17. o.
- Júlia Szabó: „Ilka Gedő's Paintings / A Retrospective" The New Hungarian Quarterly, 1987/ Winter (4. szám) 187-190. o.
- Hajdu István – Bíró Dávid: Gedő Ilka művészete-oeuvre katalógus és dokumentumok, Gondolat Kiadó, Budapest, 2003, 117. o. (Festmények oeuvre katalógusa: 95. számú olajkép)
- István Hajdu – Dávid Bíró: The Art of Ilka Gedő – Oeuvre Catalogue and Documents, Gondolat Kiadó, Budapest, 2003, 117. o. (Oeuvre catalogue of oil paintings: painting no. 95)

Interneten megtekinthető: Gedő Ilka honlapján
http://www.ilkagedo.hu/galleries/oilpaintings/images/Gedo_Ilka_095.jpg
http://mek.oszk.hu/kiallitas/gedo_ilka/galleries/oilpaintings/images/Gedo_Ilka_095.jpg

ISMERETLEN VILÁGSZÁM

„Gedő Ilka a huszadik századi magyar művészet egyik legjelentősebb, egyben legkevésbé ismert művésze" – kezdte Hajdu István az oeuvre-katalógus szövegét 2003-ban. A második kitétellel azóta nyugodtan vitába szállhatunk: Gedő Ilka egyáltalán nem „kevéssé ismert" magyar alkotó. Nemcsak a vaskos monográfia miatt (amiből a teljes képanyag felkerült az örökösök által gondozott és a művész minden munkáját felvonultató weboldalra: www.ilkagedo.hu)! A következő évben kiállítással tisztelgett az életmű előtt a Nemzeti Galéria (2004), miközben a hazai közgyűjtemények mellett olyan nagy nemzetközi múzeumok őriznek műveket Gedőtől, mint a bécsi Albertina, a düsseldorfi Museum Kunstpalast, a New York-i Metropolitan, a londoni British Museum, a jeruzsálemi Yad Vashem vagy a buffalói Albright-Knox Art Gallery. Gedő Ilka absztrakció és a figurális ábrázolás között ingázó, mélységesen személyes szimbólumokkal átitatott festészete önmagában álló zárványként magasodik a második világháború utáni magyar művészettörténet kellős közepén.

RÓZSAKERT ÉS MŰVIRÁG

Gedő Ilka sorozatokba rendezte festményeit, külön ciklust szentelt a művirágoknak, a rózsakerteknek és a cirkuszi képeknek. A most bemutatásra kerülő Sárga hátterű rózsakert többszörös belső „keretbe" foglalt, imbolygó vonalakkal karcolt kék virágai a művész egyik legjellemzőbb motívumkörét ismétlik. Gedő tudós elemzője, Szabó Júlia – a művirágsorozatot elemezve – írt a megközelítés egyedi útjáról: „A XIX. század nagy festőihez hasonlóan Gedő Ilka nagy figyelmet szentelt a Távol-Kelet festészeti és kompozíciós gyakorlatának. (...) Amikor Gedő Ilka újrakezdte a munkát, a távol-keleti művészek értelmezésében közelítette meg a tájképeket: a növények nem pusztán díszítő motívumok vagy színfoltok, hanem élettel teli lények, a képek viszont nem az élő természetet tükrözik, hanem annak lényegét vagy annak látszatát. Ezért nevezi a hatvanas és hetvenes években keletkezett pasztell- és olajképsorozatát művirág-sorozatnak." (Júlia Szabó: Ilka Gedő's Paintings (A Retrospective), The New Hungarian Quarterly (1987/IV), 189. o.)

158 ▪ BÁLINT ENDRE (1914-1986)

Feszület (Krisztus), 1947
Chirst, 1947

80 x 66 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Bálint 47

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 156 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 24 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 76 677 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a Vasilesku-gyűjteményben

Az 1947-es Krisztus című képét Bálint Endre egy korábbi tájképére festette rá. Ez a megnyilvánulása felidézi azt a két évvel azelőtti lelkiállapotát, mikor az ostrom utáni Budapestre visszatérve felkutatta elrejtett békeidőbeli műveit, majd azokból egy hirtelen gondolattól vezérelve tüzet rakott és a romok között kicsit megmelegedett. Sógora Szerb Antal és barátja Ámos Imre elvesztése, valamint az átélt borzalmak mindent más nézőpontba helyeztek, így korábbi festészetének témáit és kifejezését ebben az állapotban súlytalannak találta. A háború okozta sebeit kezdetben, túl direkten, hadifogolyról, hulláról készített képekben akarta kifesteni magából. Aztán fokozatosan egyre inkább a szürrealizmus felé fordult, hogy kifejezését még árnyaltabbá tegye.
Ebben az időben az Európai Iskola képzőművészeti társuláshoz csatlakozott és Bálint e Krisztus képén hasonló megoldáshoz jutott el, mint csoportbeli társa Anna Margit. A festőnő a holokauszt okozta sokkot, férje Ámos Imre halála felett érzett, már- már emberfeletti fájdalmát gyermeki módon megfestett bábuk szenvedő arckifejezésében találta meg. Anna Margit szintén 1947-es Olajfák hegyén című képe pedig még közelebbi rokonságot mutat Bálint e művével. Mindketten Krisztus eltorzult, meggyötört arcán keresztül jelenítik meg az emberi kínokkal kifejezhetetlen világot rengető fájdalmat. Közös gyászuk alanyát, Ámos Imrét, illetve annak festészetét is idézi Bálint a festményen. Ámos utolsó művészeti korszakának, önmagukból kifordult, expresszív ábrázatai jelennek meg itt Bálint Krisztusában.
E kapcsolatot tovább erősíti a mű jobb szélén látható létra, az Ámos képekről is ismert jelkép, mely itt is a függöny mögül kivillanó feloldást jelentő másik világba vezet.
Bálint ebben az évben huzamosabb időt töltött Párizsban, ahol többször ki is állított, így nem tagadhatja le munkáján az ott szerzett hatásokat sem. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy egyik akkori példaképe, Pablo Picasso is egykor Grünewald extázisos krisztusfeszítéses oltárképének hatása alá került.
Bálint Krisztusának színes kubusokból álló hajfonata és a fej képi megformálásának módja is Picasso 30-as évekbeli dekoratív kubizmusát idézi, így valósítja meg Bálint e műben az 1947-ig működő Európai Iskola alapgondolatát, azaz annak vágyát, hogy a magyar és a nyugat-európai művészet egymást elismerve, egymásból merítve, együtt gazdagodjon.

Kolozsváry Marianna

Bálint Endre: Este zöld erkélyráccsal, telihalddal, 1948, magántulajdon

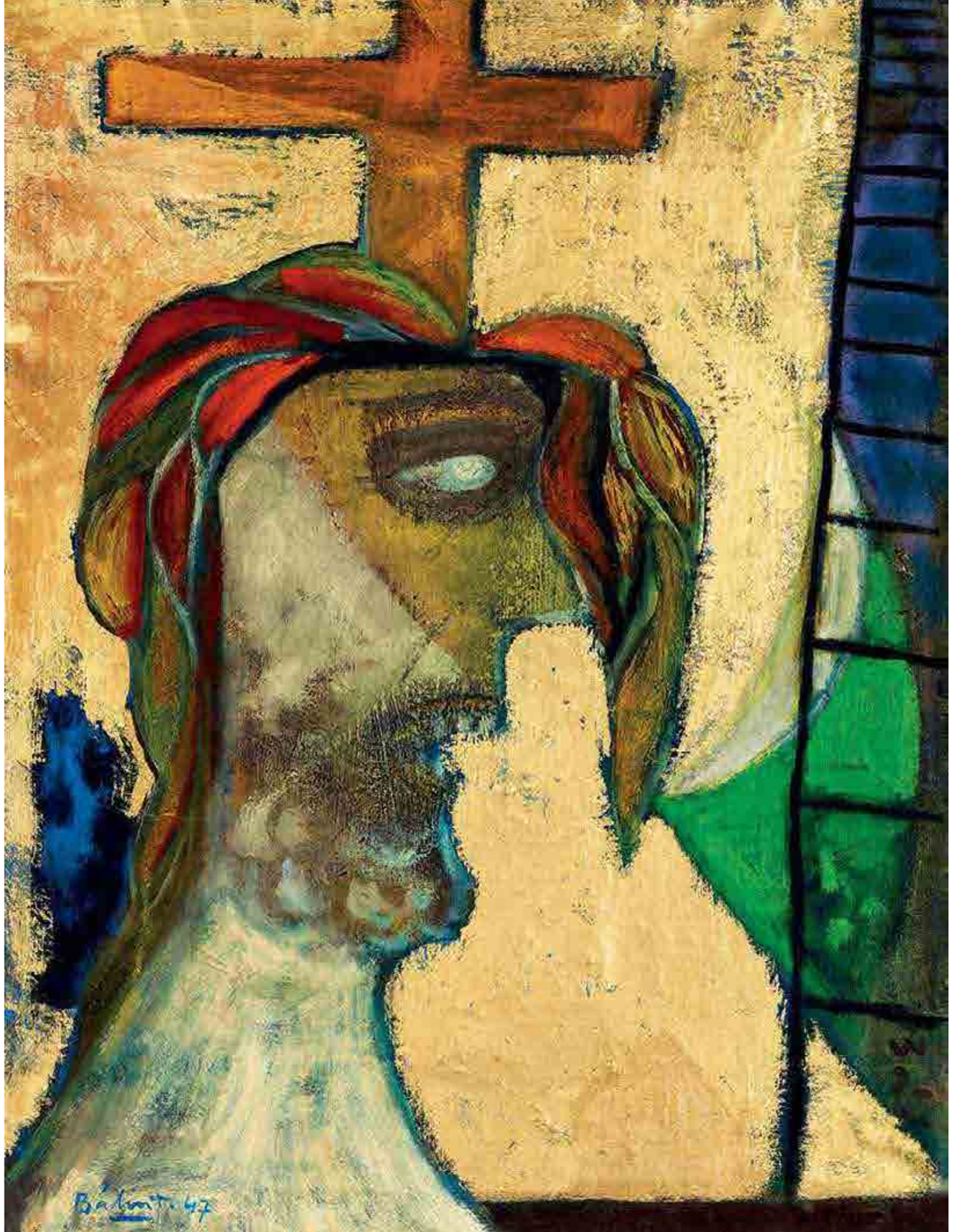

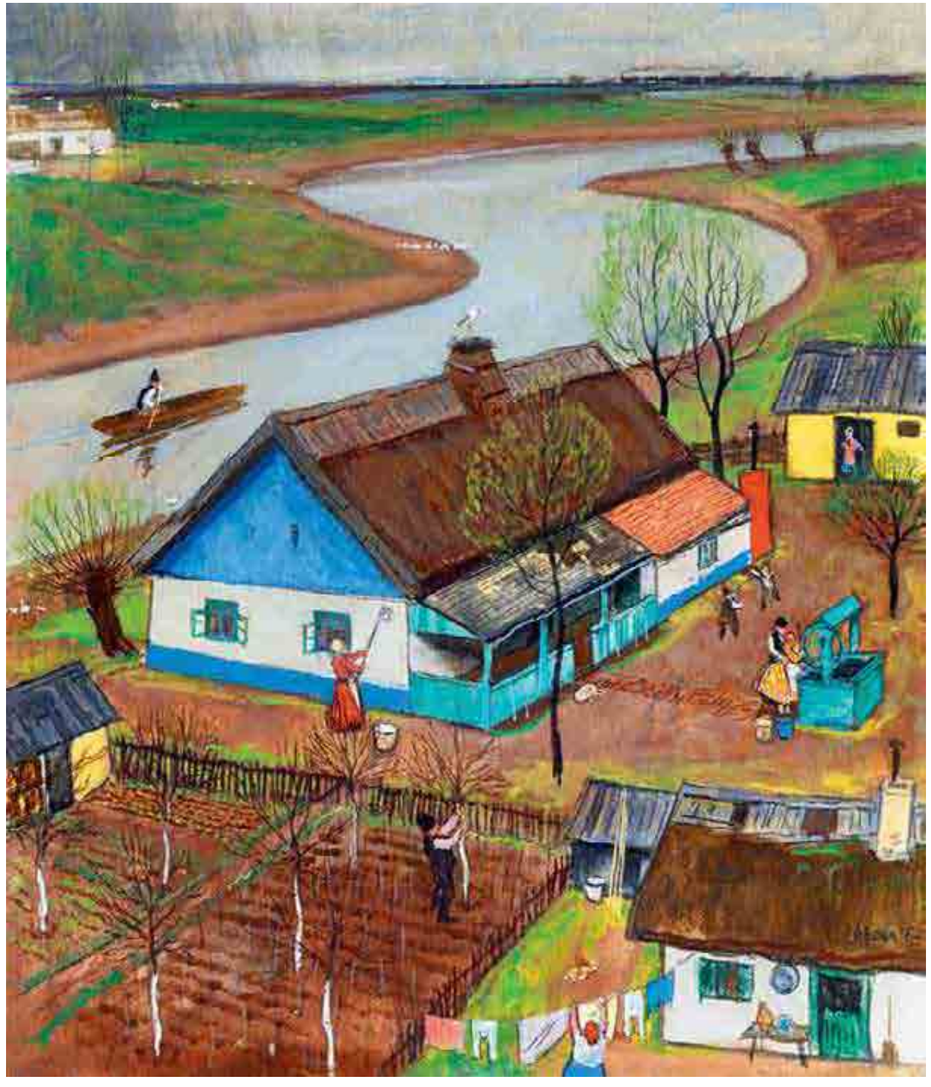

159 ▪ PÓLYA TIBOR (1886-1937)

Szolnoki tavasz
Spring in Szolnok

71 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Pólya T

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 757 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 556 - 4 792 EUR

160 ▪ PÓLYA TIBOR (1886-1937)

Téli utca lovasszánokkal
Winter street with horsecarriage

70 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Pólya T

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 597 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 556 - 4 792 EUR

161 ▪ CSERNUS TIBOR (1927-2007)

Párizsi kávéház a Place Emile Goudeaun, 2000
Parisian Cafe, 2000

162 x 180 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: Csernus...2000

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 19 169 EUR
Becsérték: 9 000 000 - 16 000 000 Ft
Estimated price: 28 753 - 51 118 EUR

Csernus Tibor: Presszó, Kogart Alapítvány

162 ▪ BOROMISZA TIBOR (1880-1960)

Felhők mögül kisütő nap, 1920
Cloudily sky with sunshine, 1920

54 x 77 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Boromisza Tibor 1920

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 6 000 000 - 9 000 000 Ft
Estimated price: 19 169 - 28 754 EUR

Boromisza Tibor: Margitszigeti nyárfák, 1922, magántulajdon

163 ▪ ÁMOS IMRE (1907-1944)

Halászasszony, 1933
Fisherwoman, 1933

103 x 72 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: UA Ámos I. 1933

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 6 000 000 - 9 000 000 Ft
Estimated price: 19 169 - 28 753 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- XXV. Jubileumi évünk. Az Ernst Múzeum csoportos kiállítása, 1936. szeptember

HALÁSZASSZONY TÖRTÉNETE

„Olga néni, Dr. Vas Frigyesné egykor szomszédunk volt. A családunk tagjai fiatalon, a hatvanas évek legelején költöztek Budapestre, egy belvárosi házba, a Zichy Jenő utca 32.-be, ahol közvetlen szomszédjai lettek Olga néninek. A nagyhangú, jó mesélőkéjű, határozott asszony több mint jelenség volt, emlékezései, életútjának szép történetei beleivódtak a családunk emlékezetébe (...). Régi lakásunk – egykoron, a 30-as években épült polgári ház lakása – gyerekkoromban több testvér otthona volt. Az egyik testvér gyermekeként nőttem fel Ámos képe alatt. Gyerekkorom része, életének finom hangolása volt az a kép, mely ott függött a nagyszobánk falán.

Olga néni még idős korában is élénk, különös asszony volt. (...) A harmincas években Dr. Vas Frigyes, egy biztosítótársaság igazgatójának felesége lett. A nála idősebb, jó módú férj kiegyensúlyozott életet biztosított a fiatal asszonynak. A házassággal járó társadalmi váltás a hazai pénzügyi elit köreibe emelte az élénk kulturális érdeklődéssel megáldott, határozott jellemű és fiatalkori párizsi útjain pallérozott, kitűnő ízlésű asszonyt. Nagy társasági lovas volt, elmondása szerint Budapesten ő volt az első nő, akinek autója volt és mindenki elképedésére egyedül, sofőr nélkül vezetett. Fiatalkorában, Párizsban szerette meg a képzőművészetet (...)."

Dr. Vas Frigyesné, Cseszko Olga (1899–1988) [fotó]

Az Ernst Múzeum kiállítási katalógusának borítója

LÁTOGATÓBAN ÁMOSÉKNÁL

„Olga néni gazdag történeteit sokszor újra meg újra elmesélte (...). Most is hallom jellegzetes hangját, ahogy elmesélte a Halászasszony megvásárlásának történetét. A budapesti Erzsébet téri egykori Nemzeti Szalonban látta meg a képet. Mint elmondta, nagyon megtetszett ez a furcsa hangulatú kép. Bár megvehette volna a Szalonban is, de üzleti érzékét megtartva, elkérte a Szalonban Ámos címét, és megbeszélte férjével, hogy életében elősző képet szeretne vásárolni. (...) Megkereste a házmestert és megkérdezte, ott lakik-e Ámos Imre festőművész. A házmester az mondta igen, és felkiabált a gangról: 'Ámos, látogatója van!'

Az elbeszélés szerint egy nagy, nyurga fiatalember hosszú lábakkal futott le – döngő léptekkel – a lépcsőn: Ámos Imre. Olga néni szerint igen szerény körülmények között lakott ott Anna Margittal, a lakás volt a műtermük is. (...) A festő és Dr. Vas Frigyesné kapcsolata nem szakadt meg a kép vásárlásával. Olga néni mint jómódú polgár támogatta Ámosékat. Ennek volt köszönhető, hogy Vast és feleségét Ámos felkereste és megkérte, hogy támogassa őket egy párizsi út finanszírozásában, Olga néni azt mondta 'Szívesen támogattuk, de nem biztos, hogy kellett volna, mert ott találkozott azzal a Chagall-lal, és utána már olyan krikszkrakszokat festett, mindenféle színekkel'."

TÚLÉLNI A TÖRTÉNELMET

„A vészkorszak alatt a kapcsolatuk megszűnt. Dr. Vas Frigyes még a zsidó törvények szorongató idején halt meg – ha jól emlékszem – szívrohamban. Ámost 1944-ben ölték meg. Olga nénit a férje halála után már közvetlenül nem érintették a zsidótörvények, a háborút Budapesten vészelte át, még élő kapcsolatait használva többeknek segített és mentette barátait. (...) A háború utáni korszakban, az egykoron Budán villát, Pesten, a Teréz körúton nagy lakást fenntartó asszony megérezte a kor szelét és a negyvenes évek végén, közel az Operához, a Zichy Jenő utcában vett egy akkora lakást, melyet már senki sem tartott arra érdemesnek, hogy egy másik családot is beköltöztessen hozzá. (...)

Elmondása szerint, amikor Anna Margit újra festeni kezdett, valamikor a hatvanas évek elején volt az első kiállítása Budapesten. Olga néni is elment, hogy megnézze a kiállítást. Talán jól idézem a szavait: egy kicsit késve értem oda a kiállítás megnyitójára, sokan voltak valami nagy körben, valaki hangosan beszélt már, amikor az Anna Margit észrevett, hirtelen áttört a körön, odaszaladt hozzám egy szót sem szólva sírva a nyakamba borult."

FESTMÉNYT A PIRAMISOKÉRT

„A képet nagybátyám Horváth József, Olga néni szomszédja vette meg tőle – most már tudom – 1965. január 15-én, úgy tudom, 3500 forintért. Akkoriban a vidékről felköltözött 5 testvér közül a negyedik éppen mint szállítómunkás dolgozott. Akkori fizetése 1500 forint volt, a képért hónapokig dolgozott, mire meg tudta venni. Művészeti érdeklődése, ismeretsége, baráti köre miatt, bár maga Ámos nem volt nagyon ismert, ő mégis ismerte a nevét. Mint nagybátyám elmondta, Olga néni mindenképpen szeretett volna elutazni Egyiptomba. Az életét akkoriban a kottamásolás érzékeny munkája töltötte ki, de utazási szenvedélye még megmaradt. A képet Olga néni mintegy harminc évig őrizte, szeretve nézve a falán. (...)

A kép valószínűleg az eredeti keretben van (a hatvanas évek óta ugyanaz az óvatosan hangolt színvilágú keretben függ a kép). A hátoldalán, a keret hátoldalát takaró (...) beszakadt papír mögött felsejlik a feszítőkeret és a vászon kézzel alapozott szövete. A papír felületén olvasható Olga néni kézírásának golyóstollal írt szép betűi, szó és jel szerint: Ámos Imre „Halászlány" c. képét eladtam Horváth Józsefnek 1965. Jan. 15. < Ozv. Dr. Vas Frigyesné. Az özvegy szó után a Dr. és Vas szó összemosódik az írásban, az 1965 1964-ről van átjavítva, talán a januári korai dátumnak köszönhetően."

ANNA MARGIT KINCSEI

„A kép bal sarkán alul látható Ámos saját jele, valamint a szignója (azaz Ámos Imre). A baljóslatú 1933-as évszám jelzi a kép készítésének idejét. A szomorú hangulatú, Picasso rózsaszín korszakának színkezelését, finom kontúrú rajzolatát felidéző képet visszafogott színkezelés, fojtott levegőjű színpaletta jellemzi. A barnás színhangú kép felületén felsejlenek a vászon felületének alapszínei, szinte szénrajznak tűnhetne a kép, ha nem éreznénk az ég sötét párizsi kék színét és mindennek ellenpontozásul a sötét tértől elkülönülő, a fiatal asszony válláról lecsúszó, tompa rózsaszín lepelt. A néző felé hatoló jobb kéz pontos rajzolatát a bal kéz összefogott karaktere ellensúlyozza. A szép alakú asszony fedetlen mellén – akár a kezében tartott kicsi szák apró szálai – vékony háló terül el. Ámos ebben a korai korszakában is sokszor megfestette, átírva újra meg újra megjelenítette fiatal feleségét, Anna Margitot. A kép alakja megidézi – de átírja már valami különös, fájdalmas szépséggé. (...)

Mi csak nézni és őrizni tudjuk a megfejthetetlen titkot, a jó kép szép talányát. Az itt leírt töredékből is kiolvasható, hogy valami furcsa varázs köti le a nézőt, amikor először pillantja meg Ámos korai korszakának kiemelkedő képét. "

Részletek Mohácsi András írásából (2015), amelyben felidézte emlékeit Dr. Vas Frigyesnéről és Ámos Imre Halászasszony című képéről

164 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Vörös-kék sálas önarckép
Self portrait with red-blue shawl

81 x 65 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 750 EUR
Becsérték: 2 500 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 7 987 - 11 182 EUR

Életműkatalógus-szám: 2.1.6.3

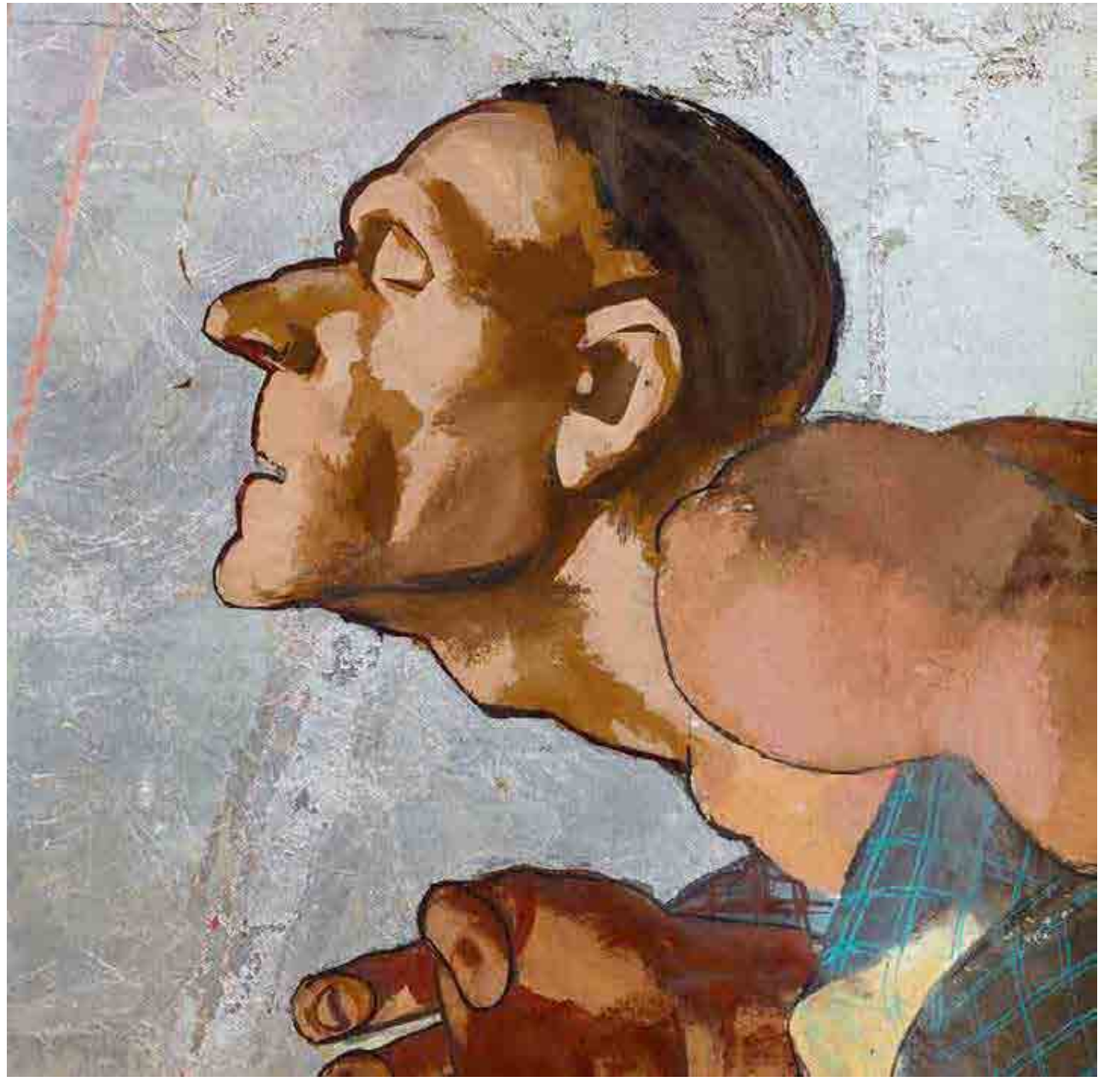

165 ▪ ABA-NOVÁK VILMOS (1894–1941)

Ébredés (Az első napsugár)
Awakening

37,5 x 37,5 cm
Tempera falemez | Tempera on board
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 500 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 987 EUR

166 ▪ FERENCZY KÁROLY (1862-1917)

Vasárnap délután, 1900 körül
Sunday afternoon, c.1900

89 x 90,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 23 962 EUR
Becsérték: 10 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 31 949 - 57 508 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a Ferenczy család tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Ernst Múzeum, 1918. kat. 68. (Pipázó)
- Ernst Múzeum, 1935. kat. 115. (Pipás férfi)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Nyugat, Budapest, 1934, 173. kat. 57.
- Genthon István: Ferenczy Károly. Corvina, Budapest, 1963, 69. kat. 252.
- Ferenczy. Ferenczy Károly (1862-1917) gyűjteményes kiállítása. MNG, 2011, 365.

Ferenczy Károly: Fatörzsön ülő férfi, 1895
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Ferenczy Károly: Két festő, 1903
BTM Fővárosi Képtár, Budapest

ELIRAMLÓ PILLANAT

„Vasárnap délután. 89 x 90,5. Nagybánya. Bányászember, fehér ingben, fekete nadrágban, hosszúszárú pipával áll egy patak hídján; háttér árnyékos zöld lombozat, ég nélkül." Ferenczy Károly szintén festőművész fia, Ferenczy Valér jegyezte fel ezeket a sorokat apjáról írt kötetében, mintegy leíró kartonként a családi hagyatékban őrzött képhez. A szintén jó festőszemmel rendelkező fiúnak igazat kell adnunk: a kép bal oldalán – felvillanó fehér ingben – kalapos bányász szívja pipáját, töprengve a híd alatt folydogáló, sötét lombokat tükröző patak hullámai felett. Finoman hangolt nagybányai meditáció, ingujjra vetkőzött férfival, a tűnődés (pipa) és az eliramló pillanat (patak) szimbólumaival.

ZÖLD PALETTA

A jellegzetesen négyzetes formára komponált mű feltehetőleg Ferenczy első nagybányai korszakának termése, mikor a müncheni „finom naturalista" életképek és a szecessziós kísérletek után rátalált a sötétzöldben tartott erdei életképek egyedi hangulatára. Ennek a periódusnak végpontjait két klasszikus, a Hegyibeszéd (1897) és az Október (1903) jelöli ki. Az ekkoriban született „zöld" képeken a lombok alatti alkonyi árnyak súlyos pászmákban nehezednek a hol bibliai, hol hétköznapi figurákra.

KILENCSZÁZAS ÉVEK

Mielőtt Ferenczy felfedezte volna a ragyogó napfény plein air színeit, a sötétedésbe fojtott, radikálisan leszűkített zöld palettán próbálgatta egészen kivételes „festői kultúráját", hagyva, hogy időről-időről átcsillanjon rajta az – ahogy Réti István írja – „smaragdos, foszforeszkáló" ragyogás. Bár stíluskötődései a századforduló körüli Ferenczy-képek körébe utalják a most előkerült festményt, Genthon monográfiája 1909-ere teszi az akkor már lappangó mű készülési idejét (252. számmal), akárcsak a Nemzeti Galéria friss katalógusa (oeuvre-katalógus száma: F. 267).

BÁNYÁSZÉLET

A most előkerült Vasárnap délutánhoz olyan hasonló, zöld tónusban játszó, négyzetes képek születtek az 1900 körüli időszakban, mint a Két festő (1902–1903, F. 177) vagy a Fürdés előtt (1904, F. 187). Ferenczy festői képzeletét megragadták a kisvárosban élő helybeliek. „Nagybánya szegényparaszt- és bányászélete – írja Genthon – több kép festésére ihlette meg, ezek közt az elsők egyike a Hazatérő favágók (1899), melynek kompozícióját még kétszer is megismételte, ami arra vall, hogy a tárgynak nem közönséges fontosságot tulajdonított. Az egyik napsütéses, a másik kettő borongós hangulatú. (…) Elöljáróban említettük, hogy Ferenczy Károly tipikus polgár volt, mint nagybányai társai valamennyien, de velük együtt humanista beállítottságú, mentes mindenféle osztálygőgtől. (…) [M]indez, ha mást nem, annyit bizonyosan jelent, hogy nemcsak a polgári élet napos oldalán sütkérezett." *(Genthon István: Ferenczy Károly. Corvina, Budapest, 1963, 26.)*

Rieder Gábor

167 ▪ BRODSZKY SÁNDOR (1819-1901)

Drezda látképe, 1845 körül
View of Dresden, c.1845

91 x 133 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft / 14 377 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 22 364 EUR

Brodszky Sándor: Buda látképe a Svábhegyről, háttérben szivárvánnyal, 1860-as évek, magántulajdon

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor német magángyűjtemény, majd Kunstsalon Franke-Schenk, München tulajdonában

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Sz.T. [Szana Tamás]: Brodszky Sándor (1819.1901), Vasárnapi Újság, 1901., 48. évf. 9. szám
- Zádor Anna: Az erdőábrázolás a magyar festészetben, Magyar Művészet, 1928., IV. évf. (610, 612. oldal)
- Szabó Júlia: A XIX. század Magyarországon, Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
- Szabó Júlia: A mitikus és a történeti táj, Balassi Kiadó – MTA Művészettörténeti Kutató Intézet, Budapest, 2000.

OTTHON EURÓPÁBAN

Az Osztrák-Magyar Monarchia idején a mai Magyarország földrajzi és szellemi értelemben Közép-Európa szerves részének számított. Így Brodszky számára az Elba-parti Drezda a számára otthonos, elsősorban Bécs, a császárváros által reprezentált kultúrkörnek csupán egy kissé távolabbi pontja volt, nem pedig egzotikus vidék, mint a Közel-Kelet, sem pedig időutazásra csábító, antikvitást idéző mediterrán színhely. A magyar festőművészek szakmai képzettségüket ráadásul nem odahaza, hanem Európa különböző régióiból szerezték: Itáliából, Münchenből, Párizsból.
Brodszky Sándor jónevű tájképfestőnek számított a 19. század közepén. Hírnevét és népszerűségét elsősorban a Balatont, a Dunakanyart és a Budai-hegyvidéket ábrázoló széles horizontú, nagy távlatú festményeivel vívta ki. Életművében különleges helyet foglal el ez a korai drezdai panorámakép, mely most került újra haza Németországból.

SZEMBEN A TÁJJAL

A művész müncheni időszakában készült festmény nem a klasszikus vedutákat, például Bernardo Bellotto (1720-1780) kőről kőre letapogató, precíz városképeit követve a város architektonikus szövetére koncentrál, hanem madártávlatból megmutatja földrajzi elhelyezkedését, bemutatja környezetét az Elbával a bautzen-i útról Radebeul irányába. A mű legfontosabb szervező eleme a távlat. Az emelt nézőpontból, madárperspektívában szerkesztett táj eleven térképként gördül elénk. A finoman adagolt természeti elemek, fák, sziklafalak fokozatosan oldódnak fel a rendezett, épített környezetben. Kanyargó földutak, majd kövezett sétányok vonzzák a szemet kalandozásra a villa parkjában, melynek fái lassan átadják helyüket a levegőperspektíva párás tónusaiba burkolva várost körülvevő partmenti földeknek. A klasszikus módon kissé a kép középtengelye alá helyezett, hegyvonulattal szegélyezett látóhatár fölött derűs, felhőkkel bodorított égbolt kupolája feszül, az idő kirándulásra csábít.
Az efféle panorámaképek azon túl, hogy egy vidék többé-kevésbé pontos leltárát adják, megidézik a hely hangulatát is. Itt a város és környéke a távolról érkező utazó szemszögéből jelenik meg, ahogy az útkanyarban befordulva először megpillantja. A tekintetet a középtér felé terelő, rafináltan elhelyezett utak és a rajtuk felbukkanó hintó, a sétáló párok és a felsorakozó katonák mind előrevetítik az utas saját haladását, ahogy majd ő maga is belép a tájba.

SZEMBEN A MÚLTTAL

Drezda belvárosának lebombázását a szövetségesek több hullámban hajtották végre, a fő csapást 1945. február 3-án mérték a Brit Királyi Légierő (RAF) nehézbombázói. A történelmi óváros 90 százaléka elpusztult.
Ezzel Európában a 2. világháború második leginkább lebombázott városává vált Hamburg után és Berlin előtt. A festményen a város sziluettjéből impozáns kupolájával kimagasló Frauenkirche lutheránus temploma a szőnyegbombázás következtében leomlott maga alá temetve a hívőket. Romjai 50 évig háborús mementóként álltak, majd Németország egyesítése után 1994 és 2005 között nemzeti összefogással kőről-kőre újjáépítették. A pusztítás emlékműve így a múlt rekonstrukciójának jelképévé vált. Sajnos nem marad el sokkal Drezda mögött a háborús pusztítások tekintetében a magyar főváros, Budapest sem, ellenben a történelmi múlt hasonlóan előremutató feldolgozása még várat magára.

Marosvölgyi Gábor

Bernardo Bellotto: Drezda látképe a Frauenkirché-vel, 1747, The North Carolina Museum of Art

Brodszky Sándor: A Balaton Tihanynál, 1870-es évek magántulajdon

168 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Csendélet játékos formákkal
(női fejjel, lóval, pezsgős pohárral)
Still life

80 x 59,5 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft / 9 585 EUR
Becsérték: 4 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 779 - 22 364 EUR

169 ▪ VASZKÓ ÖDÖN (1896-1945)

Art deco kompozíció női akttal, macskával
Art Deco composition with a nude and cat

100,5 x 78,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 19 193 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 38 339 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Vaszkó Ödön családjának tulajdonában

170 ▪ BECK Ö. FÜLÖP (1873-1945)

Lépő női akt
Stepping woman

m: 23,5 cm talapzat nélkül
Bronz| Bronze
Jelezve a talapzaton | Signed on the base: Beck. Ö. Fülöp

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 2 36 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 833 - 5 750 EUR

171 ▪ BATTHYÁNY GYULA (1887-1959)

Arisztokrata hölgy fehér selyemestélyiben, ibolyacsokorral, 1935 körül
Aristocrat lady in a white silkdress, c.1935

125 x 90 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Batthyány

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 338 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 57 507 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Gróf Batthyány Gyula, Kieselbach Galéria. 2015 március 17 - április16.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett Magyarország festője. Budapest, 2007. 95. kép
- Molnos, Péter: Count Gyula Batthyány. Painter of a Lost Hungary. Budapest, 2007. 95. image
- Molnos Péter: Batthyány Gyula. budapest, 2015. 149. oldal

172 ▪ LEON ABRY (1857-1905)

A megcsodált szerelem, 1893
Admired love, 1893

68 x 44 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Labry 1893

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 894 EUR
Becsérték: 300 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 958 - 1 917 EUR

173 ▪ LOTZ KÁROLY (1833-1904)

Vénusz
Venus

58 x 25,5 cm
Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: F Lotz K
Restaurált

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 555 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 701 EUR

174 ▪ UITZ BÉLA (1887-1972)

A művész és felesége (Kettős portré), 1919
The artist and his wife, 1919

67,5 x 52 cm
Akvarell, papír | Watercolour on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: Uitz B 919

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 12 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 38 339 - 63 898 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Mácza János-gyűjteményében

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Mácza János: Legendák és tények. Tanulmányok a XX. század művészettörténetéhez. Budapest, Corvina Kiadó, 1972, 8. kép.

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- N. n. : Művészet. MA, 1916/1, 14.
- Hidas Antal: Köszöntés (Egy Uitz Béláról készülő portréból). Kortárs, 1969/3, 410-413.
- Bajkay Éva: Uitz Béla. Budapest, Gondolat Könyvkiadó, 1974, 98-99.
- Bajkay Éva: Uitz Béla. Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 1987, 145. Kat. sz.: 290.

"A LEGNAGYOBB"
"Valamikor nagyon-nagyon régen - a fiatal - Uitz Béla elment egy pesti kiállításra, ahol a nyugati új festők képeit mutatták be. Körbejárt. Nézte.
És Picasso képeire mutatva azt mondta: 'Köztük ez a legnagyobb'." - írta barátjáról szóló visszaemlékezésében Hidas Antal. Uitz rendkívül hosszú művészpályája elején, feltehetően a Művészház 1913-as Nemzetközi Posztimpresszionista Kiállításán szerepelt Picasso-képek láttán ragadtatta el így magát. Az 1910-es években azonban Picasso még korántsem volt olyan megdönthetetlen idolja a modern művészetek történetének mint manapság, főként nem volt az Magyarországon, így Uitz sommás véleménye, mely szerint ő "a legnagyobb", meglehetősen kirívó észrevétel volt akkor és itt Budapesten.
A magyarokon és Picassón kívül szerepelt még ezen a tárlaton Matisse és néhány francia kubista, pár orosz konstruktivista, valamint a német Der Blaue Reiter és a Die Brücke művészeinek java.

Uitz Béla: Anya és gyermeke, 1918
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

"A MÁSIK LEGNAGYOBB"
Az ifjú Uitz 1908-1912 között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán előbb Balló Ede szokványakadémikus oktatási módszerébe kóstolt bele, majd a helyben rendelkezésre álló legtisztább forrásból merítve, Ferenczy Károly tanítványa lett. Tandíjmentességet élvezett, mely csak a legkiemelkedőbb, de szegénysorú tehetségek számára volt elérhető. 1912-ben azonban abbahagyta tanulmányait, mivel már Ferenczy oktatási módszere is elégedetlenséggel töltötte el.
A feltörekvő izmusokkal, az 1910-es évek friss festői irányaival kapcsolatban Ferenczy nem csekély ellenállást kifejtve, általában lenézően, megvetően nyilatkozott.
Természetes, hogy a egykori nagybányai alapítótól, egy letűnőben lévő világ festői felfogásából Uitz már nem sokat használhatott művészetének fejlesztéséhez.
Uitz mesterré érésének következő foka 1914 márciusában következett be, amikor az Ifjú Művészek Egyesülete kiállításán bemutatott kéttucatnyi szénrajzából néhányat a Szépművészeti Múzeum, a többit (!) pedig a korszak egyik leghíresebb műgyűjtője, jánoshalmi Nemes Marcell vásárolta meg. Ezt követően Uitz a lehető legnagyobb sikerrel szerepelt grafikáival az 1915-ös San Francisco-i világkiállításon. A MA aktivista művészeti folyóirat 1916. évi 1. számában erről a következő rövid hír olvasható: "Regisztráljuk, hogy Uitz Bélát, a 'MA' belső munkatársát a san-franciscoi kiállításon a grafikai nagy aranyéremmel tüntették ki.
Ehhez az örvendetes hírhez csak annyit jegyzünk meg, hogy szegényes kísérletek után elsőnek ő fordította grafikánkra a külföld figyelmét."

AZ INTIM SZFÉRA DICSÉRETE
Ha megnézzük, hogy Uitz mely grafikái aratták ezt az elsöprő sikert, akkor nem csekély csodálkozással tapasztalhatjuk, hogy nem a manapság oly kedvelt aktivista és formabontó kísérletek eredményeként létrejött remekművek, hanem - tegyük hozzá, éppoly kvalitásos - a családi élet nyugalmát és az anyaság csodáját dicsőítő, intim hangulatú alkotásokkal sikerült kivívnia a nemzetközi elismerést 1915-ben. Uitz 1912-ben vette feleségül Kassák Terézt, aki két fiúgyermeket szült neki a következő évek során. Ettől kezdve a művész számára szinte kimeríthetetlen témának bizonyult felesége és az anyaság témája. Ezt bizonyítja az itt bemutatott színes tusfestménye is, melyen önmaga és kedvese meghitt kettősét ábrázolja.
E gyönyörű tusfestmény lett azután egyik kiindulópontja annak a nyolc lapból álló cinkkarc-sorozatnak, melyet Uitz bécsi emigrációja elején, 1920-ban jelentetett meg.
A Kísérletek (Versuche)-mappa tulajdonképpen az imádott feleség dicsőítése, rózsák vagy épp gesztenyevirágok között ábrázolva, aktként, barkaágak vagy virágváza társaságában megörökítve. Az 1919-es Tanácsköztársaság idején, amikor a Proletár Képzőművészeti Műhelyt vezetve hívta fel nálánál alig fiatalabb kollégái figyelmét a modern festészet legfrissebb eredményeire,
Uitz csak a legnagyobb művészekre jellemző autonómiával, a politikai propagandától legtávolabb, a lehető legintimebb témakörben is képes volt remekművek sorát létrehozni.

Rum Attila

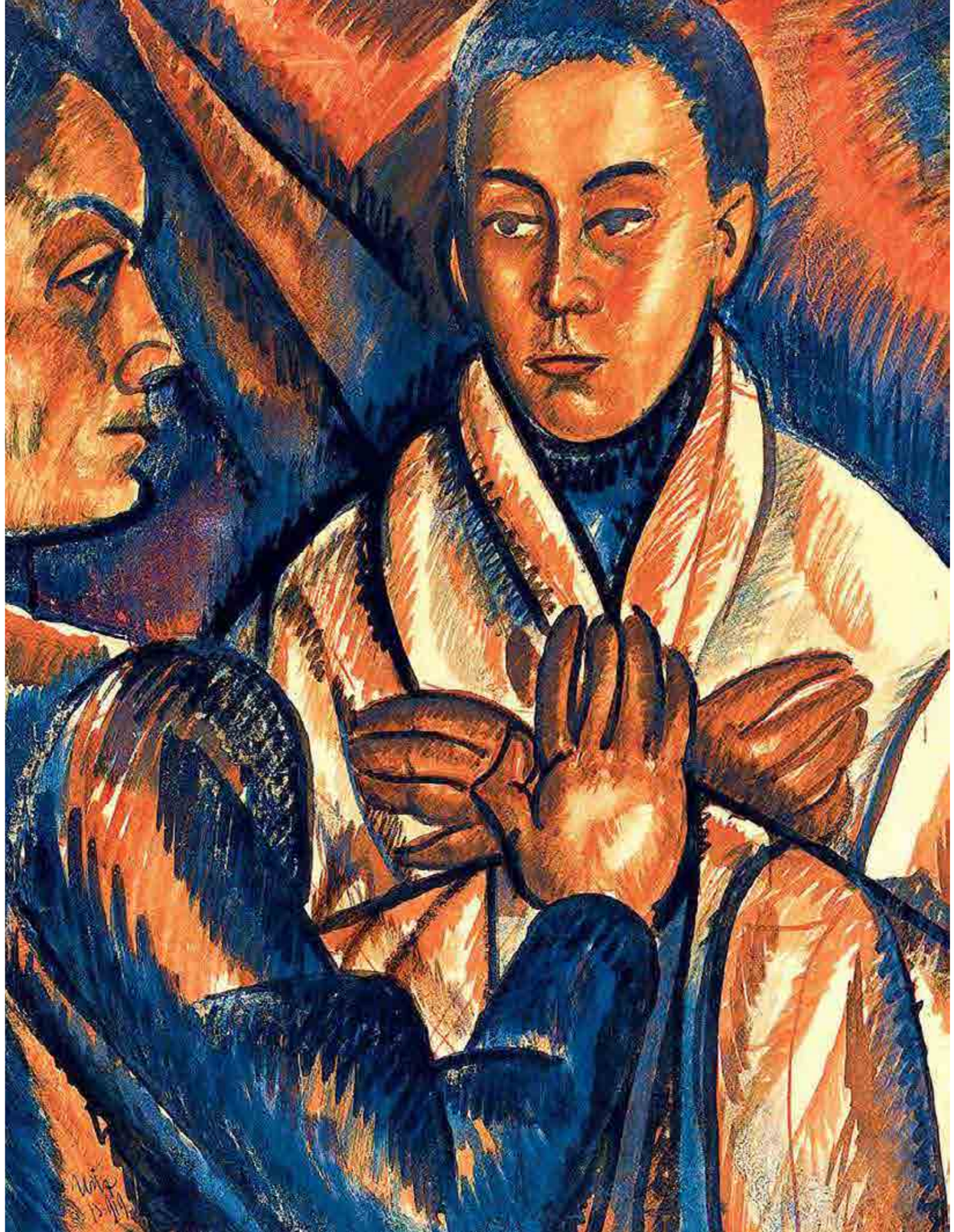

175 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Női akt kerti széken szőlőlugasban
Nude on chair

80 x 60,2 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 4 800 000 Ft / 15 335 EUR
Becsérték: 6 000 000 - 9 000 000 Ft
Estimated price: 19 169 - 28 753 EUR

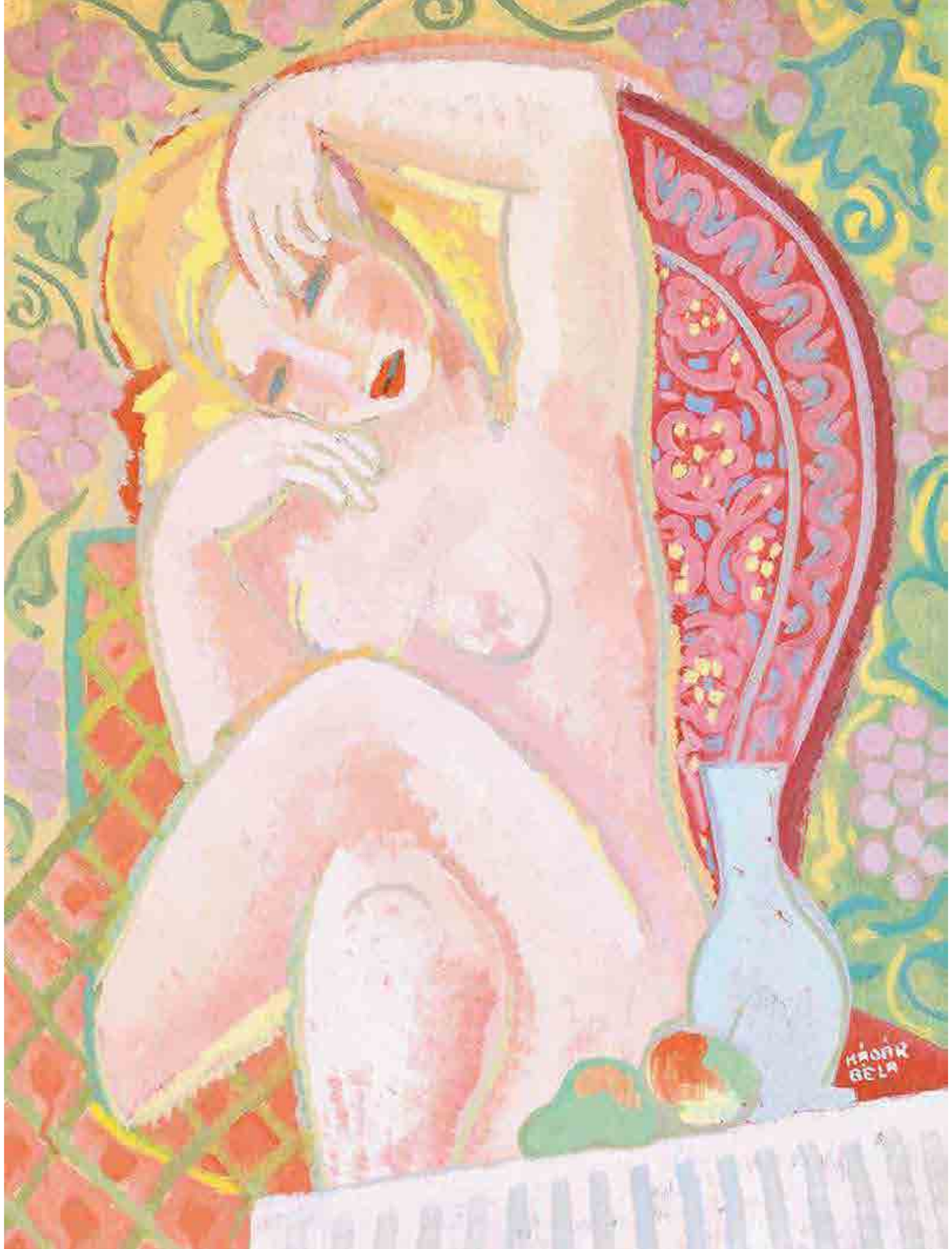

176 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Késő délutáni fények a tükrös szobában (Hommage á Vuillard), 1907 körül
Late afternoon lights in the room, c.1907

71 x 90 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent | Signed upper right:: Márffy

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 38 339 EUR
Becsérték: 14 000 000 - 20 000 000 Ft
Estimated price: 44 728 - 63 898 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- A magyar festészet rejtőzködő csodái. – Válogatás magyar magángyűjteményekből. i. (1853-1919), Mű-Terem Galéria, Budapest, 2004. október 16 - november 13.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalógus. Budapest-Paris, 2006. 179., 375.
- A magyar festészet rejtőzködő csodái. – Válogatás magyar magángyűjteményekből. i. (1853-1919), Budapest, 2004. 217. oldal.

Életmű-katalógus szám: 6.1

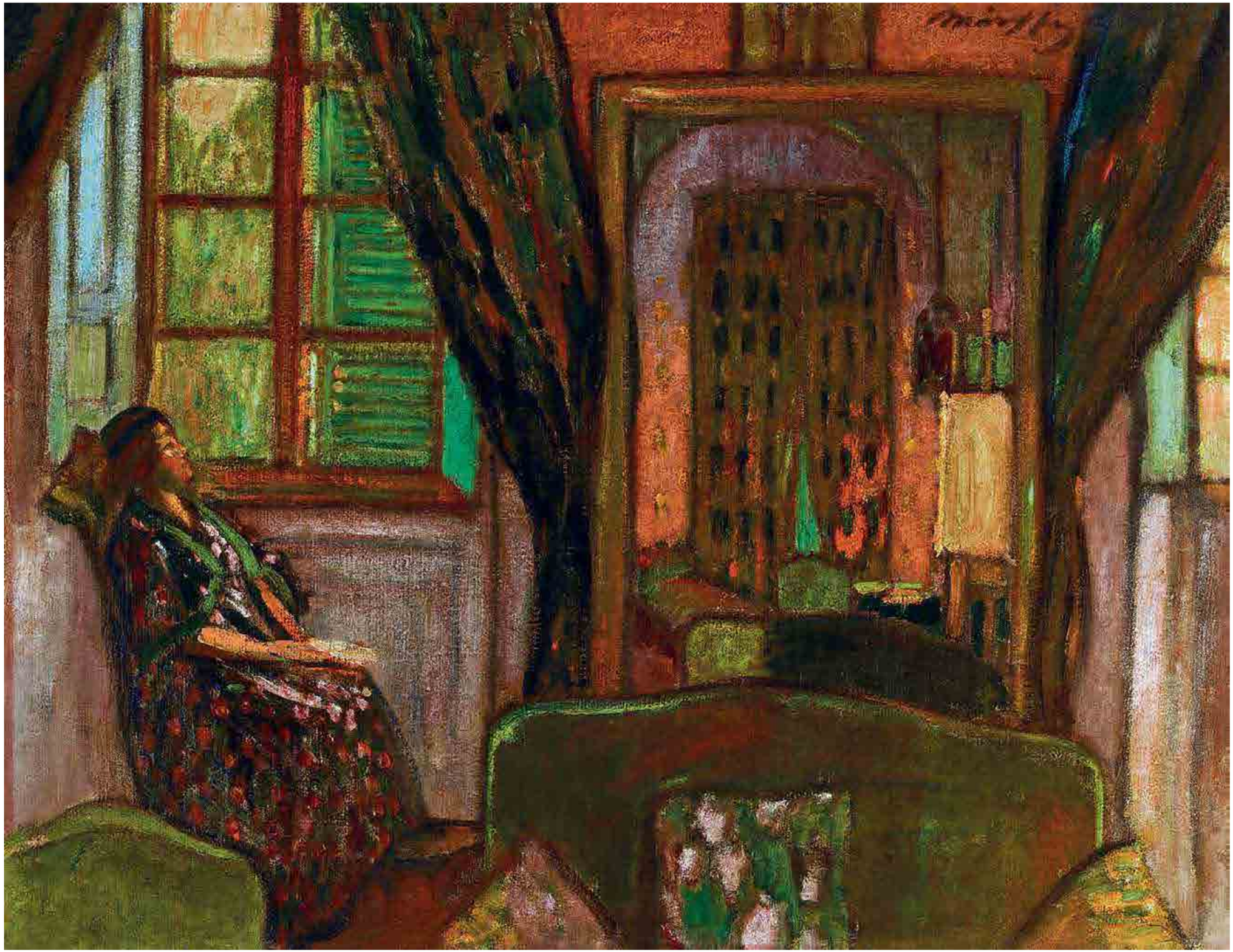

„Tudod-e, mit jelent az akadémián lelkiismeretesen festeni a mester szája íze szerint való képeket, s közben tudni, hogy mindez túlhaladott és elmúlt, aztán pedig elrohanni különböző kiállításokra, és gyönyörködve tanulni azoktól, akik a holnapot és a jövőt jelentik (...)" – mesélte Márffy párizsi élményeit már Budapesten, a Baross kávéház Balszélfogó asztalánál Bálint Lajosnak. A fiatal festő 1902 és 1906 között szorgalmasan tanult az École des Beaux-Arts-on, de szabadidejében, ha csak tehette, francia növendéktársaival együtt a magángalériákat járta. Különösen szívesen tért be Ambroise Vollard műkereskedésébe, ahol az akkori modern irányzatok legnagyobbjainak alkotásaival ismerkedhetett, s közülük is legfőképpen Cézanne, Van Gogh, Matisse és Bonnard vásznait tanulmányozta csodálattal. Hazatérve összegezni igyekezett mindazt, amit Párizsban látott és tanult.
A magyar festők közül ekkor Rippl-Rónai József volt rá leginkább hatással, aki 1907-ben – Márffy sikeres bemutatkozó tárlatát követően –, Kaposvárra is meghívta.

Márffy ezekben az években többször is megfestette a szobában ülő nő témáját, szinte egész sorozatban próbálta ki a különféle festői megoldásokat: hol foltokra redukálva a nabik modorában, hol inkább – Cézanne-ra emlékezve – a konstrukcióra téve a hangsúlyt, vagy épp a tiszta színek ütköztetésének fauve-osabb megoldásaival kísérletezett. Az Interieurben talán éppen Kaposváron készült 1907-ben, és minden ekkori enteriőrje közül ez a kép a legrészletgazdagabb. Színvilága, festésmódja, a tükörrel, bútorokkal, tárgyakkal telített szobabelső Pierre Bonnard világát idézi. Márffy mint ekkoriban oly sok képén, ezúttal is tükörrel relativizálja a teret, olyan ügyesen, hogy első pillantásra több egymásba nyíló szobának vélhetjük a tükör kínálta látványt. Csak ha alaposan szemügyre vesszük, értjük meg, hogy a kép baloldalán valójában tükröt látunk, amely megkettőzi a homloktérben lévő kanapét, miközben a távolságnak megfelelően elaprózza és egymásra zsúfolja a szoba tárgyait.

Az ágytámla zöld foltján túl – azaz a valóságban a festő háta mögött lévő – rózsaszínbe játszó boltív tükörképét látjuk: amely talán egy másik szobára, talán függönyre vagy kárpitra nyílik. Jobb oldalon felfedezhetjük a festőállványt, rajta fehér téglalapként a félig kitakart, készülő festmény vásznának fonákját. Márffy előszeretettel bontotta fel enteriőrjeit ajtók, ablaktáblák, zsaluk téglalapjaira, miként ezt közismert kaposvári képén, a Zöld szoba című képen is tette. Ezúttal azonban a szigorúan meghúzott függőlegeseket és vízszinteseket oldani igyekezett a támla és a boltív görbéivel, a függöny és az ablakon betörő fény ferde sávjaival, a tarka, elomló pongyola mintázatával, a tárgyak felületén megvilágított foltokkal. Így jön létre a szemet káprázтató, rafinált struktúra, Márffy korai korszakának egyik legizgalmasabb alkotása.

Rockenbauer Zoltán PhD

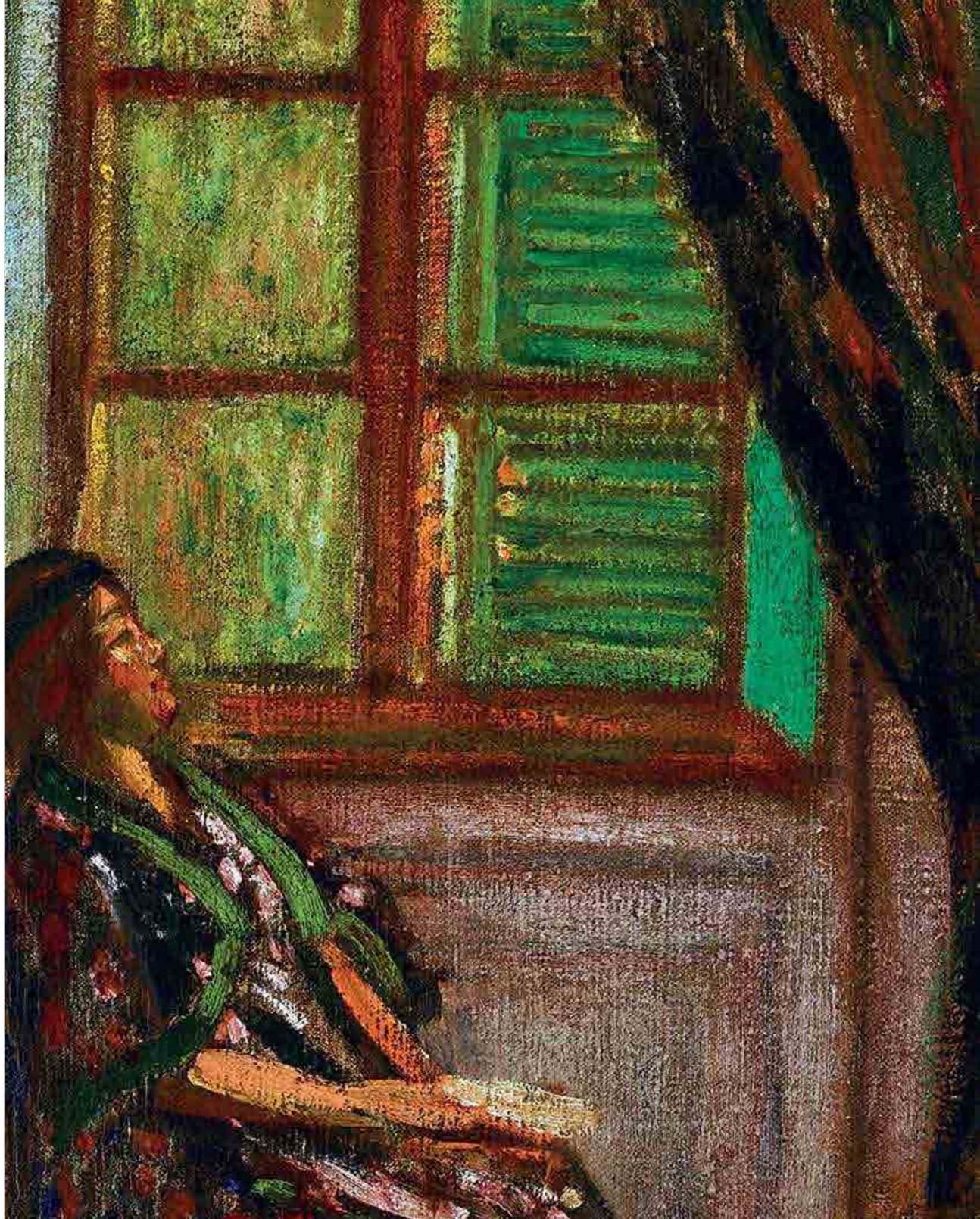

177 ▪ BORNEMISZA GÉZA (1884-1966)

Kilátás a kertből, 1930
View from the garden, 1930

65 x 81 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Bornemisza Géza

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 400 000 - 2 200 000 Ft
Estimated price: 4 473 - 7 029 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Nemzeti Szalon Műcsarnok, 1345 sz.
- XVIII. Velencei Biennálé, 1932

Nemzeti Szalon Műcsarnok kiállítási cimke jelen képünk hátoldalán

XVIII. Velencei Biennálé kiállítási cimke jelen képünk hátoldalán

178 ▪ PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Nőalak nemzetiszínű drapériával, 1921
Woman tricolour drape, 1921

90 x 75 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Patkó 921

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 12 779 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 15 974 - 22 364 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918 – 1928, kiállítási katalógus, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2001/3, szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001. (fekete-fehérben, 80. oldal, 10. kép)

Eugene Delacroix: Hellász Missolonghi romjainál, 1826, Musée des Beaux-Arts de Bordeaux

179 ▪ PERLROTT CSABA VILMOS (1880-1955)

Nagybánya látképe a folyópartról (Tükröződés), 1906
Nagybánya landscape by the river, 1906

90 x 110 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Perlrott NB 906

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 14 057 EUR
Becsérték: 5 500 000 - 9 000 000 Ft
Estimated price: 17 572 - 28 754 EUR

DUPLA NAGYBÁNYA

1906, Nagybánya. Hűvös égbolt terül a partiumi kisváros fölé. A református templom jellegzetes sipkája élénkpiros kúpként magasodik, a fák még zöld lombjukkal tüntetnek. Élénk, posztimpresszionista színkontrasztok és összefoglaló formák, valamint a 19. századi tájképfestő-klasszikusokon iskolázott, a körvonalakon belül érzékenyen motozó ecsetnyomok. Perlrott fiatalkori kollégájának, Koszta Józsefnek a közelsége letagadhatatlan.

Jól tagolt, festőien kivitelezett, érett nagybányai táj, természetábrázolásba csomagolt leheletnyi magasztossággal – ami viszont már Ferenczy Károlyt idézi. Mindez egy eddig teljesen ismeretlen, Németországból hazakerült festményen, ami Perlrott nagy, idei életmű-kiállításán a szentendrei MűvészetMalomban sem szerepelhetett.

VIHAR ELŐTTI CSEND

Perlrott Csaba Vilmos – némileg ellenmondásos életrajzi adataiból kihámozható módon – 1903-tól dolgozott a művésztelepen, ahol, Koszta tanácsára, Ferenczy korrektúráját kérte. A festmény készülésének éve 1906, vagyis a neós esztétikai forradalom éve, amikor a fiatal nemzedék, Czóbelék vezényszavára, a friss párizsi impulzusoktól eltelve felforgatta az – impresszionizmus és posztimpresszinizmus örökségét szintetizáló – középgenerációs nagybányai mesterek formarendjét. Perlrott az egész évet a művésztelepen töltötte, várva a párizsi utazást lehetővé tevő állami ösztöndíjpályázat végeredményét.

A kedvező döntést követően decemberben utazott csak ki Párizsba, és innentől új korszak vette kezdetét életében: modern kiállítások, friss benyomások, francia magániskolák, köztük a Matisse-akadémia, feltételezhető ismeretség Leo és Getrude Steinnel, Mattise-szal és Braque-kal. A Matisse-iskolában töltött, kulcsfontosságú időszakot egy jól ismert csoportfotó is megörökíti 1909-ből, amelyen a fiatal növendék a magániskola tagjai között egyedüli magyarként feszít. Ez már egy jól dokumentált korszak a festő életművében, ugyanakkor alig ismerünk Perlrott-képet az 1906 decembere előtti nagybányai időszakból. Boros Judit a Magyar Vadak katalógusának vonatkozó tanulmányában mindössze hármat sorol fel (Boros Judit: Perlrott Csaba Vilmos szintetizáló festészete. In.: Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Szerk.: Passuth Krisztina–Szücs György, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006, 235–245.). A most bemutatott nagybányai látkép ezeknek a festményeknek a sorát gyarapítja.

Rieder Gábor

Perlrott-Csaba Vilmos: Nagybányai utca, 1907 körül, magántulajdon

180 ▪ BERÉNY RÓBERT (1887-1953)

Önarckép, 1929 körül
Self portrait, c. 1929

87,8 x 66 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Berény

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft / 14 377 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated price: 22 364 - 38 339 EUR

Kármán Ivor Berlinben 1922 körül, magántulajdon

Berény Róbert munka közben, 1938

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor Kármán Ivor hegedűművész, majd lánya, Karen Spencer tulajdonában, New York

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Önarckép Kiállítás – A Tamás Galéria XXIII. kiállítása, Budapest, 1930. október 11-31. katalógus: 3.

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:
- A Képzőművészek Új Társasága (KUT) kiállítása. Nemzeti Szalon, Budapest, 1930. január, katalógus: 14.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Önarckép-kiállítás [A Tamás Galéria Önarckép kiállításának képes melléklete] Színházi Élet, 1930. 44. szám, 29.
- Barki Gergely: Lost and Found – A kutatás és a véletlenek, személyes hangvételű "megtalálás-élmény"-beszámoló, Artmagazin, 2009/3, 52-58.

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- (-r): Önarcképek a Tamás Galériában, Pesti Napló, 1930. október 12. 10.
- Márjás Viktor: Önarckép kiállítás, Nemzeti Újság, 1930. október 11.
- (- *): Önarcképek, Magyar Hírlap, 1930. október 11.
- (m-i.) [Mihályfi Ernő]: Modern önarckép-kiállítás a Tamás galériában. Magyarország, 1930. október 12.
- Újra közölve: Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim. Válogatott képzőművészeti írások. Budapest, Corvina Kiadó, 1977, 65.
- Barki Gergely: Lost and Found – A kutatás és a véletlenek, személyes hangvételű "megtalálás-élmény"-beszámoló, Artmagazin, 2009/3, 58.

Berény Róbert Önarcképe Kármán Ivor New York-i lakásában

A korábban csak fekete-fehér reprodukcióról ismert Önarcképet hat éve láttam elősz̈ör, New Yorkban, Kármán Ivor hegedűművész – azóta sajnos elhúnyt – lányánál, kihez az internet segítségével jutottam el.
Nyolcvan éve, néhány hónapos New York-i tartózkodása során Aba-Novák Vilmos szintén találkozott a művel, annak első tulajdonosánál tett látogatásakor, s az esetről naplójában is megemlékezett. 1935 elején tehát már egészen biztosan Kármán birtokában volt a kép, de hogy vásárlás, vagy ajándékozás útján került hozzá, nem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a zenész több Berény művet is ajándékba kapott Berlinben megismert cimborájától. Életre szóló barátságuk Berény zenészi, zeneszerzői tevékenysége révén szövődött az 1920-as évek elején a német fővárosban, a festő kényszerű emigrációjának idején. Berény ekkoriban komponált, három tételből álló vonósnégyesét a Kármán Quartett tolmácsolásában adták elő a baloldali Novemnbergruppe második zeneestélyén, 1922. május 22-én, óriási sikerrel.
A zenekar vezetője számolt be arról is, hogy Berénynek ebben az időben rövid románca szövődött az akkor még kezdő színésznővel, Marlene Dietrichhel, aki ekkoriban a Weimarban megkezdett hegedűművészi képzését folytatta Berlinben. Az akkor még teljesen ismeretlen, hegedűművésznek készülő konzervatóriumi növendék édesanyja egy házban lakott Kármánnal, akit Berény sűrűn látogatott ekkoriban.

Kármán 1934-ben Budapesten járt, s minden bizonnyal ekkor került hozzá a korábban több budapesti tárlaton is eladásra kínált Berény-önarckép.

Az 1920-as évek második felében, a plakátművészet forradalmasításában (is) élen járó Berény valósággal "újjáfestette" a budapesti utca látképét, de ez a közvetlen az emigrációt követő időszak festészetében is megújulást hozott, berlini meddőségét feledtetve. Korábbi korszakaitól markánsan eltérő, ugyanakkor a hazai és a nemzetközi mezőnyben is közvetlen analógia nélküli, autonóm stílust alakított ki. Mivel a korszellem hatása alól ő sem vonhatta ki magát, úgy tűnik mintha az Art deco,
a Neue Sachlichkeit, a Bauhaus és az École de Paris stíluselemeiből gyúrta volna össze saját stílusát, de csak nagyon gyenge szálakkal kapcsolható a korszak
e nemzetközi irányzataihoz. A magyar festők között példát ritkító magabiztosságával, nagyvonalú festői megoldásaival és kivételes eleganciájával párizsi kortársainak legjobbjait idézi. Lázár Béla jóslata, mely szerint "Az európai modernség legkiválóbb értékei sorában fogják őt elhelyezni, [...]",
úgy tűnik, kezd valóra válni, hiszen például néhány hete az Önarcképpel egy időben készült híres Modiano-plakátja festményei értékével vetekedő és az erős nemzetközi mezőnyben is csak éppen a második helyre csúszó, rekord áron kelt el a Christies londoni aukcióján.

Tárgyalt művünk legközvetlenebb analógiájához, a Kiscelli Múzeumban őrzött, vele egyidős Önarcképhez mérten jelentősen reprezentatívabb műnek tekinthető, s több szempontból is kitűnik a korszakban született önarcképek sorából. A képfelületek dekoratív ritmusával építkező, plakátjai erényeit is kamatoztató kompozíció egyik legérdekesebb megoldása a repoussoire-motívumként felnagyított jobb kéz, mely különös perspektívikus hatással vezeti be a nézőt a kép jelentéktelennek tűnő, síkszerű terébe. Berény pályafutása kezdete óta szakadatlan a térproblémák egyedi megoldásával kísérletezett. Az ekkori képeire jellemző extrém rálátásos csendéleti motívumok erről a műről sem hiányoznak, de ezt a látványélményt csak az igazi ínyenceknek engedi át. Hogy a valószerűtlen felülnézetben láttatott asztal homogén rózsaszín foltjának csattanósságát ne törje meg, az átlátszó üvegkancsó körvonalát ecsetnyéllel karcolta finoman a még friss festékbe. Többek között ezek a raffinált, szinte reprodukálhatatlan, par excellence festői megoldások teszik kívánatossá ezt a több mint 80 éve hazájában nem látott önarcképet.

Barki Gergely

Berény Róbert karikatúrája Kármán Ivorról, 1922 körül, magántulajdon

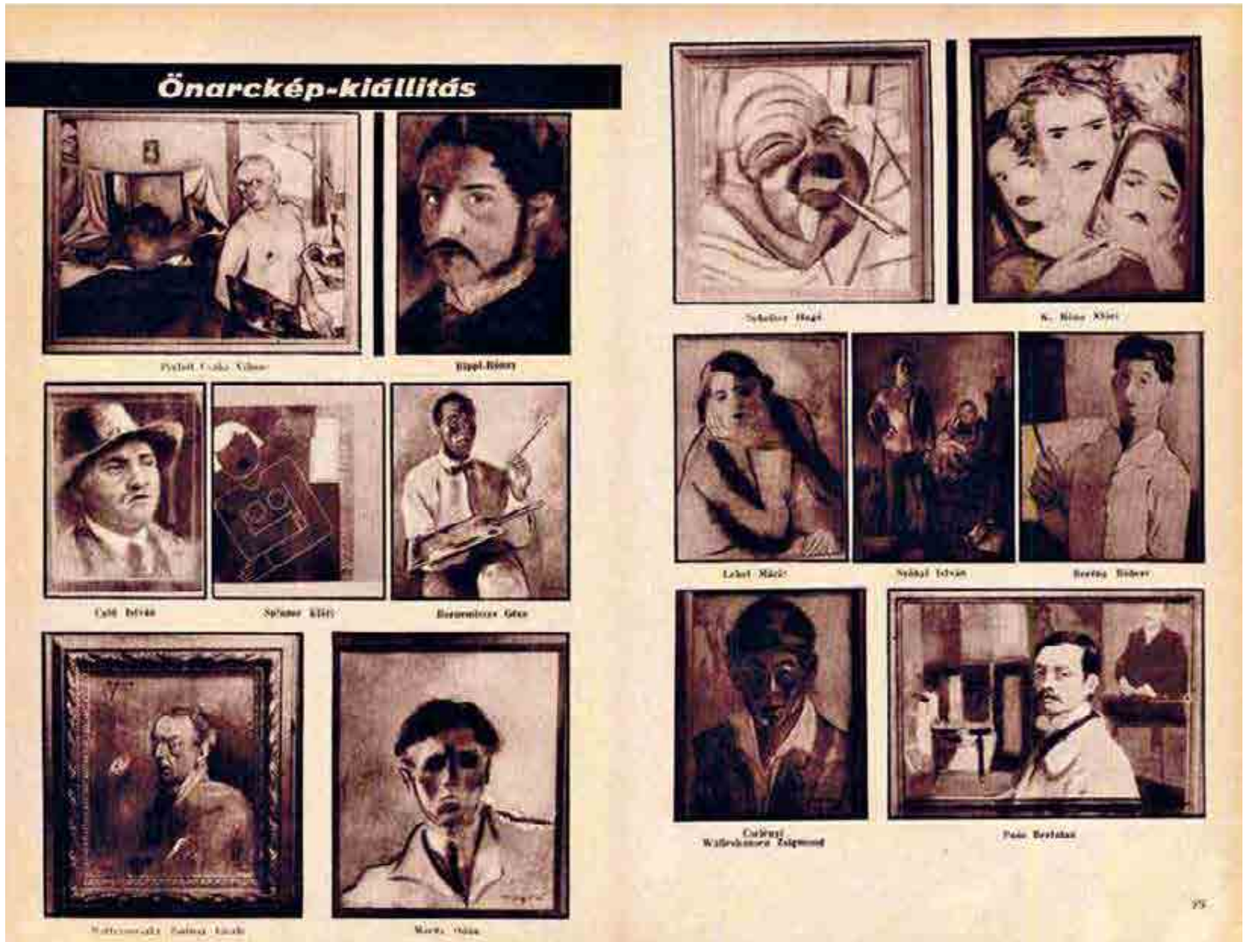

Képes melléklet a Tamás Galéria Önarckép kiállításáról, Színházi Élet, 1930.

181 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Alkonyi fények horgásszal (Tópart)
Sunset light

80 x 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 11 000 000 - 17 000 000 Ft
Estimated price: 35 144 - 54 313 EUR

182 ▪ BERÉNY RÓBERT (1887-1953)

Árnyékos udvar lovasszekérrel
Shadowy yard with horsecarridge

49,5 x 59 cm
Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Berény

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 4 473 EUR
Becsérték: 1 600 000 - 2 400 000 Ft
Estimated price: 5 112 - 7 668 EUR

183 ▪ KMETTY JÁNOS (1889-1975)

Dombok között (Dunakanyar)
Among hills

60 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kmetty

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 500 000 - 4 000 000 Ft
Estimated price: 7 977 - 12 779 EUR

184 ▪ VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Olasz Riviéra (Rapallo), 1934
Italien Riviera (Rapallo), 1934

51 x 67 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vaszary J
Hátoldalon | Reverse: Rapallo felirat

Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 57 508 EUR
Becsérték: 26 000 000 - 40 000 000 Ft
Estimated price: 83 067 - 127 795 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- BÁV 61. aukció, 1983 (150. kép)
- Galerie Semiha Huber, Zürich, 1964 (8.);
- Vaszary János (1867-1939) gyűjteményes kiállítása, Magyar Nemzeti Galéria, 2007

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Vaszary János (1867-1939) gyűjteményes kiállítása (katalógus), szerk. Gergely Mariann, Plesznivy Edit, Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, 2007 (reprodukálva, 290.);
- Rum Attila: Vaszary, A művészet mindenkié, BUMBUM Art Consulting, 2005
- Haulisch Lenke: Vaszary János, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 1978

Vaszary életművében a fürdőzés témája újra és újra felbukkan, akár a balatoni tájakat, akár a francia és olasz tengerparti kavalkádot megörökítő műveire gondolunk. A víz, a szín és a fény dinamikus kapcsolata, a vízpart hangulata és a nyaralók forgataga kifogyhatatlan témát biztosított számára; a fürdőzők ábrázolásának nagy festészeti hagyománya a legkülönfélébb formákban jelenik meg vásznain és akvarelljein az „ellesett pillanatok" rögzítésének jegyében. 1928-ban született nyári tudósításában a kápráztató élmények és inspirációk természetéről írja: „Mintha a hatalmas, régi, cézári Róma összes kolóniái, keleti és afrikai tartományai adtak volna itt egymásnak randevút vakmerő szín- és formagazdagságban, kiapadhatatlan változatosságban.... Lila, citromsárga, cinóber, terrakotta, sáfrányszínű pizsamák, – a hölgyek fején átkötött bíbor, sötétkék vagy narancsszínű szalagokkal, atlétaférfiak bronz, kékeslila és feketebarna lesüléssel... És ez az örökké mozgó lármás, önmagát élő és megsokszorozó tömeg színes kabinok és még színesebb ernyők és vitorlaszerűen kifeszített tendellák között zajlik... Talán valamikor napnyugtakor Alexandria városa körül, vagy egy nérói cirkusz tájékán lehetett ilyen mozgalmas, színgazdag életet látni. Ez itt a festő bazárja, Mekkája és Szent Gangesze. (...) A nap lángol és ontja a hűs szelet. Itt ülök és festek, – mögöttem és körülöttem az elmaradhatatlan érdeklődők, akik ha megszólalnak, mindig csak azt hajtogatják: bell'colori. A nap fiai, a szín szerelmesei." (Rum Attila)

A harmincas években, amikor ismét utazni kezdett, újra megfordult és dolgozott az olasz tengerparton, a Ligur-tenger és az Adria partján, Szicíliában egyaránt. Az első világháború pusztítása után a diplomáciai tárgyalások újraindulásában, az új nagyhatalmi törekvések kialakulásában Genova mellet történelmi szerepet játszó Rapallo napfényes strandjához, épületeihez a művész egy egész sorozat alkotása kötődik 1934-es ott tartózkodása idejéből. A húszas években készült tengerparti képekhez képest azonban – a látvány örömét rögzítő, dekoratív szemlélet megtartása mellett – a Párizsi Iskola riviéra-tematika iránt érdeklődő alkotóival párhuzamosan, színei oldottabbakká, lágyabbakká, kevésbé harsogókká váltak, képei hangvétele pedig líraibb, szemlélődőbb lett. Kompozícióit a kontrasztos, a közeli és távlati, felülnézeti szempontot párhuzamba állító képépítés, a horizont kitágítása jellemzi.

A háttérben egymás mögött húzódó hegyvonulatok tengelyében feltáruló városra távolról, éppen átellenből rálátást nyújtó, szimmetrikus festmény annak a japán grafika eredményeit sűrítő, feszes kompozíciós megoldásnak a folytatója, amit Vaszary monográfusa, Haulisch Lenke többek közt az 1927-ben készült, Nervit ábrázoló vízfestményben látott megfogalmazódni. A Rapallót ábrázoló festményen – a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban őrzött hasonló, rapallói parkrészletet mutató művel együtt – ennek utóda fedezhető fel: a zárt, növényekkel, vegetációval határolt, kulissza-szerű, a képnek keretet adó előtér és a széles távlatot nyitó, végtelenbe kinyúló háttér kontrasztja építi fel a kép szerkezetét, míg előtere inkább színfoltokként, mint határozott figurákként feltűnő fürdőző staffázsalakokkal is benépesül. A hasonlóan sűrű képszerkesztésnek a harmincas évekből – tengerparti és kerti jelentek között egyaránt – ismertek rokonai.

Balázs Kata

Vaszary János: San Remo, 1937, magántulajdon

185 ▪ VAJDA LAJOS (1908-1941)

Hajfonatos, 1939
Swirl, 1939

93 x 62 cm
Szén, papír | Charcoal on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 7 029 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 19 169 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Mándy Stefánia: Vajda Lajos. 1939/50. 232. kép.

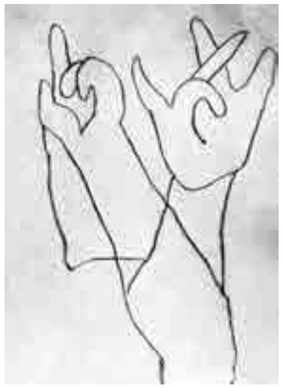

Vajda Lajos: Kezek, 1937
Ferenczy Múzeum, Szentendre

Vajda Lajos: Absztrakt önarckép, 1937
Ferenczy Múzeum, Szentendre

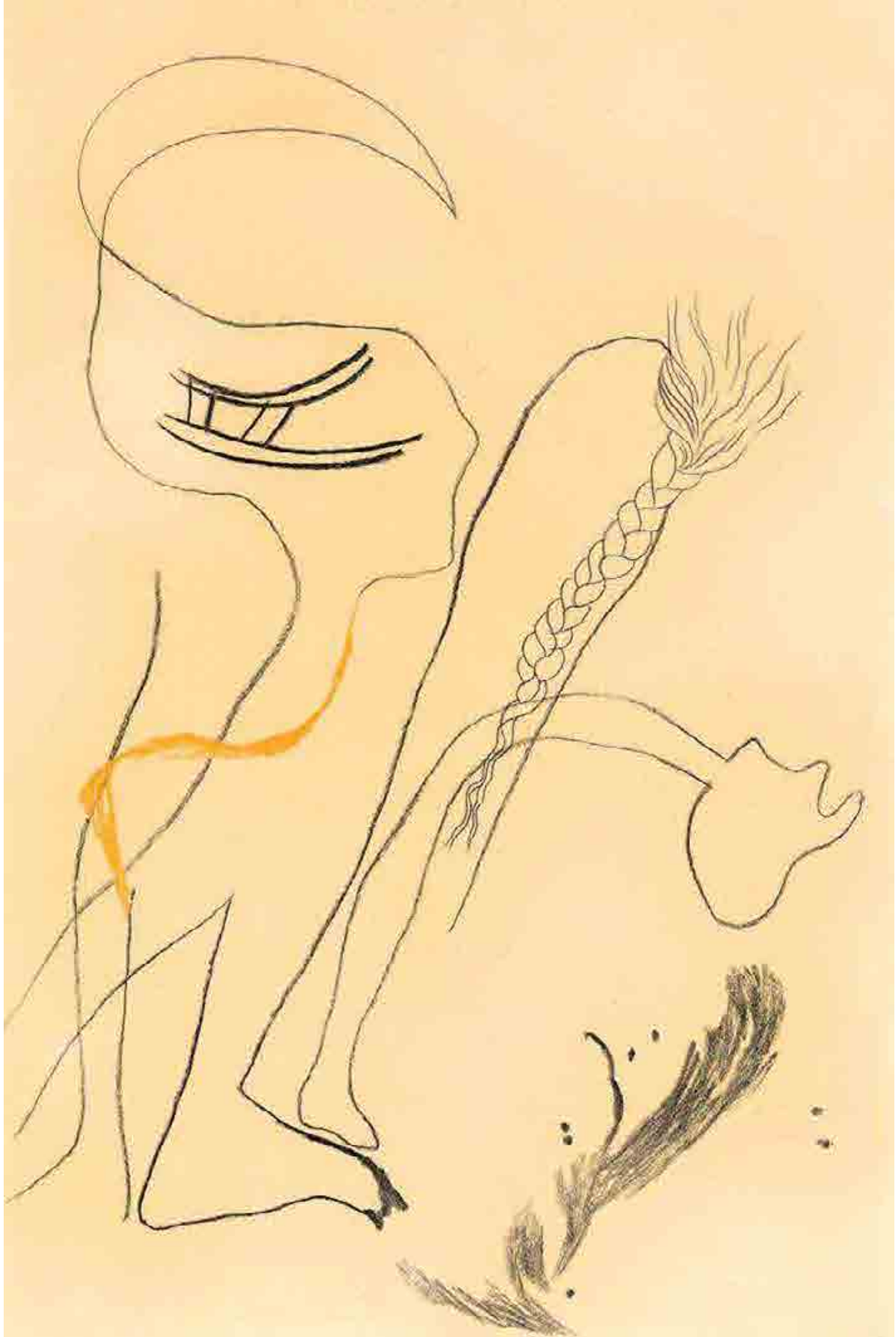

186 ▪ KONDOR BÉLA (1931-1972)

Csendélet, 1962
Still life, 1962

70 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 27 157 EUR
Becsérték: 10 000 000 - 15 000 000 Ft
Estimated price: 31 949 - 47 923 EUR

SZERKEZETES REND

Az asztalon szerkezetes-konstruktív rend szerint felrakott drapéria, előtte borospalack és edények, földszínek és csendes kékek visszafogott koloritjával előadva.
A csendélet részletei alig kivehetők a drámaian tördelt vastag kontúrokkal felvázolt térformák között.
Az egyenes vonalak erőszakosan tördelt szerkezete egyszerre idézi meg Barcsay vonalhálóit és Picasso analitikus kubizmusát. A már életében sztárként kezelt Kondor Bélának elvétve bukkannak fel festményei a műtárgypiacon, csendéletet pedig egész ritkán látunk tőle.

ELKÖTELEZETT MŰVÉSZET

„Kondor művészete elkötelezett művészet volt, ellentéte mindenfajta l'art pour l'art-nak, gondolati mélysége miatt a filozofikus, gondolati költészet képzőművészeti megfelelője: versei is elsősorban morális-egzisztenciális költemények" – írta a hatvanas-hetvenes évek emblematikus jelentőségű, megzabolázhatatlan sztárfigurájáról, Kondor Béláról avatott ismerője, Németh Lajos (Németh Lajos: Kondor. Corvina, Budapest, 1977, 15.). Miért nyúlt a művész a neutrális formakísérletek kedvenc modern zsáneréhez, a csendélethez? Az apokalipszis angyalaival, leonardói repülőmodellekkel és arany dicsfényű szentekkel teli életműben mit keres egy szenvtelen csendélet?

ÖNPUSZTÍTÓ CSENDÉLET

Kondort taszította az ötvenes-hatvanas évek kilúgozott, súlytalanná vált posztnagybányai festészete.
A most bemutatott csendélethez hasonló 1958-as képe a Csendélet marató eszközökkel (Munkácsy Mihály Múzeum, Békéscsaba) címet viseli, azaz a rézkarcolás kellékeit ábrázolja, a hétköznapi műtermi eszközökön messze túlmutató módon az alkotás miként jére kérdezve rá. A most bemutatott festményen is súlyos jelentést kapnak a palackok: átalakulnak az önpusztító kelet-európai vátesz keserű sorsának szimbólumává.

KELET-EURÓPAI VANITAS

Minden zsenialitása és összeszedettsége ellenére Kondor rengeteg alkoholt fogyasztott, jó barátjának, a neoavantgárd legenda Erdély Miklósnak a visszaemlékezése szerint akár napi két üveg pálinkát is (magnófelvétel az Artpool archívumában). Nem bohém fiatalként ivott, hanem saját sorstragédiájának szerzőjeként és alanyaként. Alkoholt ugyanis – ha gondolt volna az egészségére – tilos lett volna fogyasztania. Ahogy Erdély visszaemlékezett: „valami halvány célzást tett rá, hogy őneki ez árt, de én tulajdonképpen haláláig nem tudtam, hogy született szervi szívbajjal él, vagyis a számára ez abszolút gyilkos dolog volt. Valami meg volt repedve a szívében, már így született."

Rieder Gábor

Kondor Béla: Régi repülő, 1961, Magyar Nemzeti Galeria

187 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Koreai lány, 1950 körül
Korean girl, c.1950

73,5 x 60 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Márffy Ödön
Hátoldalon | Reverse: Koreai nő, valamint Külügy felirat és Mű-és Régiségkereskedelmi Vállalat (volt Ernst Múzeum) címketöredéke

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 200 000 - 3 200 000 Ft
Estimated price: 7 029 - 10 224 EUR

188 ▪ ZIFFER SÁNDOR (1880-1962)

Kék önarckép, 1925
Blue self portrait, 1925

64 x 48 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Ziffer 1925

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 400 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 668 - 12 141 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Borghida István: Ziffer Sándor, Bukarest, 1980. 4. kép

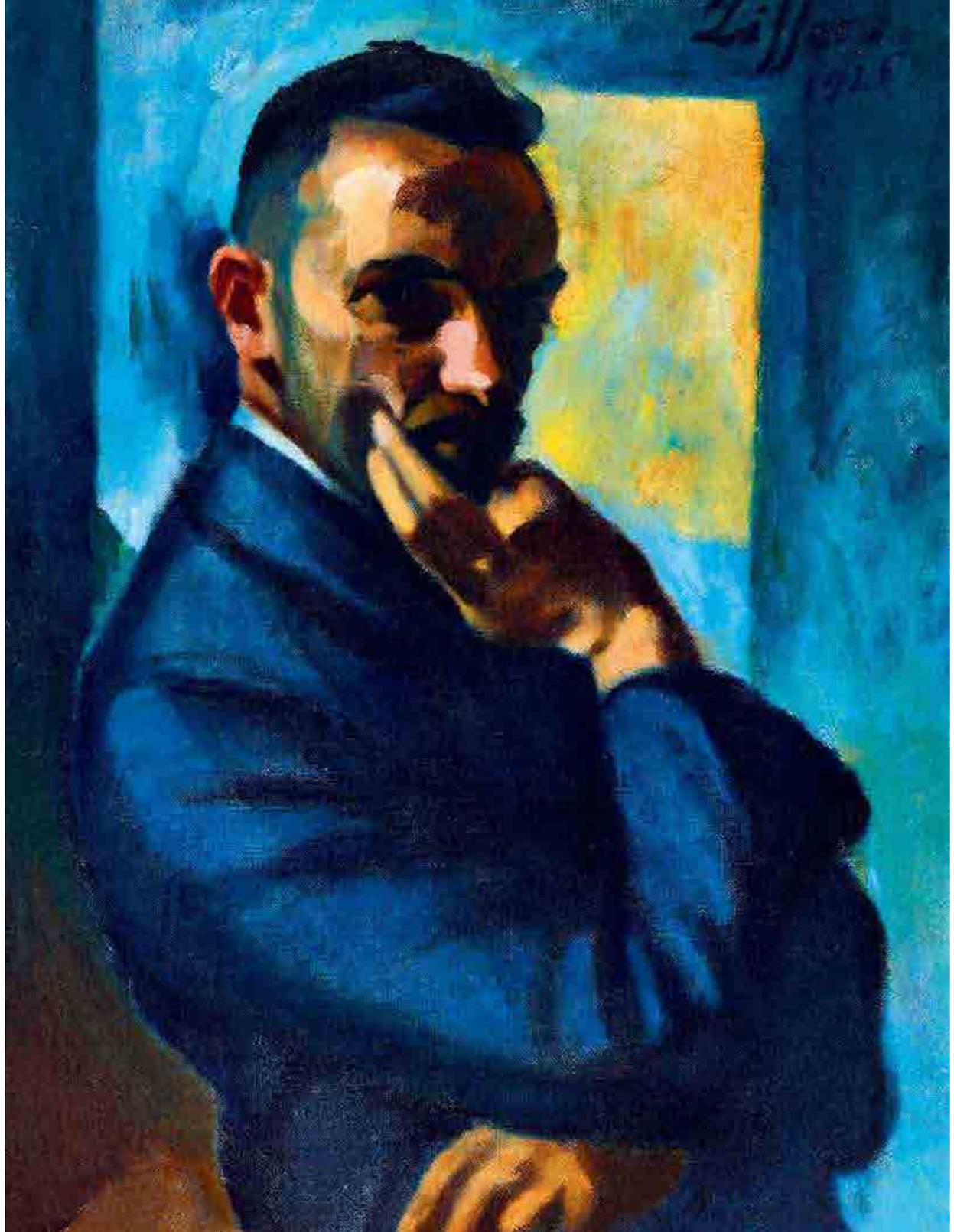

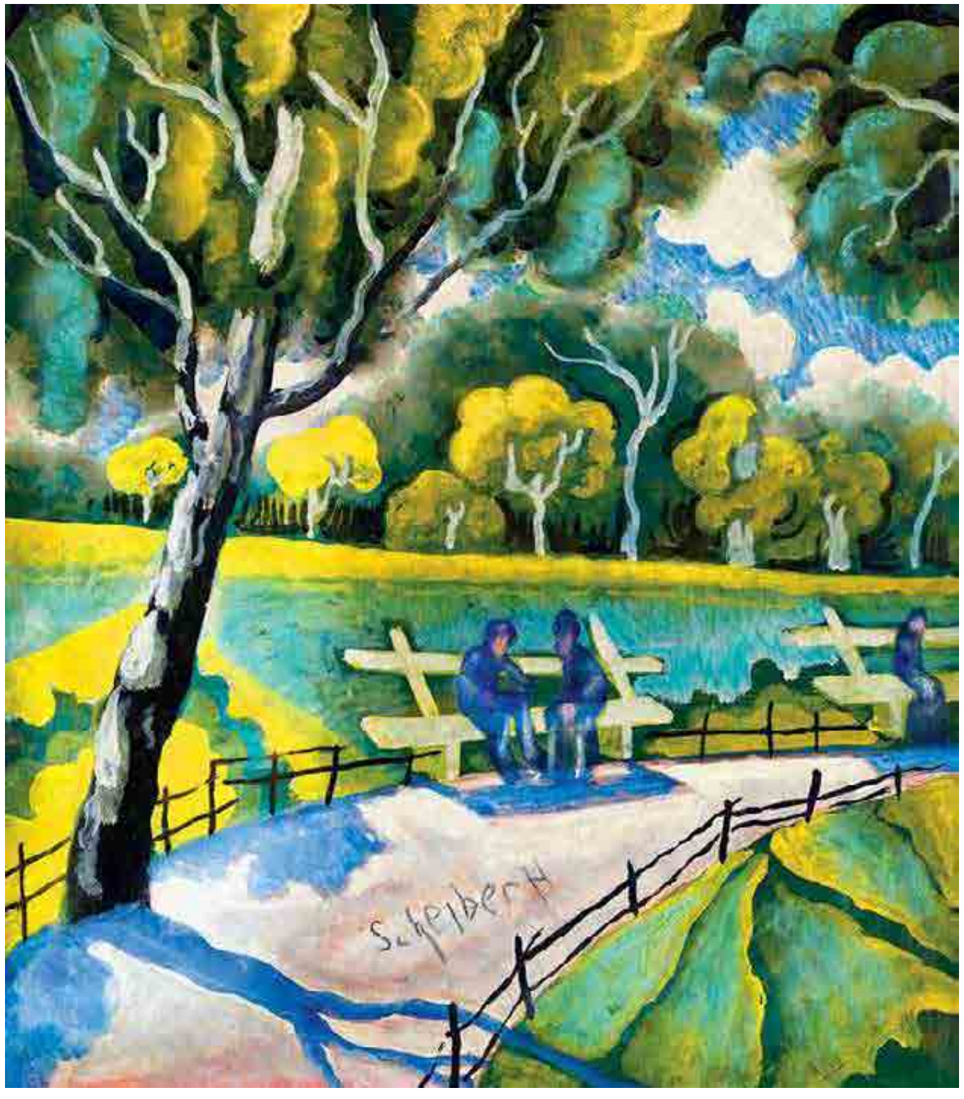

189 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Városliget, 1930-as évek
City park, 1930's

49 x 44 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve lent középen | Signed lower centre: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 5 112 EUR
Becsérték: 1 800 000 - 2 800 000 Ft
Estimated price: 5 751 - 8 946 EUR

190 ▪ BREZNAY JÓZSEF (1916-2012)

Fürdő nő (Retró hangulat), 1960-as évek
Batthing woman (Retro feeling), 1960's

101 x 70 cm
Olaj, karton, vászonon | Oil, cardboard on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: Hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 716 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 834 - 5 751 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a művész családjának tulajdonában

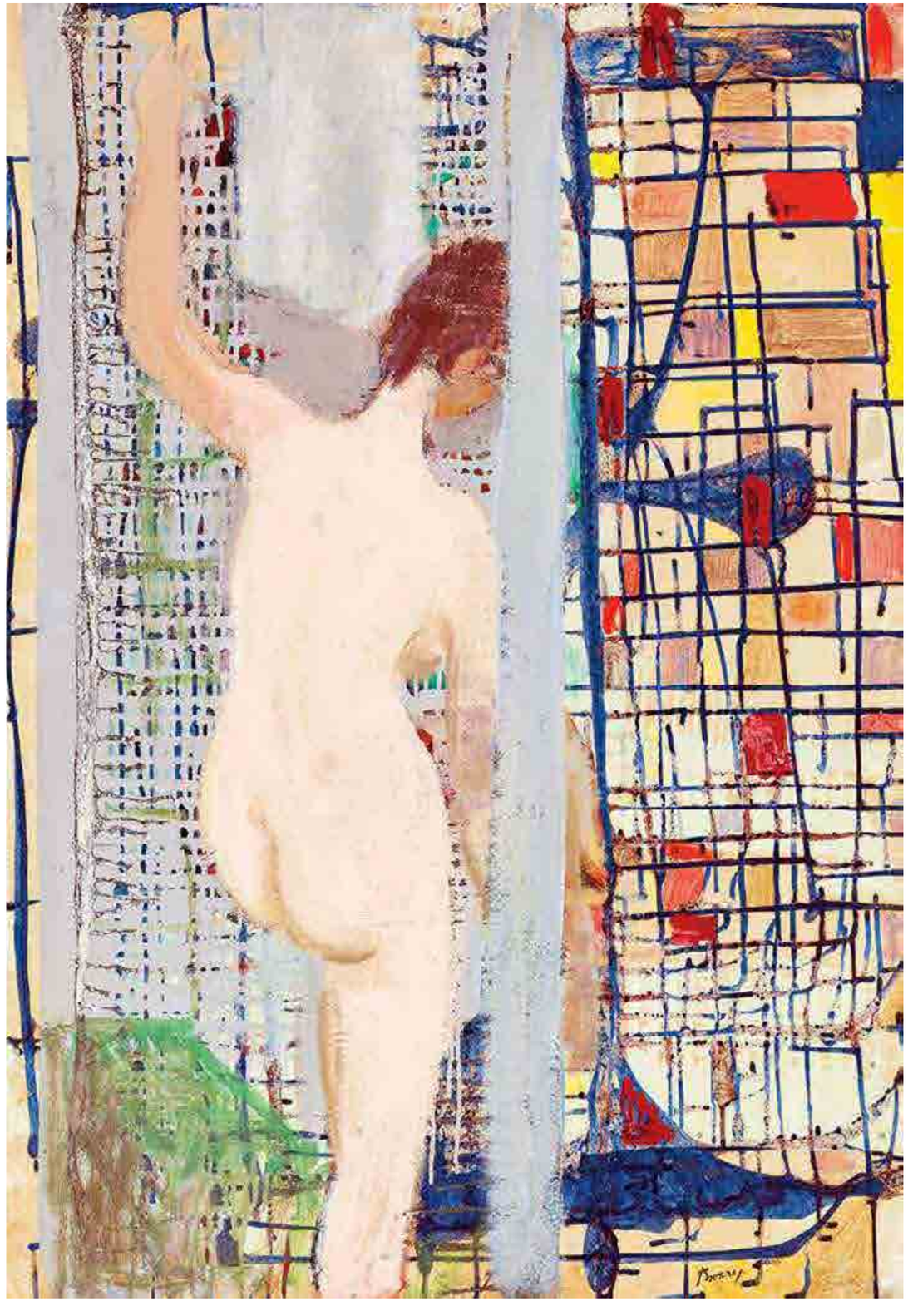

191 ▪ TELEPY KÁROLY (1828-1906)

Olasz táj vízeséssel, 1899
Italian landscape with waterfall, 1899

66 x 102 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Telepy K 899

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 833 EUR
Becsérték: 1 400 000 - 2 200 000 Ft
Estimated price: 4 472 - 7 028 EUR

Telepy Károly: A diósgyőri várrom, 1860, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

192 ▪ MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Vízesés a Tátrában
Waterfall in the Tatras

32 x 20 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: Művészek vízesése a Tátrában

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 1 214 EUR
Becsérték: 500 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 597 - 2 236 EUR

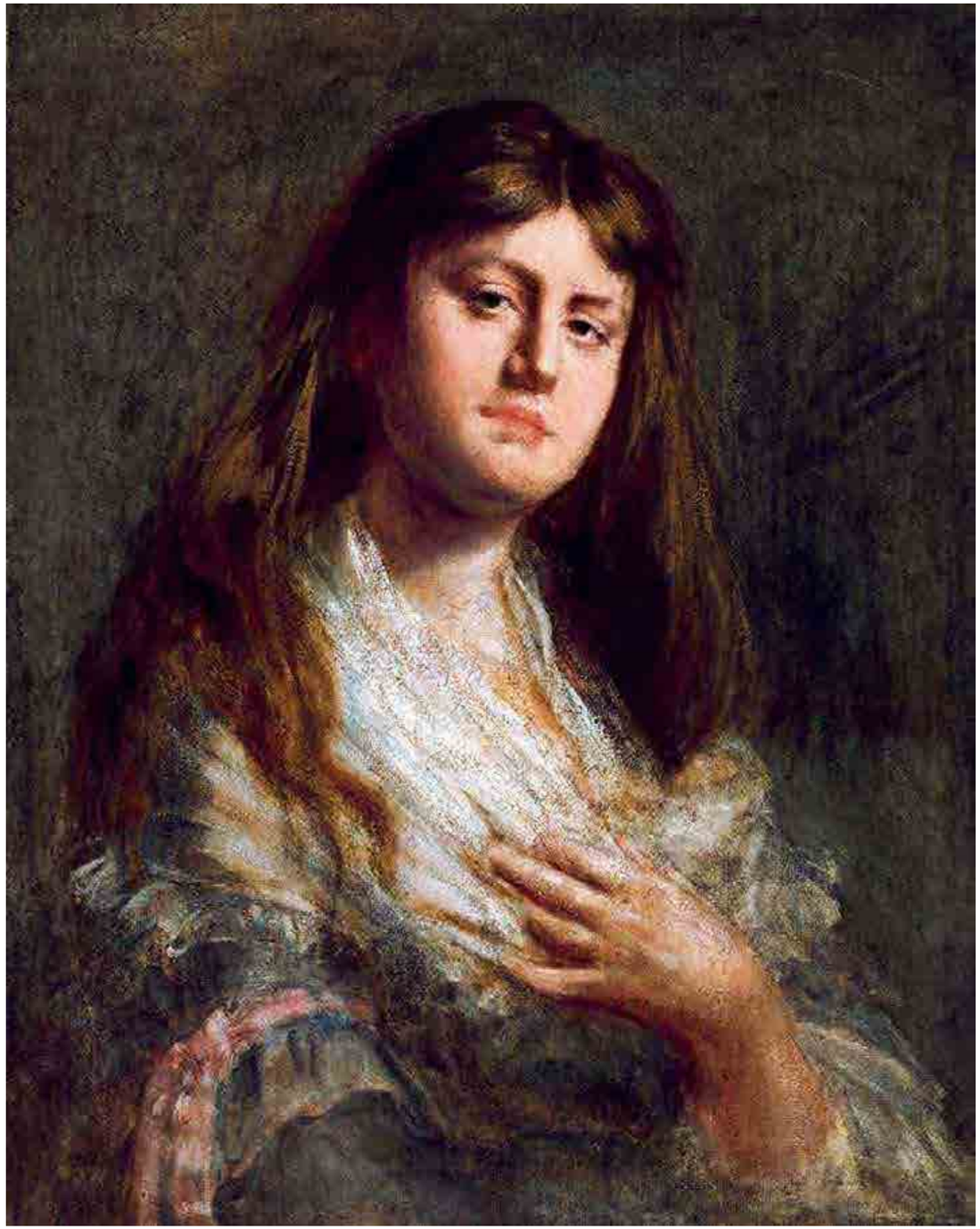

193 ▪ SZÉKELY BERTALAN (1835-1910)

Barna hajú lány rózsaszín masnis ruhában
Girl with brown hair in dress with pink bow

68 x 55 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Hátoldalon | Reverse: MNG bírálati szám 554/971

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft / 4 792 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 11 182 EUR

194 ▪ FRANK FRIGYES (1890-1976)

Hidegkúti házak
Houses in Hidegkút

80 x 93 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Frank Frigyes
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse: FF Hidegkút 1950

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 1 150 EUR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 278 - 2 236 EUR

195 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Kisváros főtere medencével, szoborral
Town square with pool and statue

62 x 43 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 6 389 EUR
Becsérték: 2 500 000 - 4 500 000 Ft
Estimated price: 7 987 - 14 376 EUR

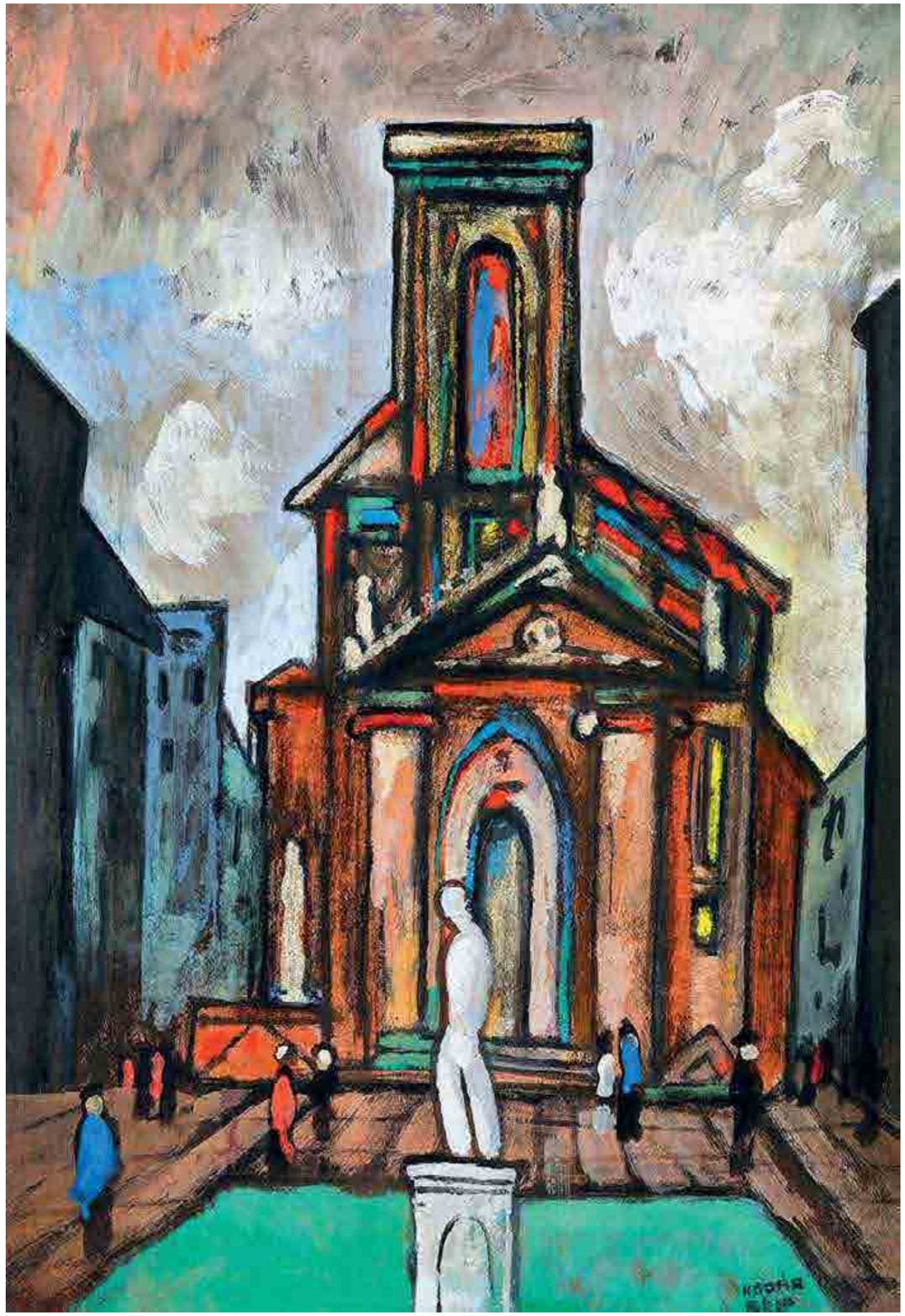

196 ▪ GEDŐ ILKA (1921-1985)

Csüggedt angyal, 1979
Dejected angel, 1979

46 x 49,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelzés nélkül | Unsigned hagyatéki bélyegzővel
266-4854

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft / 9 585 EUR
Becsérték: 3 500 000 - 7 000 000 Ft
Estimated price: 11 182 - 22 364 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Szent István Király Múzeum, retrospektív kiállítás, Székesfehérvár, 1980, 106. kép
- Műcsarnok, életmű-kiállítás, Budapest, 1987 134. kép
- Magyar Nemzeti Galéria, életmű-kiállítás, 2004-2005 108. kép

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Hajdu István – Bíró Dávid: Gedő Ilka művészete, Gondolat Kiadó, Budapest, 2003, 138. o. (Festmények oeuvre katalógusa: 119. számú olajkép)
- István Hajdu – Dávid Bíró: The Art of Ilka Gedő–Oeuvre Catalogue and Documents, Gondolat Kiadó, Budapest, 2003, 138. o. (Oeuvre catalogue of oil paintings: painting no. 119)
- Kolozsváry Marianna (szerk.): Gedő Ilka (1921-1985) festőművész kiállítása, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004, 7. o.

Interneten megtekinthető: Gedő Ilka honlapján
http://www.ilkagedo.hu/galleries/oilpaintings/images/Gedo_Ilka_119.jpg
http://mek.oszk.hu/kiallitas/gedo_ilka/galleries/oilpaintings/images/Gedo_Ilka_119.jpg

ANGYAL ÉS BOHÓC
A Sárga hátterű rózsakerttel együtt kerül bemutatásra a pár évvel később készült Csüggedt angyal című Gedő Ilka-festmény a mostani aukción. A szintén kis méretű képen különös, alig kivehető, mesebeli-mitikus figura tűnik fel, amint sete-suta, de szeretni való mozdulattal előre hajol vagy lecsücsül, a Varsói bohócok (1979) figuráihoz hasonlóan.

AUTONÓM FESTÉSZET
Beke László 1980-ban Gedő Ilkának írt, a művész hagyatékában fennmaradt levele találóan fogalmaz: „Azt hiszem, teljesen értelmetlen lenne a Maga festészetét a «kortárs» áramlatokkal párhuzamba állítani, mert lényegét tekintve bármikor létrejöhetett volna 1860 és 2000 között. Nem «kívülről» táplálkozik, hanem «belülről», így alkotójával való kapcsolata adja meg koherenciáját és hitelét –ami semmilyen nézői figyelmét nem kerülheti el."(Levél Gedő Ilka hagyatékában) Frank János pontosan látja Gedő Ilka festészetének jelentőségét: „Méltán zavarba jönne az az esztéta, aki Gedő Ilka szellemi örökhagyóit próbálná keresni. Nem tudná. Gedő őshonosa több száz rajzából és százötven festményéből álló saját világának. (...) E sorok írója egy ad hoc rajziskolában néhányszor látta a még csak 17 éves Gedő Ilkát rajzolni, munkája már akkor maradéktalan. (...) Utolsó nagy stíluskorszaka a «kétlépcsős» festményeké. Ekkor kompozícióját először elkészíti a rajzfüzetében, az üres mezőbe pedig beleírja a megfelelő szín nevét. Akár a freskófestő vagy a gobelinszövő, csakhogy Gedőnél ez a karton makett nagyságú. Színmintákból már előre festett magának egy kollekciót. A festményen sohasem improvizál, hanem precízen fölnagyítja eredeti tervét. Néhány képén a spirálfüzetből kitépett lapot belső keretként megfesti - balra a perforálás lyuksora. A festményre aztán folyóírással átvezeti a makettón olvasható szöveget, publikussá téve munkamódszerét; olyasmi ez, mint a Pirandello-féle «játék a játékban». A művész eljutott a síkba tett absztrakt szürrealizmusig, főszereplői magánmitológiájának szülöttei. Kocka, illetve sáv alakú színmezői visszafogottak, mégis intenzívek, sőt mintha a hideg és a meleg színek ereje is egyenlő volna. A kétdimenziós festmények rendetlensége - szigorúan megkonstruált." Frank János: „Gedő Ilka" In: Áldozatok és gyilkosok, Budapest, Cultural Exchange Foundation, 1996, p. 9.

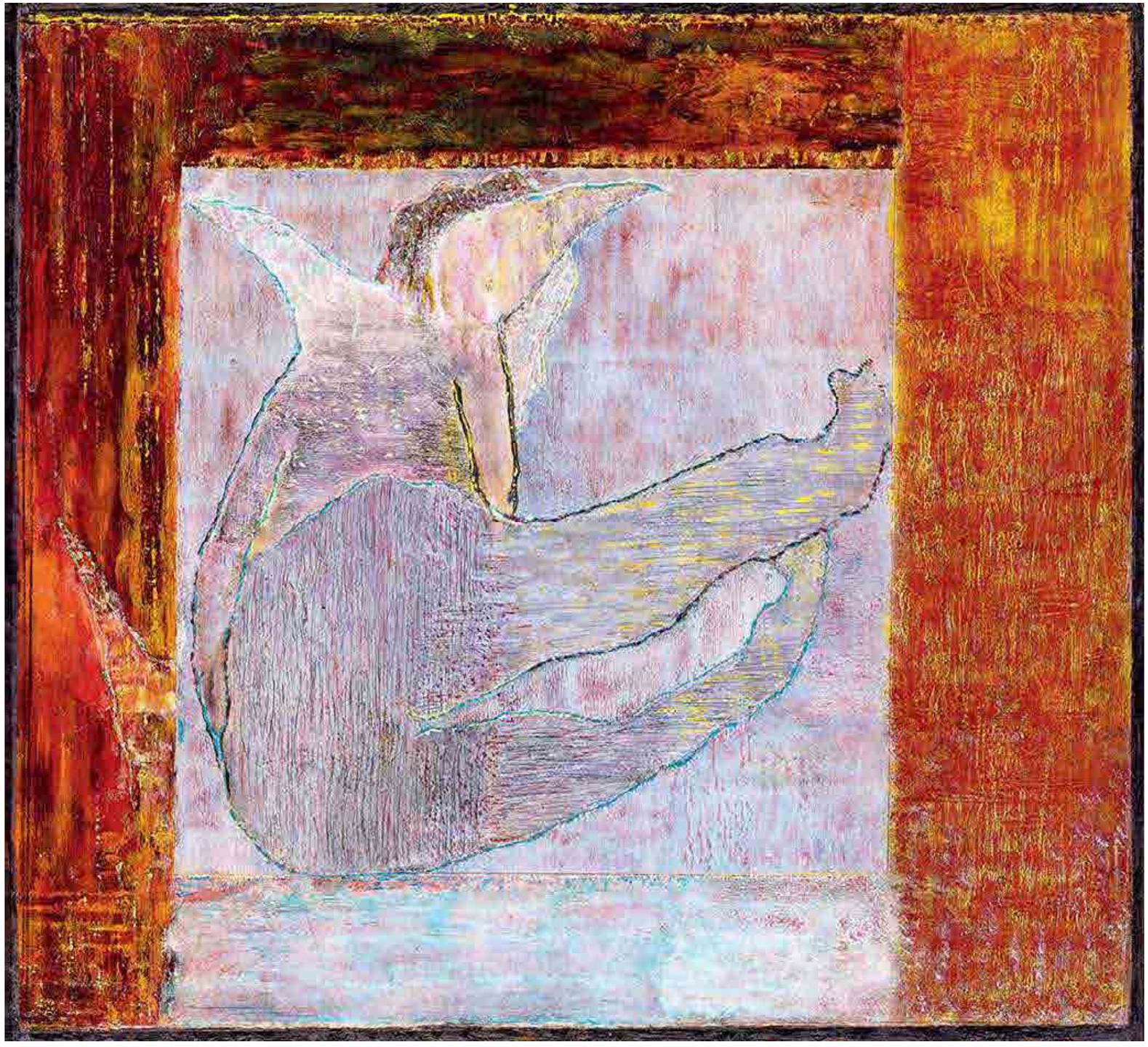

197 ▪ BARCSAY JENŐ (1900-1988)

Csendélet almákkal és körtékkel, 1927 körül
Still life with apples and pears, c.1927

32,5 x 52 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 7 029 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 5 000 000 Ft
Estimated price: 9 585 - 15 974 EUR

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- László Gyula: Barcsay, A művészet kiskönyvtára-sorozat, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1963.
- Petényi Katalin: Barcsay, Corvina Kiadó, Budapest, 1986.
- Verba Andrea: Rejtett erővonalak mentén, Merítés a KUT-ból XII.: Barcsay Jenő (1900 – 1988) festőművész emlékkiállítása, katalógus, Haas Galéria, Budapest, 2008.
- Rózsa Gyula: Barcsay Jenő, A magyar festészet mesterei-sorozat, Kossuth Kiadó – Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2010.
- Barcsay Jenő: Munkám, sorsom, emlékeim. Barcsay Jenő önéletírása, szerk. Károlyi Zsigmond, Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány, Szentendre, 2011². (1. kiadás: 2000)
- Barcsay Jenő (1900 – 1988) a festő, a tanár, katalógus, szerzők: Herpai András, Horváth Gyöngyvér, Szabó Noémi, KOGART Galéria Kft. – Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Budapest, 2015.

Az elmúlt másfél évtizedig Barcsay Jenő 1926-os párizsi útjának művészeti terméséről jobb híján csak a szentendrei Barcsay Gyűjtemény fekete órát, almákat, kis üvegpoharat és kenőkést ábrázoló asztali csendélete alapján alkothattunk képet. Ennek oka, hogy maga Barcsay festette át, semmisítette meg később tanulóéveinek kísérleti darabjait.
Azóta több hasonló felfogásban és stílusban festett csendélete került elő a műtárgypiacon, melyek együttes bemutatására és megtekintésére kiváló alkalmat kínált az idén (2015. május 17 - szeptember 6.) a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban megrendezett Barcsay életmű-kiállítás. A pályafutás 1926-27 közötti szakaszára datált kiállítási darabok analógiát nyújtottak ahhoz, hogy segítségükkel Barcsay Jenő műveként lehessen attribuálni a most aukcionálásra kerülő, sokáig ismeretlen művész munkájának tekintett festményt. Az 1926-27-es Barcsay-képek kézjegyének számító rovátkás, dinamikus ecsetkezelés, a színlapokból felépített érzékeny modulálás és a plasztikus faktúrajáték mind megtalálható ezen a magabiztosan festett, átgondolt kompozíción. E művek fényesen igazolják annak az élménynek a jelentőségét, melyet Barcsay Cézanne festményei láttán átélt:

„Később, amikor Cézanne-nak egy tengert ábrázoló képét láthattam a Luxembourg Múzeumban – alig tudtam onnan elmenni.[...] És végül Cézanne vonzott nagyon, akkor is és ma is. A színei megkaptak. A formavilága, a tere. A terének lépcsőzetes felépítése..."

(Barcsay Jenő)

Barcsay Jenő: Csendélet almákkal, 1927 körül, Haas-gyűjtemény

Barcsay Jenő: Csendélet kertben, 1927 körül, , Haas-gyűjtemény

Cézanne elementáris hatása kissé felkészületlenül érte, hiszen megelőző évei főleg az alföldi festészet, Hódmezővásárhely, a makói művésztelep és Rudnay Gyula művészetének jegyében teltek. Visszaemlékezésében azonban már úgy reflektál erre, hogy idehaza korábban Cézanne-hatását már megtapasztalta Szőnyi István, majd őt követően Aba-Novák munkáin. Későbbi konstruktív törekvései szempontjából ez az élmény fordulópontot jelent, Cézanne volt számára az a sarokkő, melyre művészete templomát felépítette. A párizsi tapasztalatok 1927-es olaszországi útján ötvöződnek a toszkán táj élményével:

„Nekem való tájék volt. Csupa Cézanne-os tájat láttam, akkor kezdett Cézanne a véremmé válni."

(Barcsay Jenő)

Lényegében csendéletként viszonyult a tájhoz, ugyanolyan architektonikus módon építette föl tájképeit a természeti elemekből, ahogy edények, evőeszközök, terítők és gyümölcsök darabjaiból megkonstruálta asztali csendéleteit.Vagy éppen fordítva: a csendéletet fogta föl tektonikus erők által formált tájként.
Jól szemlélteti Barcsaynak ezt a Cézanne-élményét ez a most felbukkant asztali csendélet, mely porcelántányérra és fehér abroszra helyezett sárgászöld körtéket ábrázol. A kompozíció energiaközpontja a tányér, amelynek öblében egymáshoz szorul a körték kerekded formája. Ebből a kulminációs pontból a tányér hullámos szegélyén, a drapéria gyűrődésein, a táguló körben elhelyezett gyümölcsök ívén át hullámgyűrűként árad a kép széle felé a lendület, melyet alig bír megtartani a barna konyhaasztal. A széles, energikus, formakövető, sőt formateremtő ecsetvonások nyomán helyenként kibuggyan a festék, és plasztikus faktúra-rétegek keletkeznek. A gyümölcsök, a vászon és az asztallap egyforma szerkezeti minőséget képviselnek: színfoltok kisebb-nagyobb darabjaiból épülnek fel a körténél belülről kifelé haladva, az abrosznál a ráncok rekeszeiben megtörve, a deszkán hosszanti rétegekbe rendeződve.

Marosvölgyi Gábor

198 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Kompozíció stilizált madárral
Composition with bird

60,5 x 43 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 900 000 Ft / 6 070 EUR
Becsérték: 2 200 000 - 3 200 000 Ft
Estimated price: 7 028 - 10 223 EUR

199 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Vitorlázók a tavon
Sailling on the lake

62 x 46,5 cm
gouache, színes kréta, barna papír
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 700 000 Ft / 5 431 EUR
Becsérték: 2 400 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 668 - 12 140 EUR

200 ▪ PATAY MIHÁLY (1910-1956)

Kisváros a dombon,1937
Town on the hill, 1937

40 x 50 cm
Tempera, falemez | Tempera on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Patay 1937

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 895 EUR
Becsérték: 350 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 119 - 1 917 EUR

201 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Lovasszekér (Kék árnyékok)
Horse carriage

50,5 x 44,5 cm
Gouache, fekete kréta, papír, karton | Gouache, chalk, paper on cardboard
Jelezve balra lent | Signed lower left: Scheiber H

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 5 751 EUR
Becsérték: 2 200 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 029 - 12 140 EUR

202 ▪ FARKASHÁZY MIKLÓS (1895-1964)

Piros tetejű házak
Houses with red roofs

82 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 716 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 800 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 8 946 EUR

203 ▪ JÁRITZ JÓZSA (1893-1986)

Zsúr a villakertben (Napsütésben)
Tea-party in the villa garden

133 x 150 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Járitz

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 2 396 EUR
Becsérték: 1 000 000 - 1 400 000 Ft
Estimated price: 3 194 - 4 472 EUR

204 ▪ RAUSCHER GYÖRGY (1902-1930)

Emberpár (A sárga írisz), 1920-as évek
Couple (The yellow iris), 1920's

109,5 x 84 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Rauscher Gy.
Hátoldalon | Reverse: Kiállítási címke

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 15 974 EUR
Becsérték: 5 500 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 17 570 - 25 560 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- 1927, XCI. Csoportkiállítás (Derkovits Gyula, Molnár C. Pál, Rauscher György, Simon György János, Cselényi Walleshausen Zsigmond festőművészek és Kósa Mária szobrászművésznő), Ernst-Múzeum (kat. 149.: Férfi és nő mezőn)
- Rauscher György emlékkiállítás, Duna Múzeum, Esztergom, 2015

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Gálig Zoltán: Rauscher György festőművész élete és munkássága. Limes, 1996/4.
- Szücs György: „A szemek festője" – Rauscher György. Új Forrás, 2002/10.
- Wehner Tibor: Rauscher György festőművész emlékkiállítása a Duna Múzeumban. Helló Esztergom, 1915. május 21.

AZ EMBERÉLET FELÉN

Fehérbe öltözött nőalak, óriás kék pupillákkal, rövidke, bubifrizurás, szőke hajjal, amint bátorítólag teszi bal kezét a mellette ülő férfi csípőjére. A férfialak piros pulóvert és fekete öltönyt visel, fáradtan összegörnyedő, megtört figura, balja keresi a nő kezét, miközben a tipikus Rauscher-féle mandulavágású szemeivel bizonytalanul mered maga elé. Felül viharos expresszív ég kavarog, körös-körül szőnyegszerűen kiterített aljnövényzet: szakkönyvekbe illő pedantériával megrajzolt levelek és szirmok. Nem dús pázsiton vagy parkban járunk, mintha a pár egy árokparton pihent volna meg hosszú és kimerítő vándorútján.

LAPPANGÓ NEUE SACHLICHKEIT

Az elfeledett festményt egy pozsonyi gyűjtő fedezte fel (hosszú idő után először az idei esztergomi életmű-kiállításon láthatta a közönség), hiszen Rauscher György-képek nemcsak Magyarországon, de feltehetőleg Szlovákiában és Németországban is lappanganak. Nem ismerjük pontosan a fiatalon elhunyt Rauscher pályaképét. Annyi bizonyos: a dorogi születésű művész Bécsben, Olaszországban és Párizsban képezte magát, művészetének gyökerei az expresszionizmus és a kubizmus kevésbé radikális hullámaihoz köthetőek. „Közvetlen rokonait pedig – írja Szücs György – a berlini »Új tárgyilagosság« művészei – Schrimpf, Schad, Räderscheidt – között találhatjuk meg." A sokszor divatos, nagyvárosias, art deco hatású jeleneteket festő Rauscher korának jól ismert portretistája volt, keze alól sorra kerültek ki a berlini sztárvilág figurái és a polgári közönség elegáns képviselői.

MAGYAR DIX

Az enyhe torzításokkal élő, melankolikusra hangolt Rauscher-féle arcképek közül kiemelkedik a most bemutatott, egzisztencialista súlyú pihenő szerelmespár. A weimari köztársaság legvitriolosabb dokumentaristája, Otto Dix festett hasonlóan csontig hatoló őszinteséggel és kritikai vénával. Magyar festő – Derkovitsot leszámítva – hasonló regiszteren nem igen szólalt meg a két világháború között, ilyen komolyságú értelmiségi létdrámát csak József Attila adhatott elő. És mindezt Rauscher az új tárgyilagosság egyszerre tűpontos és elvontan allegorikus módján tette. Ahogy maga írta az Ernst Múzeum katalógusában fennmaradt rövid ars poétikájában, mást nem is igen tehetett: „Festeni csak úgy tudok, ahogy látok és ahogy érzek. Érezni pedig nem a nyers erőt, hanem a túlfinomult, elnőiesedett formákat érzem, melyek karakterét keresve, vagy felfokozom, vagy elfinomítom, hogy belőlük intenzíven és azonnal érezhetővé váljék az érzés teljessége."

Rieder Gábor

205 ▪ KARL KAUFMANN HOLMSTEDT JELZÉSSEL (1843-1901)

Napsütéses havas táj
Sunlit snowy landcsape

74 x 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: Holmstedt

Kikiáltási ár: 660 000 Ft / 2 108 EUR
Becsérték: 700 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 2 236 - 2 875 EUR

206 ▪ KARL KAUFMANN HOLMSTEDT JELZÉSSEL (1843-1901)

A velencei Doge Palota
Doge Palace in Venice

55 x 68 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent | Signed lower left: L Bertini

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 1 086 EUR
Becsérték: 380 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 214 - 1 916 EUR

207 ▪ ÁMOS IMRE (1907-1944)

Álmodozó (Az ódon katedrális), 1935
Day-dreaming, 1935

100 x 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
jelezve jobbra lent: Amos I 1935

Kikiáltási ár: 9 500 000 Ft / 30 351 EUR
Becsérték: 10 000 000 - 14 000 000 Ft
Estimated price: 31 948 - 44 728 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- CLXI. Csoportkiállítás, Ámos Imre, Anna Margit, Gertler Tibor, Th. Th. Heine festőművészek kiállítása, Budapest, Ernst Múzeum, 1936. szeptember (Kat. 70.)

IRODALOM | BIBLIOGRAPHY
- Petényi Katalin: Ámos Imre. Budapest, Corvina kiadó, 1982. 299.

Gulácsy Lajos: Dante találkozása Beatrice-val, 1907
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

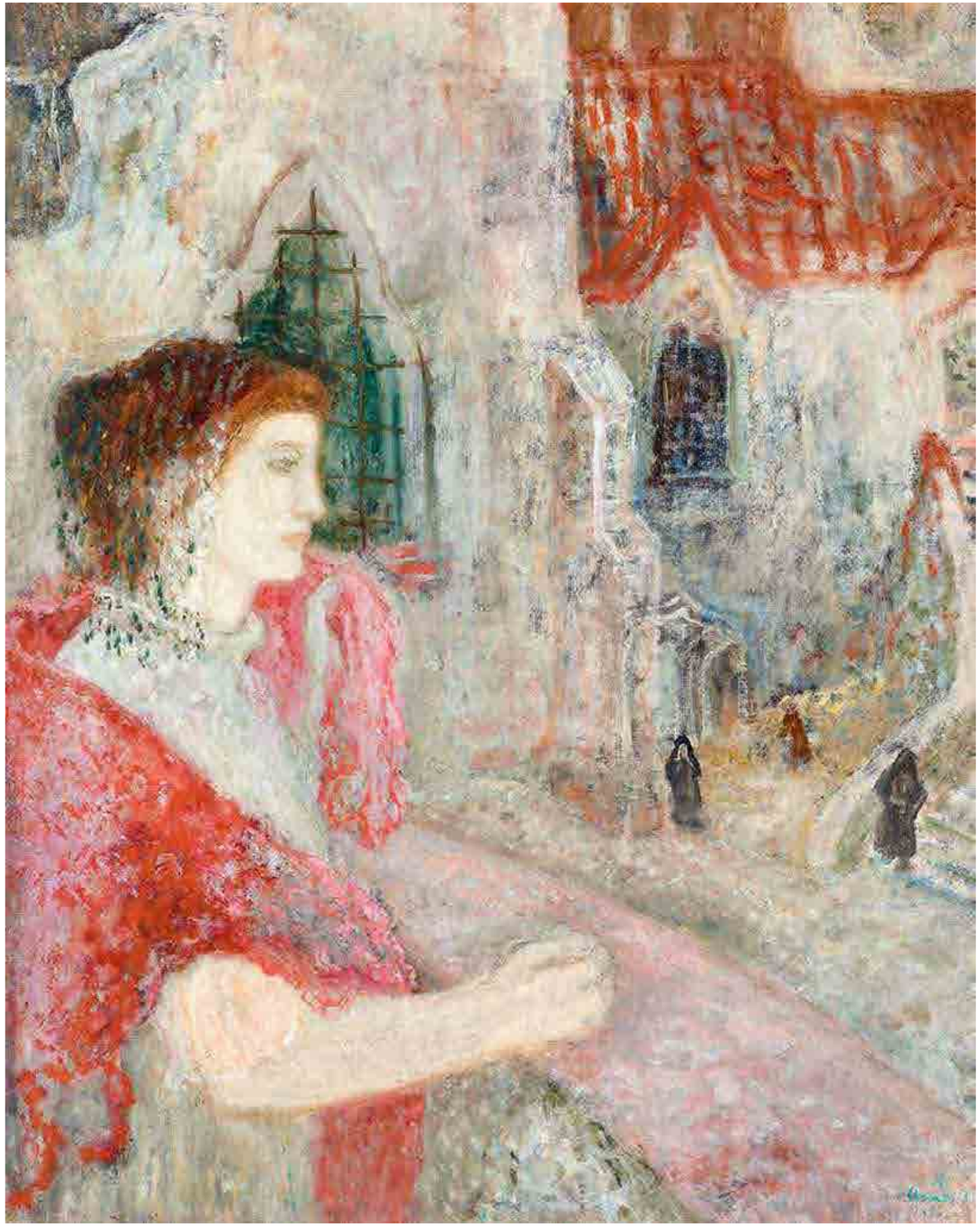

208 ▪ A. TÓTH SÁNDOR (1904-1980)

Art deco szépség, 1932
Art deco beauty, 1932

30,5 x 23,5 cm
Tus, papír | Indian Ink on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: RSZ 1932
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: ATS

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 6 389 EUR
Becsérték: 2 400 000 - 3 800 000 Ft
Estimated price: 7 667 - 12 140 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a művész családjának tulajdonában

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Tóth Gábor Sándor: A. Tóth Sándor, Budapest, 2000. 131. kép

209 ▪ A. TÓTH SÁNDOR (1904-1980)

Zsonglőr, 1930
Juggler, 1930

64 x 30,5 cm
Anilin, akvarell, papír | Anyline, watercolour on paper
Jelezve balra lent | Signed lower left: A Tóth S.

Kikiáltási ár: 4 200 000 Ft / 13 418 EUR
Becsérték: 4 600 000 - 6 000 000 Ft
Estimated price: 14 696 - 19 169 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE
- Egykor a művész családjának tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Párizs – Pápa. A. Tóth Sándor (1904–1980) festőművész és bábtervező kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 2001. február–március.
- Sándor A. Tóth. Peintre et Marionnettiste. Magyar Intézet, Párizs, 2001. november–december.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- Tóth Gábor Sándor: A. Tóth Sándor, Budapest, 2000. 37. kép

210 ▪ EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Kikötőben, 1910-es évek eleje
In the port, early 1910's

47 x 70,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra fent | Signed upper right: Egry József

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 555 EUR
Becsérték: 1 000 000 - 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 194 - 5 111 EUR

A túlélő árnyéka - Az El Kazovszkij-élet / mű / Magyar Nemzeti Galéria
2015. november 6. - 2016. február 14.

211 ▪ EL KAZOVSZKIJ (1948-2008)

Mediterrán purgatórium VII
Mediterranean purgatory VII

70 x 100 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent | Signed lower left: El Kazovszkij,
Hátoldalon | Reverse: Mediterrán purgatórium VII

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 2 076 EUR
Becsérték: 800 000 - 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 555 - 4 792 EUR

212 ▪ EMILE PIERRE J. DE CAUWER (1828-1873)

Templombelső, 1855
Church interior, 1859

49 x 38,5 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Emil de Canwer 1855

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 5 111 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 000 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 9 584 EUR

213 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Alkonyi fények tükröződése a patakban
Sunset mirroring in the brook

29 x 37,5 cm
Olaj, vászon, falemez | Oil, canvas on board
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 555 EUR
Becsérték: 1 200 000 - 2 000 000 Ft
Estimated price: 3 833 - 6 389 EUR

214 ▪ MOSÈ BIANCHI (MONZA, 1840-1904, MONZA)

Téli utcakép, 1890
Winter street scene, 1890

69,5 x 73 cm
Olaj, fa | Oil on panel
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Bianchi 1890
restaurált

Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft / 31 949 EUR
Becsérték: 11 000 000 - 15 000 000 Ft
Estimated price: 35 144 - 47 923 EUR

Mosè Bianchi: Milánó óvárosa, 1890, Fondazione Cariplo

215 ▪ LIEZEN-MAYER SÁNDOR (1839-1898)

Erzsébet királynő (1533–1603) aláírja Stuart Mária halálos ítéletét, 1879
Queen Elisabeth signing the death sentence of Mary Stuart, 1879

52 x 40 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: A. Liezen-Mayer 879

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 10 223 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimated price: 1 5974 - 2 5559 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- Vonzások és változások, 18-19. századi magyar festmények magángyűjteményekben.
Magyar Nemzeti Múzeum, 2013. március 23-július 21.

Stuart Mária (1542 - 1587), a skót király lánya gyerekkorában a francia udvarba került a trónörökös, a későbbi I. Ferenc francia király jegyeseként. Apja halála után nemcsak a skót, hanem az angol királynői címet is felvette (I. Mária), mert a katolikus egyház érvénytelenítette VIII. Henrik és Boleyn Anna házasságát, melyből Erzsébet (1533 - 1603), Anglia és Írország királynője származott. Férje halála után Mária visszatért Skóciába, ahol fényűző és botrányosan szabados udvartartást vezetett. Az ellene fellázadt skótok elől Angliába menekült, de itt Erzsébet elfogatta. Mintegy 19 éven át különböző börtönökben raboskodott, miközben összeesküvő terveket szövögetett. Erzsébet királynő a katolikus nemességre, Mária francia rokonságára tekintettel nehezen szánta rá magát a halálos ítéletre, de végül összeesküvés koholt vádjával kivégeztette.

[...]
Ha zsarnok lettem volna, mint elődöm
E trónszéken, a spanyol Mária,
Gáncs nélkül onthatnék királyi vért!
De vajon jószántamból lettem-e
Igazságos? Az ellenállhatatlan
Szükségszerűség, mely győz a királyok
Akaratán, szabott rám ily erényt.
Ellenség környez, a megtámadott
Trónon a nép kegye tart meg csupán...
[...]

(Friedrich Schiller: Stuart Mária, dráma, 1800, Negyedik felvonás, Kálnoky László fordítása)

Nicholas Hilliard festménye a királynőről (1575), National Portrait Gallery, London

216 ▪ BOEMM RITTA (1868-1948)

Nyári nap (Kilátás a verandáról)
Summer day (View from the verandah)

90,5 x 101 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Boemm Ritta
Hátoldalon | Reverse: A Nemzeti Szalon és egy 1910-es kiállítási cimkék töredéke

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 4 472 EUR
Becsérték: 2 000 000 - 3 500 000 Ft
Estimated price: 6 389 - 11 182 EUR

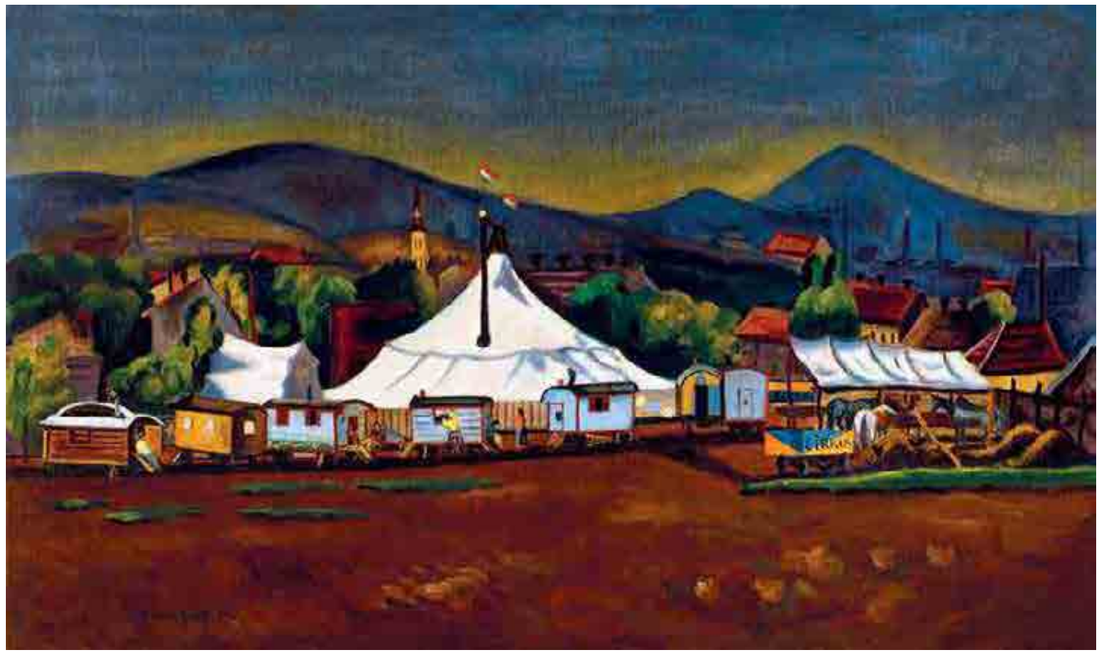

217 ▪ VÖRÖS GÉZA (1897-1957)

Vándorcirkusz, 1943
Circus, 1943

60,5 x 100,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent | Signed upper left: Vörös Géza 43

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 833 EUR
Becsérték: 1 500 000 - 2 500 000 Ft
Estimated price: 4 792 - 7 987 EUR

218 ▪ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Visszatekintő (Keleti lány)
Looking back

62 x 42 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 834 EUR
Becsérték: 1 800 000 - 2 800 000 Ft
Estimated price: 5 751 - 8 946 EUR

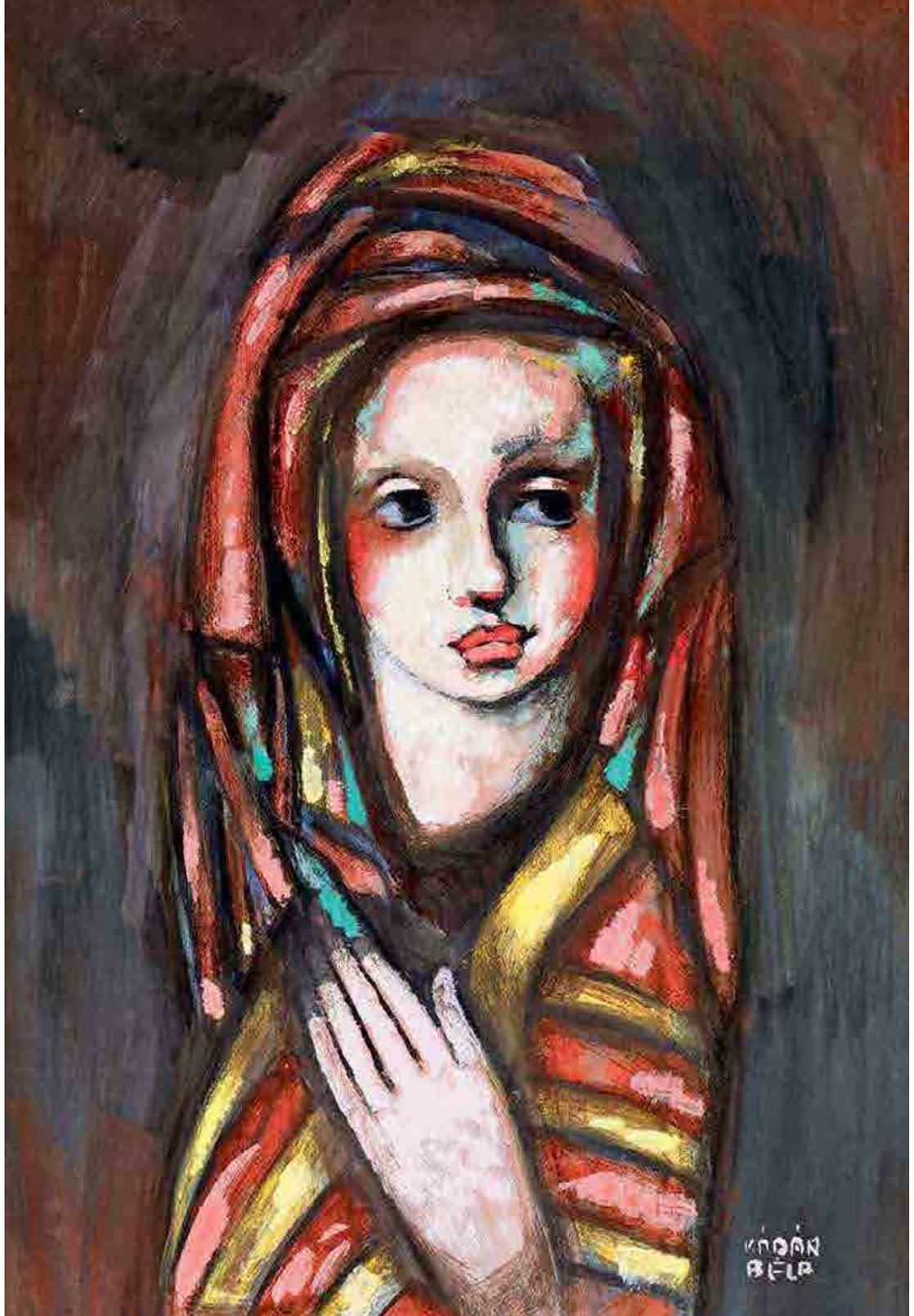

219 ▪ VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Lány zöld selyemsállal (Ciklámenes ablakban)
Girl with green silk shawl

62 x 52 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent | Signed lower right: Vaszary J.
Hátoldalon | Reverse: Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának cédulája

Kikiáltási ár: 19 000 000 Ft / 60 702 EUR
Becsérték: 24 000 000 - 38 000 000 Ft
Estimated price: 76 677 - 121 405 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED
- BÁV 59. aukciójának kiállítása. Budapest, 1982. december (266. tétel)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
- BÁV 59. aukciójának katalógusa. Budapest, 1982. 51. oldal, 266. sz.

SZERZŐK *ABC* SORRENDBEN

17. századi flamand festő, Rubens iskola (Gaspar de Crayer?) 138
A. Tóth Sándor 208, 209
Abry, Leon 172
Aba-Novák Vilmos 75, 121, 130, 165
Ámos Imre 132, 163, 207
Anton Prinner 139
Bálint Endre 158
Balla Béla 27, 35
Bánsághi Vince 95
Barabás Miklós 16, 208
Barcsay Jenő1 22, 197
Barzó Endre 18
Basilides Barna 144
Batthyány Gyula 123, 152, 171
Beck Ö. Fülöp 170
Berény Róbert 24, 180, 182
Bernáth Y Sándor 101
Bianchi, Mose di 214
Boemm Ritta 216
Bornemisza Géza 99, 177
Boromisza Tibor 86, 162
Bozaric, Spiro 12
Börtsök Samu 61
Breznay József 190
Brodszky Sándor 167
Cauwer, Emile Pierre J. de 212
Chiovini Ferenc 7
Chwala, Fritz 32
Czene Béla 26
Ifj. Czene Béla 69
Czigány Dezső 76, 106
Cserepes István 3
Csernus Tibor 136, 161
Csók István 65
Delaff II. Delfius, Jacob Willem 209
Dolányiné Benczúr Ida 20
Domanovszky Endre 104
Dziemanski, Stanislaw 25
Egry József 11, 53, 126, 210
Escot, Charles 17
Farkasházy Miklós 80, 151, 202
Fényes Adolf 91, 118
Fenyő György 74, 108, 128
Ferenczy Károly 166
Frank Frigyes 114, 127, 194
Gadányi Jenő 98
Gedő Ilka 157, 196
Glatz Oszkár 13, 67
Gulácsy Lajos 105
Hámor Ilona 109
Hantai Simon 113
Hincz Gyula 78
Hofbauer János 146
Holló László 66
Horemans, Id. Jan Joseph 137
Járitz Józsa 203
Jasszus Antal 15
Jávor Pál 112
Jeges Ernő 96
Vera Jicinska 29, 38
Kádár Béla 1, 9, 28, 34, 39, 54,
57, 58, 64, 81, 85, 115, 149, 168, 175, 195, 198, 218
Kaufmann, Karl 205, 206
Kárpáti Tamás 77
Kazovszkij, El 211
Kern Andor 48
Kieselbach Géza 14
Kiss Rezső 52
Kmetty János 94, 183
Kondor Béla 186
Kövér Gyula 37
Kunffy Lajos 87, 111
Kuytenbrouwer, Martinus Antonius 22
Liezen-Mayer Sándor 110, 215
Lotz Károly 173
Luca Giordano (1634-1705) köre 154
Madarász Viktor 33
Mágori Varga Béla 155
Magyar festő 1910 körül 141
Márffy Ödön 4, 30, 164, 176, 187
Martinszky János 97
Mednyánszky László 21, 50, 56, 63, 71,
90, 120, 140, 147, 181, 213
Mészöly Géza 88
Mokry Mészáros Dezső 153
Molnár C Pál 8, 40, 93, 143
Molnár József 42, 72, 89, 103, 192
Nagy Oszkár 36, 129
Neogrády Antal 6
Nyilasy Sándor 23
Orbán Dezső 83
Ország Lili 47
Ősi László 49
Pállik Béla 19
Pataky László 31
Patay Mihály 200
Patkó Károly 116, 178
Perlrott Csaba Vilmos 145, 179
Peske Géza 5
Poll Hugó 73, 119
Pólya Tibor 41, 159, 160
Rauscher György 204
Remsey Jenő 2, 135
Rippl-Rónai József 117
Román György 100
Scheiber Hugó 10, 43, 55, 62, 82,
84, 125, 133, 150, 19, 199, 201
Schönberger Armand 59, 79, 124
Siskov, Ludmil 131
Szantrucsek Jenő 142
Székely Bertalan 193
Szemlér Mihály 92
Telepy Károly 102, 191
Tihanyi Lajos 68
Tipary Dezső 134
Uitz Béla 174
Vajda Lajos 185
Váli Dezső 45
Vaszary János 44, 107, 184, 219
Vaszkó Ödön 169
Vén Emil 60, 70
Vörös Géza 51, 156, 217
Weiler Péter 46
Ziffer Sándor 148, 188

KIESELBACH GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ

H–1055 Budapest, Szent István krt. 5. ▪ Phone/Tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 ▪ Fax: (36-1) 269-2219

BIDDING SLIP ▪ VÉTELI MEGBÍZÁS

Sale No.: MŰVÉSZETI AUKCIÓ Date / Dátum: .....

Please bid on my behalf at the above sale for the following lot(s) up to the price(s) mentioned below. These bids are to be executed as is permitted by other bids. I agree to comply with the Conditions of Sale as printed in the catalogue.

Megbízom Önöket, hogy nevemben a fenti aukción az alább felsorolt tárgy(ak)ra az általam limitált leütési ár(ak)on vásárlást eszközöljenek a többi licitáló által lehetővé tett legalacsonyabb áron. A katalógusban leírt árverési feltételeket elfogadom.

LOT NO. TÉTELSZÁM	TITLE OR DESCRIPTION / ELNEVEZÉS	BID PRICE (HUF) MAX. NETTO VÉTELÁR

Deposit / Előleg: .....

Payment deadline / Fizetési határidő: .....

..... signature / aláírás

PLEASE CHECK YOUR BID

ARRANGEMENT FOR PAYMENT

In order to avoid delay in clearing purchases buyers who are unknown to us are advised to make arrangements for payment before the sale or for satisfactory references to be supplied.

Please post to:
KIESELBACH GALÉRIA KERESKEDELMI KFT.
H–1055 Budapest Szent István krt. 5.
phone / tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 ▪ fax: (36-1) 269-2219
bankszámlaszám: 12001008-00214850-00100003

PLEASE USE BLOCK LETTERS

Full name: .....

.....

Address: .....

.....

Telephone No.: .....

.....

Date: .....

Signed: .....

SZÁLLÍTÁS / DESPATCH AND TRANSIT: Saját megoldás / On my own ▪ Kérem a szállítást / I require your transit

FIZETÉSI MÓD / METHODS OF PAYMENT: Készpénz / Cash ▪ Banki átutalás / Bank remittance ▪ Hitelkártya / Credit card

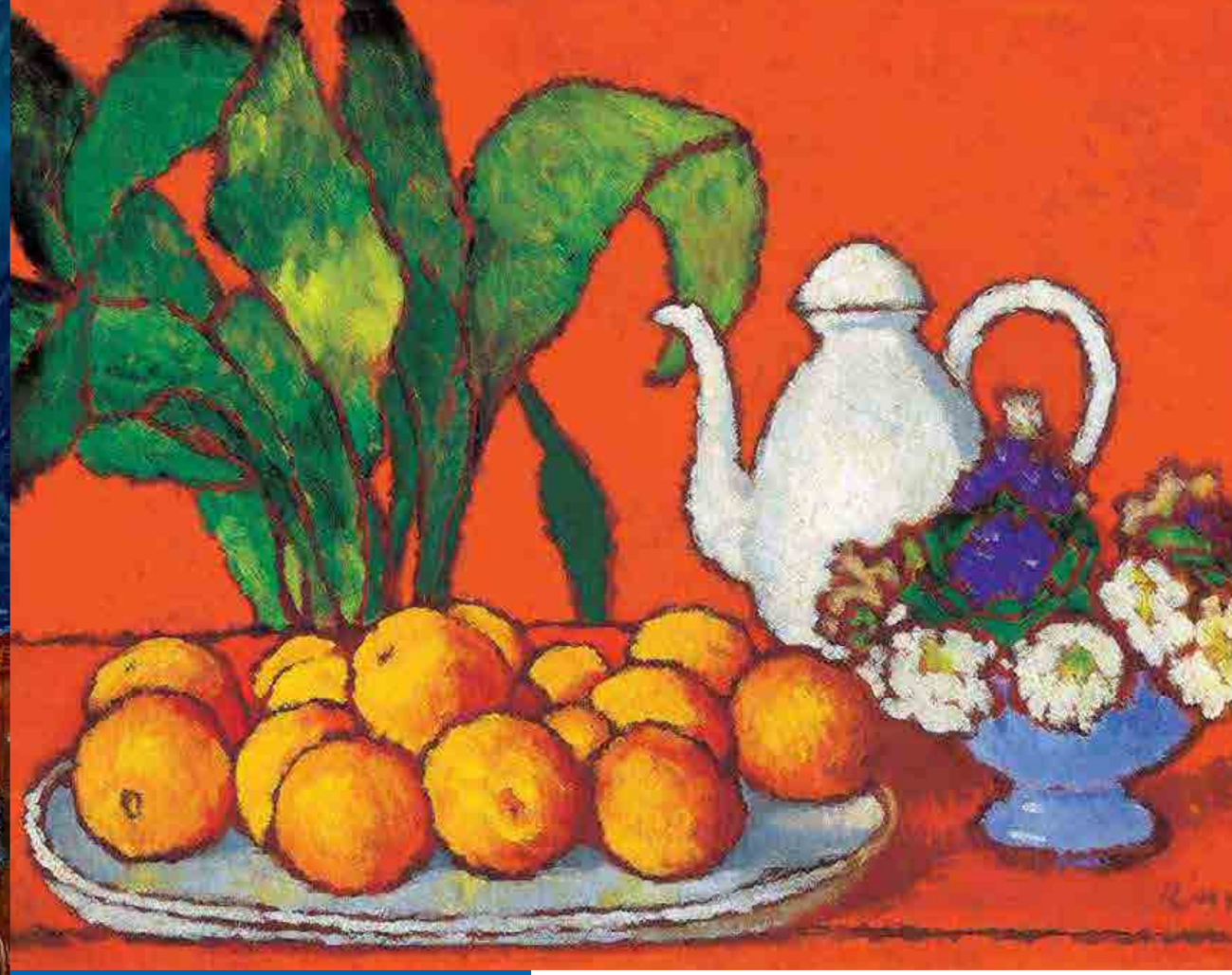

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: NARANCSOS CSENDÉLET, 1910 KÖRÜL

UNIQA műtárgybiztosítás

Múzeumok, művészeti kiállítások, galériák, magángyűjtemények, műtárgyszállítás biztosítása

- Jaksa Éva termékmenedzser
  Tel.: +36 70 371 3929 · E-mail: eva.jaksa@uniqa.hu
- Pongrácz Márta műtárgy- és festménybecsüs
  Tel.: +36 70 381 0242 · E-mail: marta.pongracz@uniqa.hu

www.artuniqa.at · www.uniqa.hu

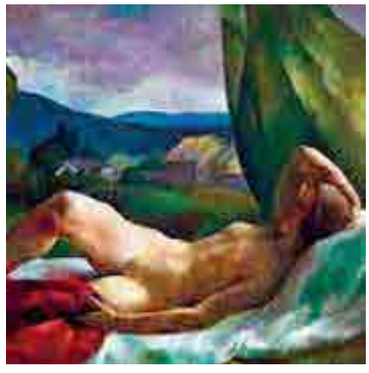

www.kieselbach.hu